

**T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
ADLİ TIP ENSTİTÜSÜ**

Danışman: Prof. Dr. İmdat Elmas

**ÇOCUK YARGILAMASINDA KORUMA TEDBİRLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

**SOSYAL BİLİMLER ANABİLİM DALI
DOKTORA TEZİ**

**AV. ALTAY İLTAN AKTÜRK, MA
İSTANBUL/2015**

İÇİNDEKİLER

1. Giriş ve Amaç	1
2. Genel Bilgiler.....	4
2.1.Çocuk.....	4
2.2. Suç	4
2.3. Ceza	5
2.3. Çocuk Suçluluğu.....	5
2.3.1. Genel bilgiler	5
2.3.2. Çocuk Suçluluğunun Nedenleri	7
2.3.2.1. Çocuk Suçluluğu Teorileri.....	7
2.3.2.1.1. Biyolojik Teoriler	7
2.3.2.1.2. Psikolojik Teoriler	8
2.3.2.1.3. Sosyolojik Teoriler	11
2.3.2.2. Çocuklara İlişkin Suç Teorilerinin Ortak Noktası	15
2.3.2.3. Çocuk Suçluluğunda Risk Faktörleri.....	16
2.3.2.3.1. Kişisel Risk Faktörleri.....	16
2.3.2.3.1.1. Yaş.....	17
2.3.2.3.1.2. Cinsiyet.....	17
2.3.2.3.1.3. Zeka	17
2.3.2.4. Çevresel Risk Faktörleri	17
2.3.2.4.1. Aile	17
2.3.2.4.2. Kültürel Faktörler	17
2.3.2.4.3. Şehirleşme	18
2.3.2.4.4. Göç	18
2.3.2.4.5. Medya ve kötü rol modelleri	18

2.3.2.4.6. Okul Çevresi ve Akran etkileşimi	18
2.3.4. Dünyada Çocuk Suçluluğu	19
2.3.4.1. Türkiye’de Çocuk Suçluluğu	23
2.3.4.1.1. İstanbul İlinde Suça Sürüklenen Çocukların Durumları	30
2.4. Türk Ceza Hukukunda Yaptırımlar	40
2.4.1. Genel Bilgiler	40
2.4.2. Ceza Yaptırımı	41
2.4.2.1. Tanım	41
2.4.2.2. Cezanın Amacı	41
2.4.2.3. Ceza Yaptırımının Genel ve Çocuk Ceza Hukukuna Özgü Nitelikleri	42
2.4.2.3.1. Ceza hukukunun evrensel ilkeleri	42
2.4.2.3.2. Çocuk ceza hukukunun evrensel ilkeleri	44
2.4.2.3.2.1. Çocukluk Dönemi	44
2.4.2.3.2.1.2. Ceza Sorumluluğu Yaşı	44
2.4.2.3.2.1.3. Çocuğun Yüksek Yararının Korunması	45
2.4.2.3.2.1.4. Çocuğun Kararlara Katılımı	45
2.4.2.3.2.1.5. Cezanın Son Çare Olması	46
2.4.2.3.2.1.6. Çocuklar Hakkında Karar Verenlerin Takdir Haklarının Bulunması	46
2.4.3. Güvenlik Tedbiri Yaptırımı	47
2.4.3.1. Genel Bilgiler	47
2.4.3.2. Tarihçe	47
2.4.3.3. Kavram ve Tanım	49
2.4.3.4. Güvenlik Tedbirinin Uygulanma Şartları	52
2.4.3.4.1. Suçun toplum için tehlikeli halin belirtisini oluşturması	52

2.4.3.4.2. Güvenlik tedbirine suçun işlenmesinden sonra hükmedilmesi.....	52
2.4.3.4.3. Güvenlik tedbirinin kanun tarafından öngörülmesi.....	53
2.4.3.4.4. Güvenlik Tedbirine Hakim Tarafından Hükmedilmesi.....	53
2.4.3.5. Uygulanan Kişiler Açısından Güvenlik Tedbirleri	54
2.4.3.5.1. Sadece büyüklere uygulanabilen güvenlik tedbirleri.....	54
2.4.3.5.2. Ceza sorumluluğu olmayan çocuklara uygulanabilen güvenlik tedbirleri	55
2.4.3.5.3. Hem büyüklere hem de çocuklara uygulanabilen güvenlik tedbirleri	56
2.4.4. Usul Hükümleri.....	58
2.4.4.1. Görev, Yetki ve Çocuk Hâkimi Kavramları.....	58
2.4.4.1.1. Görev	58
2.4.4.1.1.1. Genel Bilgiler	58
2.4.4.1.1.2. Oniki yaşından küçük çocuklarda görevli mahkeme	59
2.4.4.1.1.3. Oniki-Onbeş yaş arasındaki çocuklarda görevli mahkeme.....	60
2.4.4.1.2. Yetki	61
2.4.5. Çocuğa Uygun Güvenlik Tedbirinin Tespiti.....	61
2.4.5.1. Genel Bilgiler	61
2.4.5.2. Güvenlik Tedbirlerinin Uygulanması.....	63
2.4.5.2.1. Genel Bilgiler	63
2.4.5.2.2. Koruyucu ve destekleyici tedbir kararlarının gönderilmesi	65
2.4.5.2.3. Tedbir kararlarının uygulanması, takibi ve denetimi.....	66
2.4.5.2.4. Tedbir kararının değiştirilmesi veya süresinin uzatılması.....	67
2.4.5.2.5. Tedbir kararının kaldırılması veya sona ermesi	67
3. Gereç ve Yöntem.....	69
4. Bulgular	71
5. Tartışma.....	229

5.1. Verilen Tedbir Kararlarının Nitelikleri.....	231
5.2.Hakkında Tedbir Kararı Verilen Çocukların Sosyo-Demografik Özellikleri.....	232
5.2.1.Cinsiyet	232
5.2.2 Yaş	232
5.2.3.Eğitim Durumları	233
5.2.3.1. Okul durumları (başarısız oldukları ders sayıları);	234
5.2.3.2.Okulda Uygulanan Disiplin Cezaları	235
5.2.3.3.Okulda İşlenen Disiplin (Statü) Suçları	235
5.2.4.Aile Özellikleri.....	235
5.2.5.Aile-Yakın Çevre Suç Geçmişi;.....	236
5.2.6.Aile içi kararlara katılım	238
5.2.7.Aile içi şiddet	238
5.2.8.Ailenin olaya tepkisi	239
5.2.9. Kaldığı Yer.....	239
5.2.10. Çalışma Durumu	240
5.2.11.Psiko-sosyal özellikler	240
5.2.11.1.Sosyal Gelişim.....	240
5.2.11.2.Zeka	240
5.2.11.3.Çocuğun kendini ifade edişi	241
5.2.11.4.Madde Kullanımı.....	241
5.2.11.5. Kendine bedensel zarar verme davranışları	242
5.2.11.6. Evden Kaçma	242
5.2.11.7. Örnek Aldığı Kişi	243
5.2.11.8.Gelecek Planları	243
5.3. Suça İlişkin Özellikler	244

5.3.1. Suça Sürüklenen Çocuklara İlişkin Özellikler	244
5.3.2. Mağdura İlişkin Özellikler	245
5.3.3.Suçun İşlendiği Yer.....	246
5.3.4. Daha Önceki Adli Vakalar	246
5.3.5. Suç Algısı.....	247
5.3.6. Ceza Algısı	247
5.3.7. Pişmanlık.....	248
5.4. Adli Süreç İle İlgili Özellikler	249
5.4.1. Verilen Tedbirlerin Özellikleri	249
5.4.2.Yapılan Görüşmeler ile İlgili Özellikler	249
5.4.3. Görüşmelere Katılım;.....	250
6.Sonuç	251
6.1.Önleme ve Tedbir	252
7.Özet	256
8.Abstract	257
9.Kaynakça	258
Özgeçmiş	262

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Dünyada Çocuk Suçluluğunun Durumu (2013).....	22
Şekil 2. Türkiye’de Suça Sürüklenen Çocuk Sayısı Artışı (2008-2013 yılı)	25
Şekil 3. Türkiye’de Suça Sürüklenen Çocukların Yıllara Göre Artışı	26
Şekil 4. Suça Sürüklenen Çocuklar Hakkında Görülen Davalar	27
Şekil 5. Suça Sürüklenen Çocuklar Hakkında Görülen Davalarda verilen Kararlar.....	28
Şekil 6. Suça Sürüklenen Çocuklar Hakkında Verilen Mahkumiyet Kararlarının Nitelikleri .	29
Şekil 7. İstanbul İlinde Suça Sürüklenen Çocuklar Hakkında Verilen Kararlar	30
Şekil 8. İstanbul İli Mahkumiyet Kararlarının Niteliği	32
Şekil 9. Türkiye Geneline Çocuklar Tarafından İşlenen ilk 6 Suç (12-18 yaş)	33
Şekil 10. Türkiye’de çocuklar tarafından işlenen suçların yıllara göre oranları	34
Şekil 11. Türkiye Geneline Çocuklar Tarafından İşlenen ilk 6 Suç (12-15 yaş arası).....	36
Şekil 12. Türkiye geneline çocuklar tarafından işlenen suçların senelere göre oranları	36
Şekil 13. 12-15 yaş grubunun tüm çocuk suçları içinde payı.....	39
Şekil 14. Hakkında Güvenlik Tedbiri Kararı Verilen 700 Çocuk Tarafından İşlenen Suçlar..	71
Şekil 15. Suç Konusu Olayın Gerçekleştiği Mevsim	76
Şekil 16. Suça Sürüklenen Çocukların Yaş Grubu ve İşledikleri Suçlar	80
Şekil 17. Suça Sürüklenen Çocukların Yaşlarının Dağılımı	80
Şekil 18. Grup Halinde İşlenen Suçlar	83
Şekil 19. Grup Halinde İşlenen Suçlar Cinsiyet Dağılımları	83
Şekil 20. Suça Sürüklenen Çocukların Eğitim Durumu.....	89
Şekil 21. Suça Sürüklenen Çocukların Eğitim Durumu.....	89
Şekil 22. Eğitime Devam Etmeyenler Çocukların Eğitim Durumu	90
Şekil 23. Eğitime Devam Etmeyenler Çocukların Eğitim Durumu	90
Şekil 24. Suçun işlendiği yer-1	93
Şekil 25. Suçun işlendiği yer-2	93
Şekil 26. Suçun İşlendiği Yer ve İşlenen Suç Tipi.....	95
Şekil 27. Suça Sürüklenen Çocukların Ailevi Durumu.....	98
Şekil 28. Ailenin Gelir durumu	100
Şekil 29. Ailenin gelir durumu	100
Şekil 30. Yakın Çevrenin Suç Geçmişi	104
Şekil 31. Yakın Çevrede Suç İşleyenler	104
Şekil 32. Yakın Çevrede Suç İşleyen Gruplar.....	105
Şekil 33. Aile Diğer Suç İşleyenler	105
Şekil 34. Kardeş Sayısı.....	110
Şekil 35. Anne ve Babanın Eğitim Durumları	113
Şekil 36. Anne ve Babanın Meslek Durumları	120
Şekil 37. Aile İçi İlişkiler	123
Şekil 38. Aile İçi Disiplin.....	126
Şekil 39. Suça Sürüklenen Çocukların Çalışma Durumu.....	130
Şekil 40. Aile İçi Kararlara Katılım Durumu	133
Şekil 41. Örnek Aldığı Kişi.....	136

Şekil 42. Suça Sürüklenen Çocukların Sosyal Gelişim Durumları	138
Şekil 43. Çocukların Zeka Sorunu Olup Olmadığı	140
Şekil 44. Gelecek Planları	144
Şekil 45. Okul Durumları (Başarısız Ders Sayıları).....	148
Şekil 46. Okulda Ceza Alıp Almadıkları	152
Şekil 47. Resmi ve Gayriresmi Cezaların Dağılımı	152
Şekil 48. Statü Suçları	155
Şekil 49. Statü Suçları	155
Şekil 50. Madde Kullanımı	159
Şekil 51. Madde Kullanımı	160
Şekil 52. Diğer Maddeler Kullanımı	160
Şekil 53. Kendine Zarar Verme Davranışları.....	164
Şekil 54. Evden Kaçma	170
Şekil 55. Aile İçi Şiddet	174
Şekil 56. Aile İçi Şiddet	175
Şekil 57. Daha Önce Adli Vaka	179
Şekil 58. Ailenin Olaya Tepkisi	183
Şekil 59. Çocuğun Kendini İfade Edişi	187
Şekil 60. Suç Algısı	191
Şekil 61. Ceza Algısı	195
Şekil 62. Pişmanlık.....	200
Şekil 63. Verilen Tedbir Sayısı	205
Şekil 64. Verilen Tedbirlerin Nitelikleri	206
Şekil 65. Danışmanlık Tedbirinin Dağılımı	206
Şekil 66. Eğitim Tedbirinin Dağılımı.....	207
Şekil 67. Yapılan Görüşmelerin Süresi	210
Şekil 68. Görüşmelere Katılım.....	214
Şekil 69. Mağdur Sayısı	218
Şekil 70. Mağdurun Cinsiyeti.....	219
Şekil 71. Mağdurun kusuru	219

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo I. Asya Bölgesi Çocuk Suçluluğu Durumu (2012 yılı)	24
Tablo II. Türkiye’de Suça Sürüklenen Çocuk Sayısı Artışı	25
Tablo III. Suça Sürüklenen Çocuklar Hakkında Görülen Davalar	27
Tablo IV. Suça Sürüklenen Çocuklar Hakkında Görülen Davalarda Verilen Kararlar	28
Tablo V. Suça Sürüklenen Çocuklar Hakkında Verilen Mahkumiyet Kararlarının Nitelikleri	29
Tablo VI. İstanbul İlinde Suça Sürüklenen Çocuklar Hakkında Verilen Kararların Nitelikleri	30
Tablo VII. İstanbul İli Mahkumiyet Kararlarının Niteliği	31
Tablo VIII. Türkiye Genelinde Çocuklar Tarafından İşlenen ilk 6 Suç (12-18 yaş)	32
Tablo IX. Türkiye Genelinde Çocuklar Tarafından İşlenen ilk 6 Suç (12-15 yaş arası)	35
Tablo X. 12-15 yaş grubunun tüm çocuk suçları içinde payı	38
Tablo XI. Mal Varlığına Karşı Suçların Nitelikleri	71
Tablo XII. Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçların Nitelikleri	72
Tablo XIII. Kamu Sağlığına Karşı Suçların Nitelikleri	72
Tablo XIV. Diğer Suçların Nitelikleri	72
Tablo XV. İşlenen Suç Verilen Tedbir Kararı Karşılaştırılması	73
Tablo XVI. Suça Sürüklenen Çocukların Cinsiyetleri	74
Tablo XVII. Suç tipi ve suça sürüklenen çocuğun cinsiyeti karşılaştırılması	75
Tablo XVIII. Suç tipi, suç konusu olayın gerçekleştiği mevsim karşılaştırılması	77
Tablo XIX. Olayın Gerçekleştiği Mevsim ve Cinsiyet	78
Tablo XX. Suç Tipi ve Yaş	79
Tablo XXI. Suç Yaşı ve Cinsiyet Karşılaştırılması	81
Tablo XXII. Verilen Tedbir Kararları ve Suç Yaşı Karşılaştırması	82
Tablo XXIII. Grup Halinde İşlenen Suçlarda Cinsiyet	83
Tablo XXIV. Grup Halinde İşlenen Suçlar ve Suç Tipi Karşılaştırılması	85
Tablo XXV. Suça Sürüklenen Çocuk Sayısı Suç Yaşı Karşılaştırılması	86
Tablo XXVI. Suça Sürüklenen Çocuk Sayısı ve Cinsiyeti karşılaştırılması	87
Tablo XXVII. Suça Sürüklenen Çocuk Sayısı Verilen Tedbir Kararı Karşılaştırması	88
Tablo XXVIII. Suça Sürüklenen Çocukların Eğitim Durumu	89
Tablo XXIX. Eğitime Devam Etmeyen Çocukların Eğitim Durumu	90
Tablo XXX. Suç Tipi, Eğitim Durumu Karşılaştırılması	91
Tablo XXXI. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir Eğitim Durumu Karşılaştırılması	92
Tablo XXXII. Suç Tipi, Suçun İşlendiği Yer Karşılaştırılması	94
Tablo XXXIII. İkamet/Suç Yeri Suça Sürüklenen Çocuk Cinsiyet Karşılaştırılması	96
Tablo XXXIV. İkamet/Suç Yeri Suça Sürüklenen Çocuk Eğitim Durumu Karşılaştırması	97
Tablo XXXV. Suça Sürüklenen Çocukların Ailevi Durumu	98
Tablo XXXVI. Suç Tipi Ailevi Durum Karşılaştırılması	99
Tablo XXXVII. Ailenin Aylık Gelir Durumu	100
Tablo XXXVIII. Suç Tipi Ailenin Gelir Durumu Karşılaştırılması	101
Tablo XXXIX. Ailenin Gelir Durumu ve Verilen Tedbir Kararı Karşılaştırması	102
Tablo XL. Suça Sürüklenen Çocuğun Kaldığı Konut	103
Tablo XLI. Suç Tipi Çocuğun Yaşadığı Yer Karşılaştırılması	103
Tablo XLII. Yakın Çevre Suç Geçmişi	104
Tablo XLIII. Suç Tipi Aile İçi Suç Geçmişi Karşılaştırılması	107
Tablo XLIV. Suç Tipi Yakın Çevre Suç Karşılaştırılması	108
Tablo XLV. Suça Sürüklenen Çocuk Cinsiyet Yakın Çevre Suç Geçmişi Karşılaştırılması	109
Tablo XLVI. Suç Tipi Suça Sürüklenen Çocukların Kardeş Durumları Karşılaştırılması	111
Tablo XLVII. Kardeş Durumu Suça Sürüklenen Çocukların Cinsiyet Karşılaştırılması	112
Tablo XLVIII. Suç Tipi Anne Eğitim Durumu Karşılaştırılması	114
Tablo XLIX. Suça Sürüklenen Çocuk Cinsiyet Anne Eğitim Durumu Karşılaştırılması	115
Tablo L. Suç Tipi Baba Eğitim Durumu Karşılaştırılması	116
Tablo LI. Suça Sürüklenen Çocuk Cinsiyet Baba Eğitim Durumu Karşılaştırılması	117
Tablo LII. Anne Eğitim Durumu Verilen Güvenlik Tedbiri Karşılaştırılması	118

Tablo LIII. Baba Eğitim Durumu Verilen Güvenlik Tedbiri Karşılaştırılması	119
Tablo LIV. Suç Tipi Anne Meslek Durumu Karşılaştırılması	121
Tablo LV. Suç Tipi Baba Meslek Durumu Karşılaştırılması	122
Tablo LVI. Suç Tipi Aile İçi İlişkiler Karşılaştırılması.....	124
Tablo LVII. Suça Sürüklenen Çocuk Cinsiyet Aile İçi İlişkiler Karşılaştırılması	125
Tablo LVIII. Suç Tipi Aile İçi Disiplin Karşılaştırılması	127
Tablo LIX. Suça Sürüklenen Çocuk Cinsiyet Aile İçi Disiplin Karşılaştırılması	128
Tablo LX. Ailenin Tepkisi ve Aile İçi Disiplin Karşılaştırılması	129
Tablo LXI. Suç Tipi Suça Sürüklenen Çocuğun Çalışma Durumu Karşılaştırılması	131
Tablo LXII. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Çocuğun Çalışma Durumu Karşılaştırılması ...	132
Tablo LXIII. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Aile İçi Kararlara Katılımı	134
Tablo LXIV. Suç Tipi ve Aile İçi Kararlara Katılımı	135
Tablo LXV. Suç Tipi ve Suça Sürüklenen Çocuğun Örnek Aldığı Kişi Karşılaştırılması.....	137
Tablo LXVI. Suç Tipi ve Suça Sürüklenen Çocuğun Sosyal Gelişimi Karşılaştırılması.....	139
Tablo LXVII. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Sosyal Gelişimi Karşılaştırılması.....	140
Tablo LXVIII. Suç Tipi ve Suça Sürüklenen Çocuğun Zeka Sorunu Olup Olmadığı Karşılaştırılması	141
Tablo LXIX. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Zeka Sorunu Olup Olmadığı Karşılaştırılması.....	142
Tablo LXX. Suça Sürüklenen Çocuğun Zeka Sorunu Olup Olmadığı ve Karar verilen Güvenlik Tedbiri Karşılaştırılması.....	143
Tablo LXXI. Suç Tipi ve Suça Sürüklenen Çocuğun Gelecek Planı Olup Olmadığı Karşılaştırılması	145
Tablo LXXII. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Gelecek Planları Olup Olmadığı Karşılaştırılması.....	146
Tablo LXXIII. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir Kararları ve Çocuğun Gelecek Planının Olup Olmadığı Karşılaştırılması	147
Tablo LXXIV. Suç Tipi ve Suça Sürüklenen Çocuğun Başarısız Ders Sayısı Karşılaştırılması	149
Tablo LXXV. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Başarısız Ders Sayısı karşılaştırılması.....	150
Tablo LXXVI. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Güvenlik Tedbiri Kararı ile Başarısız Ders Sayısı Karşılaştırması.....	151
Tablo LXXVII. Suç Tipi ve Suça Sürüklenen Çocuğun Okulda Aldığı Ceza Karşılaştırılması	153
Tablo LXXVIII. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir ve Okulda Ceza Alıp Almadığı Karşılaştırılması.....	154
Tablo LXXIX. Suç Tipi ve Çocukların İşledikleri Statü Suçları	156
Tablo LXXX. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve İşlediği Statü Suçları.....	157
Tablo LXXXI. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir Kararı ve İşledikleri Statü Suçları Karşılaştırması.....	158
Tablo LXXXII. Suç Tipi ve Madde Kullanımı	161
Tablo LXXXIII. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Madde Kullanımı Karşılaştırılması.....	162
Tablo LXXXIV. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir ve Madde Kullanımı Karşılaştırılması ...	163
Tablo LXXXV. Suç Tipi ve Suça Sürüklenen Çocukların Kendine Zarar verici davranışları.....	165
Tablo LXXXVI. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Kendine Zarar verici davranışları.....	166
Tablo LXXXVII. Suça Sürüklenen Çocuğun Madde Kullanımı ve Kendine Zarar verici davranışları	167
Tablo LXXXVIII. Aile İçi Şiddet ve Kendine Zarar verici davranışları.....	168
Tablo LXXXIX. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir ve Kendine Zarar Verme Davranışı	169
Tablo XC. Suç Tipi ve Suça Sürüklenen Çocukların Evden Kaçma Davranışı	171
Tablo XCI. Aile İçi Şiddet ve Evden Kaçma Davranışı.....	172
Tablo XCII. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir ve Evden Kaçma Davranışları.....	173
Tablo XCIII. Suç Tipi Ve Aile İçi Şiddet.....	176
Tablo XCIV. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Aile İçi Şiddet	177
Tablo XCV. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir ve Aile İçi Şiddet.....	178
Tablo XCVI. Suç Tipi Ve Suça Sürüklenen Çocuğun Daha Önceki Adli Vaka Sayısı	180

Tablo XCVII. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Daha Önceki Adli Vaka Sayısı.....	181
Tablo XCVIII. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir ve Daha Önceki Adli Vaka Sayısı.....	182
Tablo XCIX. Suç Tipi ve Ailenin Tepkisi.....	184
Tablo C. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Ailenin Tepkisi.....	185
Tablo CI. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir ve Ailenin Tepkisi	186
Tablo CII. Suç Tipi ve Suça Sürüklenen Çocuğun Kendini İfade Edişi (İçgörü)	188
Tablo CIII. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Çocuğun Kendini İfade Edişi	189
Tablo CIV. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir ve Çocuğun Kendini İfade Edişi.....	190
Tablo CV. Suç Tipi ve Suça Sürüklenen Çocuğun Suç Algısı.....	192
Tablo CVI. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Çocuğun Suç Algısı	193
Tablo CVII. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir ve Çocuğun Suç Algısı.....	194
Tablo CVIII. Suç Tipi ve Suça Sürüklenen Çocuğun Ceza Algısı.....	196
Tablo CIX. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Ceza Algısı.....	197
Tablo CX. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir ve Çocuğun Ceza Algısı.....	198
Tablo CXI. Suça Sürüklenen Çocuğun Suç ve Ceza Algısı Karşılaştırması.....	199
Tablo CXII. Suç Tipi ve Çocuğun Pişmanlık Durumu	201
Tablo CXIII. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Pişmanlık Durumu	202
Tablo CXIV. Suça Sürüklenen Çocuğun Pişmanlık Durumu ve Suç Algısı.....	203
Tablo CXV. Suça Sürüklenen Çocuğun Pişmanlık Durumu ve Ceza Algısı	204
Tablo CXVI. Verilen Tedbir İşlenen Suç Karşılaştırması.....	208
Tablo CXVII. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Verilen Tedbirin Niteliği	209
Tablo CXVIII. Suç Tipi ve Görüşme Süresi	211
Tablo CXIX. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Görüşme Süresi.....	212
Tablo CXX. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir ve Görüşme Süresi	213
Tablo CXXI. Suç Tipi ve Görüşmeye Ailenin Katılımı	215
Tablo CXXII. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Görüşmeye Ailenin Katılımı.....	216
Tablo CXXIII. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir ve Görüşmeye Ailenin Katılımı	217
Tablo CXXIV. Suç Tipi ve Mağdur Sayısı	220
Tablo CXXV. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Mağdur Sayısı.....	221
Tablo CXXVI. Suçun Kaç Kişi Tarafından İşlendiği ve Mağdur Sayısı	222
Tablo CXXVII. Suç Tipi ve Mağdurun Cinsiyeti	223
Tablo CXXVIII. Suça Sürüklenen Çocuğun ve Mağdurun Cinsiyeti	224
Tablo CXXIX. Suçun Kaç Kişi Tarafından İşlendiği ve Mağdurun Cinsiyeti.....	224
Tablo CXXX. Suç Tipi ve Mağdurun Kusuru.....	226
Tablo CXXXI. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Mağdurun Kusuru	227
Tablo CXXXII. Suçu Kaç Kişinin İşlediği ve Mağdurun Kusuru	228

Kısaltmalar

B.M.	Birleşmiş Milletler
CMK	Ceza Muhakemesi Kanunu
ÇKK	Çocuk Koruma Kanunu
D.S	Diğer Suçlar
K.S	Kamu Sağlığına Karşı Suçlar
M.V	Mal Varlığına Karşı Suçlar
SSÇ	Suçta Sürüklenen Çocuk
V.D.	Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar
TCK	Türk Ceza Kanunu
TKUY	Çocuk Koruma Kanunu Uyarınca Verilmiş Koruyucu ve Destekleyici Tedbirlerin Uygulanması Hakkında Yönetmelik (24.12.2006 tarihli 26386 sayılı Resmi Gazete)
TMK	Türk Medeni Kanunu

1. Giriş ve Amaç

Çocuk suçluluğu tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de önemli bir sosyal sorundur. Suça sürüklenen çocukların yeniden suç işlemelerini önlemek, yetişkinliklerinde üyesi bulundukları toplumun yasalara saygılı bir bireyi olmalarını sağlamak için tüm dünyada kanun koyucular, çocuk suçluluğunun önlenmesi, suça sürüklenen çocukların yeniden topluma kazandırılması amacıyla modern ceza hukuku ve çocuk hukuku ilkeleri çerçevesinde yeni düzenlemelere gitmekte, yeni yöntemler geliştirmektedir.

Çocuk suçluluğunu tamamen ortadan kaldırmak ütöpik bir düşünce olmakla birlikte azaltmanın en iyi yolu, hiç kuşkusuz çocukları suça sürükleyen nedenlerin neler olduğunu ve çocukları yeniden topluma kazandırmak için alınması gereken önlemlerin neler olması gerektiğini bilmekten geçer. Batı ülkelerinde özellikle 19. yüzyıldan itibaren çocuk suçluluğunun nedenleri ve bu çocukların topluma nasıl yeniden kazandırılması gerektiği üzerinde çok sayıda araştırma olmasına karşın ülkemizde hem çok az sayıda araştırma yapılmıştır, hem de yapılan bu araştırmalara dayandırılan çocuk suçluluğunu önleme çalışmaları yetersiz kalmaktadır (HANCI, 2006; TOPALOĞLU, 2008).

Modern ceza hukukunda var olan ilkelere biri, hiç bir suçun cezasız kalmaması, suç işleyenlerin ceza adaleti sistemi ilkeleri çerçevesinde bir yaptırımla karşılaşması ve “uslanmış” olarak tekrar topluma kazandırılmalarıdır (DEMİRBAŞ, 2001; S. DÖNMEZER, ERMAN, S., 1991). Bu yaptırımlar, ceza hukukumuzda güvenlik tedbirleri ve cezalar olarak öngörölmüş, modern ceza hukukunda yer alan kusurluluk ilkesi uyarınca, suç oluşturan eylemin faili, kusurlu olduğu hallerde ceza yaptırımı, failin yaş küçüklüğü, akıl hastalığı v.b nedenlerle kusurlu sayılamayacağı hallerde ise güvenlik tedbiri uygulanacağı karara bağlanmıştır (ÇALIŞKAN, 2010). Başka bir ifade ile güvenlik tedbirleri, kendinden kaynaklanan nedenlerden ötürü kusurlu sayılamayacak olan failin topluma olan tehlikeliliği doğrultusunda uygulanan, aslen bu tehlikelilik hali kalkana kadar da devam edebilen, ancak özü itibari ile cezanın “can acıtıcı” niteliğini taşımayan yaptırımlar olarak da tanımlanmaktadır (DEMİRBAŞ, 2009).

Yaş küçüklüğünü kusurluluğu etkileyen hallerden biri olarak gören Türk Ceza Kanunu, küçüklere uygulanacak ceza rejiminin nasıl olacağını madde 31’de üç kademeli olarak belirlemiştir. Buna göre 12 yaşından küçüklerin ceza sorumluluğu yoktur, bu küçükler hakkında kovuşturma yapılamamakta, ancak güvenlik tedbirine hükmedilebilmektedir. 12-15 yaş arasında yer alan küçükler ise işledikleri fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını ayırt edip

edememelerine veya davranışlarını yönlendirme yetisine sahip olup olmadıklarına göre bir ayrıma tabii tutulmuştur. Buna göre işledikleri fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını bilmeyen veya davranışlarını yönlendirme yeteneği olmayan 12-15 yaş grubunda yer alan küçükler hakkında da cezai yaptırımları uygulanamayacak, haklarında sadece güvenlik tedbirine hükmedilebilecektir. İşledikleri fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını bilen ve davranışlarını yönlendirme yeteneğine haiz 12-15 yaş arası küçükler ile 15-18 yaş arasında yer alan küçüklere ise ceza yaptırımını uygulanacak ancak verilecek cezalar aynı suçu işleyen yetişkinlere oranla kanunda belirtilen ölçülerde daha az olacaktır.

Adli tıp kriterlerine göre işledikleri fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını bilmeyen veya davranışlarını yönlendirme yeteneği olmayan 12-15 yaş arasında yer alan küçüklere ve 12 yaşından küçük olanlara uygulanabilecek güvenlik tedbirleri kanunlarımızda ayrı bir fasıl halinde düzenlenmemiştir. Ayrıca, kusur yeteneği bulunmayan küçükler hakkında uygulanacak Çocuklara Özgü Güvenlik Tedbirleri, Çocuk Koruma Kanununda açık açık sayılmamış, ancak madde 11'in yönlendirmesi ile madde 5'de yer alan eğitim, danışmanlık, sağlık, bakım ve barınma olarak belirtilmiş Koruyucu ve Destekleyici Tedbirlerin ceza kusurluluğu olmayan küçükler hakkında Güvenlik Tedbiri olarak uygulanacağı öngörülmüştür.

Asıl amacı korunma ihtiyacı olan çocukların mağduriyetini gidermek ve onları topluma yeniden entegre etmek olan koruyucu ve destekleyici tedbirlerin suça sürüklenen kusur yeteneği bulunmayan çocuklar hakkında da uygulanmasının çoğu kez güvenlik tedbirinin asıl amacı olan tehlikelilik halini ortadan kaldırmaya ve suça sürüklenen küçüğü topluma yeniden kazandırmaya yetmeyeceği açıktır (DEMİRBAŞ, 2009; S. DÖNMEZER, ERMAN, S., 1991; SOYSAL, 1999).

Ayrıca çocuklara özgü güvenlik tedbirlerinin içeriklerinin tam olarak belirlenmiş olmaması sosyal inceleme raporu uyarınca çocuğa en uygun tedbir ya da tedbirleri seçmesi gereken hâkime geniş bir serbesti tanımakla birlikte, benzer suç ve kişilikteki çocuklara farklı mahkemelerde farklı güvenlik tedbiri uygulanması veya çoğu kez hiç bir tedbirin uygulanmaması söz konusu olabilmekte ve bu durumda da tedbirler amacından uzaklaşmaktadır.

Kusur sorumluluğu olmayan çocuklara özgü güvenlik tedbirlerini her yönü ile ele almayı amaçlayan bu tezin başlığını oluşturma aşamasında Güvenlik Tedbiri yerine Koruma Tedbiri kelimesinin kullanılmış olmasının özel bir nedeni vardır. Çocuk Koruma Kanununda korunma ihtiyacı olan çocuklara uygulanacak ve çocuk hakimi tarafından herhangi bir yargılamaya

gerek olmadan verilecek Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler mevcuttur. Bu tedbirler aynı zamanda suça sürüklendiği iddiasında olan ancak ceza sorumluluğu bulunmayan çocuklar hakkında da atıf yolu ile Güvenlik Tedbirleri olarak uygulanabilecektir. Ancak Güvenlik Tedbiri yerine Koruma Tedbiri adının kullanılması hem kanunun amacına daha uygun olacak hem de çeşitli nedenlerle suça sürüklenmiş bulunan bu çocukları bundan daha sonra suça sürüklenmekten “KORUMAKTA” olduğunu kuşkusuz çok daha iyi ifade etmiş olacaktır. İstanbul mahkemelerinde gerçekleştirilen araştırma sonucunda verileri derlenen bu tezin konusunu; hukukumuzda yaş küçüklüğü veya davranışlarını yönlendirme yetisindeki eksiklik nedeni ile ceza sorumluluğu olmayan çocuklara verilen güvenlik tedbirlerinin neler olduğunu tespit etmek, benzer durumda olan suça sürüklenen diğer çocuklara aynı içerikte güvenlik tedbiri verilip verilmediğini tespit etmek, çocuk adalet sistemi ilkeleri çerçevesinde uygulanabilecek alternatif tedbirlerin ve çocuk suçluluğunu önleme için neler yapılabileceğini ortaya koymak oluşturmaktadır.

2. Genel Bilgiler

2.1.Çocuk

“Bebeklik ile erginlik arasındaki gelişme döneminde bulunan oğlan veya kız” (TDK,(Sözlük, 2015) anlamını taşıyan çocuk kelimesi, insanoğlunun hayatının belli bir dönemini ifade eder. Bu dönemin bitişi, sosyal hayatta erginlik gibi psiko-sosyal bir olaya bağlı olarak görülmüş olsa da, daha belirli sınırlar içerisinde hareket etmek zorunda olan hukuk dünyasında, çocukluk döneminin bitişi, başka bir ifade ile çocuklarla yetişkinlerle aynı hukuk rejiminin uygulanması, çocuk haklarının uluslararası düzeyde belirleyici belgesi olan “Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme” madde 1’de yer aldığı şekliyle, “Çocuğa uygulanabilecek olan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, onsekiz yaşına kadar” geçen süre olarak ifade edilerek çocukluk döneminin bitişi ya mahkeme kararı ile rüştün kazanılması ya da çocuğun onsekiz yaşını doldurulmuş olması şartına bağlanmıştır. Türk Medeni kanunu uyarınca, rüştün mahkeme kararı ile kazanılmasına bazı istisnai durumlarda olanak tanınmaktadır. Medeni Kanun hükümlerine göre, onbeş yaşını bitirmiş bir çocuğun ailesinin de izni olması şartı ile reşit olmak için mahkemeye başvurması olası olduğu gibi, evlenme ile de rüşt kazanımı olasıdır. Evlilik yaşı olağanüstü durumlarda mahkeme kararı ile onaltı, ailenin rızası ile evlenmelerde ise onyedi olarak belirlenmiştir (AKINTÜRK, 2006). Her ne kadar “Çocuk haklarına dair sözleşme” Anayasa madde 90 uyarınca iç hukuk metni olarak kabul edilmekteyse de Türk hukukunda durum “çocuğun milli kanununa göre daha erken reşit sayılma” hükmü nedeni ile mahkeme kararı ile reşit sayılan 18 yaşından küçüklere de çocuklara özgü hükümlerin uygulanıp uygulanamayacağı açısından iki farklı kanunla karışıklığa yer bırakmayacak şekilde düzenlenmiştir. Bu kanunlardan ilki olan 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu çocuğu “henüz onsekiz yaşını doldurmamış kişi olarak” tanımlanmakta, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu ise, çocuğu “Daha erken yaşta ergin olsa bile, onsekiz yaşını doldurmamış kişi” olarak tanımlamakta, çocuğun mahkeme kararı ile rüşt kazanmış olsa bile, çocukluk döneminin bitişini belli bir yaşın doldurulması şartına bağlamaktadır. Bu kurallar ışığında, Türk hukukuna göre, çocuk terimi, kişiliğin başlangıcı için gerekli olan sağ ve tam doğum şartını gerçekleştirmiş ve on sekiz yaşın altında yer alan tüm bireyleri kapsayıcı bir terim olarak düşünülmelidir.

2.2. Suç

İnsanlıkla beraber ortaya çıktığı kabul edilen suç; sosyolojik, psikolojik, biyolojik, sosyo-ekonomik, sosyo-kültürel kaynakları olan çok boyutlu bir kavramdır. Ceza hukukunda kısaca

“yasanın cezalandırdığı hareket” olarak tanımlansa da, suç, sosyolojik açıdan toplum örgütlenmesi halinde yaşayan bireyler arasında bazılarının öteki bireylerle çatışması sonucu ortaya çıkan sapma davranışı olarak görülmekte, suçun neden olduğu toplumsal zararın giderilmesi amacını gütmektedir (YAVUZER, 2001).

2.3. Ceza

İnsanoğlu, topluluk olarak yaşamaya başladığı ilk günden itibaren toplumsal düzenin devamını sağlamak amacı ile bir takım kurallar geliştirme ve bu kurallara toplumu oluşturan herkes tarafından büyük bir ittifakla uyulmasını sağlama gereksinimi duymuştur. Sosyal düzen kuralları olarak adlandırılan ve içeriklerini din, ahlak, örf - adet ve görgü kuralları gibi kuralların oluşturduğu bu düzenlemelerin en üst noktasını, toplumu oluşturan tüm bireylerin uymasının devlet zoru ile garanti altına alındığı ve topluluğu oluşturan herkes için eşit derecede geçerli olan hukuk kuralları oluşturmaktadır. Hukuk kuralları, toplumsal barışı sağlamanın yanı sıra, toplumu oluşturan kişilerin ve toplulukların görev ve yetkilerini, bireylerin hak ve özgürlüklerini belirleyerek, bu özgürlüklerin sınırlarını tayin eder, diğer kişilerle olan ilişkilerini ve kuralları ihlal eden kişilerin karşılaşması muhtemel olan yoksunlukları veya ödemek zorunda kalacakları karşılıkları da düzenler (ARTUK, 2006; SOYASLAN, 2005).

Şekli açıdan bakıldığında, devlet tarafından konulmuş kurallar olarak adlandırılan hukuk kuralları uygulanabilirliklerini gerek devleti oluşturan toplumun ortak iradesinden gerekse kural ihlali durumunda uygulanacak yaptırıma duyulan korku-çekinceden alır (UZUN, 2012). “*Hukuk düzeninin, sosyal beraberliğin devamını sağlayan normların ihlali halinde uygulanan koruma vasıtaları, ihlale verilen bir tepki*” (aktaran TOPALOĞLU, 2008, sf 5) olarak tanımlanabilecek olan yaptırımlar ise, sadece bir cezalandırma durumunu değil, aynı zamanda cebri icra, tazminat ve geçersizlik gibi özel hukuk alanında uygulana gelen “kural ihlal bedellerini” de kapsar (UZUN, 2012).

Cezai Yaptırımlar, en kısa tanımıyla, suç adı verilen ve toplum tarafından kınanabilen bir kişi tarafından işlenmiş davranışa karşı uygulanan tepkidir ve bu tepkinin kimlere ne şekilde uygulanacağı ceza hukukunun ve ceza infaz hukukunun konusunu oluşturur (HAKERİ, 2013).

2.3. Çocuk Suçluluğu

2.3.1. Genel bilgiler

Çocuk suçluluğu; “*Bir çocuktaki anti-sosyal eğilimlerin yasa müdahalesi gerektirecek bir davranışa dönüşmesi*” (AKALIN, 1999) olarak tanımlanmaktadır. Tanımın belirleyici unsuru olan anti-sosyal eğilimler, batı literatüründe “delinquency” kavramı ile karşılanmaktadır.

Kabahat ya da hafif suç olarak Türkçeye aktarılabilecek “Delinquency” kavramı ile gerek medeni, gerekse cezai ya da idari düzenlemelerin çeşitli maddelerine karşı gelmiş, yasalara saygılı bir vatandaş-birey olmayı henüz öğrenememiş 11-18 yaşları arasındaki çocukların işlediği fiiller tanımlanmaya çalışılır (*Child Delinquents, Development, Intervention, and Service Needs*, 2001).

Çocuğun vatandaş-birey olmayı henüz öğrenememiş olması nedeni ile işlediği ileri sürülen bu hafif suçlar (delinquency) aynı zamanda çocuğun eğitilebileceği ve bu eğitim sayesinde topluma uyumlu bir birey haline getirilebilerek delinquent davranıştan kurtulabileceği alt düşüncesini de beraberinde taşır. Delinquency kavramı, yetişkinlerin de işlediği daha ağır olan suçları tanımlayan “crime” kavramından oldukça farklıdır ve delinquency ile kast edilen, suç işleyen kişinin (suça sürüklenmiş çocuğun) “doğru; uygun” davranmadaki başarısızlığı, yetersizliğidir (etmyonline, 2015). Çocuk suçluluğu temelinde dikkat edilmesi gereken bu husus, delinquent çocukların hukuk düzeninde “criminal” çocuklardan farklı olarak ele alınmasının yanı sıra, bu çocuklar tarafından işlenen suçları da, çocukluktan erginliğe geçiş dönemin içerisinde görülen, bu dönemde yer alan tüm bireyler tarafından işlenmesi mümkün olan “episod” suçlar olarak nitelendirmesindedir. (TOPRAK, 2011).

Türk hukukunda ise, çocuk suçluluğu kavramı ile kastedilen, suçu işlediği sırada 18 yaşını doldurmamış, bu nedenle haklarında indirimli ceza veya güvenlik tedbiri yaptırımı uygulanması gereken kişilerdir (DEMİRBAŞ, 2001). Hukukumuzda göre, delinquency ya da crime ayırımı söz konusu değildir ve çocuklara özgü suçlar başlığı altında tanımlanmış, bir kısmı idari yaptırımı gerektiren bir suç kategorisi henüz oluşmamıştır. Her ne kadar eğitim sistemi içerisinde çocuklar tarafından işlenen ve delinquency olarak kabul edilebilecek okuldan kaçma, yalan söyleme türü genel olarak idare tarafından cezalandırılabilir davranışlar varsa da bu tip davranışlar, episod suçları olarak görülmediği gibi, çocuğu bu davranışa yönelten nedenler de idare tarafından disiplin cezasının verilmesi öncesinde prensip olarak araştırılmamaktadır. Delinquent davranışların, kriminal kariyerin bir ilk basamağı olarak görülmesi mümkün olmasa da hatalı davranışlarda bulunmayı alışkanlık haline getiren çocuğun bu davranışlarının bir nevi yardım çılgılığı olabileceğinin unutulmaması gerekmektedir (TOPRAK, 2011).

Türk ve kara Avrupa hukukuna göre çocuk suçluluğu tanımları arasında yer alan temel farklılık, Batı Literatürünün çocuk suçluluğunu sadece hukuki boyutu ile değil, sosyal boyutu ile ele almasında, sorunu bir “vatandaş-birey” olma yeterliliği açısından değerlendirilmesinde görülür. Türk hukuku ise, sorunu daha dar bir çerçevede, suç işlemiş olma ve uygulanacak

yaptırımlar çerçevesinde ele almaktadır. Kuşkusuz iki anlayış arasındaki farkın doğal bir sonucu suç işlemiş çocuğun topluma yeniden kazandırılması amacı ile uygulanacak yaptırımlar açısından kendini gösterecek olmasındadır.

2.3.2. Çocuk Suçluluğunun Nedenleri

Çocuk suçluluğunun nedenleri, yetişkin suçluluğunun nedenleri kadar çok ve farklı olsa da, bu nedenlerin iyi ve doğru olarak tespit edilmesi çocuk suçluluğunun tretmanı açısından önemlidir. Çocuk suçluluğunun en önemli nedenleri aile, akran grupları, okul, boş zaman aktiviteleri ve kitle iletişim araçları olarak belirlenmiştir. Ancak, çocuk suçluluğunun tretmanında da suçluluğun nedeni olarak görülen aile, akran grubu, okul, boş zaman aktiviteleri ve kitle iletişim araçlarından yararlanılması önerilmektedir (ÖTER, 2005).

2.3.2.1. Çocuk Suçluluğu Teorileri

Çocuk suçluluğunu açıklamaya çalışan teorilerin, yetişkin suçluluğunda olduğu gibi Biyolojik, Psikolojik ve Sosyolojik olmak üzere üç ana başlık altında toplanması mümkündür (O. DOLU, 2011; WASSERMAN, 2003).

2.3.2.1.1. Biyolojik Teoriler

Biyolojik teoriler suçlunun biyolojik yapısının suç işlemeyen diğer kişilerden farklı olduğu düşüncesi üzerinde şekillendirilmiştir (O. DOLU, 2011). Teorinin ilk temsilcisi olan Cesare Lombroso, (1836-1909), “Suç İşleyen Birey” adlı çalışmasında doğuştan suçlu bireyden bahsederek, suçlu bireyin biyolojik özelliklerinin diğer bireylerden farklı olduğunu ortaya koymuştur. Lombroso, suçlunun ‘atavist’ (ilkele dönmüş olan) bir yaratık olduğunu ve bu nedenle hayvanlar ve az gelişmiş insanlarda vahşi duygular bulunmasının normal karşılanması gerektiğini ileri sürmektedir. Ona göre “atavistlik” ile açıklanamayacak çok sayıda suçluluk özelliği varsa da bu özelliklerin gene biyolojiye dayalı başka bir durumla, ruhsal hastalıklarla, özellikle epilepsi ile izah edilmesi mümkündür.

Lombroso’nun teorisi Avrupa’da uzun dönem kabul görmüş olsa da araştırmalarından bir asır kadar sonra İngiltere’de Dr. Charles Goring ve istatistikçi Karl Pearson tarafından mahkumlar üzerinde yapılan araştırmada, suçlu olanları suçlu olmayanlardan ayıracak fiziksel farklılıklara rastlanmamış olması Lombroso teorisinin terk edilmesine neden olmuştur (ÖTER, 2005).

Biyolojik teorinin 20. Yüzyılda önde gelen teorisyenlerinden biri olan William H. Sheldon ise 1940’da yayınlanan “Bedensel Yapı Tipleri” adlı kitabında kişinin fiziksel özellikleri ile karakteri arasında bir ilişki olduğunu ve beden yapısının, davranışın birincil belirleyicisi olduğunu öne sürmüştür. Sheldon’a göre, şişman, boğun eğici ve fiziksel etkinliklere ilgi

duymayan endomorflar; bedensel yapıları kuvvetli, aktif ve cüretkar olan mezomorflar ve içe dönük karakter özellikleri gösteren ektomorflar arasında suçlu davranış yönünden farklılıklar vardır (ARRAJ, 1988). 1949 tarihli “Genç Suçlu Tipleri” adlı çalışmasında ise biyolojik yapı ile kişilik ve davranış arasındaki ilişkiye değinerek sosyo-kültürel bir olgu olan kişiliğin ancak bireyin toplumdaki diğer kişilerle ilişkisi sonucunda şekillenerek oluşacağına dikkat çekmiştir (SARAN, 1990).

William Sheldon’un çalışmalarından etkilenen Sheldon ve Eleanor Glueck, Sheldon’un tipolojisine “Dengeli Tip” adı altında dördüncü bir kategori daha ekleyerek teorinin yeniden gündeme gelmesini sağlamışlardır. Dengeli tipi, dikkat çekici özellikleri olmayan ancak diğer tipolojilerin bir karışımı olarak tanımlayan Glueckler suçlu davranışın oluşumu ile ilgili olarak üç yapıcı faktör olduğunu ileri sürmüşlerdir (O. DOLU, 2011; ÖTER, 2005). Kişinin karakter özellikleri; aile yaşamındaki ilişkiler ve sosyo-kültürel faktörler olarak adlandırılan bu üç faktöre kişinin beden yapısı da eklendiğinde bu özelliklere sahip kişilerin benzer özellikleri göstermeyen kişilere oranla daha çok suç işleme potansiyeline sahip olduklarını belirtmişlerdir. Bu potansiyele yol açan ise Gluecklere göre, beden yapısı farklı olanların çevresel etkenlere farklı tepkiler göstermesidir (ÖTER, 2005) .

Biyoloji alanında yirminci yüzyılın son yirmi yılında meydana gelen gelişmeler ve özellikle insanın sınırlarını barındıran DNA’nın keşfedilmiş olması evrimsel gelişim eksenli suçlu modellemelerinde biyolojik faktörlerin suçun belirleyicisi olmasında ziyade suça etki eden faktörlerden biri olarak değerlendirilmesi gerektiği düşüncesine yol açmıştır (O. DOLU, 2011). Çağdaş biyolojik yaklaşımlar olarak adlandırılan bu yaklaşımlara göre, suçlu davranış, belirli bir biyolojik yapının üstüne çevresel ve psikolojik faktörlerin eklenmesi ile oluşmaktadır. Bu nedenle de genler ve suç veya biyokimyasal faktörler ve suç arasında bir ilişki varsa kişinin elinde olmayan genler veya hormonlar gibi bu etkenlerin belirlenmesinin suç önlemede yararlı olacağı ileri sürülmektedir. XYY Kromozom teorisinde olduğu gibi fazladan bir kromozomun ya da Ellis ve Walsh’ın ileri sürdüğü gibi gen dizilimlerinin bazı çevresel faktörlerle desteklendiğinde kişileri suça itebileceğine dair yapılmış bir takım araştırmalar mevcutsa da yapılan genetik ve endokrinik çalışmalar, suçun sadece genetik temelli olduğunu ileri sürme konusunda henüz yeterli değildir (O. DOLU, 2011).

2.3.2.1.2. Psikolojik Teoriler

Psikolojik teoriler suçu, “normal” bir durum olmaktan çok, bireyde varolan bir takım patolojilerin yol açtığı “anormalliklerin” sonucu olarak görür (O. DOLU, 2011; SOKULLU-AKINCI, 1999). Bu teoriler birey üzerinde yoğunlaşarak onu davranışa sevk eden

güdüleyicilere, bireysel ve kişilerarası dinamiklere odaklanır ve bireyler de kendileri için önemli olan kişiler ve yakın çevresiyle olan yaşantılarının sonucunda oluşan psikopatoloji nedeniyle suça yönelir (ÖTER, 2005). Psikolojik teorilerin savunucularına göre, suçlunun, suç davranışına yönelmesine yol açan temel etken onların ‘hasta’, ‘uyumsuz’, ‘patolojik’ kişiler olmalarıdır (KANER, 1992).

Psikanalizin kurucusu olan Sigmund Freud (1856-1939), sosyalleşme sürecinden geçmemiş bireyi potansiyel bir suçlu olarak görür (O. DOLU, 2011). Doğası gereği benmerkezci olan insan, sosyalleşme süreci sayesinde diğer insanlar ile uyum içinde yaşayabilecek özellikleri kazanamazsa, ergeç toplumsal normlarla çatışmaya düşecektir.

Suçu bireyin yaşadığı iç çatışmaların ve duygusal gerilimlerin bir yansıması olarak gören psikanalitik görüşe göre, insan kişiliği, doğumdan sonraki ilk beş yıl içinde yaşanan evrelerde şekillenir. Bu dönemin her hangi bir evresinde yaşanan ve çözülmemiş çatışmalar, bilinçdışına itilerek üstü örtülse de ileri dönemlerde daha farklı kişilik sorunları halinde ya da suçlu davranışı şeklinde kendini gösterebilir.

Çocuk suçluluğunu gelişim ile açıklamaya çalışsan Bilişsel gelişim kuramlarının en önemlileri Piaget’in “Ahlak Gelişimi Teorisi” ve Piaget’in bu teorisini birkaç adım ileri götüren Lawrence Kohlberg’in “Altı Ahlak Evresi” teorisidir (ÖTER, 2005).

Piaget’e göre, karakter gelişimini sağlayan kurallar bütünü olarak nitelendirilebilecek olan ahlak kurallarına çocuğun uyması, kendi isteği ile değil, çocuk üzerinde oluşturulan sosyal baskının sonucundadır. Yetişkinin çocuğa yaptığı baskı, çocuğun ahlak kurallarını doğru olarak kabulünü ve onları “doğru” kabul ederek uygulamasını sağlar.

Ahlakın bir kurallar sistemi olduğunu ve ahlaki gelişimin temelini de bireyin bu kurallara duyduğu saygı olduğunu ileri süren Piaget, ahlaki gelişim evrelerini, yaşa göre üç farklı dönemde incelemiştir.

1. Ahlak Öncesi Dönem; doğumdan beş yaşına kadar olan dönemi kapsayan bu evrede çocuklar benmerkezci oluşları nedeni ile kendi görüşleri dışındaki görüşleri dikkate almazlar. Çocuk bu dönemde kuralların varlığından habersiz olsa da oyunlar ve diğer arkadaşları ile ilişkilerde uyulması gereken kurallar olduğunu hissederler. Piaget, bu dönemdeki bir davranışın “iyi-kötü” veya “doğru-yanlış” olarak değerlendirilebilmesi için bu davranışın ardında yatan niyete bakılması gerekliliğini ileri sürmektedir (POLAT).

2. Dışsal Kurallara Bağlılık Dönemi (*Ahlaki Gerçekçilik, Baskı Ahlakı Evresi, Görev Ahlakı, Heteronom Ahlak*): altı ve on (oniki) yaş arasını kapsayan bu evrede çocuk yetişkinlerin koyduğu kurallara sıkı sıkıya bağlıdır ve bu kuralların değişmezliğine inanır. Çocuk zihninde

bu dönemde herkesin kurallara uyması gerektiği düşüncesi hakim olsa da sergilenen davranışın temelinde ödüle ulaşma veya cezadan kaçma amacı söz konusudur. Objektif sorumluluğun geliştiği bu dönemde, eylem, görünürdeki sonucuna göre değerlendirilmektedir (POLAT; ZENGİN, 2014).

3. *Ahlaki Özerklik Dönemi (Karşılıklı Ahlak /Hayır Ahlakı)*: Çocuğun on yaş üstündeki dönemini kapsayan bu dönemde çocuk olaylar arasında ilişkiler kurmaya, kuralları kavramaya ve onları içselleştirmeye başlar. Çocuk, kuralı artık vicdanın sesi olarak görmeye başlamıştır bu nedenle de kaynağını vicdandan almayan hiç bir davranışta bulunulmaz. Muhakeme etme yeteneğini kazanmaya başlamış olan çocuk, benmerkezci bakış açısından yavaş yavaş kurtulup eylemlerinde diğer kişilerin de bakış açısını göz önünde bulundurmaya başlamıştır. Toplumsal yaşamda var olabilmek için kurallara uyması gerektiğini öğrenen çocuğun bu dönemde kurala uymasını sağlamak için cezalandırma yerine yapmadığı davranışın kötülüğünün onun anlayabileceği şekilde çocuğa anlatılması gerekir (POLAT; ZENGİN, 2014).

Piaget'in ahlak gelişimi kuramını tekrar inceleyerek geliştiren Kohlberg, ahlak evrelerinin üç düzey ve altı evre halinde yer aldığını ileri sürmüştür. Kohlberg'in kuramına göre,

1.*Düzye Gelenek Öncesi (Ön Ahlak Dönemi)*: “Ceza ve İtaat Eğilimi” ile “Araçsal İlişkiler Eğilimi” adlarını taşıyan iki evrenin bulunduğu bu düzey dört yaşında başlayıp genelde dokuz yaş civarında son bulmaktadır. Ceza ve İtaat Eğilimi aşamasında kişiler kurallara doğruluklarına inandıkları için değil, cezalandırılmamak için boyun eğler. Bu dönemde, otoriteye saygı söz konusudur, bu nedenle de cezalandırılan davranışların hepsi ceza otoriteden geldiği sürece sorgulanmadan “yanlış” davranışlar olarak kabul edilir.

Araçsal İlişkiler Eğilimi evresinde ise, birey, kendi çıkarları için en uygun kurala uyar. Kural onun ihtiyacını karşıladığı ölçüde içselleştirilebilir. Bu dönemde, doğru davranış, ihtiyacı karşılaması veya ödül getirmesi açısından değerlendirilir (ZENGİN, 2014).

Bir çok ergen ve yetişkin suçlu bu düzeyde yaşamını sürdürür, onların topluma uyumunu sağlayan temel güdüyü ise, cezadan kurtulmak oluşturur.

2. *Düzye Geleneksel*: Kişiler Arası Uyum Eğilimi ve Yasa ve Düzen Eğilimi isimli iki evrenin bulunduğu geleneksel düzey 10-15 yaş arasındaki kişileri kapsar. Kişiler Arası Uyum evresinde, kişiler arası karşılıklı beklentiler davranışlara yön verir. Temel motivasyonun grup tarafından kabul edilmek olduğu bu dönemde birey kendini diğer insanların yerine koyarak onların beklentilerine uygun davranır. Bu dönemde “iyi” olmak; dürüstlük, güvenilirlik ve kurallara uymak önem kazanır. Düzeyin ikinci evresi olan Yasa ve Düzen Eğilimi evresinde

ise, kanuna ve düzene uyma güdüsü baskınlık kazanır, kurallara herkesin uyması gerekliliği önplana çıkar. Doğru kavramı bireysel ihtiyaçların korunması, var olan toplumsal düzenin korunması, toplumun ve grubun refahı doğrultusunda davranma olarak anlaşılır (POLAT).

3. Düzey Gelenek Sonrası (Otonomi özerklik dönemi): 15 yaşından sonra başladığı belirtilen bu dönemde, insan hakları gözetilir ve evrensel değerler benimsenir. Sosyal Sözleşme Eğilimi ve Evrensel Ahlak İlkeleri Eğilimi isimli iki evrenin bulunduğu bu düzeyin ilk evresinde, bireysel farklılıklar doğal karşılanır, her bireyin kendi tercihini yapma hakkına sahip olduğu ilkesi ön plana çıkar, kuralların toplum yararına demokratik olarak değiştirilmesi gerektiği ve toplumda herkesin kendi sorumluluğunu yerine getirmesi gerekliliği ileri sürülür. Evrensel Ahlak İlkeleri Eğilimi isimli son evrede ise, tüm insanlar eşittir düşüncesi önplana çıkar. Temel ölçüt, insan hakları ve evrensel değerler olarak belirir. Doğru ve yanlış kavramlarının belirleyicisi olarak yasanın üzerinde olan hak, adalet ve özgürlük kavramları önplana çıkar. Kohlberg'in ahlaki gelişim teorisine göre çocuk suçluluğu, ön ahlaksal döneme ulaşamamış olmakla açıklanır. Çünkü bu dönemde ceza korkusundan dolayı kurallara uyulur. Kurallara uymada başarısızlık, bir takım olumsuz deneyimlerden veya bilinçli olarak ne pahasına olursa olsun kişisel tatminle açıklanabilir (KOZANOĞLU, 2001). Piaget ve Kohlberg'in ahlak gelişimiyle ilgili çalışmalarından anlaşılacağı gibi suç işlemiş çocuklar suç işlememiş çocuklara göre daha alt düzeyde ahlaki gelişim evrelerinde bulunmaktadır (ÖTER, 2005).

2.3.2.1.3. Sosyolojik Teoriler

Sosyolojik teoriler, suçluluğu bireyin içinde yaşadığı sosyal çevreye bağlı olarak sosyal yapılar, sosyal süreçler ve sosyal tepkiler açısından açıklamaktadır (ÖTER, 2005).

Alt sınıf çetelerini açıklamak için ortaya atılmış olan sosyal yapı teorisi, günümüzde üst ve orta sınıf suçluluğunu da açıklama amacıyla kullanılmaktadır. Bu teorinin genel eksenini, suç, sosyo-ekonomik alt sınıf içinde yaşayanların bulundukları ortama uyum sağlama amacı ile işlemek zorunda olmaları ile açıklamaya çalışmasıdır (KANER, 1992).

Yoksul ve özellikle varoş bölgelerde meydana gelen suçların diğer bölgelerden daha yüksek orana sahip olmalarını bu bölgelerin diğer bölgelerden sosyal değerler ve sosyal kurumlar açısından farklılığı ile açıklamaya çalışan kültürel aktarım teorisinin temelini sosyal düzensizlik kavramı oluşturur. Clifford Shaw ve Henry McKay tarafından 1900-1923 yılları arasında yapılan araştırmalar ile geliştirilen kurama göre, suçluluğun düşük olduğu bölgelerde geleneksel tutum ve değerlerde tutarlılık varken, suç oranının yüksek olduğu bölgelerde değerler çatışması yaşanmaktadır.

Araştırmacılar, suçun yoğun olarak görüldüğü bölgelerde, hızlı nüfus artışı, yoksulluk, yetersiz sağlık ve eğitim hizmetleri gibi bir takım ortak özellikler tespit etmiş, ayrıca bu hizmetleri sunan kurum çalışanlarının da başka bölgeden gelmiş olmalarının sosyal kontrolün yetersizliğine neden olduğunu ileri sürmüşlerdir (KANER, 1992).

1958 yılında Amerika büyük şehirlerinin gecekondu bölgelerinde bulunan çocuk çetelerinin incelenmesi sonucu ortaya konan alt sınıf kültür çatışması teorisi, suçluluğu alt sınıf kültürünün yerleşik değer ve normlarının bir ürünü olarak tanımlar. Teorinin sahibi Walter B. Miller'e göre, suçluluğa, maddi kazanç ya da sosyal statü elde etmek maksadı ile alt sınıf bölgelerde ortaya çıkan gençlik gruplarının veya çetelerin eylemleri neden olmaktadır. Babanın aile ile iletişiminin sınırlı olduğu, bu nedenle ailede annenin baskın ebeveyn olduğunu ileri süren Miller, her ne kadar anneler, çocuklarının suça karışmasını istemez ve onları korumaya çalışsa da, gencin erkek rolünün gereksinimlerini öğrenmesinin sokak başında toplanan çetelere katılımı ile olduğunu ve bu rolün de, erkek olmanın bir biçimi olarak suç işlemeye yol açtığını ileri sürmektedir (KANER, 1992).

1938 yılında çocuk suçluluğuna Durkheim'in anomi kavramını ve Chicago ekolünü kullanarak yeni bir açıklama getirmeye çalışan Robert K. Merton, sosyal güçler ve sosyal organizasyonlar olmak üzere iki kavrama vurgu yapmıştır (ABORTNER, 1988). Merton'a göre fertler toplumsal baskı nedeniyle "kültürel hedefler" ile "kurumsal yollar" arasında çatışmalar yaşar, bireylerden bir kısmı kültürün yarattığı çok sayıdaki hedefe ulaşmaya çalışırken (zengin olma, kariyerli bir meslek sahibi olma, üne, iktidara kavuşma vb.) kurumsallaşmış yollardan bazılarını çiğner (DEMİRBAŞ, 2001; O. DOLU, 2011; S. DÖNMEZER, 1994). Teorinin ana noktasını, kişinin toplumun yücelttiği amaçlara meşru yollarla ulaşmadaki yeteneksizliği ve bulunduğu çevrenin gayri meşru yolları onaması oluşturur.

Richard Cloward ve Lloyd Ohlin tarafından 1960 yılında geliştirilen fırsat teorisi, Merton ve Shutherland'ın sosyal organizasyonsuzluk teorilerini birleştirerek, bireyin sosyal yapı içindeki yerini vurgulama amacı güder. Teoriye göre, belirli fırsatlara ulaşmak için yasal ve yasal olmayan yollar eş zamanlı olarak mevcuttur, kişinin fırsatlara ulaşabilmesi için yasal yolların engellenmesi halinde, kişi, yasal olmayan yollara itilmiş olur (SOKULLU-AKINCI, 1999). Teori, çocuk suçluluğunun toplumsal statü fırsatlarını sağlayacak daha fazla yasal fırsat yaratılması yolu ile azaltılabileceğini ileri sürmesi açısından dikkat çekicidir.

Edwin H. Sutherland tarafından geliştirilen aykırılıkların birleştirilmesi teorisine göre, suçlu davranışı, kişinin birincil iletişim içinde bulunduğu bireyler ve gruplar yoluyla öğrenilir.

Suçun, herhangi bir kültürde herhangi bir kişiyi etkileyecek öğrenme süreci sonrasında ortaya çıktığı ileri süren Sutherland'e göre, suçluluğun nedenleri arasında kişisel özellikler ya da sosyo-ekonomik durum yer almaz. Sutherland'in teorisini geliştiren Title ve arkadaşlarına göre de, güdü, tutum, iç güdü ve neden bulma gibi süreçler öğrenme prosesine etki eder. Bütün bunlar gencin yasaya uymasını veya yasayı ihlal etmesine etki edecek belli bir algının oluşmasını sağlar (ÖTER, 2005).

Sutherland, Amerika'daki suçluluğun bölgeler arasındaki oran farkını bu bölgelerde kanuna karşı çıkmamanın sosyalleşme süreci içinde herhangi bir örf gibi öğrenildiğini ileri sürerek açıklar. Sosyal yapının bozulduğu, fakirliğin ve nüfus yoğunluğunun vb. arttığı yerlerde kanunsuzluk/kanuna karşı gelme bir örfdür ve bu yerleşim bölgelerinde büyük suçlular yüksek prestij sahibi olarak kabul görürler (ÖTER, 2005).

Bir diğer sosyal süreç teorisi ise "Etkisizleştirme Teorisidir". Grehsam M. Skykes ve David Matza tarafından geliştirilen bu teoriye göre, suçlular sosyal normları ihlal ettiklerinde kendi aralarında "Nötrleştirme Teknikleri" ile suçluluklarını haklı çıkaran mazeretler geliştirirler (O. DOLU, 2011).

Sosyal kontrol teorileri konusunda ilk çalışma Evan Nye (1958) tarafından gerçekleştirilmiştir. Nye'ye göre çocuk suçluluğu, öğrenme sonucu olmakla birlikte esasen kontrol eksikliğinden kaynaklanır. Sosyal kontrol, sosyalleşme süreciyle doğrudan ilgilidir ve bu süreç sonucunda doğru-yanlış bilinci gelişerek '*içselleştirilmiş kontrol*' sağlanır. Teorinin diğer temsilcileri olan Klepner ve Parker'a göre ergenin toplumsallaşmasına yardımcı olunmaz, aşırı istekleri sınırlanmazsa, anti sosyal davranışların ortaya çıkması kaçınılmaz hale gelir (ÖTER, 2005). Sosyal Kontrol Teorisini geliştiren Travis Hirschi, bireyin toplumla bağlarının zayıfladığı oranda suçluluğun artacağını ileri sürerek, bireyin toplumda oluşturduğu sosyal bağların dört öge üzerinden olduğunu ileri sürmüştür (KANER, 1992).

Walter C. Reckless tarafından geliştirilen kapsama kuramı, suçu açıklamada sadece sosyal faktörlerin yeterli olmadığını, bireysel faktörlerin de göz önüne alınması gerektiğini ileri sürer. Reckless'e göre, kişilerin aynı koşullara maruz kalsalar da farklı davranmalarının nedeni, içsel ve dışsal kontrol sistemleridir. Bireyi suça iten ya da suçtan uzak güçler olarak da tanımlanabilecek bu sistemler, karşılıklı etkileşerek bireyi suçtan uzak tutar.

Kaynağını Chicago Okulunun sembolik etkileşim görüşünden alan etiketleme (damgalama) teorisi, suçun nedeni ile değil, toplumun suç ve suçluya gösterdiği tepkiler üzerinde yoğunlaşır (DEMİRBAŞ, 2001; O. DOLU, 2011; SOKULLU-AKINCI, 1999) Teorinin önde gelen temsilcilerinden olan Edwin Lemert, resmi kurumlarca (polis ya da mahkeme gibi)

yapılan etiketlenmenin bireyin kimliği yani benlik-kavramı üzerinde doğrudan etki edeceğini ve bir kez resmi olarak etiketlenen bireye daha sonra çevresinin suçlu olarak tepki vereceğini ileri sürer. Etiketlenmiş olan birey de artık kendisini bu bir kimlik içinde tanımlar ve kendini suçlu olarak görmeye ve buna uygun davranmaya başlar.

Çocuk suçluluğu konusunda özellikle ilk kez suç işleyen çocuklara uygulanacak yaptırımların onları “etiketlememesi” başka bir deyişle toplumsal yaşamın genelinden koparıp daha illegal bir alt-kültüre yöneltmemesi gerekliliği açısından ilgi çekici olan teori, sosyal alt sınıftan gelenlerin suç işlemeler bile, etiketlenmeye daha açık olduklarını da belirtmektedir (ÖTER, 2005).

George Vold tarafından geliştirilen çatışma teorisi, suçun sosyal çatışmanın bir ürünü, politik ve sosyal eşitsizliğin bir yansıması olduğunu öne sürer. Toplumu oluşturan gruplar kendi çıkarlarını sürekli gözetirler ve her zaman çıkarlarını savunmaya hazırdırlar. Bir grup kendi pozisyonunu koruyabilmek ve geliştirebilmek için sürekli olarak diğer grupları kollamak ve mücadele etmek zorunda kalır. Çatışma kuramı, suçluluğun kapitalist toplumun yarattığı koşullara bir tepki olarak ortaya çıktığını ileri sürerek, nitelikleri yeterli olmayan kişilerin kimsenin yapmak istemeyeceği düşük ücretli işlere yönelmek zorunda kalacaklarını, bu durumun da suç işlemeyi arttıracaklarını ileri sürmektedir (SOKULLU-AKINCI, 1999).

Çocuk suçluluğunu açıklamaya çalışan alt kültürel teoriler ise, alt sınıf mensubu bireylerin, özellikle gençlerin topluma yabancılaştıklarını, ailelerinin düşük öğrenim düzeyi ve zayıf dayanışmaya sahip olduklarını ve üzerlerinde orta sınıf tarafından belirlenen, başarı standartlarına ulaşmalarının normal yollardan güçlüğü bilmelerinden kaynaklanan bir baskının olduğunu ve bu nedenle de suça yönelen davranışları gerçekleştirdiklerini ileri sürerler (O. DOLU, 2011).

Albert Cohen’in ileri sürdüğü çocuk suçluluğu alt kültürü, inançlar, değerler, örf ve adetler, zevkler ve kalıp yargılar gibi insanlar tarafından yapılmış ve yaratılmış her şeyi içerir. Teoriye göre, suçlu çocuğun davranışları, kendi alt kültürünün değerlerine göre doğru olarak kabul edilse de, toplumun bütününün benimsediği kültürel değerlere göre yanlıştır. Yazarın özellikle çocuk çetelerinin uzun süreli planlar yapmayıp, sadece kısa vadeli haz sağlamaya yönelik eylemler gerçekleştirdikleri saptaması literatüre önemli bir katkı sağlamıştır (ÖTER, 2005).

Thorsten Sellin tarafından geliştirilen kültür çatışması teorisi insanın, doğduğu kültür içinde belirli davranış kalıplarını öğrendiğini, suç denilen davranışın ise, kişinin kendi kültürünün diğer kültürden farklı olan davranış kalıpları nedeni ile meydana geldiğini ileri sürer (O. DOLU, 2011). Aslen göçmenlerin ve yabancıların işledikleri suçların o bölgede oturanlardan

daha çok olduğunu kanıtlamaya yönelik olarak ortaya atılmış bu görüş, göçmenlerin daha çok suç işlediğini değil, sadece belirli tip suçları daha yoğun işlediklerini göstermesi bakımından ilgi çekmiştir.

Suçun nedenleri ve suçlulukla çevre arasında ilişki kurmaya çalışan ekolojik teoriler ve özellikle Chicago üniversitesinde kurulan sosyoloji bölümünün yaptığı araştırmalar, çocuk suçluluğunun, hızlı nüfus artışının, kötü yerleşim şartlarının, yoksulluğun, hastalık ve yetişkin suçluluğunun çok bulunduğu bölgelerde daha yüksek oranda yaşandığını ve bu bölgelerde düşük gelir seviyeli, iletişim ve sevginin yetersiz olduğu dengesi bozuk ailelerin yaşadığını ortaya koymuştur (İÇLİ, 1994).

Toplumsal Öğrenme Teorisine göre suç davranışları, illegal davranış örüntülerinin, taklit, model alma ve içselleştirilmesi yoluyla öğrenilmesinden ortaya çıkar. Bireyin sosyalleşme sürecinde çevresinde başarılı modellerin olmaması ya da bireyin sık sık başarısızlığa düşmesi suça neden olan faktörlerdendir (O. DOLU, 2011).

Teoriyi ilk geliştiren Gabriel Tarde'a göre suç işlemek tıpkı bir meslek gibi öğrenilir. Bunun için suçlulara yakın olmak ve onlara öykünmek yeterlidir.

2.3.2.2. Çocuklara İlişkin Suç Teorilerinin Ortak Noktası

Suçluluğu, özellikle de çocuk suçluluğunu açıklamaya çalışan teorilerden hiç birinin tam anlamı ile yeterli olduğunu ileri sürmek mümkün değilse de, çocuk suçluluğunu nedenlerini ortaya koymaya çalışan teorilerin ortak noktaları, İçli'ye göre şu şekilde gözükmektedir (İÇLİ, 1994; ÖTER, 2005).

1. Polis ve mahkemeye yüz yüze gelen çocuklar, genelde ciddi suç işlemiş olanlardır ve onların 'suçlu' olarak etiketlenmeleri polis ve mahkemelerin özelliklerine bağlıdır.
2. Suçlu çocukların çoğu kişilik yapısı bağlamında normal kişilerdir. Her ne kadar yasal olarak haklarında işlem yapılmış olan çocuklar, otoriteye isyan ve düşmanca tavırlar sergileseler de, bu durumu yasal işlemler sürecinde edinmiş olabilirler.
3. Suçluluk çok faktörlü bir olgudur. Farklı tür suçluluk için değişik etiyolojik süreçler belirlemek mümkündür.
4. Suçlu davranış sosyalizasyon süreci boyunca öğrenilir.
5. Suçlu rolünün öğrenilmesi, suçun yoğun olduğu toplumlarda daha kolaydır ve daha sık görülür.
6. Bazı suçlu rolleri, diğer sosyal-yapısal değişkenler yanında sosyal sınıfların sosyalizasyonundaki değişikliklerin ve yaşam deneyimlerinin sonucudur.

7. Bazı suçlu rolleri, sosyal sınıfa bağlı olmaksızın, aile ve diğer sosyalizasyon deneyimleri tarafından üretilir. Örneğin; “ebeveynin reddi” veya “sapmış cinsel sosyalizasyon” gibi.

8. Polis ve mahkeme gibi tanımlayıcı kurumlar, hem sapmışın tanımlanmasında hem de sapmış rollerin devamlılığında önemli rol oynarlar.

Toplumsal bir bozukluk olan suç anlamak ve onunla mücadele etmek, tıpkı “hastalık değil, hasta vardır” düşüncesinde olduğu gibi, suç değil, suçlu vardır diye düşünerek olabilir. Bu düşüncenin bir yansıması olarak da suçun nedenlerinin tek boyutta toplanmasının imkansızlığı, suçun birbiri üstüne binen bir çok faktörden kaynaklanabileceği ve bu faktörlerin hepsini birden ortadan kaldırmadan suç önlememenin mümkün olmayacağı anlaşılmalıdır. Bu nedenle, suç davranışı ile karşılaşıldığında, suçun sadece tek bir nedenden değil, tüm nedenlerin bir bileşkesinden kaynaklanabileceği asla unutulmamalı, suçlunun biyolojik yapısı, kişilik özellikleri, bulunduğu çevre ve eğitim durumu bir arada değerlendirilerek ona uygun bir tretman oluşturmaya çalışılmalıdır.

2.3.2.3. Çocuk Suçluluğunda Risk Faktörleri

Çocuk suçluluğunun tek bir nedene bağlanamayacağı kesindir. Bununla birlikte, sosyo-kültürel, ekonomik ve psikolojik birçok faktörün etki ettiği çocuk suçluluğunda suça sürüklenme riski altında olan çocuk gruplarının belirlenmesi, bu gruplarda yer alan çocukların suçtan uzak tutulması kadar, suça sürüklenmiş çocukların da tekrar suç işlemesinin önüne geçilmesi açısından önem taşıyacaktır. Suça sürüklenme olasılığı altında olan çocukların Kişisel ve Çevresel risk faktörleri başlığı altında toplanabileceği görülmektedir.

2.3.2.3.1. Kişisel Risk Faktörleri

Kişilik özellikleri, özellikle çocuğun fiziki veya psikolojik yapısında görülen zayıflıkların çocuğu tek başına suça itmek için yeterli bir neden oluşturmada da, çocuğu suç işlemeye uygun bir ortama hazırlama açısından etkili olduğu ileri sürülmüştür (KONANÇ, 1974). Aynı şekilde, Glueck’ler yaptıkları araştırmanın sonuçlarında bazı beden tipinde bulunan kişilerin diğerlerine oranla daha büyük bir suçluluk potansiyeline sahip olduklarını bulmuştur (ÖTER, 2005). İnsan dıştan gelen uyarılara tepkide bulunan, bu uyarılara yanıt veren bir varlıktır. Bu yanıtların toplamı insanın davranışlarını oluşturur. Bu yanıtlama evrelerden herhangi birinde görülen aksaklık ya da bozukluk, normal tavır ve hareketten sapmayı, başka bir deyişle toplum tarafından kınanan, çoğunlukla da suç olarak adlandırılan davranışına neden olur (GERMEÇ, 2002).

2.3.2.3.1.1. Yaş

Suçta karışan çocuklar ile belirli bir yaş gurubu arasında kesin bir ilişki olmamakla birlikte bazı yaş gruplarında daha çok risk taşıdıklarını söyleyebiliriz. Özellikle 15 yaş ve üzerinde ergenliğe geçiş döneminin de getirdiği bir takım etkiler ile suçta yönelme durumları artmaktadır. Özellikle 15 yaş üstü çocukların tekrarlı suçta karışma ihtimalleri daha yüksek olduğu bulunmuştur (GÖZ ÇEKÇEKİ, 2007).

2.3.2.3.1.2. Cinsiyet

Yapılan çalışmalarda cinsiyet durumunun suçta yönelmeyi etkileyecek bir neden olarak belirlenmese de erkek çocukların tekrarlı olarak suçta yönelme ihtimallerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumun nedenleri arasında kızların üzerindeki sosyal baskının yaşlıları erkeklere oranla daha yüksek olduğu ileri sürülmektedir. Bu düşüncüyü doğrular şekilde kızlar üzerinde baskının daha az olduğu topluluklarda kızların suç işleme oranları ile erkeklerin oranları birbirine yaklaşmaktadır (SALAGAEV, 2004).

2.3.2.3.1.3. Zeka

Çocuk suçluluğunun bireysel nedenlerinden diğerini de zeka seviyesi oluşturmaktadır (GÖZ ÇEKÇEKİ, 2007). Çocuk suçluluğu konusunda sadece çocuğun zeka seviyesinin kalıtsal olarak düşük olmasının ötesinde, akıl hastalığı, uyuşturucu madde ve alkol kullanımının da yapılan araştırmalarda, bireyleri suç işlemeye iten önemli nedenler olduğu görülmektedir (KONANÇ, 1974).

2.3.2.4. Çevresel Risk Faktörleri

2.3.2.4.1. Aile

Araştırmalar, yeterli ebeveyn gözetimi altında olan çocukların suçta daha az yöneldiklerini ortaya koymaktadır (SALAGAEV, 2004). Sosyal bir kurum olarak aile yapısı günümüzde özellikle gelişmekte olan ülkelerde değişime uğramaktaysa da, sosyal kontrolün aile dışı kurumlarla sağlanmasının ailenin yerini alabileceği aşıkardır. Disfonksiyone aile ortamları, özellikle aile içi şiddet ve istismarın çocuk suçluluğu ile yakından ilişkili olduğu, bu tip ailelerin sosyo-ekonomik riskleri de beraberinde taşıdığı ve bu nedenle bu tip ailelerde bulunan çocukların suçta sürüklenme riskinin daha yüksek olduğu ileri sürülmektedir (ORAL, 2015; SALAGAEV, 2004).

2.3.2.4.2. Kültürel Faktörler

Suçlu davranış çoğunlukla uygun davranış kurallarının bozulduğu sosyal ortamlarda ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle özellikle eski kültürel yapının yıkıldığı ve yerine yeni bir kültürel-ahlaki yapının oluşmadığı, toplumun travmatize olduğu dönemlerde işlenen suçlarda artış

görülmektedir. Kültürel yapının yıkımının yanında çoğu kez eski ekonominin yıkımı ve yerine yeni ve vahşi bir ekonomik yapının oluşturulmaya çalışılması, kuralsız piyasanın kuralları oluşturmaya çalışması dönemi olduğu gözden kaçırılmamalıdır.

2.3.2.4.3. Şehirleşme

Çocukların şehirlerde işlediği suçların kırsal alanda işledikleri suçlardan daha çok sayıda ve daha farklı olduğu görülmektedir ("Adalet İstatistikleri," 2013). Bunun nedenleri arasında kırsal alanda mevcut olan sosyal kontrol mekanizmalarının şehirlerde mevcut olmaması yer aldığı gibi, şehre ilk kez gelen çocuğun şehir kültürünü bilmemesi ve anlayamaması da yer alır (A. İ. AKTÜRK, YAKUPOĞLU, A., ÇELİK, D., ORAL, G., 2013; SALAGAEV, 2004).

2.3.2.4.4. Göç

Göçmen olmak, özellikle dış göç, çocuğun alışık olduğu kültürel ortamdan tamamen kopması ve yeni geldiği yerin kurallarına henüz adapte olmaması, dolayısı ile suç teşkil edebilecek davranışları işlemesi anlamını taşır. Göçmenlerin ilk yerleştikleri yerlerin, sosyo-ekonomik hizmetler açısından şehrin yetersiz dış mahalleleri olduğu ve bu mahallelerde sosyal refahtan tam anlamı ile yararlanılamaması çocukların bir an önce “büyümek” zorunda olması onları suça sürükleyen nedenlerden birini oluşturmaktadır.

2.3.2.4.5. Medya ve kötü rol modelleri

Televizyon ve filmlerin adaleti düşmanlarını fiziken yok ederek sağlayan bir kahramanlar kültürünü yüceltmış olması ve bu tür filmleri izleyen gençlerin agresif davranışlara daha çok yönelmesi özellikle bu tür etkiye açık olan 8-12 yaş grubundaki çocukları suçlu ile özdeşleşip suça sürüklenmesine neden olabilmektedir (O. DOLU, BÜKER, H., ULUDAĞ, Ş., 2010; SALAGAEV, 2004).

2.3.2.4.6. Okul Çevresi ve Akran etkileşimi

Çocuğun ailesi dışında zamanının çoğunu okulda geçirmesi, okul idaresinin çalışmak zorunda olan anne baba yerine sosyal kontrol görevi yapıyor olması çocukların suça sürüklenmesinin önlenmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Suça sürüklenen çocukların büyük çoğunluğunun okula devam etmediği veya yeni mezun olduğu, dolayısı ile bu kontrolden uzak bulunduğu tarafımızdan yapılan araştırmada da görülmektedir. Aynı şekilde, çocuğun yetişkinliğe giden yolda birlikte sosyalleştiği akran gruplarının da çocuğun suça sürüklenmesi açısından etkili olduğu ve çocukların işlediği suçların büyük kısmının grup halinde işlendiği bilinmektedir (KÜÇÜKSÜLEYMANOĞLU, 2001; ORAL, 2015; SALAGAEV, 2004).

2.3.4. Dünyada Çocuk Suçluluğu

Birleşmiş Milletler tarafından yapılan suç araştırmaları, dünya genelinde 2014 yılı itibari ile yaklaşık bir milyondan fazla çocuğun hükümlü sıfatı ile hapisanelerde olduğunu, bu sayının yaklaşık üç katının da adli sistemin herhangi bir yerinde yer aldığını göstermektedir ("Crime and Criminal Justice Statistics," 2013).¹

Bu verilere göre çocuk suçluluğu hüküm giymiş çocuklarda yetişkinlerin %4,35'ini, özgürlüğü kısıtlanmış çocuklar yetişkinlerin %1,06'sını ve adli sistemin herhangi bir aşamasında olan çocuklar ise yetişkinlerin %8,01'ini teşkil etmektedir.

Çocuk suçluluğu sayı itibari ile yetişkin suçluluğundan çok daha düşük ve suç türü olarak çok daha farklı olsa da (SALAGAEV, 2004), her geçen yıl artış gösteren suç işleyen çocukların oranı, çocuk suçluluğu konusunda hükümetler nezdinde acil önlemler alınmasını ve özellikle çocukları suç işleyemeye yönelten psiko-sosyal ve ekonomik faktörlerin bir an önce ortadan kaldırılmasını gerekli kılmaktadır. Çocukları suç işlemeye yönelten faktörler, dünyanın değişik bölgelerinde değişik özellikler göstermektedir.

Çocuk suçluluğuna bölgesel olarak bakıldığında, Afrika kıtasında çocuklar tarafından işlenen suçların nedenleri arasında, kıtada varolan yüksek boyutlu işsizliğe bağlı olarak çocukların marjinalleşmesi, yoksulluk ve açlığa bağlı kötü beslenme koşulları ilk sırada yer almaktadır. Afrika'da genç nüfusun hızlı artışı ve ekonomik geri kalmışlık kaynaklı yoksulluk Afrika kıtasında suç işlenmesinin temel nedeni olarak görülmektedir (SALAGAEV, 2004). Afrika'daki çocuk suçluluğunun yüksek oranlarda olmasının nedenlerinden biri de bölgede uzun yıllardır süren silahlı çatışmalar, sosyo kültürel yapının yok olmaya başlaması ve yüksek oranlara varmış olan HIV gibi bulaşıcı hastalıkların yayılmasıdır. Afrika'da genç insanlar tarafından işlenen başlıca suçlar hırsızlık, soygun, kaçakçılık, hayat kadınlığı ve uyuşturucu kaçakçılığıdır (SALAGAEV, 2004). Afrika'da 2012 yılından mahkum olan çocuk sayısı 88.000 ile yetişkinlerin %1,58 ini oluşturmaktadır. Adli merciler ile karşı karşıya olan çocuk sayısı ise, yaklaşık 93.750 ile yetişkinlerin %7'sini oluşturmaktadır. Özgürlüğü kısıtlanan çocuk sayısı ise, 11.350 ile yetişkinlerin yüzde 4'ünü oluşturmaktadır ("Crime and Criminal Justice Statistics," 2013).

¹ Söz konusu verileri göre, 2012 yılında 2.399.595 çocuk resmi makamların önüne çıkmış, 2011-2012 projeksiyonuna göre yaklaşık 646.000 çocuk suçlu bulunmuş, gene aynı projeksiyona göre yaklaşık 83.500 çocuğun yargılama safhasının herhangi bir yerinde veya sonrasında özgürlüğü kısıtlanmıştır

Asya ülkelerinde ise çocuk suçlarının genelde şehirlerde yoğun olduğu ileri sürülmüştür (SALAGAEV, 2004). Asya bölgesinde çocuklar tarafından özellikle şiddet ve uyuşturucu suçları ile kız çocuğu ticareti suçları işlenmektedir. 1990'ların sonunda Güneydoğu Asya bölgesinde meydana gelen ekonomik krizin yol açtığı ekonomik daralma genç ve çocukların kendilerini gerçekleştirebilmek için şiddet suçlarına yönelmelerine neden olmuş, Asya'nın uyuşturucu üretim bölgeleri olan "Altın Hilal" veya "Altın Üçgen" bölgelerinde en çok gençlerin ve çocukların çalıştırılması, bu bölgede bulunan çocukların düşük fiyat ve kolay ulaşılabilirlik nedeniyle uyuşturucu bağımlısı olmasının yanı sıra uyuşturucu suçları işlemelerine de yol açmıştır. Bölgenin uyuşturucunun yanı sıra bir başka önemli problemini de insan kaçakçılığı, özellikle yaşı küçük kız çocuklarının fuhuş amaçlı kullanılması oluşturmaktadır("Crime and Criminal Justice Statistics," 2013) (SALAGAEV, 2004).

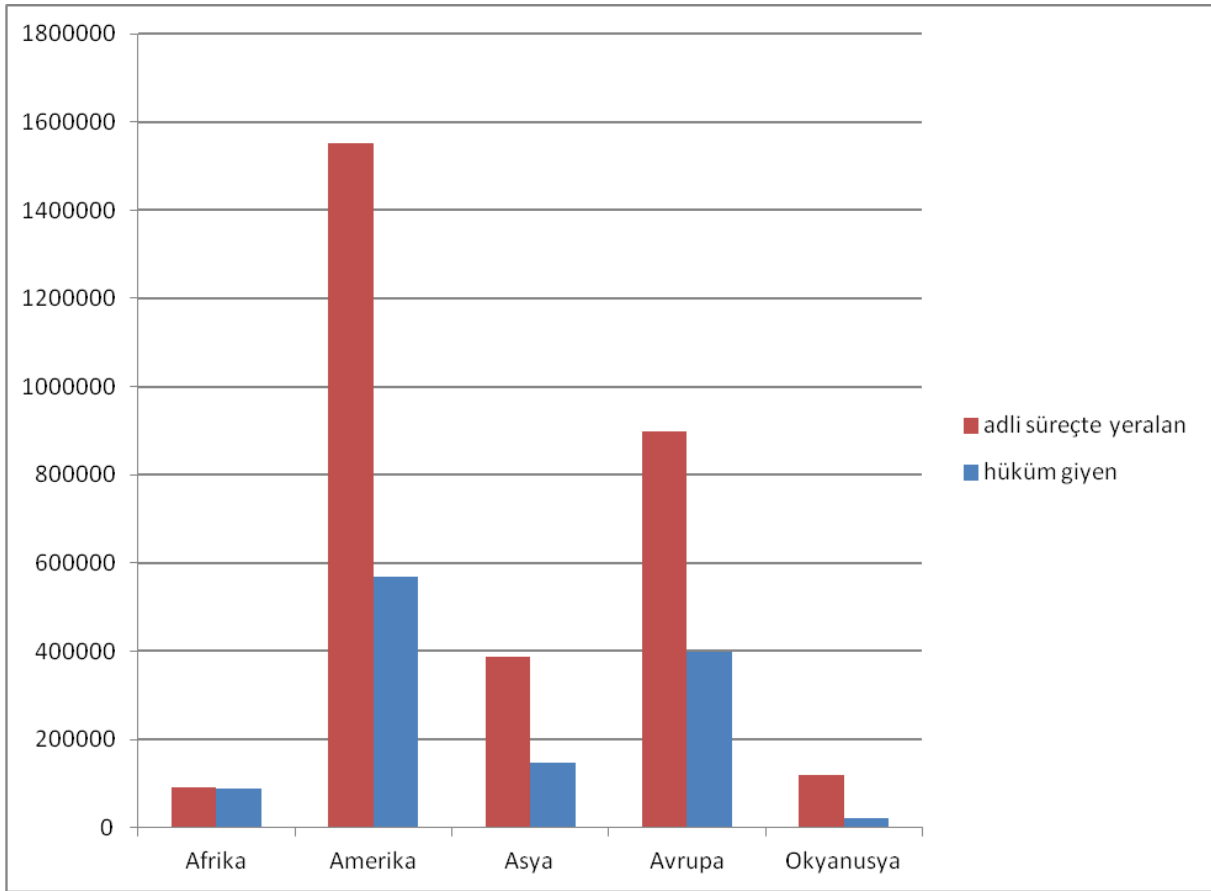
Asya kıtasının bir başka kültürel grubunu teşkil eden Arap dünyasında ise çocuk suçlarıyla ilgili problemler ülkelere göre farklılık göstermekle birlikte endüstrileşmiş Arap ülkelerinde sürekli artan refah ve tüketim; hırsızlık, zorbalık ya da mülkiyetin zorla gasp edilmesi gibi yeni çocuk suçlarına yol açmaktadır. Refah düzeyinin yüksek olduğu bu ülkelerde suç işleyen çocukların büyük kısmını göçmenler veya ülkenin baskın kültürel grubunun dışında bırakılmış, sosyal refahtan tam olarak yararlanamayan dezavantajlı gruplar oluşturur. Arap-İslam dünyası ülkelerinde daha önceki yüzyıllarda mevcut bulunan geleneksel enformal kontrolün (ebeveynlerin, akrabaların ve öğretmenlerin) genç insanlar üzerindeki etkisinin giderek azalması ve yerine alternatif bir kontrol sağlanamamış olması da suç işlenmesinin en güçlü nedenlerinden biri olarak kabul edilmektedir (SALAGAEV, 2004). Asya genelinde, 261.720 çocuk 2012 yılında resmi makamlarla karşı karşıya gelen çocukların sayısını teşkil eder, bu rakam sayısı 6.052.000 olan yetişkinlerin %4,32'sini oluşturur. Özgürlüğü adli süreç sırasında kısıtlanan 23.000 çocuk ise, özgürlüğü kısıtlanan yetişkinlerin %0,8 ini oluşturmaktadır. Asya bölgesinde hüküm giyen çocuk sayısı ise, 148.572'dir. Bu sayı hüküm giyen yetişkinlerin %4,26'sını oluşturmaktadır ("Crime and Criminal Justice Statistics," 2013).

Kuzey Amerika kıtasında ise, çocuk suçluluğu daha çok fakirliğin ve sistem dışı bırakılmışlığın yoğun olduğu bölgelerde görülmektedir. Bu bölgelerde daha çok kendini ifade etmenin bir biçimi olarak çete bağlantılı şiddet suçları ve uyuşturucu suçlarının işlendiği görülmektedir. Latin Amerika'da ise gençler derin mali krize bağlı olarak ortaya çıkan ekonomik problemlerin yol açtığı büyük bir baskı altındadır. Baskının en büyük nedeni bu ülkeler içerisinde varolan yüksek orandaki işsizliktir. Çocuk suçları bölgede özellikle evsizlik

sorunlarıyla ilişkilendirilmektedir (SALAGAEV, 2004). Amerika kıtalarında adli merciler ile karşı karşıya olan 1.550.000 çocuk benzer durumda olan yetişkinlerin %10,99'unu oluşturur. Özgürlüğü kısıtlanan çocuk sayısı ise, 17.810 ile özgürlüğü kısıtlanmış yetişkinlerin 0,52% sini oluşturur. 2012 yılında ise hüküm giyen 513.800 yetişkininin %9,77'sini oluşturan yaklaşık 50250 çocuk hüküm giymiştir ("Crime and Criminal Justice Statistics," 2013).

Batı dünyasında, özellikle Avrupa kıtasında, çağdaş aile yapısındaki değişimlerin son 50 yıl içindeki çocuk suçluluğunun artmasına neden olduğu ileri sürülmektedir (SALAGAEV, 2004). Çocuk suç oranlarında en büyük artışın 1980'lerin ortaları ile 1990'ların başında gerçekleşmiş olduğu batı dünyasında bazı ülkelerde resmi suç artışlarının %50 - %100 arasında değiştiği, özellikle doğu bloğunun yıkılmasından sonra ortaya çıkan ahlaki boşluğun eski doğu Avrupa ülkelerindeki suçların artışının bir nedeni olduğu görülmektedir. Batı Avrupa'da çocuk suçluluğunun önem taşıyan yönlerinden biri, özellikle çocuklar tarafından işlenen şiddet suçlarının mağdurlarının çoğunlukla diğer çocuklar olmasıdır. 1995'te Hollanda'da 15-17 yaşlarında saldırıya uğrayan çocuk ve gençler, 25 yaş ve üzeri yetişkinlerin dört katıdır. Bölgede mevcut olan çocuk suçluluğunun bir diğer önemli yanı ise, yetişkin suçluluğu sabit kalırken, çocuk suçluluğunun sürekli artış göstermesidir. Avrupa bölgesinde çocuk suçluluğunun ana nedenleri arasında, ihtiyaç sahibi sosyal grupların sosyal hizmetlerin azalmış olmasından kaynaklanan destek yoksunluğu, konut sorunu ve işsizliği tehlikeli boyutlara ulaşmasının yol açtığı kendini ifade sorunlarıdır ("Crime and Criminal Justice Statistics," 2013; SALAGAEV, 2004). Özellikle alt sınıflardaki işsizlik ve yoksulluk oranlarındaki artış ile doğu bloğu ülkelerinde görülen çete suçlarının artışı arasında bir paralellik olduğu ileri sürülmektedir (SALAGAEV, 2004).

Avrupa ülkelerinde 2012 yılında hüküm giyen çocuklar 340.000 ile yetişkinlerin %6,20'sini oluşturmaktadır. Adli sistem içerisinde yer alan çocukların sayısı ise, 845.000 ile yetişkinlerin %10,56'sını oluşturur. Özgürlüğü kısıtlanan çocuk sayısı ise 2012 yılında 1.557.000 yetişkine karşı 21.000 olmuştur. Bu rakam yetişkinlerin %1,34'ünü teşkil eder ("Crime and Criminal Justice Statistics," 2013).

Şekil 1. Dünyada Çocuk Suçluluğunun Durumu (2013)

BM verilerine bakıldığında, 2013 yılında dünya genelinde, 3.047.197 çocuğun, suç isnadı ile adli süreç içinde yer aldığı, bu çocukların 1.222.038'nin hüküm giydiği görülmektedir. Çocuğa yönelik suç isnadının en çok olduğu kıtalar, 1.551.420 çocuğun adli süreç içinde yer aldığı Kuzey ve Güney Amerika kıtaları (bu kıtada 1.317.400 çocuk ile en fazla ABD'de çocuklar adli süreç içinde yer almaktadır.) 898.511 çocuğun adli süreç içinde yer aldığı Avrupa (bu kıtada 201.418 çocuk ile en fazla çocuk Fransa'da adli süreç içinde yer almaktadır.) 386.106 çocuğun yer aldığı Asya (bu kıtada 118.322 çocuk ile en fazla Kore'de çocuklar adli süreç içinde yer almaktadır), 90.638 çocuğun yer aldığı Afrika (bu kıtada 24.727 çocuk ile ilk sırada Mısır yer almaktadır) ve ilk sırada 91.369 çocuğun yer aldığı Avustralya ile toplam 120.522 çocuğun yer aldığı Okyanusya kıtası oluşturmaktadır.

Adli süreç içinde yer alan çocukların Afrika'da %96,59'ini oluşturan 87.549 çocuk (50.754 ile Cezayir), Avrupa'da adli süreç içinde yer alan çocukların %44,26'sını oluşturan 397.640 çocuk, (57.607 çocuk ile Almanya), Asya'da adli süreç içinde yeralan çocukların %38,06'sını oluşturan 146.984 çocuk (63.782 çocuk ile Çin), Amerika kıtalarında süreç içinde bulunan çocukların %36,69 unu oluşturan 569.227 çocuk (511.000 çocuk ile ABD) ve Okyanusya'da

ise, adli süreç içinde bulunan çocukların %17,12'sini oluşturan 20.638 (20.439 çocuk ile Avusturalya) çocuk hakkında hüküm verilmiştir.

Hüküm giyen çocuklar ise, Avrupa kıtası çocuk nüfusunun 100.000'de 254,7'sini, Okyanusya kıtasında 100.000'de 202,64'ünü, Afrika kıtasında 100.000 çocuktan 86,9'unu, Amerika kıtasında 100.000'de 69,1'ini ve Asya'da ise 100.000 çocuktan 56,5'ini oluşturmaktadır("Crime and Criminal Justice Statistics," 2013).

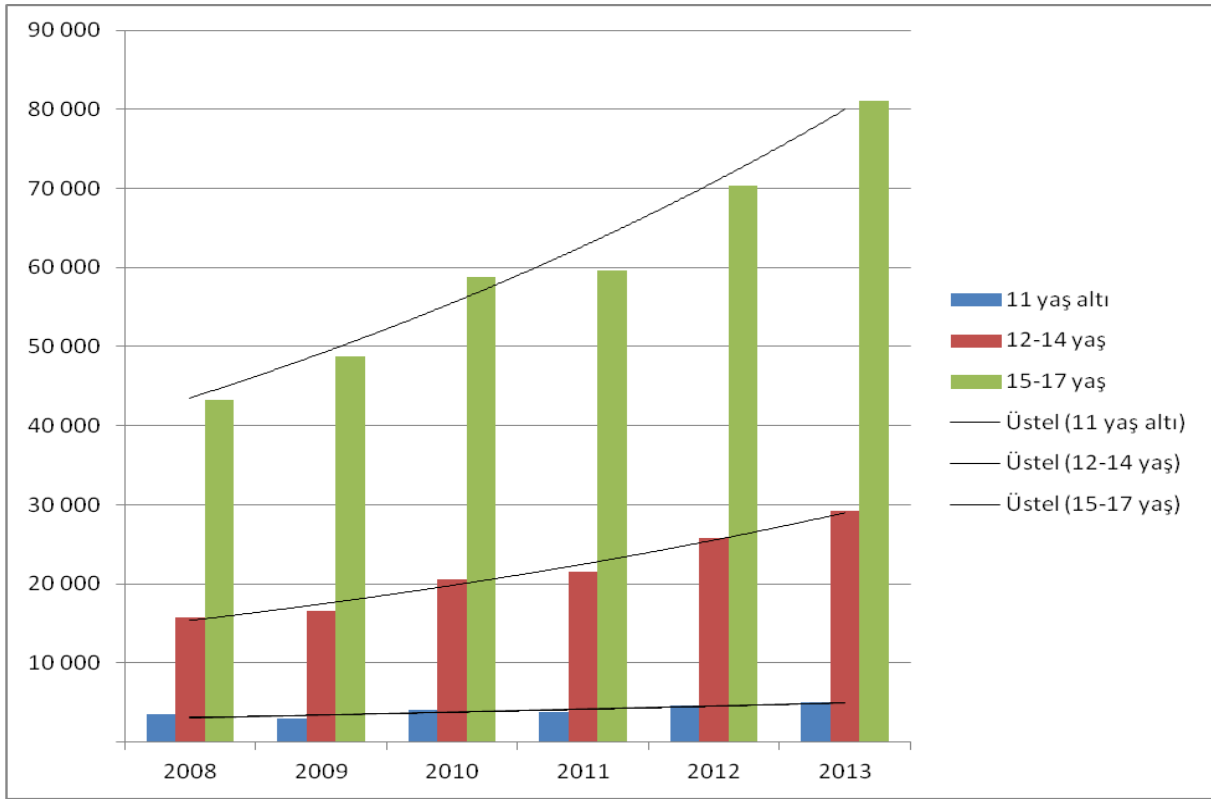
2.3.4.1. Türkiye'de Çocuk Suçluluğu

2013 yılı BM verilerinde Türkiye, Asya bölgesi ülkeleri arasında yer almaktadır. Aynı bölgede yer alan diğer ülkeler ile karşılaştırıldığında, Türkiye, 2013 yılında adli süreç içinde yer alan 115.439 çocuk ile, adli süreç içinde 118.232 çocuk ile yeralan Kore Cumhuriyeti'nin hemen ardında, 65.448 çocuğun yer aldığı Japonya'nın ise önünde bulunmaktadır. Çin Cumhuriyetinde adli süreç içinde yer alan çocuk sayısı ise, açıklanmamıştır. Türkiye'de adli süreç içinde yer alan çocukların 46.615'i hakkında hüküm verilmiştir. Bu sayı, Türkiye genelinde bulunan her yüzbin çocuğun 179,4'ünü teşkil eder. Bölge ülkelerinde 100.000 çocuğun 237,4'ü hakkında hüküm verilmiş Kıbrıs cumhuriyeti, Türkiye'nin önünde yer almaktadır. İsrail ve Birleşik Arap Emirlikleri ise, 100.000 çocukta 143,7 ve 138,1 oranları ile Türkiye'yi takip etmektedir ("Crime and Criminal Justice Statistics," 2013).

Tablo I. Asya Bölgesi Çocuk Suçluluğu Durumu (2012 yılı)

Asya Bölgesi Ülkeler	Adli süreçte yer alan	Hüküm giyen çocuk sayısı	100.000 çocukta oran
Nepal	60	20	0,2
Filipinler	5.308	44	0,1
Ermenistan	349	87	11,9
Japonya	65.448	101	0,5
Türkmenistan	160	180	9,6
Azerbaycan	490	235	9,2
Kırgızistan	1.206	364	18,4
Filistin	1.130	397	21,3
Hong Kong	6.522	481	44,5
Kıbrıs	644	575	237,4
Moğolistan	1.450	781	85,1
Gürcistan	828	806	79,6
Kore Cumhuriyeti	118.232	890	8,7
Birleşik Arap Emirlik.	1.536	1.418	138,1
Kazakistan	5.866	2.457	52,4
İsrail	15.714	3.133	143,7
Suriye	6.352	4.795	56,0
Türkiye	115.439	46.615	179,4
Çin	Açıklanmamıştır	63.782	21,1
TOPLAM	346.844	127.161	56,5

Ülkemizde, Birleşmiş Milletler 2012 verilerine göre, 2.275 çocuğun özgürlüğü kısıtlanmıştır. Bu rakam, özgürlüğü kısıtlanan 126.000 yetişkinin %1,85'ini oluşturur. Hüküm giyen çocuk sayısı ise 2012 yılında yaklaşık 50.000 ile hüküm giyen yetişkinlerin %4,27'sini oluşturmaktadır ("Crime and Criminal Justice Statistics," 2013). 2013 Adalet İstatistiklerine göre ise 182.000 çocuk adli sürecin içerisinde yer almaktadır. Bu rakam, 2.210.000 olan yetişkinlerin %8,23'ünü oluşturmaktadır. Ülkemizde çocuklar tarafından 2013 yılında işlenen suçlar ise, sırası ile, malvarlığına karşı suçlar (%39,8); vücut dokunulmazlığına karşı suçlar (%16,7); hürriyete karşı suçlar (%15,1); kamu sağlığına karşı suçlar (%9,3) ve şerefe karşı suçlar (%4,4) olarak görülmüştür ("Adalet İstatistikleri," 2013).

Şekil 2. Türkiye’de Suça Sürüklenen Çocuk Sayısı Artışı (2008-2013 yılı)

Türkiye’de 2008-2013 yılları arasında suça sürüklenen çocuk sayısında sabite yakın bir artış görülmektedir. 12 yaş altı suçlarda, yıllar içinde ortalama artış hızı %9 civarında olmasına rağmen, 2009 ve 2011 yıllarında negatif artış olmuştur. 2010 yılında ise, artış oranı bir önceki seneye göre %37 seviyesinde gerçekleşmiştir.

12-15 yaş grubunda suça sürüklendiği iddia edilen çocuk sayısında ortalama %13 artış gerçekleşmiştir. 2010 yılında bu yaş grubunun artış hızı %24 olarak gerçekleşmiştir.

15-18 yaş grubunda ise meydana gelen artış hızı gene %13 olarak gerçekleşmiştir. 2010 yılı %20 artış ile dikkat çekmektedir.

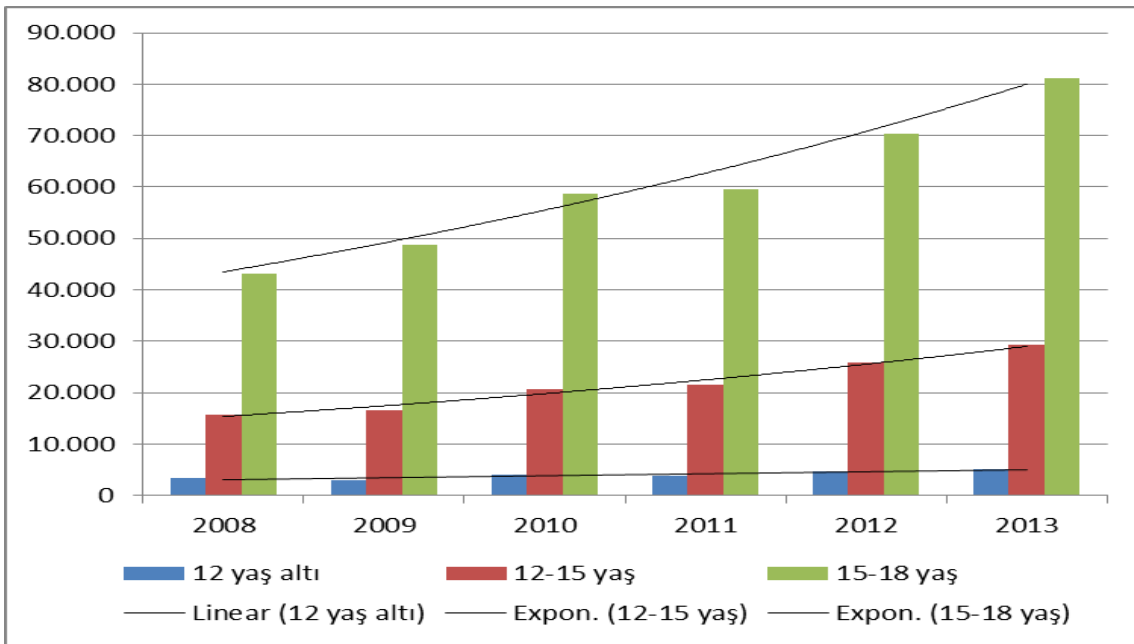
Tablo II. Türkiye’de Suça Sürüklenen Çocuk Sayısı Artışı

	12 yaş altı	12-15 yaş	15-18 yaş	TOPLAM
2008	3.460	15.783	43.187	62.430
2009	2.918	16.626	48.800	68.344
2010	3.998	20.620	58.775	83.393
2011	3.780	21.576	59.560	84.916
2012	4.635	25.802	70.394	100.831
2013	5.079	29.239	81.120	115.439

Türkiye genelinde suça sürüklenen çocukların büyük kısmını 15-18 yaş grubu çocuklar oluşturmaktadır. Bu grupta yer alan çocuklar 15 yaş altı grubunda bulunan çocukların toplamda yaklaşık olarak %70,27'sini oluşturmaktadır. 2008 yılında 15-18 yaş grubunun suça sürüklenen tüm çocuklar içindeki payı görece daha düşük olurken (%69), 2009 yılında %71 ile en yüksek seviyesine ulaşmış görülmektedir.

Türkiye’de 2013 yılında, toplam 115.439 çocuk, suça sürüklendiği iddiası ile adli mercilerin önüne çıkarılmıştır. Bu rakamın, %5’ünü oluşturan 5072 çocuk, 12 yaş altında yer alırken, %25’ini oluşturan 29.197 çocuk 12-15 yaş arasında, %70 ini oluşturan 81.003 çocuk ise 15 yaşını tamamlamış, 18 yaşını tamamlamamış durumdadır. Türkiye’de suça sürüklendiği iddiası ile adli mercilerin önüne çıkarılan çocuklar, dünyada adli merci önüne çıkarılan çocukların %3,78’ini, Türkiye’nin yer aldığı Asya kıtasında adli merci önüne çıkarılan çocukların ise, %29,89’unu oluşturmaktadır.

2013 yılında, 15-18 yaş grubunda yer alan her 10.000 çocuktan 198’i suça sürüklendiği iddiası ile adli merciler önüne çıkmıştır. Aynı oran, 15 yaş altı çocuklarda ise, 18 olarak kalmıştır. 15-18 yaş grubunda yer alan çocuklar, 15 yaş altı çocukların yaklaşık 10 katı oranında suça sürüklendikleri görülmektedir. İki grup arasında sadece 2011 yılında 8 kat oranında bir artış olmuş, diğer yıllar boyunca gruplar arasındaki suç işleme oranları hep 10 kat seviyesinde kalmıştır. 2011 yılı, 2010 da gerçekleşen hızlı suç oranı artışından sonra negatif bir değişimin yaşandığı yıl olarak 15-18 yaş grubunda dikkat çekmektedir.

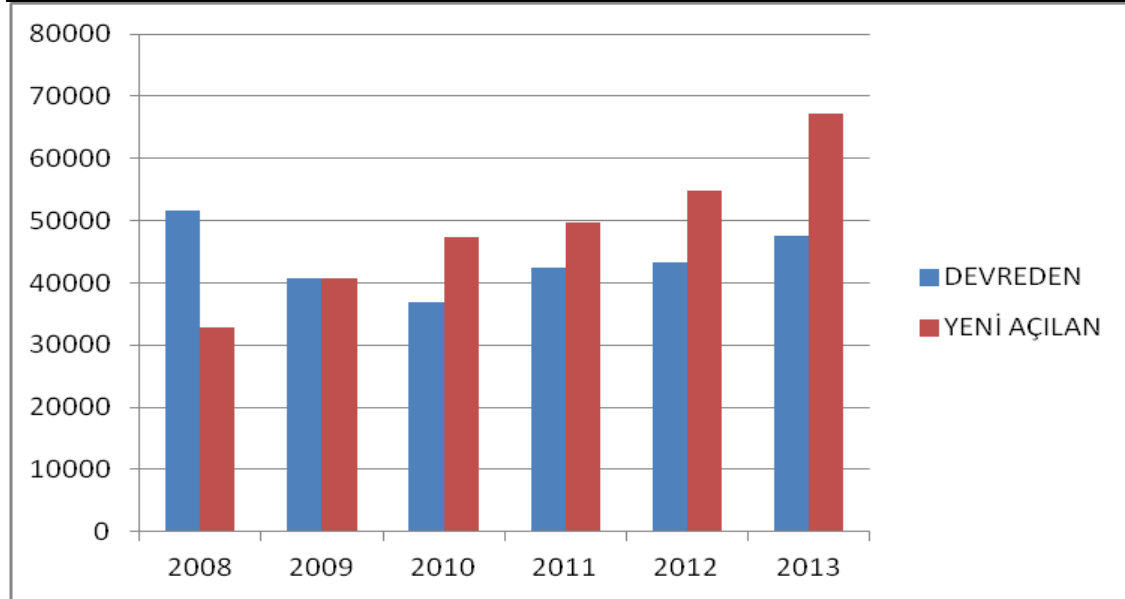

Şekil 3. Türkiye’de Suça Sürüklenen Çocukların Yıllara Göre Artışı

15-18 yaş arasında oransal olarak en büyük suç artış 2012 yılında yaşanmış, bu yıl, bir önceki yıla göre %62 oranında bir artış meydana gelmiştir. 15 yaş altı çocuklarda ise, en büyük artış oranı %25 ile 2010 yılında yaşanmıştır.

Tablo III. Suça Sürüklenen Çocuklar Hakkında Görülen Davalar

YIL	DEVREDEN	YENİ AÇILAN	TOPLAM	GÖRÜLME SÜRESİ (gün)
2008	51.571	32.906	84.477	422
2009	40.667	40.687	81.354	318
2010	36.832	47.386	84.218	312
2011	42.553	49.792	92.345	307
2012	43.313	54.934	98.247	299
2013	47.500	67.145	114. 645	258

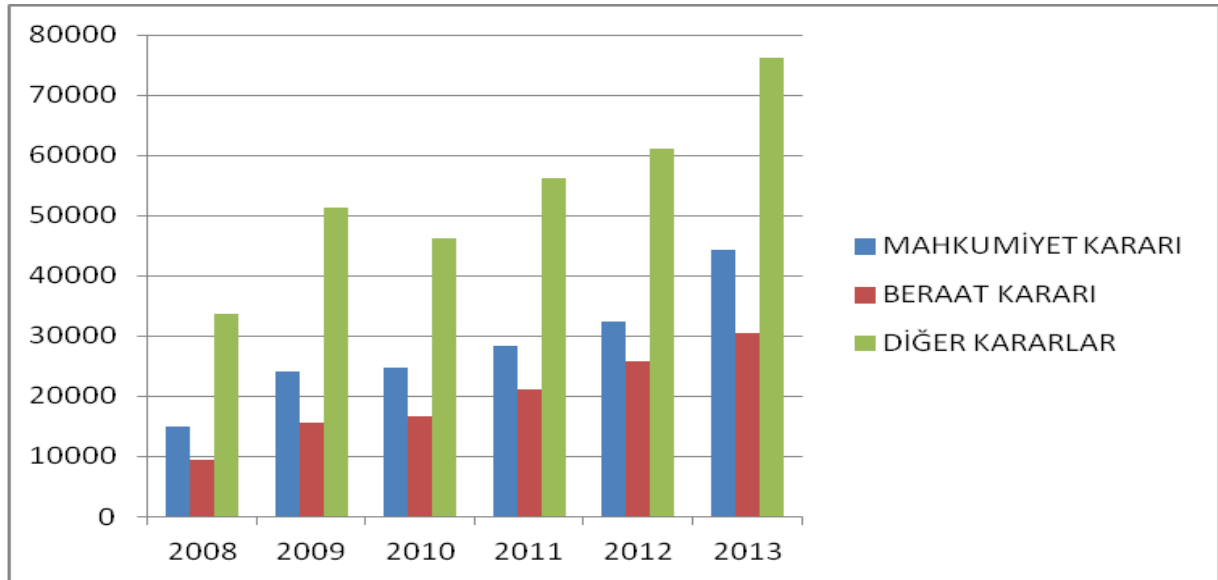

Şekil 4. Suça Sürüklenen Çocuklar Hakkında Görülen Davalar

Suçta sürüklenen çocuklar hakkında açılmış olan davalar, yıllar içinde sürekli bir artış göstermektedir. 2008-2009 yılları arasında artış %23,65 ile en yüksek seviyede olurken, 2010-2011 yılları arasındaki artış oranı %5,08 ile en düşük seviyede gerçekleşmiştir. Önceki yıllardan devreden davalar 2008 yılında toplam davaların %61,05'ini oluşturarak en yüksek seviyede yer almışsa da, yıllar içinde, devreden davaların oranı toplam davaların %41,43'üne düşmüştür. Bu gerilemede hiç kuşkusuz adli sürecin hızlanmış ve ortalama dava görülme süresinin 258 güne inmiş olmasının payı olduğu kadar, çocuk yargılamasında ceza verilmesi yerine hükmün açıklanmasının geri bırakılması müessesesinin aktif kullanımı da etkili olmuştur.

Tablo IV. Suça Sürüklenen Çocuklar Hakkında Görülen Davalarda Verilen Kararlar

YIL	MAHKU-MİYET	BERAAT	DİĞER KARARLAR	TOPLAM GÖRÜLEN DAVA SAYISI	MAHKU-MİYET ORANI %	BERAAT ORANI %
2008	15.058	9.414	33.621	84.477	17,82	11,14
2009	24.205	15.660	51.328	81.354	29,75	19,25
2010	24.785	16.586	46.287	84.218	29,43	19,69
2011	28.306	21.158	56.275	92.345	30,65	22,91
2012	32.294	25.718	61.029	98.247	32,87	26,18
2013	44.352	30.382	76.179	114.645	38,69	26,50

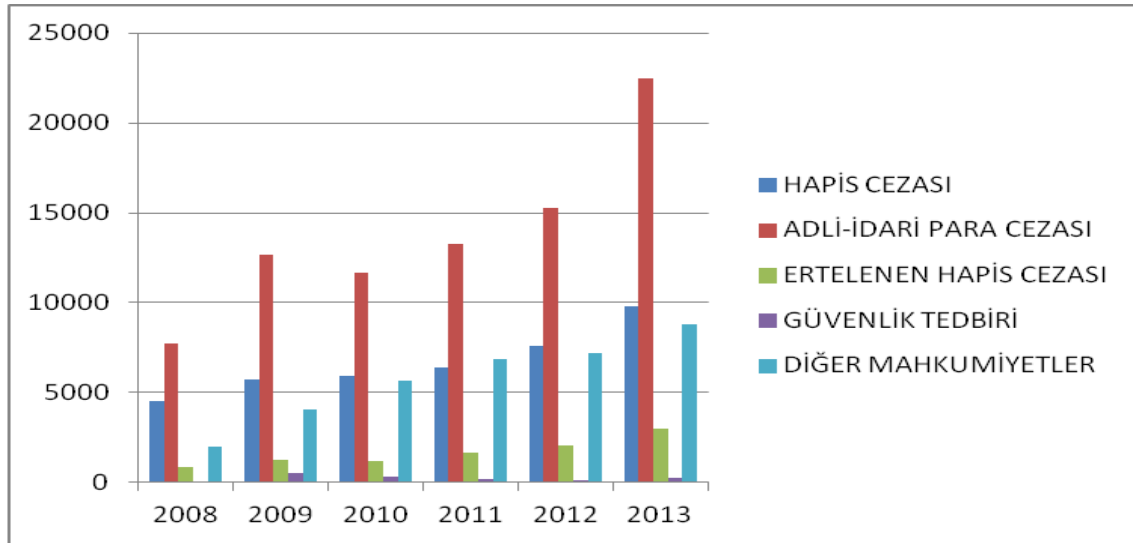
Şekil 5. Suça Sürüklenen Çocuklar Hakkında Görülen Davalarda verilen Kararlar

Türkiye genelinde 2008 yılında, suça sürüklenen çocuklar hakkında verilen mahkumiyet kararları, %17,82 ile en düşük seviyededir. Suça sürüklenen çocuklar hakkında verilen mahkumiyet kararları 2013 yılında %38,69 ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Beraat oranları ise, 2008 yılı hariç, %20-%25 aralığında yer almaktadır. Dikkat çekici bir başka nokta ise, mahkemelerin verdiği diğer kararların oranının 2008 yılında %71,03 iken, yıllar içinde sürekli gerileyerek 2013 yılında toplam kararların %34,81'inin oluşturmasıdır.

Tablo V. Suça Sürüklenen Çocuklar Hakkında Verilen Mahkumiyet Kararlarının Nitelikleri

YIL	Hapis Cezası		Adli-İdari Para Cezası		Ertelenen Hapis Cezası		Güvenlik Tedbiri		D.M.*		TOPLAM
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
2008	4.512	29,96	7.702	51,15	832	5,53	0	0	2.012	13,36	15.058
2009	5.728	23,66	12.671	52,35	1.246	5,15	521	2,15	4.039	16,69	24.205
2010	5.950	24,01	11.654	47,02	1.161	4,68	346	1,4	5.674	22,89	24.785
2011	6.386	22,56	13.278	46,91	1.628	5,75	164	0,58	6.850	24,2	28.306
2012	7.608	23,56	15.255	47,24	2.063	6,39	144	0,45	7.224	22,37	32.294
2013	9.816	22,13	22.459	50,64	2.993	6,75	258	0,58	8.826	19,9	44.352

* Yetkisizlik, görevsizlik, birleştirme, özel yasalar gereğince davanın ertelenmesi, düşme, hükmün açıklanmasının geri bırakılması, ceza verilmesine yer olmadığı, davanın reddi, TCK 32/1 gereğince verilen kararları, TCK 75. mad. uyarınca davanın ortadan kaldırılması kararlarını ve başka adli birime aktarılacak kararları kapsamaktadır.

Şekil 6. Suça Sürüklenen Çocuklar Hakkında Verilen Mahkumiyet Kararlarının Nitelikleri

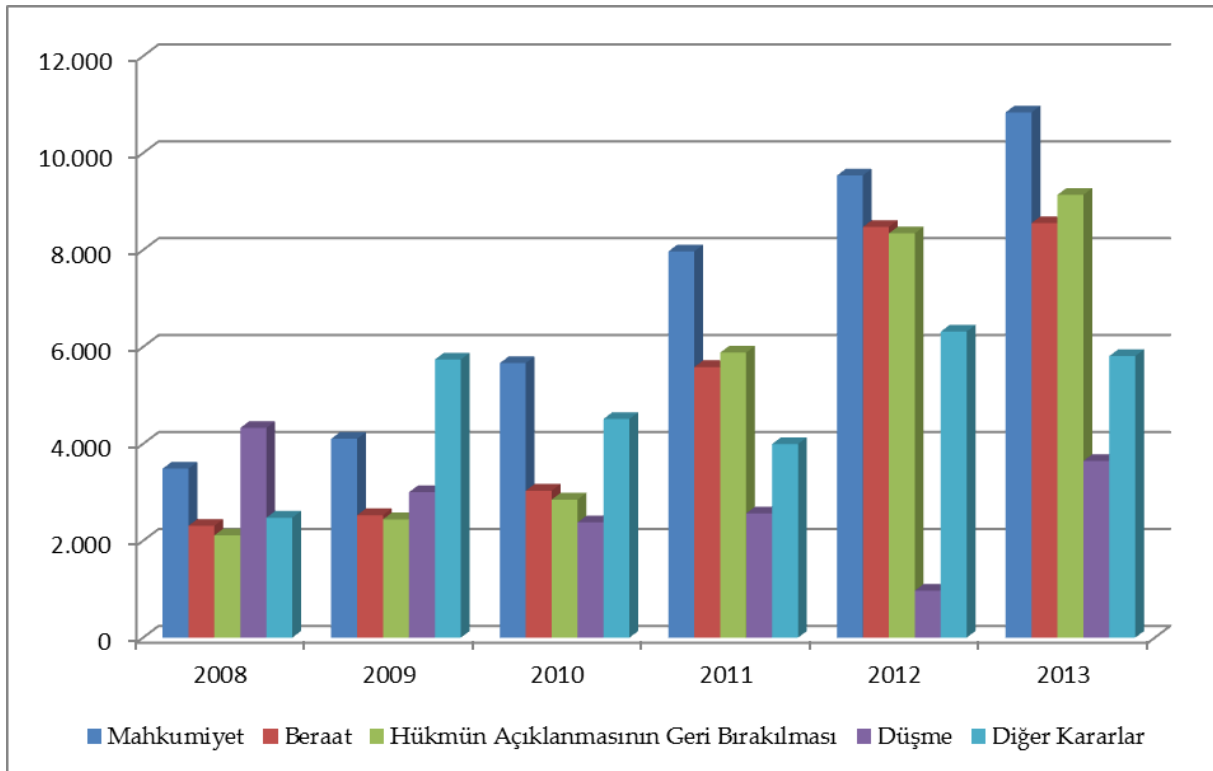
Suçta sürüklenen çocuklar hakkında verilen hapis cezaları, 2008 yılında %29,96 ile en yüksek seviyede gerçekleşmiştir. Çocuklar hakkında uygulanan hapis cezası ise, genelde %50 seviyesinde seyretmekte olup, 2009 yılında %52,35 ile en yüksek seviyeye ulaşmıştır. Hapis cezasının ertelenmesi ise, %6,75 ile 2013 yılında en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Anılan kararların haricinde kalan diğer mahkumiyet kararları ise, 2011 yılında %24,20 ile en yüksek seviyesinde bulunmaktadır.

2.3.4.1.1. İstanbul İlinde Suça Sürüklenen Çocukların Durumları

Tablo VI. İstanbul İlinde Suça Sürüklenen Çocuklar Hakkında Verilen Kararların Nitelikleri

YIL	Mahkumiyet		Beraat		Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması		Düşme		Diğer Kararlar		TOPLAM
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
2008	3.486	23,7	2.309	15,7	2.111	14,35	4.328	29,43	2.474	16,82	14.708
2009	4.102	23,03	2.527	14,19	2.442	13,71	3.001	16,85	5.739	32,22	17.811
2010	5.664	30,72	3.032	16,45	2.848	15,45	2.378	12,9	4.513	24,48	18.435
2011	7.971	30,66	5.584	21,48	5.881	22,62	2.565	9,87	3.996	15,37	25.997
2012	9.537	28,35	8.474	25,19	8.341	24,8	969	2,88	6.314	18,77	33.635
2013	10.839	28,53	8.555	22,52	9.137	24,05	3.645	9,6	5.811	15,3	37.987

Diğer Kararlar (Yetkisizlik, görevsizlik, birleştirme, özel yasalar gereğince davanın ertelenmesi, ceza verilmesine yer olmadığı, davanın reddi, TCK 32/1 gereğince verilen kararları, TCK 75. mad. uyarınca davanın ortadan kaldırılması kararlarını ve başka adli birime aktarılacakları kapsamaktadır.)

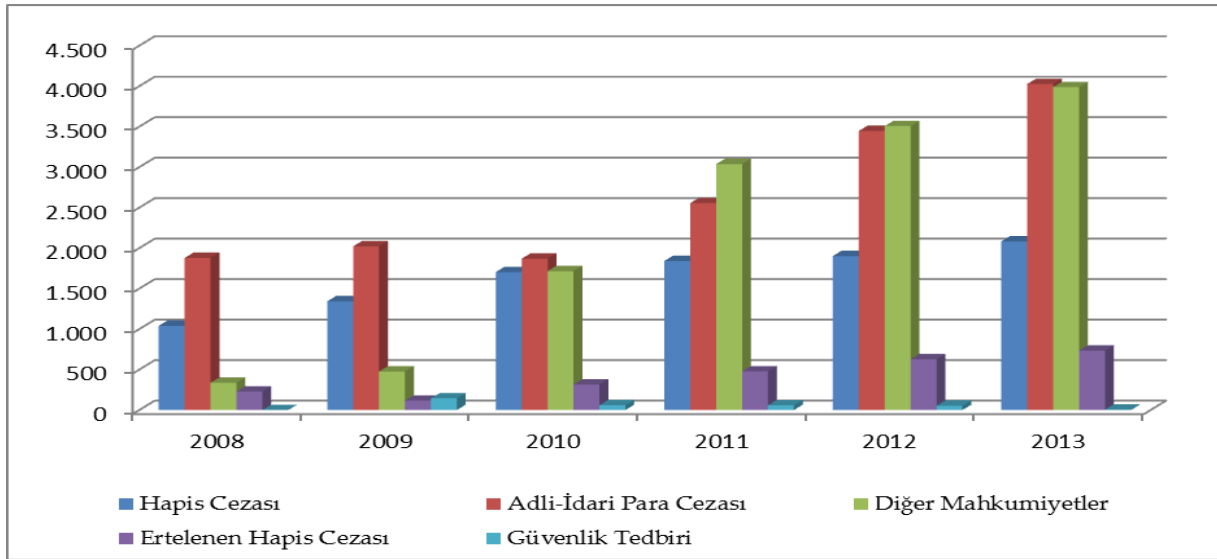
Şekil 7. İstanbul İlinde Suça Sürüklenen Çocuklar Hakkında Verilen Kararlar

Diğer Kararlar (Yetkisizlik, görevsizlik, birleştirme, özel yasalar gereğince davanın ertelenmesi, ceza verilmesine yer olmadığı, davanın reddi, TCK 32/1 gereğince verilen kararları, TCK 75. mad. uyarınca davanın ortadan kaldırılması kararlarını ve başka adli birime aktarılacakları kapsamaktadır.)

İstanbul ilinde görülen davalarda suça sürüklenen çocuklar hakkında %23-%31 bandı aralığında mahkumiyet kararı verildiği görülmektedir. Çocuklar hakkında verilen mahkumiyet kararları % 30,72 ile 2010 yılında en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Çocuklar hakkında verilen beraat kararları ise, %14-%26 seviyesinde seyretmektedir. Beraat kararları 2012 yılında %25,19 ile en yüksek seviyeye ulaşmıştır. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması ise, %13-%25 bandında yer almaktadır. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması 2012 yılında %24,80 ile en yüksek seviyeye ulaşmıştır. Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasında dikkat çeken bir başka husus ise, oranlarının hemen hemen beraat oranları ile aynı olması, 2013 yılında ise, beraat kararlarından oransal olarak %1,5 daha fazla hükmedilmiş olmasıdır. Uzlaşma veya zaman aşımı gibi nedenlerle davanın düşmesi ise, %9-%30 bandında gerçekleşmiştir. Düşmenin en fazla gerçekleştiği yıl, 2008 yılı olmuştur. Yetkisizlik, görevsizlik, birleştirme, özel yasalar gereğince davanın ertelenmesi, ceza verilmesine yer olmadığı, davanın reddi ve aktarıma gibi kararların aralarında yer aldığı diğer kararlar ise, %15-%33 bandında gerçekleşmekle birlikte 2009 yılında en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

Tablo VII. İstanbul İli Mahkumiyet Kararlarının Niteliği

YIL	Hapis Cezası		Adli-İdari		Diğer Mahkumiyet		Ertelenen Hapis Cezası		Güvenlik Tedbiri		TOPLAM
			n	%							
2008	1.041	29,86	1.879	53,90	337	9,67	229	6,57	0	0	3.486
2009	1.343	32,74	2.022	49,29	476	11,60	116	2,83	145	3,53	4.102
2010	1.704	30,08	1.870	33,02	1.716	30,30	315	5,56	59	1,04	5.664
2011	1.841	23,10	2.556	32,07	3.038	38,11	478	6,00	58	0,73	7.971
2012	1.902	19,94	3.447	36,14	3.507	36,77	628	6,58	53	0,56	9.537
2013	2.083	19,22	4.027	37,15	3.988	36,79	735	6,78	6	0,06	10.839

Şekil 8. İstanbul İli Mahkumiyet Kararlarının Niteliği

İstanbul ilinde verilen mahkumiyet kararlarının niteliklerine bakıldığında ise, Hapis cezasının %19-%33 bandında yer aldığı ve 2009 yılında %32,72 ile en yüksek seviyesine ulaştığı görülmektedir. Adli-idari para cezası ise, %33-%53 bandında bulunmaktadır. Adli-idari para cezası 2008 yılında %53,90 ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Adli-idari para cezasının ertelenmesi ve güvenlik tedbirinin ertelenmesinin yer aldığı diğer mahkumiyet kararları ise, %9-%39 bandında yer almaktadır. Diğer mahkumiyet kararları 2011 yılında %38,11 ile en yüksek seviyeye ulaşmıştır. Diğer mahkumiyet kararları, 2010 yılından itibaren adli-idari para cezasına neredeyse eşit oranda gerçekleşmiştir. Hapis cezasının ertelenmesi ise, %3-%7 arasında olmuştur. Hapis cezasının ertelenmesi kararı %6,78 ile en fazla 2013 yılında gerçekleşmiştir. Güvenlik tedbirlerinin ise uygulanması %0,06 ile %4 arasında gerçekleşmiştir. Güvenlik tedbiri uygulanmasına en fazla 2009 yılında %3,53 ile başvurulmuştur.

Tablo VIII. Türkiye Geneline Çocuklar Tutarından İşlenen ilk 6 Suç (12-18 yaş)

	2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
M.V	32.578	56,08	44.063	48,82	37.326	42,85	41.767	39,70	46.485	38,53	58.950	39,83
V.D	10.458	18,00	16.841	18,66	16.604	19,06	19.991	19,00	21.966	18,21	24.356	16,46
K.S	3.181	5,48	4.610	5,11	7.281	8,36	9.310	8,85	11.129	9,23	13.818	9,34
H.K	2.645	4,55	10.136	11,23	10.434	11,98	13.896	13,21	16.965	14,06	22.360	15,11
6136s.k.	1.318	2,27	2.534	2,81	2.412	2,77	1.886	1,79	2.018	1,67	6.499	4,39

Ş.K	616	1,06	2.845	3,15	3.086	3,54	4.314	4,10	4.650	3,85	2.459	1,66
D.S	7.297	12,56	9.235	10,23	9.975	11,45	14.037	13,34	17.426	14,44	19.554	13,21
TOP	58.093	100	90.264	100	87.118	100	105.201	100	120.639	100	147.996	100

M.V. Malvarlığına Karşı Suçlar

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar

K.S. Kamu Sağlığına Karşı Suçlar

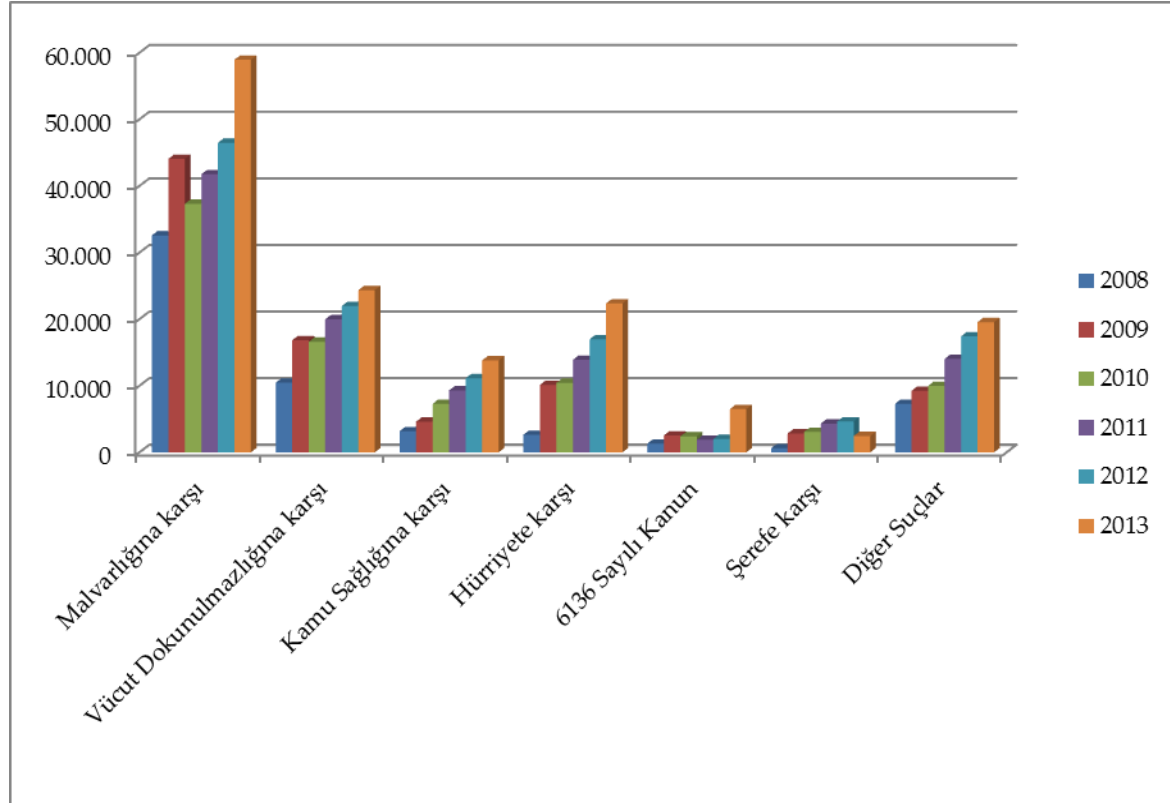
H.K. Hürriyete Karşı Suçlar

6136.s.k. Ateşli Silahlar Kanununa Muhalafet

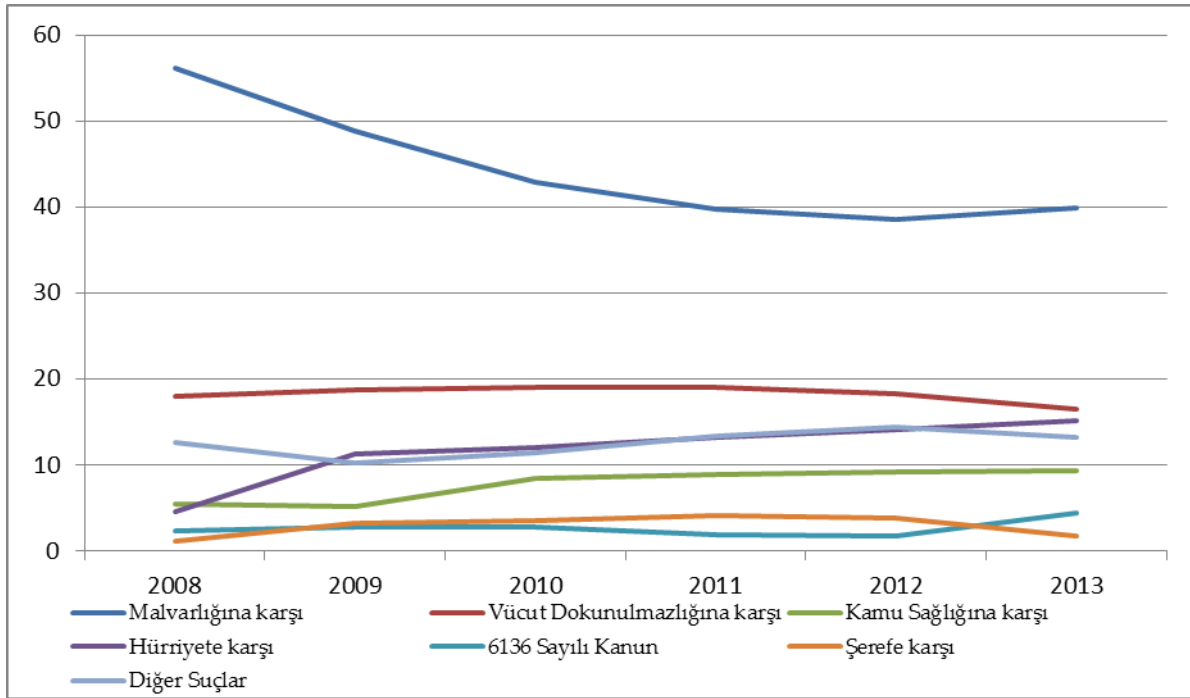
Ş.K. Şerefe Karşı Suçlar

D.S Diğer Suçlar

TOP. Toplam

Şekil 9. Türkiye Geneline Çocuklar Tarafından İşlenen ilk 6 Suç (12-18 yaş)

Şekil 10. Türkiye’de çocuklar tarafından işlenen suçların yıllara göre oranları

Türkiye genelinde 12-18 yaş grubu tarafından işlendiği ileri sürülen suçlar, Mal varlığına karşı suçlar, Vücut dokunulmazlığına karşı suçlar, Hürriyet aleyhine suçlar, Kamu sağlığına karşı suçlar, Şerefe karşı suçlar ve 6136 sayılı kanunda yer alan ateşli silahlar aleyhine suçlar olarak sıralandığı görülmektedir. Mal varlığına karşı suçlar, tüm suç tipleri içinde %42,86 ile en büyük yüzdelik dilimi teşkil etmektedir. Mal varlığına karşı suçlar, 2008 yılında %56,08 ile en yüksek seviyede görülürken, 2013 yılında %39,83 seviyesine gerilemiştir. Mal varlığına karşı işlenen suçların yıllar içinde gerileme trendine girdiği görülmektedir.

Tüm suç tipleri içinde %18,09 ile ikinci sırada yer alan vücut dokunulmazlığına karşı işlenen suçlar ise 2010 yılında %19,06 olarak en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Vücut dokunulmazlığına karşı olan suçların yıllar içinde yatay seyrinde devam ederken düşme trendine girdiği görülmektedir.

%12,55 ile tüm suç tipleri içinde üçüncü sırada yeralan hürriyet aleyhine suçlar ise, 2013 yılında %15,11 ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Hürriyet aleyhine işlenen suçların son yıllarda artış terndine girdiği görülmektedir.

Tüm suçlar içinde %8,10 ile dördüncü sırada yer alan kamu sağlığı aleyhine olan suçlar ise, 2013 yılında %9,34 ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Bu suç tipinin de 2010 yılından itibaren yatay seyrine devam ettiği görülmektedir.

%2,95 ile tüm suç tipleri içinde beşinci sırada yer alan şerefe karşı işlenen suçlar ise, %4,10 ile 2011 yılında en yüksek seviyeye ulaşmıştır. Bu suç tipinin de son yıllarda düşme trendine girdiği görülmektedir.

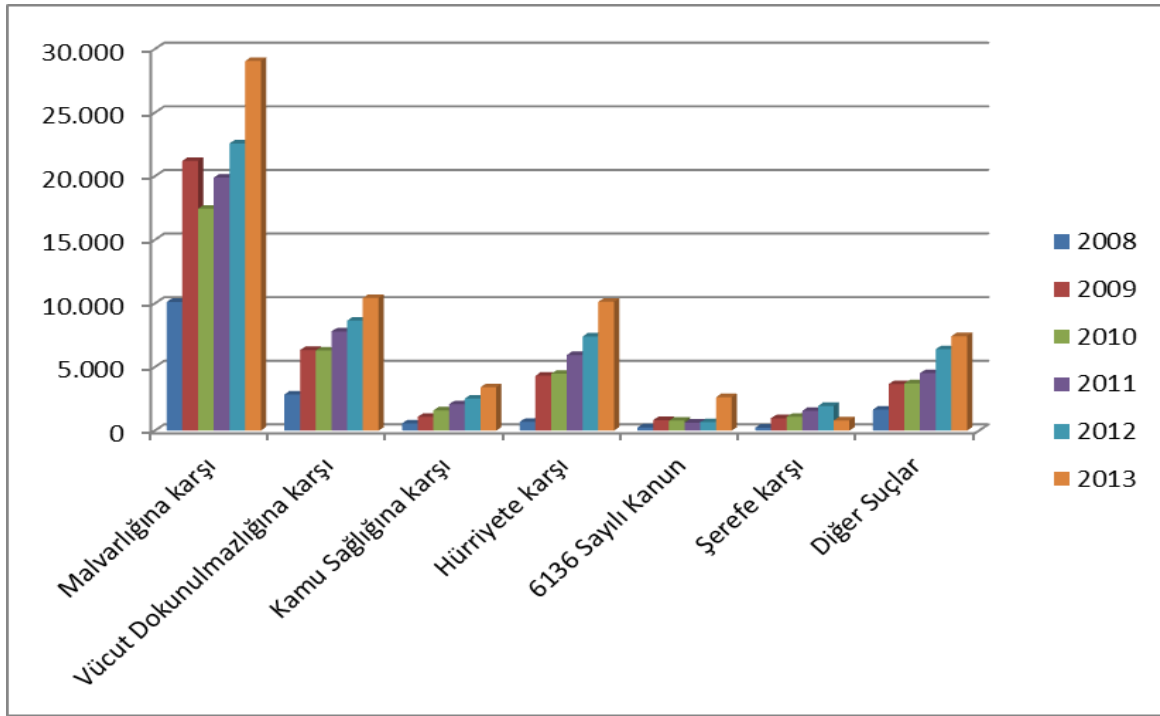
Tüm suç tipleri içinde %2,74 ile altıncı sırada yer alan 6136 sayılı kanuna karşı işlenen suçlar ise, 2013 yılında %4,39 ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Daha önceki yıllarda yatay bandında seyreden bu suç tipinin yükselme trendine girdiği görülmektedir.

Tablo IX. Türkiye Geneline Çocuklar Tarafından İşlenen ilk 6 Suç (12-15 yaş arası)

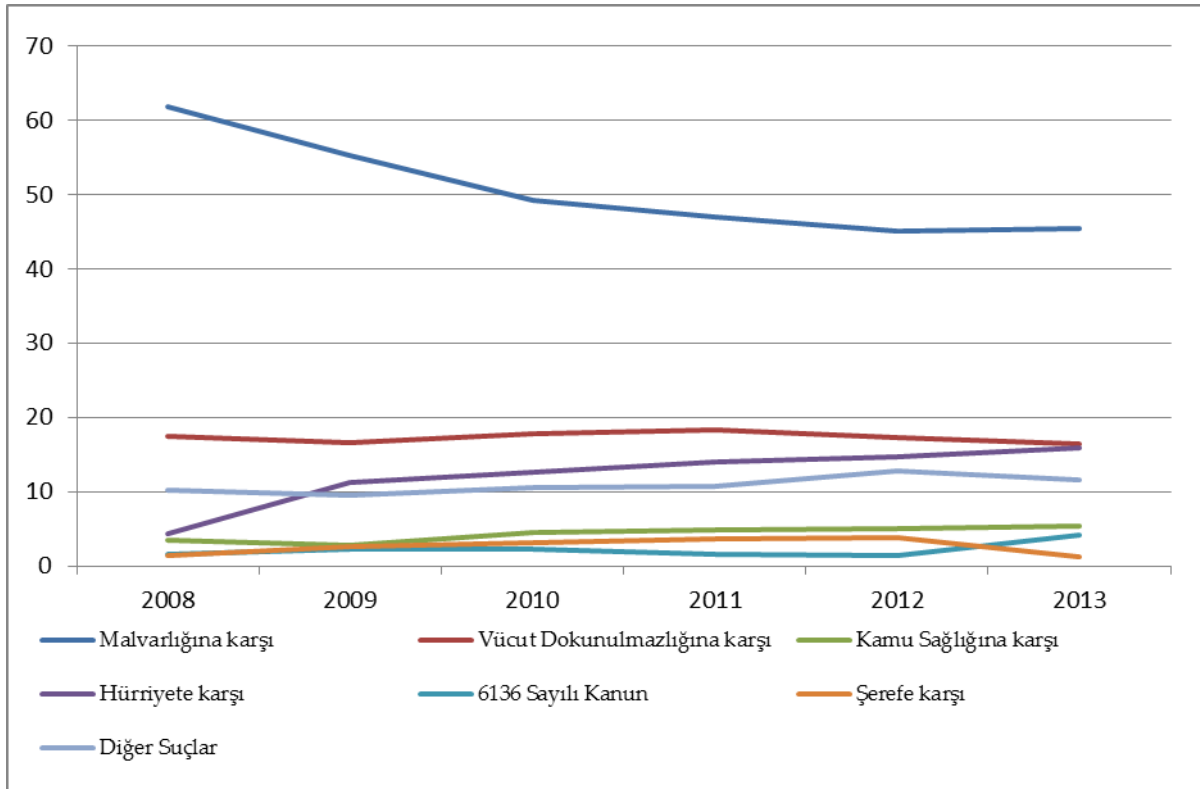
	2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
M.V.	10.117	61,79	21.206	55,2	17.443	49,26	19.891	46,89	22.573	45,01	29.060	45,48
V.D.	2.842	17,36	6.340	16,5	6.301	17,79	7.796	18,38	8.650	17,25	10.433	16,33
K.S.	574	3,51	1.088	2,83	1.597	4,51	2.080	4,9	2.525	5,03	3.412	5,34
H.K.	696	4,25	4.319	11,24	4.477	12,64	5.949	14,02	7.403	14,76	10.127	15,85
6136 s.k	255	1,56	832	2,17	789	2,23	627	1,48	662	1,32	2.632	4,12
Ş.K.	234	1,43	972	2,53	1.088	3,07	1.556	3,67	1.941	3,87	801	1,25
D.S.	1.655	10,11	3.661	9,53	3.714	10,49	4.519	10,65	6.401	12,76	7.432	11,63
TOP.	16.373	100	38.418	100	35.409	100	42.418	100	50.155	100	63.897	100

M.V. Malvarlığına Karşı Suçlar
K.S. Kamu Sağlığına Karşı Suçlar
6136s.k. Ateşli Silahlar Kanununa Muhalefet
D.S Diğer Suçlar

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar
H.K. Hürriyete Karşı Suçlar
Ş.K. Şerefe Karşı Suçlar
TOP. Toplam

Şekil 11. Türkiye Geneline Çocuklar Tarafından İşlenen ilk 6 Suç (12-15 yaş arası)

Şekil 12. Türkiye genelinde çocuklar tarafından işlenen suçların senelere göre oranları

Türkiye genelinde 12-15 yaş grubu tarafından işlendiği ileri sürülen suçlar, Mal varlığına karşı suçlar, vücut dokunulmazlığına karşı suçlar, hürriyet aleyhine suçlar, kamu sağlığına

karşı suçlar, şerefe karşı suçlar ve 6136 sayılı kanunda yer alan ateşli silahlar aleyhine suçlar olarak 12-18 yaş grubu ile benzer şekilde sıralandığı görülmektedir. Mal varlığına karşı suçlar, tüm suç tipleri içinde %48,77 ile hem en büyük yüzdelik dilimi teşkil etmekte, hem de 12-18 yaş grubuna göre daha yüksek oranda yer almaktadır. Mal varlığına karşı suçlar, 2008 yılında %61,79 ile en yüksek seviyede görülürken, 2013 yılında %45,48 seviyesine gerilemiştir. Mal varlığına karşı işlenen suçların yıllar içinde 12-18 yaş grubuna paralel şekilde gerileme trendine girdiği görülmektedir.

Tüm suç tipleri içinde %17,17 ile ikinci sırada yer alan vücut dokunulmazlığına karşı işlenen suçlar, 12-18 yaş grubuna göre daha az oranda gerçekleşmiştir. Bu suçlar 2011 yılında %18,38 ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Vücut dokunulmazlığına karşı olan suçların yıllar içinde yatay seyrinde devam ederken son üç yıldır düşüş trendine girdiği görülmektedir. %13,37 ile tüm suç tipleri içinde üçüncü sırada yer alan hürriyet aleyhine suçlar ise, 2013 yılında %15,84 ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Hürriyet aleyhine işlenen suçların son yıllarda artış trendine girdiği ve bu trendin 12-18 yaş grubuna benzer şekilde gerçekleşmekte olduğu görülmektedir.

Tüm suçlar içinde %4,57 ile dördüncü sırada yer alan kamu sağlığı aleyhine olan suçlar ise, 2013 yılında %5,34 ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Bu suç tipinin de 2010 yılından itibaren yatay seyrine devam ettiği görülmektedir. Bu suç tipi oransal olarak 12-18 yaş grubundan nerede ise yarı yarıya az olarak gerçekleşmiştir.

%2,67 ile tüm suç tipleri içinde beşinci sırada yer alan şerefe karşı işlenen suçlar ise, %3,87 ile 2012 yılında en yüksek seviyeye ulaşmıştır. Bu suç tipinin de son yıllarda düşme trendine girdiği görülmektedir.

Tüm suç tipleri içinde %2,35 ile altıncı sırada yer alan 6136 sayılı kanuna karşı işlenen suçlar ise, 2013 yılında %4,12 ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Daha önceki yıllarda yatay bandında seyreden bu suç tipinin yükselme trendine girdiği ve 12-18 yaş grubu ile benzer artış özellikleri gösterdiği görülmektedir.

12-15 yaş grubu, tüm suça sürüklendiği çocukların payı 2001 yılında %28,18 ile en düşük, 2013 yılında yüzde 43,17 ile en yüksek seviyeye ulaşmıştır. 12-15 yaş grubundaki çocukların işlediği suçların tüm çocuk suçları içinde payının artma trendine girdiği görülmektedir.

Tablo X. 12-15 yaş grubunun tüm çocuk suçları içinde payı

	2008			2009			2010			2011			2012			2013		
	T.Ç.S	12-15 y	%	T.Ç.S	12-15 y	%	T.Ç.S	12-15 y	%	T.Ç.S	12-15 y	%	T.Ç.S	12-15 y	%	T.Ç.S	12-15 y	%
M.V	32.578	10.117	31,05	44.063	21.206	48,13	37.326	17.443	46,73	41.767	19.891	47,62	46.485	22.573	48,56	58.950	29.060	49,30
V.D	10.458	2.842	27,18	16.841	6.340	37,65	16.604	6.301	37,95	19.991	7.796	39,00	21.966	8.650	39,38	24.356	10.433	42,84
K.S	3.181	574	18,04	4.610	1.088	23,60	7.281	1.597	21,93	9.310	2.080	22,34	11.129	2.525	22,69	13.818	3.412	24,69
H.A.S	2.645	696	26,31	10.136	4.319	42,61	10.434	4.477	42,91	13.896	5.949	42,81	16.965	7.403	43,64	22.360	10.127	45,29
6136 S.K	1.318	255	19,35	2.534	832	32,83	2.412	789	32,71	1.886	627	33,24	2.018	662	32,80	6.499	2.632	40,50
Ş.K.S	616	234	37,99	2.845	972	34,17	3.086	1.088	35,26	4.314	1.556	36,07	4.650	1.941	41,74	2.459	801	32,57
D.S	7.297	1.655	22,68	9.235	3.661	39,64	9.975	3.714	37,23	14.037	4.519	32,19	17.426	6.401	36,73	19.554	7.432	38,01
TOPLAM	58.093	16.373	28,18	90.264	38.418	42,56	87.118	35.409	40,64	105.201	42.418	40,32	120.639	50.155	41,57	147.996	63.897	43,17

T.Ç.S (Adli Süreçteki)Toplam Çocuk Sayısı

M.V. Malvarlığına Karşı Suçlar

6136s.k. Ateşli Silahlar Kanununa Muhalafet

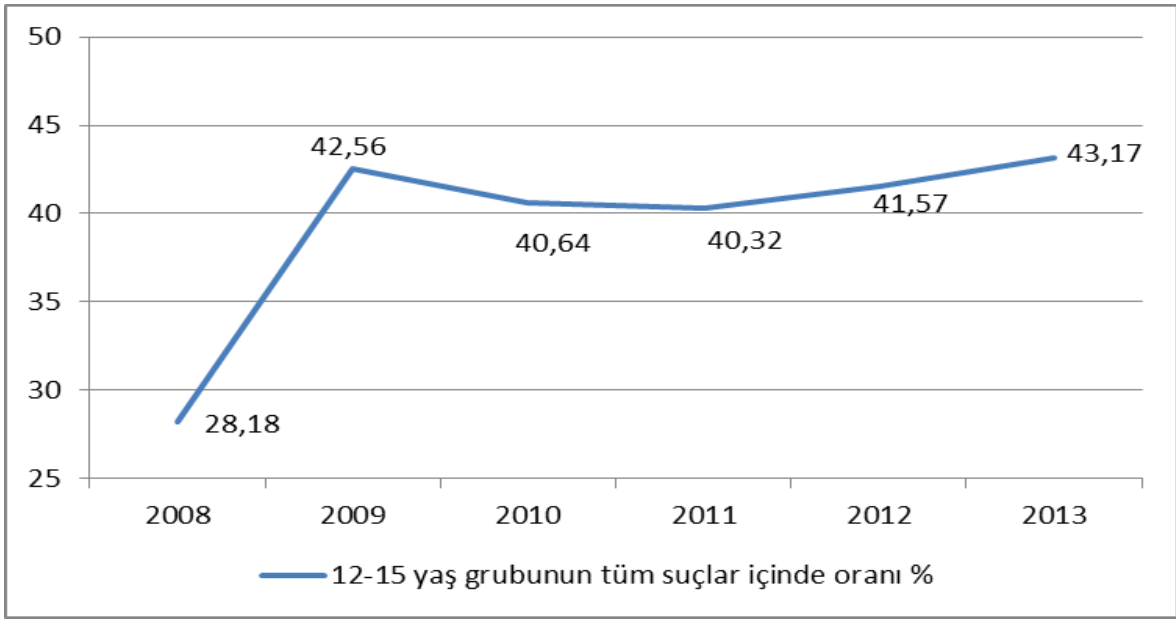
V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar K.S. Kamu Sağlığına Karşı Suçlar

Ş.K. Şerefe Karşı Suçlar

H.K. Hürriyete Karşı Suçlar

D.S Diğer Suçlar

TOP. Toplam

Şekil 13. 12-15 yaş grubunun tüm çocuk suçları içinde payı

12-15 yaş grubunun mal varlığına karşı işlenen suçlar içindeki payı 2013 yılında %49,30 seviyesine ulaşmıştır. Hürriyete karşı işlenen suçlar ise, 2013 yılında %45,29 seviyesi ile en yüksek mertebesine ulaşmıştır. Vücut dokunulmazlığına karşı işlenen suçlar ise, 2013 yılında %42,84 ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır. 6136 sayılı kanuna karşı işlenen suçların 2013 yılında %40,50 ile 12-15 yaş grubunun payı en yüksek oranda gerçekleşmiştir. Şerefe karşı işlenen suçlar ise, 2012 yılında %41,74 olarak gerçekleşmiştir.

2.4.Türk Ceza Hukukunda Yaptırımlar

2.4.1.Genel Bilgiler

Toplumun genel yararını ve toplumun ortak iyiliğini sağlamak amacıyla yetkili makam tarafından konulmuş ve devlet yaptırımı ile donatılmış sosyal kurallar bütünü olarak tanımlanan hukuk, insanoğlunun doğaya karşı kazandığı zaferin perçinlenmesi açısından büyük bir aşamadır (AYBAY, 2013; UZUN, 2012). Toplumu oluşturan bireylerin sahip oldukları haklar, özgürlükler, bu hak ve özgürlüklerin ihlali halinde bozulacak toplumsal barışın ve güvenliğin tekrar nasıl sağlanacağı gelişime açık olan hukuk kuralları sayesinde belirlenmektedir. Başka bir ifade ile, insanların toplu halde ve barış içerisinde yaşamlarını güvenle sürdürebilmeleri, ancak o toplumda geçerli ve uyulması zorunlu, toplumu oluşturanların büyük bir çoğunluğun uyulmasında fikir birliğine vardığı bir takım kuralların varlığı ile mümkün olabilmektedir (AKINTÜRK, 2006; S. DÖNMEZER, ERMAN, S., 1991).

Toplumda geçerli olan hukuk kurallarının, özel hukuk ve kamu hukuku kuralları olarak incelenmesi Roma hukukuna kadar uzanan klasik bir sınıflandırmanın ürünüdür ("KAMU HUKUKUNUN TEMEL KAVRAMLARI," 2014).

Özel hukuk, insanlar arasındaki medeni ilişkileri, borç yükümlülüklerini düzenler ve bu yükümlülükler aykırılıkları tazminat gibi ödetici ve yokluk gibi eski hale iade edici yaptırımlarla gidermeye çalışır (UZUN, 2012). Devletin gerek emredici, gerekse yasaklayıcı ve cezalandırıcı gücünün kamu tarafından kendisine verilmiş yetkiye dayanarak kullandığı türde uyuşmazlıklarla ilgilenen kamu hukuku dalı ise, özellikle devletin yasaklayıcı ve cezalandırıcı gücünün görüldüğü ceza hukuku alanıyla, yasaklanmış hareketleri yapanlara karşı uyguladığı yaptırımlara bağladığı emredici hukuk kuralları ile insanların hak ve özgürlüklerini korumaya, toplum tarafından onanmayan davranışı, haksızlığı gerçekleştiren kişi tarafından gadre uğratılanın zararını gidermeye çalışır. Yasaklanmış hareketi gerçekleştiren kişiye karşı devlet tarafından uygulanan bu tepki, ceza hukuku doktrininde yaptırım olarak adlandırılır. Ceza kanununda “yaptırım” terim olarak tanımlanmamış olmakla birlikte Genel Hükümler başlığı taşıyan birinci kitabın cezalar ile güvenlik tedbirlerine dair hükümler içeren Üçüncü Kısmı Yaptırımlar başlığını taşımaktadır.

2.4.2. Ceza Yaptırımı

2.4.2.1. Tanım

Aramca köken anlamı kesme, harcama, ödeme olan ceza kelimesi, Arapça'da taşıdığı bir suça karşılık ödenen bedel - tazminat anlamı ile Türkçe'ye girmiştir ("Ceza," 2015). Dönmezer/Erman, Türk Ceza Kanununda tanımı bulunmayan ceza kavramını, "topluma büyük ölçüde zarar veren fiiller karşılığı olarak Devletin kanun ile yarattığı ve izlediği diğer amaçlar yanında, özellikle suçu işleyeni bazı yoksunluklara tabi kılmak ve böylece toplumun işlenen fiili tasvip etmeme duygusunu belirtmek üzere bir yargı kararı ve sorumluluk derecesi ile orantılı olarak uygulanan korkutucu bir müeyyide" şeklinde tanımlamaktadır (S. DÖNMEZER, ERMAN, S., 1991). Artuk/Gökçen/Yenidünya'ya göre ise ceza, "suç teşkil eden ve toplum düzenini bozan eylemi nedeniyle suçlu hakkında kusurluluğuyla orantılı olarak yargı organlarınca hükmedilen bir mahkûmiyetin infazı çerçevesinde, devlet tarafından tatbik olunan ve esasen ıslahı sağlamaya yönelik ızdırıp verici, korkutucu ve caydırıcı bir müeyyide"dir (ARTUK, 2006).

Ceza doktrinin önde gelen ekollerine ait bu iki tanım, doktrinde yer alan diğer tanımların yanında birlikte birinin korkutuculuk, diğerinin ise ıslah ediciliğe yapmış olduğu vurgu açısından dikkat çekicidir.

2.4.2.2. Cezanın Amacı

Cezanın ve cezalandırmanın amaçlarını üç başlık halinde incelemek mümkündür, "mutlak ceza teorileri", "nispi ceza teorileri" ve "uzlaştırıcı teoriler" (ARTUK, 2006; SOYASLAN, 2005).

a. Mutlak Ceza Teorilerine (Kefaret ve Adalet Teorileri) göre ceza yaptırımının, insanların temel duygularının gereği olarak kefarete teşkil edici, ödetici nitelikte olması şarttır. Kefaret unsurunun eksikliği halinde toplum, suçluya duyduğu nefret ve haksızlığın karşılığını ödememiş olması nedeni ile kendi adaletini gerçekleştirmek isteyecek ve bu amaca ulaşabilmek için de devletin adalet dağıtıcı gücüne alternatif bir güç oluşturarak başka bir suç işlemiş olacaktır. Bu nedenle cezanın önceliğini, toplumun adalet ve kefarete isteklerini karşılamak oluşturmalıdır. Bu teori, cezanın caydırıcı ve aslen ıslah edici yönünü tamamen göz ardı eden, post-modern devletin gereksinimlerine artık karşılık vermesi mümkün olmayan bir teoridir (ARTUK, 2006; S. DÖNMEZER, ERMAN, S., 1991; İÇEL, 2002).

b. Nispi Ceza Teorileri (Önleme-Caydırıcılık Teorisi), mutlak ceza teorisinin karşıtı olarak geliştirilen ve cezanın amacını toplumu, failin ve diğer kişilerin gelecekte

işleyebileceği suçlardan korumak olarak netleştiren teorilerdir. Toplumu ileride işlenecek suçlardan koruma, "Genel Önleme" ve "Özel Önleme" sayesinde gerçekleşecektir. Genel önleme yani failin cezalandırılması ile toplumu oluşturan diğer bireyler faille verilen cezalar ile korkutulmakta ve bu şekilde suç işlenmesinin önüne geçilmeye çalışılmaktadır. Özel önleme prensibi ise, failin bireysel olarak gelecekte suç işlemesinin önüne geçilmesi amacını güder. Bireysel caydırıcılık adı da verilen özel önlemede ilk olarak cezanın şiddeti ile fail korkutulur, ikincil olarak fail tecrit edilir ve üçüncü olarak da fail rehabilite edilerek yeniden topluma kazandırılır (ARTUK, 2006; SOYASLAN, 2005).

c. Uzlaştırıcı Teoriler ise, mutlak ve nispi teorilere yapılan eleştiriler sonucunda ortaya çıkmıştır. Bu teorilerde ceza, kefarete teşkil ederek yapılan haksızlığın ödenmesi ile birlikte genel ve özel önlemeyi de gerçekleştirmeyi amaçlar. Bu anlamda ceza, hem geçmişte işlenmiş olan suçun bedelini ödetme hem de gelecekte suç işlenmesini önleme niteliklerinin ikisini de bir arada taşımaktadır (ARTUK, 2006; DEMİRBAŞ, 2009).

2.4.2.3. Ceza Yaptırımının Genel ve Çocuk Ceza Hukukuna Özgü Nitelikleri

Ceza hukukunun gelişimi, toplumu oluşturan kişilerin, tebaadan vatandaşa doğru giden değişimine koşuttur. Bir tarafta her istediğine muktedir devlet, diğer tarafta ise devlet erki tarafından “suçlu” yaftasının kolayca vurulabileceği, “güçsüz”ler olunca, gelişen insan hakları hukukunun da etkisi ile, ceza yaptırımının uluslararası prensiplerinin devlet mekanizması karşısında güçsüzü koruma gerekliliği gündeme gelmiş ve ceza hukukunun uluslararası prensipleri modern ceza hukuku sisteminin vazgeçilmez sınırlarını oluşturmuştur.

2.4.2.3.1. Ceza hukukunun evrensel ilkeleri

1. Kanunilik, kökünü eski Roma hukukundan alan ve Feuerbach tarafından hazırlanmış 1813 tarihli Bavyera Ceza Kanununda modern hukuk dünyasında da zikredilen “*Nullum crimen, nulla poena sine praevia lege poenali*” ilkesi uyarınca, cezaların kanunla konulabileceği, suç teşkil eden hareketten önceki tarihli bir kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı kimsenin cezalandırılmayacağını belirtmekte, ve böylelikle bireyi, devletin keyfi cezalandırmalarından korumaktadır. (AY.m.38,TCK. m. 2.) (ARTUK, 2006; İÇEL, 2002; nullum, 2015; ÖZTÜRK, 2006).

2. Eşitlik ilkesi ise, ceza yaptırımının failin şahsından bağımsız olarak kim olursa olsun uygulanması anlamını taşır. Modern ceza hukuku, eşitlik ilkesi uyarınca suç teşkil

eden anti-sosyal hareketi işleyen herkesin cezalandırılacağını, herkese ceza yaptırımı uygulanacağını öngörmekteyse de bazı kişilerin cezalandırılmasını belirli suçlarla sınırlamış (Cumhurbaşkanı gibi), bazı kişilerin cezalandırılmasını kamusal görevlerinin son bulması ya da kaldırılması şartına bağlamış (Millet Meclisi üyeleri), bazı kişilerin cezalandırılmasını ise vatandaşı bulundukları devletten talep edilmesini düzenlenmiştir (diplomatlar ve yabancı askeri şahıslar gibi). Bu gibi kişilerin statülerinden doğan cezalandırılmama hali veya kusurluluk ilkesi uyarınca cezanın bireyselleştirilmesi, eşitlik ilkesinin ihlali anlamı taşımamakla birlikte istisnaların olabildiğine kısıtlı tutulmasının toplumun adalet anlayışını sağlamlaştıracağı da açıktır (ARTUK, 2006; S. DÖNMEZER, ERMAN, S., 1991; SOYASLAN, 2005).

3. Kusurluluk ve Orantılılık ilkesi, cezanın failin kusuru ile orantılı olmasını, kusuru bulunmayan faile uygulanacak ceza müeyyidesinin daha az olabileceği anlamına gelir (ARTUK, 2006; S. DÖNMEZER, ERMAN, S., 1991).

4. Bir suçta bir ceza ilkesi, köklerini eski Roma hukukundan alan “Non bis in idem” prensibinin günümüz hukukuna yansımasıdır, aynı şahsın, aynı fiilden iki kez yargılanamayacağı, kişi hakkında verilmiş hüküm var ise, ikinci bir yargılamanın yapılmasının mümkün olmamasıdır (ÖZEN, 2010).

5. Şahsilik ilkesi ise, ceza yaptırımının sadece suç teşkil eden bireye yönelik olduğu ve sonuçlarından da sadece suç işleyen kişinin etkilenmesi gerektiği anlamını taşır. Ancak, ceza ile birlikte zorunlu olarak uygulanan hak yoksunlukları ile sadece suç işleyen kişinin değil, bazı hallerde onun aile fertlerinin de etkilendiği, hapis cezası alan kişinin aile fertlerinin bu ceza süresince ikincil bir cezaya çarptırıldığı da unutulmamalı, suçluya uygulanan yaptırımın bir getirisi olarak geçimini temin edemeyen aile fertlerine sosyal devlet ilkesinin bir gereği olarak, geçimlerini temin etme alternatifleri de düzenlenmelidir (ARTUK, 2006; İÇEL, 2002; SOYASLAN, 2005).

6. İnsancılık, ilkesi insan onurunu zedeleyici cezalardan mutlak olarak kaçınılması gerektiği, cezanın insancıl ve ahlaklı olması anlamına gelir (S. DÖNMEZER, ERMAN, S., 1991; İÇEL, 2002).

7. Geri Alınabilme ilkesi, adli hataların olduğu durumlarda, cezanın tamir edilebilmesi, ceza yaptırımının sonuçlarının giderilebilmesi anlamı taşır (DEMİRBAŞ, 2009; S. DÖNMEZER, ERMAN, S., 1991).

8. Bölünebilme ilkesi, orantılılık ilkesinin zorunlu bir sonucu olarak suçun ağırlığı, kusurun yoğunluğu ve suç işleyen kişilik özellikleri göz önüne alınarak cezanın hesaplanabilmesi için, karar verilen cezanın bölünebilme özelliğine sahip olması gerekliliğini ifade eder (ARTUK, 2006; S. DÖNMEZER, ERMAN, S., 1991).

9. Etkililik, cezanın gerek özel, gerekse genel önleme niteliklerinin etkili olabilmesi, cezanın caydırıcılığının sağlanabilmesi için cezanın etkili olması ve etkin bir şekilde uygulanabilmesi gerekir (DEMİRBAŞ, 2009).

10. Ceza Ekonomisi, cezanın kamusal kaynaklar üzerinde mümkün olduğunca az bir maliyete sahip olması, devlet bütçesine az yük getirmesi anlamını taşır (ARTUK, 2006; DEMİRBAŞ, 2009).

2.4.2.3.2. Çocuk ceza hukukunun evrensel ilkeleri

2.4.2.3.2.1. Çocukluk Dönemi

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları sözleşmesine göre, çocuk, “hakkında uygulanabilecek olan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, onsekiz yaşına kadar olan her insan” olarak tanımlanmıştır. Çocukluğun başlangıç yaşının yer almadığı düzenlemeye göre, genel hukuk kuralları çerçevesinde çocukluk çağının başlangıcının sağ ve tam doğum olarak kabulü gerekir.

Çocuk yargılama hukuku kurallarının yer aldığı Birleşmiş Milletler Çocuk Adaletinin Yönetimi Hakkında Asgari Standart (Beijing) kurallarında çocukluk dönemi hakkında bir bilgi bulunmamakla birlikte çocuk, 2. maddede, "mevcut hukuk sistemi içinde işleyebileceği bir suçtan ötürü, kendisine büyük insanlardan farklı davranılması gereken kişi" olarak tanımlanmıştır. Türk hukukunda ise bahsedildiği üzere çocukluk yaşı, karışıklığa yer vermeyecek şekilde Çocuk Koruma Kanununda 0-18 olarak tanımlanmaktadır.

2.4.2.3.2.1.2. Ceza Sorumluluğu Yaşı

Çocuk suçluluğunu yetişkin suçluluğundan ayıran en önemli kriter çocuklara uygulanabilecek ceza yaptırımlarının belli bir yaş altındaki çocuklara uygulanamamasıdır. Ceza sorumluluk yaşı olarak da adlandırılan bu ilke uyarınca çocuğa özgü yaptırımların uygulanabilmesi için çocuğun iyi ile kötüyü ayırt edebilecek bir yaşa gelmiş olması, ihlal ettiği hukuki değer ne olduğunu ve ihlal davranışının diğer bireyler için neden “kötü”

olarak tanımlandığını ayırt edebilecek kapasitede olması ve davranışlarını yönlendirebilme yeteneğine sahip olması gerekmektedir. (FELD, 2013) Ülkemizde 12 yaş ile başlayan bu sınır, çeşitli ülkelerde 7 ile 18 yaş arasında değişmektedir (Adalet Bakanlığı, 2010)

Çocuklar konusunda uluslararası alanda düzenleyici belgelerden biri olan BM Çocuk haklarına dair sözleşmede ceza sorumluluk yaşının hangi yaştan başlaması gerektiğine dair bir düzenleme olmamakla birlikte, sözleşmenin 40. maddesi taraf devletlere, ceza sorumluluğu konusunda asgari bir yaş belirlenmesi, bu yaş sınırın altında kalan çocuklar açısından başka bir araştırma yapılmaksızın bu çocuklar hakkında cezadan başka önlemler alınması yükümlülüğünü vermiştir.

Birleşmiş Milletler Çocuk Adaletinin Yönetimi Hakkında Asgari Standart (Beijing) Kurallarında da, ceza sorumluluğu için bir alt sınır yaşı belirtilmemekle birlikte, 4. madde "cezai sorumluluğunun alt sınırını belirleyen sistemler açısından, bu sınır çocuğun duygusal, zihinsel, entelektüel olgunluğa ulaştığı yaşın altında tutulmamalıdır" hükmünü taşımaktadır. Bu madde uyarınca, özellikle ülkemiz uygulaması açısından TCK 102 madde çerçevesinde çocuğun en azından rıza yeterlilik yaşı olarak kabul edilen 15 yaşın ceza sorumluluğu açısından da geçerli olması gerektiğini, bu yaşın altındaki çocukların başka bir inceleme yapılmasına gerek olmadan haklarında güvenlik tedbiri yaptırım uygulanmasının daha yararlı olacağı kesinlik taşımaktadır.

2.4.2.3.2.1.3. Çocuğun Yüksek Yararının Korunması

Birleşmiş Milletler Çocuk Adaletinin Yönetimi Hakkında Asgari Standart (Beijing) sözleşmenin 3. maddesi çocukları ilgilendiren bütün faaliyetlerde, "çocuğun yüksek yararı"nın temel ilke olarak kabulünü gerekli kılmaktadır. Çocuğun cezalandırılmasını gerektiren bütün faaliyetlerin bu temel ilkeye göre düzenlenmesi gerektirir. Ceza adalet sisteminin suçun önlenmesi, toplumsal barış ve huzurun tekrar sağlanması gibi diğer unsurları ancak çocuğun yüksek yararı ilkesi sağlandıktan sonra ikincil yararlar olarak dikkate alınmalıdır.

2.4.2.3.2.1.4. Çocuğun Kararlara Katılımı

BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin 12. Maddesi, görüşlerini oluşturma yeteneğine sahip çocuğun, hakkındaki her konuda görüşlerini serbestçe ifade etme hakkına sahip olduğunu, çocuğu etkileyen adli veya idari bir süreçte onun ya doğrudan doğruya veya temsilcisi veya uygun bir makam yolu ile dinlenmesi fırsatının sağlanması, çocuğun

dinlenmesi ile yetinilmeyip kararlar oluşturulurken istek ve görüşleri dikkate alınması gerekliliği hükmünü taşımaktadır.

2.4.2.3.2.1.5. Cezanın Son Çare Olması

BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin 40. maddesinde ceza yasasını ihlal ettiği ileri sürülen, bununla itham edilen ya da ihlal ettiği kabul olunan tüm çocukların yeniden topluma kazandırılması ve toplumda yapıcı bir rol üstlenmesinin sağlanması amaçlanmıştır. Ana ilke olarak belirtilmiş ve çocuğun saygınlığına uygun ve sahip olduğu değer duygularını geliştirecek şekilde davranılma zorunluluğu olduğu hükmüne bağlanmıştır. Bu hüküm ışığında, öncelikli olanın çocuğun cezalandırılması değil, topluma yeniden kazandırılması olduğu görülmektedir. Ayrıca aynı maddenin 2. Fıkrasına göre hakkında ceza kanununu ihlâl iddiası veya ithamı bulunan her çocuğun masumiyet, kanunilik, suçlamadan haberdar olma, savunma hakkı, makul sürede yargılanma, adil yargılanma, kendisi aleyhinde ifade vermeye zorlanmama, silahların eşitliği, ücretsiz tercümandan yararlanma, özel hayatının gizliliğine saygı gösterilmesi gibi hak ve ilkelerden yararlanacağı da belirtilmekle çocuk yargılamasının ana çerçevesi çizilmiş bulunmaktadır. Birleşmiş Milletler Çocuk Adaletinin Yönetimi Hakkında Asgari Standart (Beijing) Kuralları da çocuk adalet sisteminin en önemli iki hedefini “çocuğun durumunun iyileştirilmesi” ve “çocuk suçlulara gösterilecek tepkinin hem suçun hem de suçlunun içinde bulunduğu koşullarla orantılı olması” olarak belirtmektedir. Orantılılık ilkesi, özellikle çocuk suçlular konusunda, “yalnızca suçun ağırlığını değil, aynı zamanda kişisel koşulların da göz önüne alınmasını gerekli kılmaktadır. Bu koşullar (sosyal durum, aile durumu, suçla ortaya çıkan zarar ya da kişisel koşullar üzerine etki yapan diğer noktalar) kararı dengelenmelidir (örneğin suçlunun verdiği zararı tazmin için gösterdiği gayret ya da sağlıklı ve yararlı bir yaşama dönme arzusu gibi).

2.4.2.3.2.1.6. Çocuklar Hakkında Karar Verenlerin Takdir Haklarının Bulunması

Birleşmiş Milletler Çocuk Adaletinin Yönetimi Hakkında Asgari Standart (Beijing) Kurallarının 6. Maddesi, çocuk hakkında karar verenlerin sahip oldukları takdir yetkisini düzenlemektedir. Madde uyarınca yargılamanın her aşamasında, özellikle inceleme, soruşturma, muhakeme ve tedbirlerin uygulanması sırasında sorumlu kişilere yeterli bir takdir yetkisi tanınması, bu yetkinin sorumlulukla uygulanmasının sağlanması ve yetkiyi

kullanacak kişilerin özel olarak eğitilmiş ve bu yetkiyi kullanacak nitelikte kimseler olmaları ve bu yetkilerini görevlerine uygun titizlik ve hakkaniyetle kullanmaları gerekliliği hükme bağlanmıştır.

2.4.3. Güvenlik Tedbiri Yaptırımı

2.4.3.1. Genel Bilgiler

Bazı suçluların tehlikelilik haline karşı toplumun menfaati gereği alınan bir önlem olan güvenlik tedbirleri temel olarak iki nedenden ortaya çıkmıştır. Emniyet tedbirleri” veya “güvenlik önlemleri” olarak da adlandırılan bu tedbirlerin ortaya çıkmasının ilk nedeni, suçların önlenmesinde ceza yaptırımının yetersiz kaldığının, verilen ağır cezalara rağmen artan suç oranı ile sabit olmuş olması, ikinci nedeni ise, kusur yeteneği olmayan faillere ceza yaptırımının uygulanamaması ve toplumu onların tehlikeliliğinden korumanın gerekliliği oluşturmuş, suç işlemekle tehlikeli hallerini ortaya koyan bu kişiler hakkında, tehlikelilik halleri ortadan kalkana kadar güvenlik tedbiri adı altında yaptırımlar uygulanması yönüne gidilmiştir (ARTUK, 2006; S. DÖNMEZER, ERMAN, S., 1991; İÇEL, 2002).

Günümüzde, ceza hukukunda güvenlik tedbirine yer vermeyen bir doktrin veya ceza kanunu bulunmamaktadır (ÇOLAK). Hukukumuzda da ceza yaptırımı olarak uygulanacağı belirtilmiş bulunan güvenlik tedbirleri, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun, birinci kitabın üçüncü kısmının ikinci bölümünde yer almaktadır. Burada yer alan güvenlik tedbirleri, belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma (m.53), eşya müsaderesi (m.54), kazanç müsaderesi (m.55), çocuklara özgü güvenlik tedbirleri (m.56), akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirleri (m.57), suçta tekerrür ve özel tehlikeli suçlular (m.58), sınır dışı edilme (m.59) ve tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbirleri (m.60) olmak üzere sekiz başlık altında düzenlenmiş olmakla birlikte, Ceza Kanununun Özel hükümleri düzenleyen ikinci kitabının, topluma karşı suçların yer aldığı üçüncü kısmının yedinci bölümünde bulunan 227/8 fıkrasında yer alan “Fuhşa sürüklenen kişi, tedaviye veya psikolojik terapiye tâbi tutulabilir” hükmünü, özel güvenlik tedbiri olarak nitelendiren yazarlar da bulunmaktadır (HAKERİ, 2013).

2.4.3.2. Tarihçe

Güvenlik tedbirlerinin kökenini Platonun "ceza" ile ruhun ilacı olarak kullanılacak "tedbirler"in ayrımını yaptığı görüşüne kadar götürenler olsa da güvenlik tedbirlerinin ceza hukuku alanına pozitivist doktrin tarafından dahil edildiği bugün genel kabul gören bir

gerçektir (ARTUK, 2006; S. DÖNMEZER, ERMAN, S., 1991; HAKERİ, 2013; TOPALOĞLU, 2008). Güvenlik tedbiri tabiri ilk kez Stooss'un hazırladığı 1893 tarihli İsviçre ceza kanunu ön tasarısında kullanılmış, 1930 tarihli İtalyan Rocco ceza yasası ile teşkilatlı bir şekilde düzenlenip hukuksal bir geçerlik kazanmıştır. Bununla birlikte, güvenlik tedbirlerinin ilk kez 1889 İtalyan Zanardelli yasasında yer aldığını da söyleyenler yazarlar da bulunmaktadır (TOPALOĞLU, 2008).

Alman Hukukunda 1532 tarihli Constitutio Criminalis Carolina yasasında toplum için tehlikeli olan faillerin belirsiz bir süre ıslahevinde veya cezaevinde tutulması bir güvenlik tedbiri olarak düzenlendiği de ileri sürülmekte, akıl hastalığı bir hukuka uygunluk nedeni sayılarak ceza verilmeme yoluna gidilmiş olması buna kanıt olarak gösterilmektedir (TOPALOĞLU, 2008).

Eski 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun mehzaz kanunu olan 1889 tarihli İtalyan Ceza Kanununda "güvenlik tedbirleri" adı altında ayrı bir düzenleme bulunmadığından bazı yazarlar tarafından teknik anlamda 765 sayılı TCK'da güvenlik tedbirlerinin yer almadığı savunulmuş olsa da 1889 tarihli mehzaz yasada güvenlik tedbirlerine sistemsiz de olsa yer verildiği söylenebilmesi mümkün olduğundan, güvenlik tedbirlerinin eski 765 sayılı TCK'da da bulunduğu kabul edilmesi yerindedir (TOPALOĞLU, 2008). Zaman içinde birçok değişikliğe uğramış olmasına rağmen, tedbir niteliği açısından içeriği değişmeyen 735 sayılı TCK'nın 46. Maddesinde düzenlenmiş akıl hastalarının muhafaza ve tedavisi, 404/4 fıkra düzenlenmiş uyuşturucu madde bağımlılarının tedavisi 573. Maddede düzenlenen iptila derecesindeki sarhoşluğun tedavisi ve eski TCK'nın 28/1 maddesinde yer alan, 1987 tarihinde yürürlükten kaldırılan *emniyet nezareti altında bulundurmaya* ilişkin yaptırımlar, doktrin ve Yüksek Yargıtay içtihatlarında ağırlıklı olarak "güvenlik tedbiri" diye nitelendirilmiştir (TOPALOĞLU, 2008)

Aynı şekilde 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkındaki Kanunu (CİK)'nin 4.maddesinde kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezalar yerine uygulanabilecek ceza ve tedbirler başlığı altında düzenlenen, aynen iade veya tazmin; bir eğitim veya ıslah kurumuna devam etme; muayyen bir yere gitmekten, bazı faaliyetleri veya meslek ve sanatı icradan men ve her nevi ruhsat ve ehliyetnamenin geri alınmasına yönelik düzenlemelerin; ağırlıklı olarak güvenlik tedbiri olduğu kabul edilmekteyse de; kimi yazarlarca "ceza" kimi yazarlarca da "kendine özgü başka bir tedbir" olarak adlandırılmaktadır (ARTUK, 2006; ÇOLAK; HAKERİ, 2013; İÇEL, 2002; ÖZTÜRK, 2006; TOPALOĞLU, 2008).

Güvenlik tedbirleri, 5237 sk. Türk Ceza Kanunu ile sistematik olarak ceza hukuku sistemimize dahil olmuştur. Güvenlik tedbirleri uygulandığı kişiler yönünden incelendiğinde, ya ceza sorumluluğu tam olan antisosyal, suç teşkil eden davranışı işleyen kişilere karşı toplumu, bu kişilere uygulanan ceza yaptırımından sonra belli bir süre için daha korumayı bir yandan da suç işleyen kişilerin vatandaşlık haklarının bir kısmını belli bir süre boyunca askıya alarak yapmış oldukları eylemin “gerçek” vatandaşlar tarafından yapılmayacak bir eylem olduğunu onlara hatırlatarak belli bir süre için ikinci sınıf, araftaki vatandaşlar olarak tutmayı, ya da ceza sorumluluğu hiç bulunmayan küçükler ve akıl hastalarına yönelik olarak uygulandığında onları topluma yeniden kazandırmayı, sahip oldukları tehlikeliliklerden toplumu korumayı, özellikle ceza kusuru bulunmayan küçükler uygulaması halinde ise toplumun değer yargılarını, toplumsal normları onlara öğretmeyi amaçladığı görülmektedir. Ancak önemli olan noktalardan biri ceza sorumluluğu bulunan, kusurlu davranış sergileyen küçüklerin işledikleri fiilin anlam ve sonuçlarını algılama yetisine sahip, davranışlarını yönlendirme yetisi bulunan 12-15 yaş arası küçüklerin ya da 15-18 yaş arasında yer alan küçüklerin durumudur. Çocuk suçluluğu açısından var olan ya ceza ya da güvenlik tedbiri uygulamasının, ikisinin bir arada uygulanamıyor oluşunun özellikle bu grup içinde yer alan suça sürüklenen çocuklar açısından yararlı olamayabileceğini, ceza yaptırımı uygulanan suça sürüklenen çocuklara da cezanın infazını takiben en azından danışmanlık güvenlik tedbiri uygulanmasının gerekli olduğunu bir kere daha belirtilmesi gerekmektedir.

2.4.3.3. Kavram ve Tanım

Güvenlik tedbiri kavramı hakkında tam bir tanım verilememekle beraber, suçludaki tehlikelilik durumuyla orantılı olarak hükmedilen ve asıl olarak sosyal savunma amacına yönelmiş bulunan müeyyideler şeklinde tanımlanmaktadır (ÇOLAK).

Artuk/Gökçen/Yenidünya güvenlik tedbirlerini "kanunda öngörülen toplumsal savunma vasıtaları olup, toplum için tehlike oluşturan suçun işlenmesinden sonra fail hakkında hâkim tarafından hükmedilen yaptırımlar" şeklinde; Koca-Üzülmez ise, “suç işleyen kişiye suç işlemesi dolayısıyla, suçun tekrarlanması ihtimali karşısında kişinin gösterdiği tehlikelilik durumu göz önünde bulundurulmak suretiyle uygulanan, kendisini ve toplumu koruyucu nitelikteki ceza hukuku yaptırımları” olarak; güvenlik tedbirlerinin yasaklanan bir normun ihlaline karşılık hükmedilmediği için yaptırım olmadığını savunan Hafizoğulları ise güvenlik tedbirlerini "Ceza hukukunda, cezanın uygulanmadığı,

uygulansa bile yeni suçları önlemede yetersiz sayıldığı hallerde, geleneksel ceza sistemini tamamlayan hukuki himaye vasıtaları” olarak, Özgenç ise güvenlik tedbirlerini, "işlediği suçtan dolayı kusurlu olup olmadığına bakılmaksızın, suç işleyen kişi hakkında ya da suçun konusu ile veya suçun işlenmesinde kullanılan araçla ilgili olarak uygulanan, koruma veya iyileştirme amacına yönelik ceza hukuku yaptırımları" olarak tanımlanmıştır (ARTUK, 2006; ÇOLAK; İÇEL, 2002; TOPALOĞLU, 2008).

Ceza hukukunda yer alan yaptırımlarından biri olan güvenlik tedbirlerinin cezalar ile farklı bir takım yönleri bulunmaktadır. Ödetici ceza anlayışı yerine “eğitim” ve “yeniden topluma kazandırma” düşüncesinin artık egemen olduğu modern dünyada ceza ve güvenlik tedbirleri bir takım farklılıklar göstermektedir, bunlar;

a. Özel Önleme

Güvenlik tedbirlerinin asıl amacının özel önleme olduğu, cezaların ise genel önleme amacı güttüğü görüşü ilk kez Alman Öğretisinde 1799 yılında Grolman tarafından ileri sürülmüştür (ARTUK, 2006; ÇOLAK; DEMİRBAŞ, 2009). Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanunun 3. maddesinde ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazı ile ulaşılmak istenilen temel amaç'ın öncelikle genel ve özel önleme olduğu belirtilmiştir. Bu düzenleme ile Türk Ceza Hukukunda, cezada olduğu gibi güvenlik tedbirlerinde de amacın hem "özel önleme" hem de "genel önleme" olduğu kabul edilmiştir. Buna rağmen, mallara ve bazı hakların sınırlandırılmasına yönelik güvenlik tedbirleri ile cezaların amaçları aynıdır. Örneğin bir meslek ve sanatın yasaklanmasına ilişkin güvenlik tedbirinde iyileştirici etkiden söz edilemez ancak burada genel ve özel önleme sağlamak istenerek suç işlenmesinin önüne geçilmeye çalışılmaktadır (ÇOLAK; TOPALOĞLU, 2008).

b. Belirsiz Sürelilik

Süresi kanunla belirlenmiş olan cezaların aksine Güvenlik tedbirlerinin süresinin önceden tespit edilebilmesi mümkün değildir. Güvenlik tedbiri “amaca ulaşıncaya kadar” infaz edilir. Tedbirin amaca ulaşp ulaşmadığı tedbiri uygulamakla yetkilendirilen makamın yapacağı kontrollerle denetlenir. Hakkında tedbir uygulanan kişinin tehlikeliliğinin ortadan kalktığı yapılan kontrollerle sabit olduğunda, tedbir kararı sonlandırılabilir.

c. Esnek Yapı

Tedbir, cezanın aksine daha esnek yapıda olmalı, gerektiğinde sınırları içinde kalmak koşulu ile başka bir tedbire dönüştürülebilmeli, gerektiğinde ise sıkılaştırılmalıdır. Bu esnek yapı sayesinde asıl uygulanma amacı olan “özel önlemenin” gerçekleşmesi hem

daha kolay olacak, hem de, ceza sorumluluğu olmayan kişinin kişilik özelliğine özgü bir tedbir belirlenmesi garanti altına alınmış olacaktır.

d. Ceza Sorumluluğunun Şart Olmaması

Ceza, ceza sorumluluğu bulunan herkes hakkında uygulanmakla birlikte, güvenlik tedbirleri ise ceza sorumluluğu bulunup bulunmadıklarına bakılmadan tehlikeli bütün faillere uygulanır. Bu nedenle ceza sorumluluğu olmayan akıl hastaları, küçükler ve tüzel kişiler hakkında da ceza yaptırımının uygulanmadığı hallerde tedbir uygulanabilmesi ve sahip oldukları tehlikeden toplumun korunması sağlanmaktadır (TOPALOĞLU, 2008).

e. Yaptırım Olması

Güvenlik tedbirlerine, "işlenen suça karşılık" ya da "işlenen suç nedeniyle" hükmediliyor olması, yaptırım hukuku çerçevesinde ele alındığında, güvenlik tedbirinin bir yaptırım sayılıp sayılamayacağı konusunda iki farklı görüşün çatışmasına neden olmaktadır (TOPALOĞLU, 2008). Benzer şekilde, hukukumuzda uygulanan bazı güvenlik tedbirlerine ceza ile birlikte suç işleyen herkese karşı hükmedilmesinin güvenlik tedbiri kavramı ile çatıştığını ileri süren yazarlar da mevcuttur (HAKERİ, 2013).

Her iki eleştiriyi ayrı ayrı ele alacak olursak, güvenlik tedbirine suç işlendikten sonra hükmediliyor olması, güvenlik tedbiri ister suça karşılık, isterse suç nedeniyle hükmediliyor olsun, bir yaptırım olduğu sonucunu ortadan kaldırmamaktadır (TOPALOĞLU, 2008). Güvenlik tedbirlerinin 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda "yaptırım" olarak düzenlenmiş olması bu düşünceyi destekler niteliktedir. (TCK m. 53-60).

Benzer şekilde, güvenlik tedbirleri kurumu, toplumu hem suçun tehlikesinden hem de suçlunun tehlikeliliğinden korumak için vardır. TCK 53. Madde gerekçesinde belirtildiği üzere “İşlediği suç dolayısıyla toplumda kişiye karşı duyulan güven sarsılmaktadır. Bu nedenle, suçlu kişi özellikle güven ilişkisinin varlığını gerekli kılan belli hakların kullanmaktan yoksun bırakılmaktadır.” Tanımda yer alan “güven” kavramı, toplumla bire bir ilişkili bir kavramdır ve burada hukuk düzeninin amaçlarından biri olan toplumsal güvenliği sağlama düşüncesine bir kez daha vurgu yapılmaktadır. Dolayısı ile, güvenlik tedbirlerinin her suçluya ceza ile birlikte uygulanabilmesi suçluyu cezanın infazından sonra kamusal bazı haklardan yoksun bırakarak adeta vatandaşlığa tekrar alıştırmaya, hukuk düzenini bozan suçluyu yeniden bir eğitime tabi tutarak “düzgün” vatandaş olmayı öğretmeye çalışma düşüncesinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle, özellikle çocuklara uygulanan ceza yaptırımının infazından sonra çocuklara özgü güvenlik tedbirlerinin de

belli bir süre için uygulanmasının suç işlemeye yatkın, suç işleme riski altındaki çocuklar açısından yararlı olacağı da açıktır.

2.4.3.4. Güvenlik Tedbirinin Uygulanma Şartları

Güvenlik Tedbirlerinin uygulanabilmesi için temel olarak dört şartın varlığı gereklidir. Bu şartlar,

- a. Suçun toplum için tehlikeli halin belirtisini oluşturması;
- b. Güvenlik tedbirine suçun işlenmesinden sonra hükmedilmesi;
- c. Güvenlik tedbirinin kanun tarafından öngörülmesi;
- d. Güvenlik tedbirine hâkim tarafından hükmedilmesidir(TOPALOĞLU, 2008)

2.4.3.4.1.Suçun toplum için tehlikeli halin belirtisini oluşturması

Pozitivist kaynaklı “Tehlikeli Hal” kavramının özelliği, bu hale sahip şahısların yeni suçlar işleme olasılığının bulunması, haklarından uygulanmış bulunan cezanın onları uslandırmaya yetmemesidir. Geçmişteki halleri, kötü bir yaşayış tarzı geçirmek hususundaki itiyatları, fizyolojik veya akli kusurları, akli yetersizlikleri nedeniyle bazı kimseler tehlikeli bir halde bulunabilirler ve bu hal içinde bulundukları süre boyunca, başka bir ifade ile tehlikelilik halleri devam ettiği sürece toplum düzeni açısından bir risk oluşturabilirler (TOPALOĞLU, 2008). Güvenlik tedbirinin amacı, tehlikeli hali olan kişileri tehlikeli hali devam ettiği sürece topluma, toplum düzenine ısınmalarını sağlamanın yanı sıra bir yandan da onları gözlem altında tutarak anti sosyal davranış işleme riskleri arttığı oranda henüz yeni bir suç işlemeden müdahalede bulunmaktır.

2.4.3.4.2.Güvenlik tedbirine suçun işlenmesinden sonra hükmedilmesi

Güvenlik tedbirine, suç işlendikten sonra hükmedilmesi gerekir, bu açıkça güvenlik tedbirinin bir yaptırım olmasının doğal bir sonucudur, bu husus TCK.nun 2’nci maddesinin 1’nci fıkrasında “kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz” şeklinde de vurgulanmıştır. Bugün doktrinde hakim olan bu görüş ülkelerin mevzuatlarının büyük bir çoğunluğu tarafından da kabul edilmektedir (TOPALOĞLU, 2008). Ancak hemen belirtmek gerekir ki, tehlikelilik hali bilinen, daha önceki davranışları ve işlediği suçlarla kesinlik taşıyan bir kişi için güvenlik tedbirine hükmedilmesi açısından suçun tamamlanmış olması da şart değildir, teşebbüs aşamasında kalması yeterlidir. Özellikle itiyadi suçlular açısından icra hareketleri öncesi aşama olan

hazırlık hareketlerinin yoğunlaşması halinde ise toplumun korunması açısından gerekli düzenlemelerin yapılması ve denetimli serbestlik çerçevesinde yapılan kontrol aralıklarının sıklaştırılmasının gerekli olduğu açıktır.

2.4.3.4.3. Güvenlik tedbirinin kanun tarafından öngörülmesi

Ceza hukukunun evrensel ilkeleri arasında yer alan suç ve cezada kanunilik prensibi, özü itibari ile bir yaptırım olan güvenlik tedbirleri açısından da geçerlidir. Hukuk devletinin vazgeçilmez ilkesi devletin her bir eyleminin kanunla konulmuş olması ve vatandaşların bilgisine sunulmasıdır. Dolayısı ile, güvenlik tedbirleri, kanunla düzenlenmedikçe uygulanamaz. Bu düzenlemenin kanunla genel çerçevesinin belirtilmesi, uygulama esaslarının yönetmeliklerle belirtilmesi de hiç kuşkusuz tedbirin “tretman” özelliğinin bireylere göre farklılık gösteriyor olması, suç işlemiş bireye uygun tretmanın sağlanabilmesi ve suç işlemiş bireyin topluma yeniden kazandırılması açısından bir gereklilik oluşturur.

2.4.3.4.4. Güvenlik Tedbirine Hakim Tarafından Hükmedilmesi

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 19 uncu maddesi ile, herkesin kişi hürriyeti ve güvenliğine sahip olduğunu belirttikten sonra, “Mahkemelerce verilmiş hürriyeti kısıtlayıcı cezaların ve güvenlik tedbirlerinin yerine getirilmesi; bir mahkeme kararının veya kanunda öngörülen bir yükümlülüğün gereği olarak ilgilinin yakalanması veya tutuklanması; bir küçüğün gözetim altında ıslahı veya yetkili merci önüne çıkarılması için verilen bir kararın yerine getirilmesi; toplum için tehlike teşkil eden bir akıl hastası, uyuşturucu madde veya alkol tutkunu, bir serseri veya hastalık yayabilecek bir kişinin bir müessesede tedavi, eğitim veya ıslahı için kanunda belirtilen esaslara uygun olarak alınan tedbirin yerine getirilmesi; usulüne aykırı şekilde ülkeye girmek isteyen veya giren, ya da hakkında sınır dışı etme yahut geri verme kararı verilen bir kişinin yakalanması veya tutuklanması; halleri dışında kimse hürriyetinden yoksun bırakılamaz” demek sureti ile kişi hürriyetinin hangi şartlar altında ve kimler tarafından kısıtlanacağını belirtmiştir. Maddenin amir hükmüne göre, güvenlik tedbirlerine karar ancak mahkeme tarafından verilebilecektir. Ancak güvenlik tedbirlerinin kişiye özel olması gerekliliği uyarınca mahkemenin karar vereceği tedbirin tespiti aşamasında uzman desteğinden yararlanması, mahkemeye bağlı uzmanların gösterdiği spesifik tedbire uygun karar vermesi, kararın uzman görüşü ile uyuşmaması halinde mahkemenin hangi nedenler ile o tedbire hükmettiğini kararında açıkça belirtmesinin gerekli olduğu aşikardır. Hakim tarafından, uzman kişinin önerisi ile

uygulanacak, suç işleyen kişinin tırtmanına yönelik suça işleyen kişinin kişiliğine, işlediği suça ve suç işleme nedenine göre kararlaştırılmış butik tedbirin özellikle suça sürüklenmiş çocuğun topluma kazandırılması açısından önemi büyüktür.

2.4.3.5. Uygulanan Kişiler Açısından Güvenlik Tedbirleri

Güvenlik tedbirlerini gerek içerik, gerekse uygulanacak kişiler bakımından sınıflandırılmak ve incelemek mümkün olmakla birlikte, bu çalışma “12-15 yaş arasında ceza sorumluluğu olmayan suça sürüklenen çocuklarla” ilgili olduğu için, güvenlik tedbirlerinin uygulanacak kişi yönünden incelenmesi üzerinde durulacaktır.

5237 sayılı TCK ve onun yönlendirmesi ile 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu uyarınca Türk hukukunda bulunan güvenlik tedbirleri, üç grup altında incelenebilir. Bunlar,

1. Sadece büyüklere uygulanabilen güvenlik tedbirleri (TCK m. 53, 58);
 2. Ceza sorumluluğu olmayan çocuklara uygulanabilen güvenlik tedbirleri (TCK. m.56; ÇKK m.5).
 3. Hem büyüklere hem de çocuklara uygulanabilen güvenlik tedbirleri (TCK. m. 54, 55, 57, 59 ve 227/8)
- olarak üç grup halinde sınıflandırılabilir.

2.4.3.5.1.Sadece büyüklere uygulanabilen güvenlik tedbirleri

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53. Maddesi, “Belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma” tedbirini düzenlemektedir. Maddeye göre, Kişi, kasten işlemiş olduğu suçtan dolayı hapis cezasına mahkûmiyetin kanuni sonucu olarak;

a) Sürekli, süreli veya geçici bir kamu görevinin üstlenilmesinden; bu kapsamda, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinden veya Devlet, il, belediye, köy veya bunların denetim ve gözetimi altında bulunan kurum ve kuruluşlarca verilen, atamaya veya seçime tabi bütün memuriyet ve hizmetlerde istihdam edilmekten,

b) Seçme ve seçilme ehliyetinden ve diğer siyasi hakları kullanmaktan,

c) Velayet hakkından; vesayet veya kayyımlığa ait bir hizmette bulunmaktan,

d) Vakıf, dernek, sendika, şirket, kooperatif ve siyasi parti tüzel kişiliklerinin yöneticisi veya denetçisi olmaktan,

e) Bir kamu kurumunun veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun iznine tabi bir meslek veya sanatı, kendi sorumluluğu altında serbest meslek erbabı veya tacir olarak icra etmektan,

Yoksun bırakılır ve cezanın infazı tamamlanıncaya kadar bu hakları kullanamaz.

Literatürde, cezanın kanuni sonucu olarak güvenlik tedbiri uygulanması adı da verilen bu tedbirin, maddenin 4. Fıkrası uyarınca 18 yaşından küçükler üzerine uygulanması söz konusu değildir (HAKERİ, 2013). Maddede sayılan kamusal haklar (seçme, seçilme, memuriyet, dernek v.b yöneticisi, denetçisi olma), ya da kişiler üzerindeki (velayet, vesayet) gibi hakların kullanabilmesi için pratikte 18 yaşın doldurulmasını da içeren fiil ehliyetine sahip olma şartı aranmaktadır. Bu nedenle, 18 yaşından küçüklerin sahip olmadığı bir hakkı kısıtlamanın bir anlamı da bulunmadığı kanısındayız. Burada düşünülmesi gereken bir başka husus, fiil ehliyetinin mahkeme kararı ile 15 yaşında ya da evlilik ile 16 veya 17 yaşında kazanılması halinde bu tedbirin uygulanıp uygulanamayacağıdır. Maddede rüştün kazanımı yerine 18 yaş denilmiş olması ve 5395 sayılı ÇKK'nın 3./1-a maddesinde çocuğun, "daha erken yaşta ergin olsa bile on sekiz yaşını doldurmamış kişi" olarak tanımlanmış bulunması ışığında, madde metninde yer alan tedbirlerin uygulanması olanaksız görülmektedir.

“Suçta tekerrür ve özel tehlikeli suçlular” başlığını taşıyan TCK md. 58 ise, “Önceden işlenen suçtan dolayı verilen hüküm kesinleştikten sonra yeni bir suçun işlenmesi halinde, tekerrür hükümleri uygulanır” demektedir. Maddenin 5. Fıkrasında ise, “Fiili işlediği sırada onsekiz yaşını doldurmamış olan kişilerin işlediği suçlar dolayısıyla tekerrür hükümleri uygulanmaz” denilmek suretiyle, tekerrür hükümlerinin sadece 18 yaşından büyüklere yönelik olarak uygulanabileceği hükme bağlanmıştır. Tekerrür, kusurun daha ağır, özel bir şeklidir. Mükerrir, işlediği ikinci veya daha sonraki suçlarla, uslanmadığını, toplumun normlarını hiçe saydığını bir kez daha göstermekte, açıkça topluma meydan okumaktadır. Bu nedenle, tekerrür eğer bir güvenlik tedbiri olarak düşünülmekeyse, suçlunun yaşından bağımsız olarak düzenlenmeli, özel tehlikeli suçlu (itiyadi suçlu, suç meslek edinen veya örgüt mensubu) olan çocuklar hakkında da güvenlik tedbiri yaptırımının belirlenmesi ve en azından denetimli serbestlik açısından uygulanması gerekliliği çocuk suçluluğunun azalması bakımından yararlı olacağı kesindir.

Türk Ceza Kanunu Md. 60'da düzenlenen “Tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbirleri”nin ise, içerdiği düzenlemenin niteliği itibari ile çocuklara karşı uygulanmasının doktrinde aksi görüş olsa da çocuklar hakkında uygulanamayacağı, bir tüzel kişiliği uygulanan yaptırımın çocuk veya büyük olana uygulanan yaptırımdan ayrı tutulması gerekmektedir (TOPALOĞLU, 2008).

2.4.3.5.2. Ceza sorumluluğu olmayan çocuklara uygulanabilen güvenlik tedbirleri

5237 sayılı TCK'nın 56. Maddesinde “Çocuklara özgü güvenlik tedbirlerinin neler olduğu ve ne suretle uygulanacakları ilgili kanunda gösterilir” denilmek suretiyle Çocuk Koruma Kanununa yönlendirme yapılmıştır. Çocuk Koruma Kanunu ise çocuklara özgü güvenlik tedbirlerini ayrı bir fasıl halinde saymamış, “Çocuklara özgü güvenlik tedbiri” başlığını taşıyan 11. Maddede, “Bu Kanunda düzenlenen koruyucu ve destekleyici tedbirler, suça sürüklenen ve ceza sorumluluğu olmayan çocuklar bakımından, çocuklara özgü güvenlik tedbiri olarak anlaşılır” denilerek aynı kanunun 5. Maddesine yollama yapmıştır. Suça sürüklenen ve ceza sorumluluğu olmayan çocuklar ise, TCK madde 31/1 ve 31/2’de belirtilen, 12 yaşından küçük çocuklar ile, 12 yaşını bitirmiş, 15 yaşını doldurmamış ancak işledikleri fiilin hukuki anlam ve sonucunu bilmeyen ve davranışlarını yönlendirme yeteneği olmayan çocuklar olarak belirlenmiştir. Madde hükümlerine göre, Türk hukuku çerçevesinde sadece çocuklara özgü güvenlik tedbirlerinden bu iki grup yararlanabilecek, ceza sorumluluğu olan ancak yetişkinlerden daha az cezaya hükmedileceği TCK md. 31/2 ve md. 31/3 de belirtilen, davranışlarını yönlendirme yeteneğine sahip 12-15 yaş arası çocuklar ile, 15 yaşını tamamlamış, 18 yaşını tamamlamamış çocuklar hakkında, ancak hem çocuklara hem de büyüklere özgü güvenlik tedbirlerinin uygulanabilmesi mümkün olacaktır.

2.4.3.5.3. Hem büyüklere hem de çocuklara uygulanabilen güvenlik tedbirleri

5237 sayılı ceza kanununda yer alan güvenlik tedbirlerinden “eşya müsadere” md. 54 ve “kazanç müsadere” md.55 niteliği itibari ile gerek küçüklere, gerekse büyüklere uygulanması mümkün olan tedbirlerdir. Ancak yasa koyucu gerekçede belirttiği üzere, “Yapılan yeni düzenleme ile getirilen temel değişiklik, müsadere”nin hukukî niteliğinin bir güvenlik tedbiri olduğunun kabul edilmesidir. İşte bu nedenledir ki, müsadereye hükmedilmesi için bir suçun işlenmesi zorunlu olmakla birlikte, bu suçtan dolayı bir kimsenin cezaya mahkûm edilmesi gerekmemektedir. Örneğin suç işlenmesinde kullanılan tehlikeli eşya, bunu kullanan fail çocuk veya akıl hastası olması nedeniyle cezalandırılmazsa dahi, müsadere”sine hükmedilebilecektir.” diyerek, eşya müsadere”sinin çocuklara özgü olarak da uygulanabileceğini öngördüğünü belirtmiştir (TCK, 2005).

TCK'nın 57. Maddesinde düzenlenmiş bulunan “Akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirleri”nde ise, tedbirin uygulanacağı kişi bakımından herhangi bir istisna yer almamaktadır. Ancak, Çocuk Koruma Kanunun “Akıl Hastalığı” başlığını taşıyan 12. maddesine göre “Suça sürüklenen çocuğun aynı zamanda akıl hastası olması hâlinde,

26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 31 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları kapsamına giren çocuklar hakkında, çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanır.” denilmektedir. Maddenin açık metnine göre, ceza sorumluluğu bulunmayan çocuklar grubuna giren 12 yaş altı çocuklar ile, işledikleri fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yetisine sahip olmayan ve davranışlarını yönlendirme yeteneği bulunmayan 12-15 yaş arası çocuklar hakkında TCK 57’de yer alan hükümleri uygulama şansı bulunmamaktadır. Bu çocuklar hakkında ancak ÇKK madde 5’de yer alan tedbirlerin, özelde ise, çocuğun bir akıl hastalığına sahip olması gerektiği için sağlık tedbirinin uygulanması mümkündür. Madde 57’de yer alan hüküm TCK’nın akıl hastalığını düzenleyen madde 32’nin ve “Geçici nedenler, alkol veya uyuşturucu madde etkisinde olma” başlığını taşıyan madde 34’ün yaptırımı olan güvenlik tedbirlerini düzenleme amacı taşımaktadır. Madde 57 metninde, “Akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamama veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin önemli derecede azalması” geçmektedir. TCK 31, 32, 57 ve ÇKK madde 12 birlikte yorumlandığında, çocuğun ceza sorumluluğunun hem madde 31, hem de madde 32/1 yönünden olmaması durumunda uygulanacak tedbir yer almaktadır. 12 yaş altında bulunan veya 12-15 yaş arasında yer alıp da işlediği fiilin hukuki anlam ve sonucunu algılayamayan veya davranışlarını yönlendirme yeteneği olmayan çocuğun bir de madde 32/1 de yer aldığı gibi “akıl hastası” olması halinde, uygulanacak tedbir ÇKK madde 5’de düzenlenmiştir. Bir başka durum da TCK 31/1 ve 31/2 kapsamına girip de işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarının algılayamayan veya davranışlarını yönlendirme yeteneği olmayan çocukların madde 32/2’de yer aldığı şekilde akıl hastalığının sadece “davranışlarını yönlendirme yeteneğini azaltması” halidir. Burada da uygulanacak tedbir de ÇKK madde 5 uyarınca belirlenecektir. Davranışlarını yönlendirme yeteneğinin azalmasında, yaş küçüklüğü ve akıl hastalığının çatışması halinde, çocuğun yüksek yararı uyarınca “akıl hastalığı” nedeni ile sağlık tedbirinin uygulanması kuşkusuz daha doğru olacaktır. Çocuğun 12-15 yaş arasında yer alıp da işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılamaması veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin varlığının karine olduğu ya da 15-18 yaş arasında olduğu durumlarda akıl hastası olması veya uyuşturucu, alkol bağımlısı olması halinde ise, TCK md. 57’de yer alan, büyüklere özgü akıl hastalığı tedbirinin uygulanmasına hükmedilecektir. Akıl hastası olduğu için davranışlarını yönlendiremeyen çocuklara ÇKK’da yer alan sağlık tedbiri yerine TCK 57 de yer alan ve daha sıkı bir rejime bağlı olan tedbirin uygulanmasını anlamak mümkün değildir. Bu

grupta yer alan çocukların da davranışlarını deneyimsizlik ve sair sebeplerle değil, akıl hastalığı gibi tıbbi bir durum neticesinde yönlendiremediği ortadadır. Bu nedenle madde 31’de yer alan grupların hepsine, başka bir ifade ile tüm çocuklara akıl hastaları olması halinde, madde 57’nin değil, ÇKK’da yer alan tedbirlerin uygulanmasının daha doğru olacağına, çocuk sağlığı konusunda uzmanlaşmış bir kadronun çocuk akıl hastaları ile ilgilenmesinin çocuk hakları ve çocuğun yüksek yararı açısından daha doğru olacaktır.

TCK 59’da yer alan sınır dışı edilmeye ilişkin maddenin 18 yaşından küçüklere uygulanamayacağına ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak madde metninde geçen “koşullu salıverme” veya “cezanın infaz edilmesi” şartları göz önüne alındığında, 12 yaşından küçüklere ve hapis cezası verilmeyen 12-18 yaş arasındaki çocuklara yönelik olarak bu maddenin uygulanabilmesi mümkün değildir. Sınırdışı edilme tedbiri, ancak 12-18 yaş arasında bulunan ve hakkında hapis cezası verilmiş çocuklar hakkında uygulanabilmesi mümkün gözükmektedir.

TCK 227/8 de yer alan “Fuhşa sürüklenen kişi, tedaviye veya psikolojik terapiye tâbi tutulabilir” hükmü, tüm yaş gruplarına uygulanabilir özel bir tedbir niteliğini taşımaktadır. Bu nedenle fuhşa sürüklenmiş kişinin çocuk olması halinde bu tedbir uygulanabilecektir. Burada önemli olan husus bu tedbirin hangi rejimde uygulanacağıdır. Fuhşa sürüklenen küçüğün, ÇKK madde 3’de yer alan “korunma ihtiyacı altında olan çocuk” grubuna dahil olduğu açıktır. Bu grup çocuklar hakkında uygulanacak tedbirler de ÇKK madde 5 uyarınca belirlenecek ve uygulanacaktır.

2.4.4. Usul Hükümleri

2.4.4.1.Görev, Yetki ve Çocuk Hâkimi Kavramları

2.4.4.1.1.Görev

2.4.4.1.1.1.Genel Bilgiler

Suç teşkil ettiği iddia edilen fiile hangi tür mahkeme tarafından bakılacağı, yargılamanın hangi tür mahkeme tarafından yapılacağı anlamına gelen görev kuralları Çocuk Koruma Kanunu madde 26 da düzenlenmiştir. Söz konusu kanuna göre çocuklar ile ilgili olarak iki tür mahkemenin varlığı öngörülmüştür. 5395 sayılı kanunun sözkonusu maddesinin (1) fıkrası, yetişkin yargılamalarında sulh ve asliye ceza mahkemelerinin görev alanına giren suçlar bakımından çocuk mahkemelerinin², ağır ceza mahkemelerinin görev alanına giren

² Sulh mahkemeleri 18/6/2014 tarihinde 6545 sayılı yasanın 48. maddesi uyarınca kaldırılmış olmasına rağmen fıkra hükmü aynı kalmıştır. Ancak uygulamada bir fark oluşturmayacaktır.

suçlar bakımından ise çocuk ağır ceza mahkemelerinin görevli olduğunu belirtmektedir. Çocuk koruma kanunu ve diğer kanunlar uyarınca uygulanacak tedbirler konusunda ise, 5395 sayılı kanunun 26'ncı maddesinin (3) Fıkrası uyarınca çocuk mahkemeleri ve çocuk hakimi görevlendirilmiştir. Aynı kanunun geçici 1. Maddesinin (3) fıkrasına göre ise, "Çocuk mahkemeleri ile çocuk ağır ceza mahkemeleri bulunmayan yerlerde, bu mahkemeler kurulup göreve başlayıncaya kadar çocuklar tarafından işlenen suçlara ait soruşturma ve kovuşturmalar Cumhuriyet başsavcılığı ve görevli mahkemelerce bu Kanun hükümlerine göre yapılır". ve (4) fıkrasından ise, "Çocuk mahkemesi bulunmayan yerlerde, bu mahkeme kurulup göreve başlayıncaya kadar korunma ihtiyacı olan çocuklar hakkında tedbir kararları görevli aile veya asliye hukuk mahkemelerince alınır." hükümleri yer almaktadır. Böylelikle, çocuk koruma kanununun yurt çapında hangi tür mahkemeler tarafından ve ne şekilde uygulanacağı belirlenmiştir.

Tedbir kararlarının uygulanması, özellikle koruyucu ve destekleyici tedbir kararının nasıl uygulanacağı, yetkili ve görevli mahkemenin nasıl tespit edileceği, Çocuk Koruma Kanunu'nun 7,8,9 ve 13. maddelerinde yer almaktadır. Söz konusu maddelerin sadece koruyucu ve destekleyici tedbirler açısından geçerli olduğunu, bu nedenle hakkında güvenlik tedbiri uygulanması gerekenler açısından uygulanmasının mümkün olmayacağını ileri süren yazarlar olmakla (TOPALOĞLU, 2008) birlikte, 24.12.2006 tarihli 26386 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmış "Çocuk Koruma Kanunu Uyarınca Verilmiş Koruyucu ve Destekleyici Tedbirlerin Uygulanması Hakkında Yönetmeliğin" kapsamını belirleyen 2. Maddesinde yer alan "Bu Yönetmelik, korunma ihtiyacı olan çocuklar hakkında alınacak tedbirler ile suça sürüklenen çocuklar hakkında uygulanacak güvenlik tedbirlerinin usûl ve esaslarına, bu kararların yerine getirilmesinde kurumların görev ve sorumluluklarına ilişkin hükümleri kapsar." hükmü çerçevesinde tüm çocuklar açısından uygulanacak prosedürün artık bu yönetmelik çerçevesinde belirlendiğinin ve bu düzenlemenin çocuğun yüksek yararı ilkesi gözönüne alındığı takdirde kanunun ruhuna daha uygun olduğu görülmektedir.

Çocuk yargılaması 3 grup çocukla ilgili olduğundan, görev kurallarının da bu üç grup çocuk ve ceza sorumlulukları açısından ayrıca incelenmesi gerekmektedir.

2.4.4.1.1.2. Oniki yaşından küçük çocuklarda görevli mahkeme

12 yaşından küçük suça sürüklenen çocuklar hakkında uygulanacak Güvenlik tedbirleri açısından görevli mahkeme, *çocuk mahkemesi*dir. "Çocuk Koruma Kanununa Göre

Verilen Koruyucu ve Destekleyici Tedbir Kararlarının Uygulanması Hakkında Yönetmelik”in Koruyucu ve destekleyici tedbir kararı alınmasında yetki ve usûlü belirleyen 8.inci maddesinin (5) fıkrasında “ Fiili işlediği sırada oniki yaşından küçük çocuklar ile onbeş yaşını doldurmamış sağır ve dilsizler hakkında mahkemece, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 31 inci maddesinin birinci fıkrası ile 33 üncü maddesi uyarınca çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanabilir.” hükmü yer almaktadır. Maddenin açık hükmü, daha önce tartışılmış olan “Güvenlik tedbiri kararının çocuk hakimince alınıp alınamayacağı sorunu” ortadan kaldırmaktadır. Buna göre aslen TCK 31/1 uyarınca haklarında kovuşturma yapılması mümkün olmayan 12 yaşından küçük çocuklar ve 15 yaş altında bulunan sağır ve dilsizleri ilgilendiren güvenlik tedbiri kararları çocuk mahkemesi tarafından alınacaktır. Aynı şekilde, çocuğun bir akıl hastalığına sahip olduğu şüphesi söz konusu ise, 12 yaş altında bulunmak ya da 15 yaş altı sağır ve dilsiz olmak şartlarını taşıdığı takdirde, yönetmeliğin söz konusu maddesi uyarınca çocuk mahkemesi yetkili olacaktır. Çocuğun 12 yaş altında olduğunun dava açılmadan önce anlaşılması halinde, davanın çocuk mahkemesinde açılması, dava sırasında 12 yaşın altında olduğunun anlaşılması halinde ise, davanın görülmekte olduğu çocuk veya çocuk ağır ceza mahkemesi söz konusu kararı vermekle görevli kılınmıştır. Bu grupta yer alan çocuklar hakkında sosyal inceleme yapılması gerekli olmayıp, bu durum mahkemenin takdirine bırakılmıştır (TKUY madde 8/11)

2.4.4.1.1.3.Oniki-Onbeşyaş arasındaki çocuklarda görevli mahkeme

12-15 yaş arasında bulunan çocuklar hakkında kovuşturma yapılması mecburidir. Bu grupta bulunan çocuklar hakkında sadece işledikleri fiilin anlam ve sonuçlarını algılayamama veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmemiş olmaması nedeni ile ceza sorumluluğu olmayan çocuklara uygulanacak güvenlik tedbirine hükmedilebilir. Güvenlik tedbirine hükmedecek mahkeme, asıl fiil nedeni ile kovuşturmayı yapmakla görevli olan mahkeme, yani duruma göre çocuk veya çocuk ağır ceza mahkemesidir. “Çocuk Koruma Kanununa Göre Verilen Koruyucu ve Destekleyici Tedbir Kararlarının Uygulanması Hakkında Yönetmelik”in Koruyucu ve destekleyici tedbir kararı alınmasında yetki ve usûlü belirleyen 8.inci maddesinin (6) fıkrası da “Fiili işlediği sırada oniki yaşını bitirmiş onbeş yaşını doldurmamış bulunan çocuklar ile onbeş yaşını doldurmuş ancak onsekiz yaşını doldurmamış sağır ve dilsizlerin işledikleri fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamamaları veya davranışlarını yönlendirme

yeteneklerinin yeterince gelişmemiş olması hâlinde mahkemece, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 31 inci maddesinin ikinci fıkrası ile 33 üncü maddesi uyarınca çocuklara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.” denilmek suretiyle söz konusu durumu belirtmektedir. Güvenlik tedbirine hükmedilmeden önce, söz konusu yönetmelik madde 8, fıkra 11 uyarınca “Ancak, fiili işlediği sırada oniki yaşını bitirmiş onbeş yaşını doldurmamış bulunan çocuklar ile onbeş yaşını doldurmuş ancak onsekiz yaşını doldurmamış sağır ve dilsizlerin işledikleri fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılama yeteneğinin ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin olup olmadığının takdiri bakımından sosyal inceleme yaptırılması zorunludur.” denilmek suretiyle söz konusu çocuklar bakımından sosyal inceleme raporunun alınmasını gerekli olduğunun bir kere daha altını çizmiştir.

2.4.4.1.2.Yetki

Her ne kadar “Çocuk Koruma Kanunu” madde 8 “Tedbirlerde Yetki” ve “Çocuk Koruma Kanununa Göre Verilen Koruyucu ve Destekleyici Tedbir Kararlarının Uygulanması Hakkında Yönetmelik” madde 8 “Koruyucu ve destekleyici tedbir kararı alınmasında yetki ve usûl” başlıklarını taşımaktaysa da her iki madde de anılmış bulunan “Çocuklar hakkında koruyucu ve destekleyici tedbir kararı; çocuğun anası, babası, vasisi, bakım ve gözetiminden sorumlu kimse (Değişik ibare:RG-23/5/2012-28301) Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve Cumhuriyet savcısının istemi üzerine veya re’sen çocuğun menfaatleri bakımından kendisinin, ana, baba, vasisi veya birlikte yaşadığı kimselerin bulunduğu yerdeki çocuk hâkimince alınır.” ifadesi, sadece koruyucu ve destekleyici tedbirler açısından geçerlidir.

Çocuklara özgü güvenlik tedbirlerine hangi yerdeki mahkemenin bakacağı konusunda ise mevzuatımızda herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Güvenlik tedbirlerinde yetkili olan mahkemeye, Ceza Muhakemeleri Kanunda düzenlenmiş bulunan genel yetki ilkeleri uyarınca karar verilmesi gerekecektir. Bu hükme göre suçun işlendiği yerdeki mahkeme çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanmasında da genel yetkili mahkeme olacaktır.

Bu yetki kurallarının yapılan atıflar gereğince akıl hastası çocuklar ve sağır ve dilsiz çocuklar için de uygulanması gerekecektir. (TCK, 33; ÇKK 12)

2.4.5. Çocuğa Uygun Güvenlik Tedbirinin Tespiti

2.4.5.1. Genel Bilgiler

Suçta sürüklenen çocuk hakkında ÇKK'nun 5.maddesinde belirtilen tedbirlerden hangisinin uygulanacağı toplanan delilere göre mahkemece takdir edilecektir. Mahkeme bu takdiri

kullanmadan önce gerek görürse çocuk ve ilgili kişileri dinleyecek ve çocuk hakkında hazırlatacağı sosyal inceleme raporundan da yararlanacaktır.

26386 sayılı ve 24.12.2006 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanmış “Çocuk Koruma Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usûl ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre, “Fiili işlediği sırada oniki yaşını bitirmiş onbeş yaşını doldurmamış bulunan çocuklar ile onbeş yaşını doldurmuş ancak onsekiz yaşını doldurmamış sağır ve dilsizlerin işledikleri fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılama yeteneğinin ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin olup olmadığının takdiri bakımından sosyal inceleme yaptırılması zorunludur.” (md.20/2) Ancak her ne kadar rapor zorunluluğu bulunsada, bu grupta yer alan çocukların işledikleri suçlar sırasında işledikleri fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneğinin veya davranışlarını yönlendirme yetilerinin olup olmadığını takdir yetkisi mahkemeye aittir. Mahkeme, söz konusu yönetmelik hükümleri uyarınca mahkeme, görevlendirdiği bilirkişinin hazırlamış bulunduğu raporda yer verilen gözlem, tespit ve değerlendirmeleri göz önünde bulundurmakla yükümlü kılınmıştır. (madde 20/3) Bu grup çocukların işledikleri fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayabilme yeteneklerinin ya da davranışlarını yönlendirme yetilerinin tespiti hususunun da hâkim veya mahkeme, sosyal inceleme raporu ile birlikte çocuğun işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin belirlenebilmesi amacıyla adlî tıp uzmanı, psikiyatrist ya da zorunluluk hâlinde uzman hekimden görüş alacağı da belirtilmiştir. (20/4)

Mahkemede görevli sosyal çalışma görevlisi tarafından hazırlanan ve çocuğu ve yakın çevresini mahkemeye tanıtarak suça sürüklenen çocuğa en uygun tedbirin belirlenmesinde, başka bir ifade ile yaptırımın kişiselleştirilmesinde yardımcı olmayı amaçlayan sosyal inceleme raporunun içeriği, 26386 sayılı ve 24.12.2006 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanmış “Çocuk Koruma Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usûl ve Esaslar Hakkında Yönetmelik”in 21. Maddesinde belirtilmiştir. Söz konusu maddede, “Sosyal inceleme raporlarında yapılan incelemenin özelliğine ve verilen görevin niteliğine göre aşağıdaki hususların tamamına veya bir kısmına yer verilir” denilmek sureti ile sosyal inceleme raporunda yer alması gereken unsurlar sayılmıştır. Buna göre,

- a) Hakkında inceleme yapılması talep edilen çocuğun;
 - 1) Doğumundan başlayarak geçirdiği gelişim aşamaları,
 - 2) Fiziksel, zihinsel, duygusal, sosyal ve moral gelişim özellikleri,

- 3) Ailesinin toplumsal, ekonomik ve kültürel durumu,
 - 4) Aile bireyleri arasındaki ilişki,
 - 5) Okul ve iş ortamı ile boş zamanlarını değerlendirdiği çevre,
 - 6) bulunduğu hukukî durum ve adlî mercilerin müdahalelerini gerektiren olaylar,
 - 7) İnceleme sırasında uzmanlar tarafından tespit edilen davranışları,
 - 8) Suçluluklarına ve topluma uyumsuzluklarına veya korunmaya muhtaç olmalarına neden olan etkenler hakkında bilgiler,
- b) Çocuğun fiziksel, psikolojik ve sosyal yönden incelenmesi sırasında elde edilen ve olayın açıklanması bakımından önemli görülen bilgiler,
- c) Çocuk hakkında Kanunun 5 inci maddesinde gösterilen tedbirlerden hangisinin yararlı olacağına, tedbirin yanında denetim altına alınmasına gerek olup olmadığına dair öneriler,
- d) Çocuk hakkındaki tedbir veya denetim kararlarının ne kadar süre ile uygulanması gerektiğine ilişkin öneriler,
- e) Çocuklar ve ailelerine uygulanabilecek özel tretman veya psikiyatrik tedavi hususunda öneriler.” yer alacaktır.

Ancak aynı maddenin 2 ve 3 fıkralarında, Raporda çocuğun işlediği fiille ilgili olarak hukukî anlam ve sonuçları kavrayabilme ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin olup olmadığı hakkında sonuç değerlendirmesinin bulunmayacağı ve Sosyal inceleme raporunun, suça sürüklenmiş çocuğun, işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin mahkeme tarafından takdirinde göz önünde bulundurulacağı hususları da yer almaktadır.

2.4.5.2. Güvenlik Tedbirlerinin Uygulanması

2.4.5.2.1.Genel Bilgiler

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 56. maddesinde, "çocuklara özgü güvenlik tedbirlerinin ne suretle uygulanacakları ilgili kanunda gösterilir" denilmiştir. Söz konusu ilgili kanun 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunudur. Bu kanunun amaçlarını belirten 1. Maddesi metninde yer alan “Bu kanun, korunma ihtiyacı olan veya suça sürüklenen çocukların korunmasına, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınmasına ilişkin usûl ve esasları düzenlemektedir” hükmü bu konuda kuşkuyla yer vermemekte, ayrıca “Bu Kanunda düzenlenen koruyucu ve destekleyici tedbirler, suça sürüklenen ve ceza sorumluluğu olmayan çocuklar bakımından, çocuklara özgü güvenlik tedbiri olarak anlaşılır.” hükmünü

taşıyan Çocuklara Özgü Güvenlik Tedbirleri başlıklı 11. Maddesi de bu görüşü desteklemektedir.

Korunma ihtiyacı olan veya suça sürüklenen çocukların korunmasına, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınmasına ilişkin usûl ve esasları düzenlemek amacını taşıyan 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununda güvenlik tedbirlerine yer verilmemiş ve koruyucu destekleyici tedbirlerin ikameten güvenlik tedbirleri yerine uygulanmasının düzenlenmiş olması söz konusu kanunun ve dolayısı ile çocuk güvenlik hukukunun yumuşak karnını oluşturur. Şüphesiz, suça sürüklenen çocuklar hakkında uygulanacak güvenlik tedbirlerinin ayrı bir kanunla, ya da en azından, çocuk koruma kanunun 11.Maddesinin değiştirilmesi yolu ile ivedilikle yapılması gerekmektedir.

Kuşkusuz suça sürüklenen çocukların suça uğrayan çocuklar gibi korunma ve desteklenmeye gereksinimleri var olmakla birlikte, güvenlik tedbirinin bir yaptırım olma hususunun göz önüne alınmadan bu çocuklar hakkında uygulanabilecek olmasının sakıncaları mevcuttur. Ancak geçerli hukuk kurallarına göre, çocuklar hakkında güvenlik tedbirleri ayrıca oluşturulana kadar, ister istemez, koruyucu ve destekleyici tedbirler suça sürüklenen çocuklar açısından da “güvenlik tedbiri” adı altında uygulanacaktır. Koruyucu ve destekleyici tedbir kararlarının nasıl uygulanacağı ise, 24/12/2006 tarihli ve 26386 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Çocuk Koruma Kanununa göre verilen Koruyucu ve Destekleyici Tedbir Kararlarının Uygulanması” isimli yönetmelikte düzenlenmiştir.

Söz konusu yönetmelik danışmanlık tedbirini çocuğun bakımından sorumlu olan kimselere çocuk yetiştirme konusunda; çocuklara da eğitim ve gelişimleri ile ilgili sorunlarının çözümünde yol göstermeye yönelik rehberlik tedbirleri olarak tanımladıktan sonra, bu tedbirin çocuğun ailesi yanında korunmasını sağlamak veya çocuk hakkında verilen tedbir kararlarının uygulanması sırasında onu desteklemek ya da uygulanması muhtemel tedbirler hakkında bilgilendirmek amacıyla uygulanacağını belirtmiştir.

Yönetmelikte, hakkında danışmanlık tedbirine karar verilen çocukların bedensel, zihinsel, psiko-sosyal, duygusal gelişimini desteklemek, okul, aile ve sosyal çevresi ile uyumunu güçlendirmek ve yeteneklerine uygun bir meslek sahibi olarak hayata hazırlanmalarını sağlamak amacıyla okul başarısını artırma, madde kullanımı, davranış bozukluğu, ergenlik sorunları, aile içi iletişim gibi çocuğun, ailesinin ve çocuğun bakımını üstlenen kişilerin ihtiyaçlarına uygun konularda uzmanlaşmış bir veya birden fazla kişi danışman olarak görevlendirilebileceği ve çocuğun bakımından sorumlu olan kimselere; anne baba eğitimi, aile danışmanlığı, aile tedavisi gibi konularda danışmanlık hizmetleri sunulacağı, ayrıca,

davranış değişikliği için bu anne ve babaların aile eğitimi programlarına yönlendirilebileceği hususları yer almaktadır.

Danışmanlık tedbirinin uygulanmasının Millî Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve yerel yönetimler tarafından yerine getirileceği de yönetmelikte belirtilmiştir.

Yönetmelik, eğitim tedbirini çocuğun bir eğitim kurumuna gündüzlü veya yatılı olarak devamına; bu şekilde eğitim alması mümkün olmayan çocukların evde eğitim almalarına, özel eğitim almaları gereken çocukların eğitsel ihtiyaçları doğrultusunda ilgili eğitim kurumuna devamına, kendilerine, ailelerine, öğretmenlerine ve okul personeline; uzman personel, araç gereç sağlanmasına yönelik tedbirler ile çocuğun iş ve meslek edinmesi amacıyla bir meslek veya sanat edinme kursuna gitmesine veya meslek sahibi bir ustanın yanına yahut kamu ya da özel sektöre ait işyerlerine yerleştirilmesine yönelik tedbirler olarak tanımlamaktadır. (TKUY md. 13) Yönetmeliğe göre, bu tedbirin uygulanmasından Millî Eğitim Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Sorumlu tutulmuştur.

Bakım tedbiri ise, çocuğun bakımından sorumlu olan kimsenin herhangi bir nedenle görevini yerine getirememesi hâlinde, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı il ve ilçe müdürlükleri tarafından çocuğun resmî veya özel bakım yurduna yerleştirilmesi ya da koruyucu aile hizmetlerinden veya Kurumun bu kapsamda yürüttüğü hizmet modellerinden yararlandırılmasına yönelik tedbirler olarak tanımlanmıştır. (TKUY madde 14)

Yaşamını devam ettirmek için yeterli ve sağlıklı bir barınma yeri olmayan çocuklu kimselere veya hayatı tehlikede olan hamile kadınlar ile bunların çocuklarına uygun barınma yeri sağlamaya yönelik tedbirlerdir olarak tanımlanmış olan Barınma tedbirlerinin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı il ve ilçe müdürlükleri, Millî Eğitim Bakanlığı ve yerel yönetimler tarafından yerine getirileceği de yönetmelikte belirtilmiştir.

Yönetmelik, Sağlık tedbirini, çocuğun fiziksel ve ruhsal sağlığının korunması ve tedavisi için gerekli geçici veya sürekli tıbbî bakım ve rehabilitasyonu ile madde bağımlısı olanların tedavilerinin yapılmasına yönelik tedbir olarak tanımlamaktadır. Özellikle kamu sağlığına karşı suçlardan uyuşturucu madde bulundurma ve kullanma suçu çerçevesinde verilen sağlık tedbiri kararının uygulanmasından Sağlık Bakanlığı tek başına sorumlu tutulmuştur.

2.4.5.2.2.Koruyucu ve destekleyici tedbir kararlarının gönderilmesi

Güvenlik tedbiri kararlarının ilgili mercilere ne şekilde gönderileceği usulü TKUY'nin 9. Maddesinde belirtilmiştir. Maddeye göre, Danışmanlık ve Barınma tedbir kararları, ilgisine göre il millî eğitim müdürlükleri, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı il veya ilçe müdürlükleri ya da yerel yönetimlere, Eğitim tedbiri kararı, ilgisine göre il millî eğitim müdürlüklerine veya Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bölge müdürlüklerine, Bakım tedbiri kararı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı il veya ilçe müdürlüklerine, Sağlık tedbiri kararı, il sağlık müdürlüklerine, gönderilecektir.

Aynı maddenin 2. Fıkrasında, “Koruyucu ve destekleyici tedbir kararı, kesinleştirilmesi beklenmeksizin derhâl uygulanır.” denilmektedir. Maddenin karşıt anlamında, Güvenlik tedbiri kararlarının uygulanması için kesinleşmelerinin beklenmesinin şart olduğu anlaşılmaktadır. Güvenlik tedbiri kararının hemen uygulanmaya konmaması, kişisel özgürlükler hukuku açısından yerinde olsa da, suça sürüklenmiş çocuğun, özellikle kendisini suça sürükleyen çevreden bir an önce koparılması, sağlık tedbirine karar verilmiş uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan çocuğun bir an önce tedavisine başlanması gerekliliği aşıkardır. Bu nedenle, yeni bir güvenlik tedbirleri hukuku meydana getirilene kadar, en azından yargılama süresince çocuklar hakkında koruyucu ve destekleyici tedbirlerin aynı isim altında ve bu amaca yönelik olarak uygulanmasının çocuğun yüksek yararı ilkesi uyarınca yerinde olacağı açıktır.

Tedbir kararları, çocuğun yüksek yararı uyarınca, kararı veren mahkemenin veya çocuk hâkimliğinin bulunduğu yerde uygulanması gerekmele birlikte, tedbir kararının uygulanmasının, kararın gönderildiği ildeki kurum veya kuruluşlar tarafından yerine getirilmesi mümkün olmadığı taktirde çocuğun yararı gözetilerek tedbir kararını yerine getirmekle sorumlu kurum tarafından tedbirin nerede yerine getirileceğine karar verilmesi esası da TKUY'nde hükme bağlanmıştır.

2.4.5.2.3. Tedbir kararlarının uygulanması, takibi ve denetimi

Tedbir kararlarının ne şekilde ve kimler tarafından yerine getirileceği, TKUY madde 18'de belirtilmiştir. Söz konusu maddeye göre, tedbir kararlarını yerine getirmekle görevli kişi, kurum veya kuruluşlar, tedbir kararlarının nasıl yerine getirileceği konusunda bir plân hazırlanarak uygulamaya koyacaklardır. Planın çocuğun (korunma ihtiyacı içinde olan çocuk) teslim edildiği ya da teslim alındığı (suça sürüklenen çocuk) tarihten itibaren en geç on gün içerisinde mahkeme veya çocuk hâkiminin onayına sunulması gerekmektedir.

Mahkemenin veya çocuk hâkiminin, gerektiğinde uygulama plânının değiştirilmesini isteyebilmesi olasıdır.

Yönetmelikte, “Uygulama plânı hazırlanırken çocuk hakkında düzenlenmiş sosyal inceleme raporundan da yararlanılabilir.” denilmiştir. Ancak, özellikle suça sürüklenen çocuklar bakımından, çocuğu o yargı süreci içerisinde en iyi tanıyan sosyal güvenlik görevlisi tarafından hazırlanan rapora uyulması çocuğa yönelik tretmanın yararlı olması açısından çok daha doğru olacaktır.

Uygulama plânında, kararın uygulanmasından sorumlu kişinin, tedbirin türü ve süresinin, tedbirin uygulanmasında hangi kurumlarla işbirliği yapılacağının ve hangi hizmetlerin sağlanacağının, nelerin amaçlandığının ve ilerlemenin nasıl ölçüleceğinin bilgileri de yer almak zorundadır. Tedbir kararını veren mahkeme veya çocuk hâkimi, tedbir kararlarının uygulanmasını, tedbirden beklenen gayenin gerçekleşip gerçekleşmediğini, uygulanan tedbirin çocuğun gelişimini hangi yönde etkilediğini en geç üçer aylık sürelerle inceleyecek ve gerekli görürse tedbirin süresinin uzatılmasını, düzeltilmesini veya sonlandırılmasına karar verecektir.

2.4.5.2.4.Tedbir kararının değiştirilmesi veya süresinin uzatılması

TKUY’nin 10. Maddesi, tedbir kararının ne şekilde değiştirileceği veya süresinin uzatılacağını göstermektedir. Söz konusu maddeye göre, Hâkim veya mahkeme; denetim görevlileri, çocuğun velisi, vasisi, bakım ve gözetimini üstlenen kimselerin, tedbir kararını yerine getiren kişi ve kuruluşun temsilcisi ile Cumhuriyet savcısının talebi üzerine veya re’sen çocuğa uygulanan tedbirin sonuçlarını inceleyerek, süresini uzatabilir veya değiştirebilmesi mümkündür. Mahkeme, bu kararı vermeden önce, gerekli görürse, tedbir kararını uygulayan kişi, kurum veya kuruluştan tedbirin uygulanması hakkında gerekçeli bir rapor isteyebilmesi de olasıdır.

2.4.5.2.5.Tedbir kararının kaldırılması veya sona ermesi

Çocuklara Güvenlik tedbiri olarak uygulanan koruyucu ve destekleyici tedbir hükmünün kaldırılması ve sona ermesi TKUY madde 11’de belirtilmiştir. Madde, hakimin, çocuğun gelişimini göz önünde bulundurarak koruyucu ve destekleyici tedbirin kaldırılmasına karar verebileceği, acele hâllerde, bu kararın çocuğun bulunduğu yer hakimi tarafından da alınabileceği hükmünü taşımaktadır. Tedbir kararının kaldırılması talebi ise, denetim görevlileri, çocuğun velisi, vasisi, bakım ve gözetimini üstlenen kimseler, tedbir kararını yerine getiren kişi ve kuruluşun temsilcileri ile Cumhuriyet savcısı talep edebileceği aynı

maddenin ikinci fıkrasında hükme bağlanmıştır. Her ne kadar mahkeme bu talep sonucunda tedbirin kaldırılmasını çocuğun gelişimini göz önünde bulundurarak değerlendirecekse de, hakkında güvenlik tedbiri uygulanmasına karar verilen, özellikle yakın çevresi tarafından suça itilen çocukların veli veya vasilerinden gelecek bu gibi tedbirlerin en azından belirli süreler geçmeden yapılmamasının usul ekonomisi açısından daha uygun olacağı ortadadır.

Yönetmelik, tedbirin uygulanmasının, onsekiz yaşın doldurulmasıyla ayrıca bir karara gerek kalmaksızın kendiliğinden sona ereceğini, ancak hâkim, eğitim ve öğrenimine devam edebilmesi için ve çocuğun rızası alınmak suretiyle tedbirin uygulanmasına belli bir süre daha devam edilmesine karar verebileceği hükmünü de taşımaktadır. Koruyucu ve destekleyici tedbirler açısından yerinde olan bu hükmün, güvenlik tedbirleri açısından ne şekilde uygulanabileceği net değildir. Her ne kadar, çocuklar hakkında uygulanan güvenlik tedbirlerinin çocukluk yaşı bitince, 18 yaş dolunca kendiliğinden sona ermesi gerektiğini belirten yazarlar varsa da (TOPALOĞLU, 2008), güvenlik tedbirinin toplumu koruma ilkesi göz önüne alındığında bu düşüncüyü kabul etmenin mümkün olmadığı, 18 yaşını doldurunca, çocuk hakkında verilmiş tedbirin kaldırılmasının da mutlaka mahkeme kanalı ile olması gerektiği güvenlik tedbiri hukukunun ruhuna daha uygundur.

3. Gereç ve Yöntem

Tez çalışması sırasında İstanbul, Bakırköy ve Üsküdar çocuk mahkemelerinde 12-15 yaş arasında yer alan suça sürüklenmiş ancak ceza sorumluluklarının olmadığı mahkeme bünyesindeki adli tabiplikler tarafından tespit edilmiş çocuklara toplam 700 dosya taranmış ve aşağıda yer alan başlıklarda veriler derlenmiştir.

Sosyal inceleme raporunun;

- Talepten ne kadar süre sonra hazırlanmış olduğu
- Çocuk dışında varsa başka kiminle görüşülmüş olduğu
- Görüşmenin ne kadar sürdüğü

Mahkemenin

- Suçtan ne kadar zaman sonra görüldüğü
- Sosyal inceleme raporundaki tedbirlere bağlı kalıp kalmadığı
- Daha önce uygulanmış tedbir var ise niteliği ve işlevselliği

Suçun;

- Türü ve niteliği,
- Suç işlenme zamanı
- Suç işlenme yeri

Suçta sürüklenen çocuğun;

- Cinsiyeti
- İddia edilen suçu işleme yaşı
- Raporun hazırlandığı sıradaki yaşı
- Öğrenim durumu
- Aile durumu
- Aile içi ilişkileri
- Ailede ve yakın çevrede suç işlemiş kişiler olup olmadığı
- İkamet yeri
- Arkadaşları ile ilişkileri
- Boş vakitlerini nasıl değerlendirdiği
- Çalışma durumu
- Kendini nasıl gördüğü

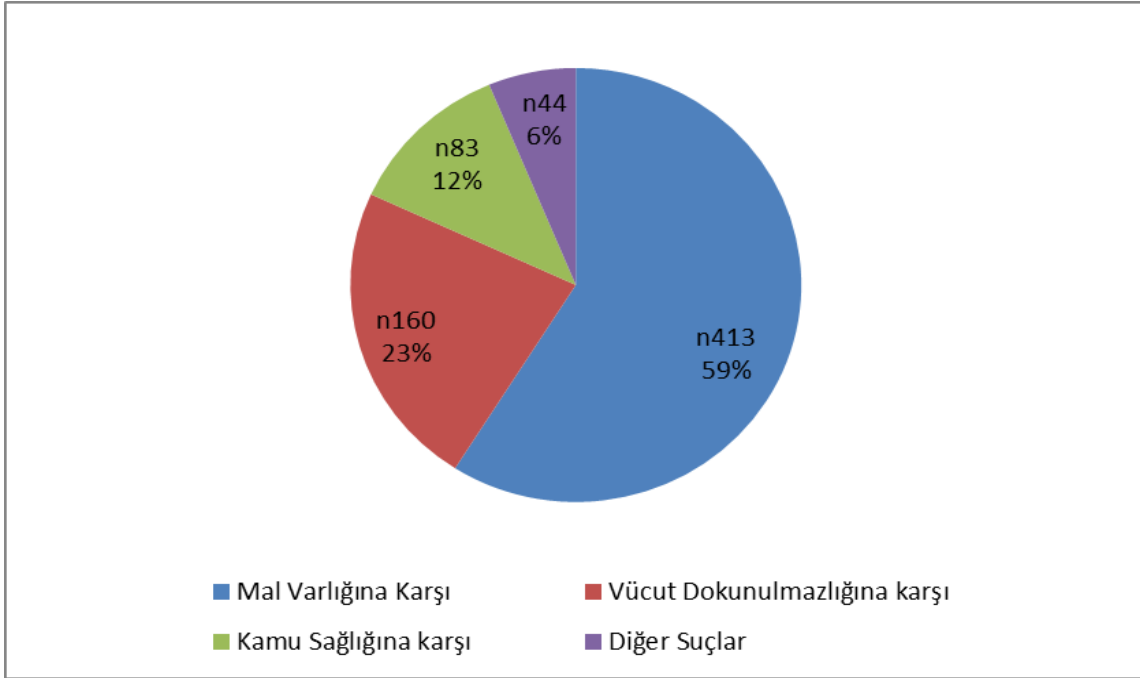
- Sorun çözme yöntemi
- Madde kullanımı olup olmadığı
- Suç algısı
- Ceza algısı
- Hukuki anlam ve sonuçları değerlendirip değerlendiremeyeceği
- Davranışlarını yönlendirme yetisi bulunup bulunmadığı
- İşlendiği ileri sürülen suçun grup halinde işlenip işlenmediği
- Daha önce hakkında uygulanmış bir güvenlik tedbiri olup olmadığı
- Davanın akıbeti

mağdur var ise;

- Cinsiyeti
- Yaşı
- Suça sürüklenen çocuğa göre fiilin meydana gelmesinde ortak kusuru olup olmadığı

konularında veriler derlenmiştir. Derlenen bu veriler SPSS 16 programında istatistiksel analize tabii tutulmuş ve anlamlandırılmaları da Pearson ki-kare yöntemine göre yapılarak $p<0,05$ anlamlı fark olarak değerlendirilmiştir.

4. Bulgular

Şekil 14. Hakkında Güvenlik Tedbiri Kararı Verilen 700 Çocuk Tarafından İşlenen Suçlar

Hakkında güvenlik tedbiri kararı verilen 12-15 yaş arasında yer alan çocukların çocukların %59,00'unun mal varlığına yönelik suçları işledikleri görülmektedir. Vücut dokunulmazlığına karşı işlenen suçlar ise %22,86, kamu sağlığına karşı işlenen suçlar %11,86 ve diğer suçlar ise %6,29 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo XI. Mal Varlığına Karşı Suçların Nitelikleri

SUÇ TİPİ	N	% (suç tipi içinde)	% tüm suçlarda
Hırsızlık	153	37,05	21,86
Nitelikli Hırsızlık	134	32,45	19,14
Mala Zarar	90	21,79	12,86
Kaybolmuş Eşya Üzerinde Tasarruf	21	5,08	3,00
Suç Eşyasının Kabulü	15	3,63	2,14
TOPLAM	413	100	59,00

Mal varlığına karşı suçların niteliklerine bakıldığında, suç türü içinde en çok hırsızlık (%37,05) ve nitelikli hırsızlık suçunun (%32,45) işlendiği görülmektedir. Bu iki suç tipi, tüm suçlar içinde de %21,86 ve %19,14 ile ilk iki sırada yer almaktadır.

Tablo XII. Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçların Nitelikleri

SUÇ TİPİ	N	% suç tipi içinde	% tüm suçlar içinde
Basit Yaralama	130	81,25	18,57
Nitelikli Yaralama	30	18,75	4,29
TOPLAM	160	100	22,86

Basit yaralama suçu, tüm suç tipleri içinde %18,57 ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Tablo XIII. Kamu Sağlığına Karşı Suçların Nitelikleri

SUÇ TİPİ	n	% suç tipi içinde	% tüm suçlar içinde
Uyuşturucu Madde Alma-Bulundurma	60	72,29	8,57
İmal ve Ticaret	23	27,71	3,29
TOPLAM	83	100	11,86

Kullanma amaçlı uyuşturucu madde alma ve bulundurma suçu, tüm suçlar içinde %8,57 ile beşinci sırada yer almaktadır.

Tablo XIV. Diğer Suçların Nitelikleri

SUÇ TİPİ	n	% Suç tipi içinde	% Tüm Suçlar içinde
Görevi Yaptırmamak için Direnme	10	22,73	1,43
Silahla Ateş Etme	9	20,45	1,29
Cinsel Suçlar	7	15,91	1,00
Resmi Belgede Sahtecilik	5	11,36	0,71
Göçmen Kaçakçılığı	4	9,10	0,57
6136 S.K. Muhalefet	4	9,10	0,57
Suç Uydurma	3	6,82	0,43
Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması	2	4,55	0,29
TOPLAM	44	100	6,29

Suçla sürüklenen çocuklar tarafından işlenen diğer suçlar arasında en çok Görevi yaptırmamak için direnme suçu (%22,73), Silahla ateş etme (%20,45) ve %15,91 ile cinsel suçlar (basit taciz yer almaktadır. Bu kategoride yer alan ilk üç suç haricindeki suçlar, oran olarak tüm suçlar içinde %1'den daha az işlenmiştir.

Tablo XV. İşlenen Suç Verilen Tedbir Kararı Karşılaştırılması

SUÇ TİPİ	Verilen Tedbir Sayısı					TOPLAM
	1	2	3	4	5	
M.V n	39	150	99	89	36	413
Suç Tipi %	9,4%	36,3%	24,0%	21,5%	8,7%	100,0%
Tedbir Sayısı %	63,9%	59,5%	55,0%	58,6%	65,5%	59,0%
TOPLAM	5,6%	21,4%	14,1%	12,7%	5,1%	59,0%
V.D n	15	58	49	31	7	160
Suç Tipi %	9,4%	36,2%	30,6%	19,4%	4,4%	100,0%
Tedbir Sayısı %	24,6%	23,0%	27,2%	20,4%	12,7%	22,9%
TOPLAM	2,1%	8,3%	7,0%	4,4%	1,0%	22,9%
K.S n	4	27	17	26	9	83
Suç Tipi %	4,8%	32,5%	20,5%	31,3%	10,8%	100,0%
Tedbir Sayısı %	6,6%	10,7%	9,4%	17,1%	16,4%	11,9%
TOPLAM	,6%	3,9%	2,4%	3,7%	1,3%	11,9%
D.S n	3	17	15	6	3	44
Suç Tipi %	6,8%	38,6%	34,1%	13,6%	6,8%	100,0%
Tedbir Sayısı %	4,9%	6,7%	8,3%	3,9%	5,5%	6,3%
TOPLAM	,4%	2,4%	2,1%	,9%	,4%	6,3%
Total n	61	252	180	152	55	700
Suç Tipi %	8,7%	36,0%	25,7%	21,7%	7,9%	100,0%
Tedbir Sayısı %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM	8,7%	36,0%	25,7%	21,7%	7,9%	100,0%

 $\chi^2(9)=19,809$; $p>0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Suçların büyük kısmına (%91,3) denetimli serbestlikle birlikte birden fazla tedbir verilmiştir. 61 suça tek bir tedbir kararı verildiği görülmektedir. 252 suça iki tedbir, 180 suça 3 tedbir, 152 suça dört tedbir verilmiştir. Suç tipi ve verilen tedbir sayısı arasında anlamlı farka rastlanmamıştır.

Tablo XVI. Suça Sürüklenen Çocukların Cinsiyetleri

CİNSİYET	n	%
ERKEK	611	87,29
KIZ	89	12,71
TOPLAM	700	100

Hakkında güvenlik tedbiri kararı verilen suça sürüklenen 12-15 yaş grubu çocukların %87,29'u erkek, %12,71'i ise kız çocuklardan oluşmaktadır.

Suç tipi suça sürüklenen çocukların cinsiyeti karşılaştırmasına bakıldığında, bazı suçların sadece erkekler tarafından işlendiği görülmektedir. Karşılaştırma tablosuna göre, kamu sağlığına karşı suçlar ve diğer suçlar ağırlıklı olarak erkekler tarafından işlenmiştir.

Suçta sürüklenen kızların %47,2'si mal varlığına, %42,7'si vücut dokunulmazlığına karşı suç işlemişlerdir. Erkek çocuklarda ise bu oran, %60,7 Mal varlığına karşı suçlar ve %20,0 oranında vücut dokunulmazlığına karşı suçlar şeklinde gerçekleşmiştir. Kız çocukların kamu sağlığına karşı suç işleme oranı %4,5 olurken, erkek çocukların %12,9'u bu suçu işlemiştir.

Tablo XVII. Suç tipi ve suça sürüklenen çocuğun cinsiyeti karşılaştırılması

SUÇ TİPİ	SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET		TOPLAM
	ERKEK	KIZ	
M.V. n	371	42	413
Suç Tipi %	89,8%	10,2%	100,0%
Çocuk cinsiyet %	60,7%	47,2%	59,0%
TOPLAM %	53,0%	6,0%	59,0%
V.D. n	122	38	160
Suç Tipi %	76,2%	23,8%	100,0%
Çocuk cinsiyet %	20,0%	42,7%	22,9%
TOPLAM %	17,4%	5,4%	22,9%
K.S. n	79	4	83
Suç Tipi %	95,2%	4,8%	100,0%
Çocuk cinsiyet %	12,9%	4,5%	11,9%
TOPLAM %	11,3%	0,6%	11,9%
D.S. n	39	5	44
Suç Tipi %	88,6%	11,4%	100,0%
Çocuk cinsiyet %	6,4%	5,6%	6,3%
TOPLAM %	5,6%	0,7%	6,3%
TOPLAM n	611	89	700
Suç Tipi %	87,3%	12,7%	100,0%
Çocuk cinsiyet %	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %	87,3%	12,7%	100,0%

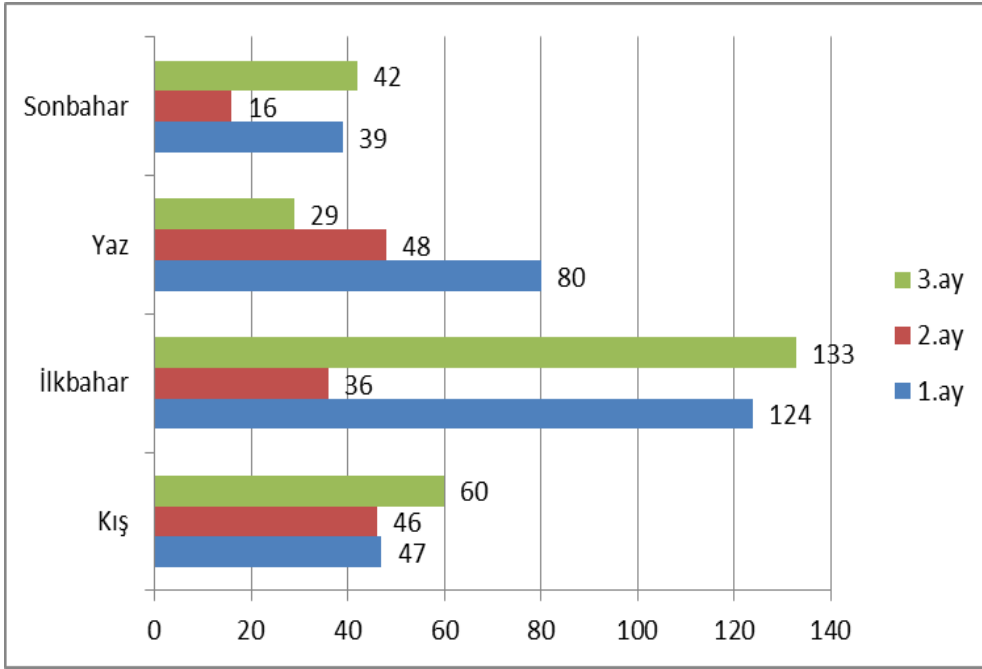
 $\chi^2(3)=24,703$, $p<0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Şekil 15. Suç Konusu Olayın Gerçekleştiği Mevsim

Suçların işlendiği mevsime bakıldığında ise, en çok (%41,86) ilkbahar mevsiminde suç işlendiği, ilkbahar mevsiminde işlenen suçların ise, ilkbahar mevsiminin üçüncü ayı olan mayıs ayında işlendiği görülmektedir. Mayıs ayında işlenen suçlar, tüm suçların %19'unu oluşturmaktadır. En az suç ise, sonbahar mevsiminde, bu mevsimin ikinci ayı olan ekim ayında işlenmiştir.

Olay mevsimi ve işlenen suç tip karşılaştırıldığında, işlenen suç tipinin mevsime göre bir özellik göstermediği görülmüştür. Olay mevsimi cinsiyet karşılaştırmasında da, olay mevsimi cinsiyet arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Tablo XVIII. Suç tipi, suç konusu olayın gerçekleştiği mevsim karşılaştırılması

SUÇ TİPİ	OLAY MEVSİMİ				TOPLAM
	Kış	İlkbahar	Yaz	Sonbahar	
M.V n	92	172	90	59	413
Suç Tipi %	22,3%	41,6%	21,8%	14,3%	100,0%
Olay Mevsimi %	60,1%	58,7%	57,3%	60,8%	59,0%
TOPLAM %	13,1%	24,6%	12,9%	8,4%	59,0%
V.D n	37	73	33	17	160
Suç Tipi %	23,1%	45,6%	20,6%	10,6%	100,0%
Olay Mevsimi %	24,2%	24,9%	21,0%	17,5%	22,9%
TOPLAM %	5,3%	10,4%	4,7%	2,4%	22,9%
K.S n	14	36	18	15	83
Suç Tipi %	16,9%	43,4%	21,7%	18,1%	100,0%
Olay Mevsimi %	9,2%	12,3%	11,5%	15,5%	11,9%
TOPLAM %	2,0%	5,1%	2,6%	2,1%	11,9%
D.S n	10	12	16	6	44
Suç Tipi %	22,7%	27,3%	36,4%	13,6%	100,0%
Olay Mevsimi %	6,5%	4,1%	10,2%	6,2%	6,3%
TOPLAM %	1,4%	1,7%	2,3%	,9%	6,3%
TOPLAM n	153	293	157	97	700
Suç Tipi %	21,9%	41,9%	22,4%	13,9%	100,0%
Olay Mevsimi %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %	21,9%	41,9%	22,4%	13,9%	100,0%

 $\chi^2(9)=10,403$, $p>0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Malvarlığına karşı suçların %41,6'sı, Vücut dokunulmazlığına karşı suçların %45,6'sı ve kamu sağlığına karşı suçların %43,4'ü ilk bahar mevsiminde işlenmiştir. Diğer suçların ise %36,4 oranında yaz mevsiminde işlendiği görülmektedir.

Tablo XIX. Olayın Gerçekleştiği Mevsim ve Cinsiyet

OLAY MEVSİMİ			SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET		Toplam
			ERKEK	KIZ	
KİŞ	n		140	13	153
	Olay Mevsimi %		91,5%	8,5%	100,0%
	Çocuk cinsiyet %		22,9%	14,6%	21,9%
	TOPLAM %		20,0%	1,9%	21,9%
İLKBAHAR	n		243	50	293
	Olay Mevsimi %		82,9%	17,1%	100,0%
	Çocuk cinsiyet %		39,8%	56,2%	41,9%
	TOPLAM %		34,7%	7,1%	41,9%
YAZ	n		138	19	157
	Olay Mevsimi %		87,9%	12,1%	100,0%
	Çocuk cinsiyet %		22,6%	21,3%	22,4%
	TOPLAM %		19,7%	2,7%	22,4%
SONBAHAR	n		90	7	97
	Olay Mevsimi %		92,8%	7,2%	100,0%
	Çocuk cinsiyet %		14,7%	7,9%	13,9%
	TOPLAM %		12,9%	1,0%	13,9%
Toplam	n		611	89	700
	Olay Mevsimi %		87,3%	12,7%	100,0%
	Çocuk cinsiyet %		100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %		87,3%	12,7%	100,0%

$\chi^2(3)=10,144$; $p<0,05$

Kız çocukların %56,2'si ilkbahar mevsiminde suç işlerken bu oran erkek çocuklarda %39,8 olarak gerçekleşmiştir. Kızlar %7,9 ve erkekler de %14,9 oranda en az sonbahar mevsiminde suç işlemiştir.

Tablo XX. Suç Tipi ve Yaş

SUÇ TİPİ		SUÇ YAŞI (bitirdiği)			TOPLAM
		12	13	14	
M.V	n	36	153	224	413
	Suç Tipi %	8,7%	37,0%	54,2%	100,0%
	Suç Yaşı %	62,1%	57,5%	59,6%	59,0%
	TOPLAM %	5,1%	21,9%	32,0%	59,0%
V.D	n	15	72	73	160
	Suç Tipi %	9,4%	45,0%	45,6%	100,0%
	Suç Yaşı %	25,9%	27,1%	19,4%	22,9%
	TOPLAM %	2,1%	10,3%	10,4%	22,9%
K.S	n	6	25	52	83
	Suç Tipi %	7,2%	30,1%	62,7%	100,0%
	Suç Yaşı %	10,3%	9,4%	13,8%	11,9%
	TOPLAM %	0,9%	3,6%	7,4%	11,9%
D.S	n	1	16	27	44
	Suç Tipi %	2,3%	36,4%	61,4%	100,0%
	Suç Yaşı %	1,7%	6,0%	7,2%	6,3%
	TOPLAM %	0,1%	2,3%	3,9%	6,3%
TOPLAM	n	58	266	376	700
	Suç Tipi %	8,3%	38,0%	53,7%	100,0%
	Suç Yaşı %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	8,3%	38,0%	53,7%	100,0%

$\chi^2(6)=9,586$; $p>0,05$

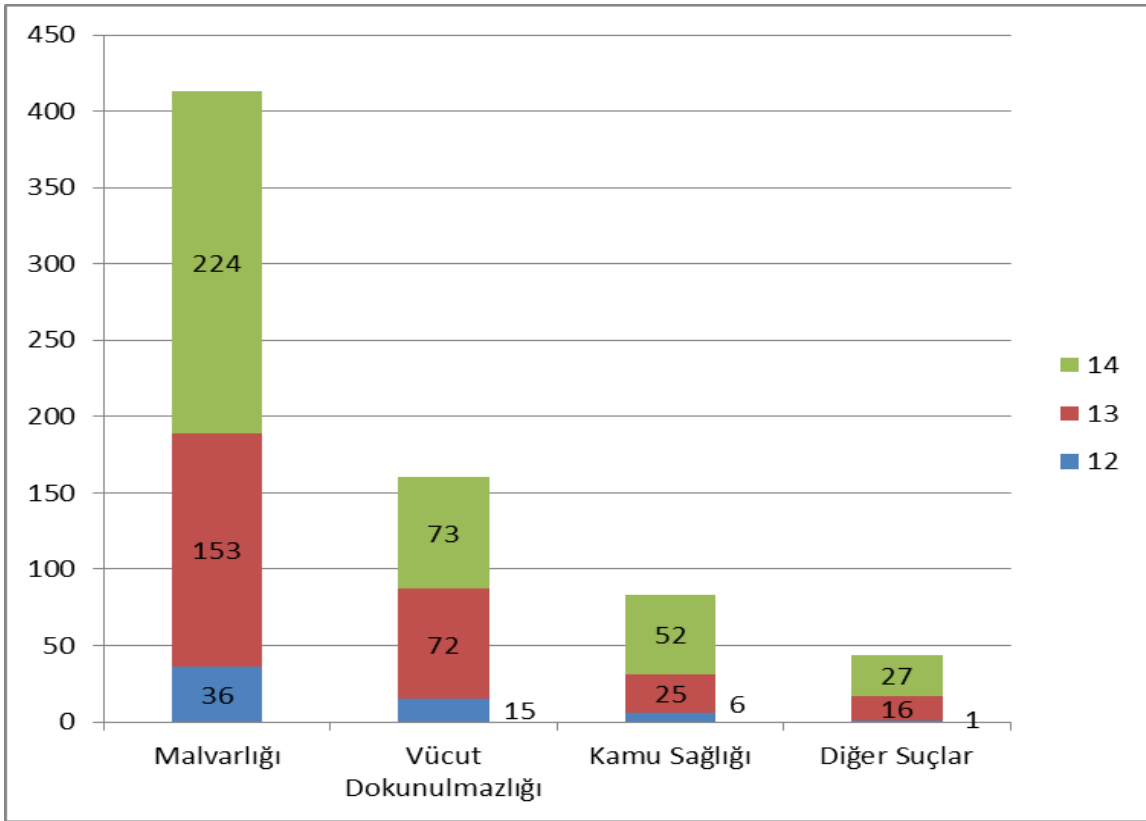
M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

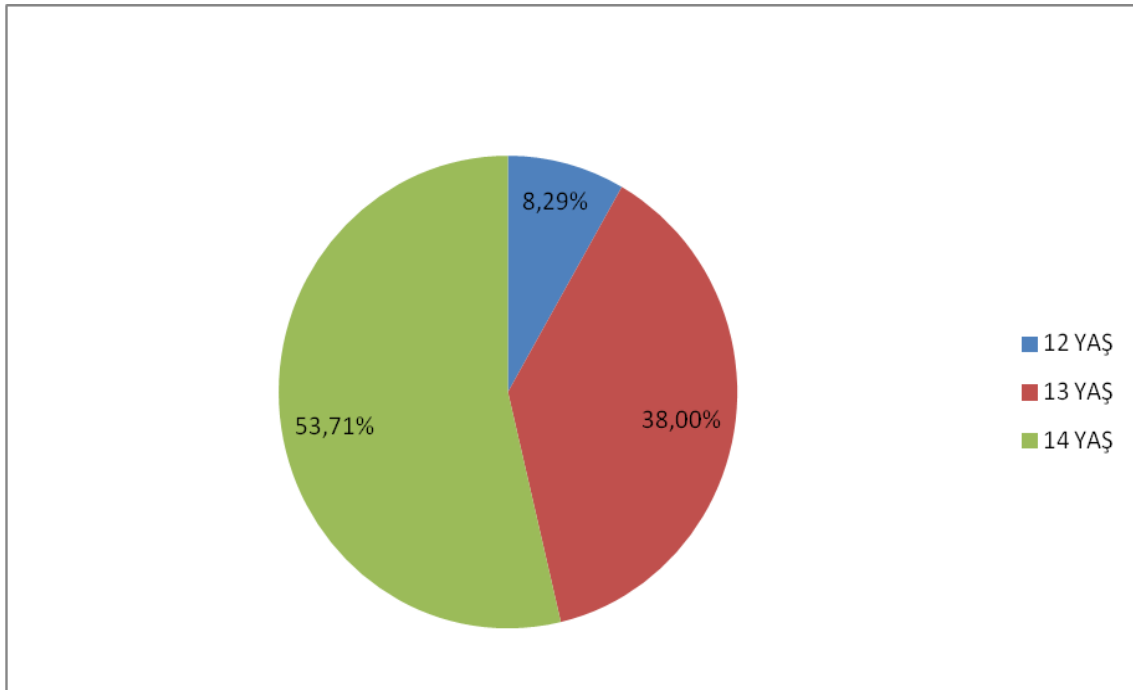
K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

12 yaşını bitirenlerin %62,1'i, 13 yaşını bitirenlerin %57,5'i ve 14 yaş bitirenlerin %59,6'sı Mal varlığına karşı suçlar işlemiştir. Vücut dokunulmazlığına karşı suç işleyenlerin %45,6'sı ve kamu sağlığına karşı suç işleyenlerin %62,7'si 14 yaşını bitirenlerden oluşmaktadır. Suça sürüklenen çocukların yaş ortalaması 13 yaş 11 ay (167ay) olarak görülmektedir.

Şekil 16. Suça Sürüklenen Çocukların Yaş Grubu ve İşledikleri Suçlar

Şekil 17. Suça Sürüklenen Çocukların Yaşlarının Dağılımı

Tüm suçlar içinde en yüksek oran 14 yaşını bitiren gruba aittir.

Tablo XXI. Suç Yaşı ve Cinsiyet Karşılaştırılması

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET		SUÇ YAŞI (bitirdiği)			TOPLAM
		12	13	14	
ERKEK	n	51	219	341	611
	Çocuk cinsiyet %	8,3%	35,8%	55,8%	100,0%
	Suç Yaşı %	87,9%	82,3%	90,7%	87,3%
	TOPLAM %	7,3%	31,3%	48,7%	87,3%
KIZ	n	7	47	35	89
	Çocuk cinsiyet %	7,9%	52,8%	39,3%	100,0%
	Suç Yaşı %	12,1%	17,7%	9,3%	12,7%
	TOPLAM %	1,0%	6,7%	5,0%	12,7%
TOPLAM	N	58	266	376	700
	Çocuk cinsiyet %	8,3%	38,0%	53,7%	100,0%
	Suç Yaşı %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	8,3%	38,0%	53,7%	100,0%

$\chi^2(2)=9,836$; $p<0,05$

Erkek çocukların %55,8'i 14 yaşını bitirmişken kız çocukların %52,8'i 13 yaşını tamamlamıştır. Suça sürüklenen çocuğun cinsiyeti ve suç yaşı arasında anlamlı fark olduğunu görülmektedir.

Tablo XXII. Verilen Tedbir Kararları ve Suç Yaşı Karşılaştırması

TEDBİR		SUÇ YAŞI (bitirdiği)			TOPLAM
		12	13	14	
Danışmanlık n		57	265	376	698
Tedbirler %		8,2%	38,0%	53,9%	100,0%
Suç Yaşı %		59,4%	51,7%	51,9%	52,3%
TOPLAM %		4,3%	19,9%	28,2%	52,3%
Eğitim n		27	121	179	327
Tedbirler %		8,3%	37,0%	54,7%	100,0%
Suç Yaşı %		28,1%	23,6%	24,7%	24,5%
TOPLAM %		2,0%	9,1%	13,4%	24,5%
Sağlık n		11	104	151	266
Tedbirler %		4,1%	39,1%	56,8%	100,0%
Suç Yaşı %		11,5%	20,3%	20,8%	19,9%
TOPLAM %		,8%	7,8%	11,3%	19,9%
Barınma n		1	23	19	43
Tedbirler %		2,3%	53,5%	44,2%	100,0%
Suç Yaşı %		1,0%	4,5%	2,6%	3,2%
TOPLAM %		,1%	1,7%	1,4%	3,2%
TOPLAM n		96	513	725	1334
Tedbirler %		7,2%	38,5%	54,3%	100,0%
Suç Yaşı %		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %		7,2%	38,5%	54,3%	100,0%

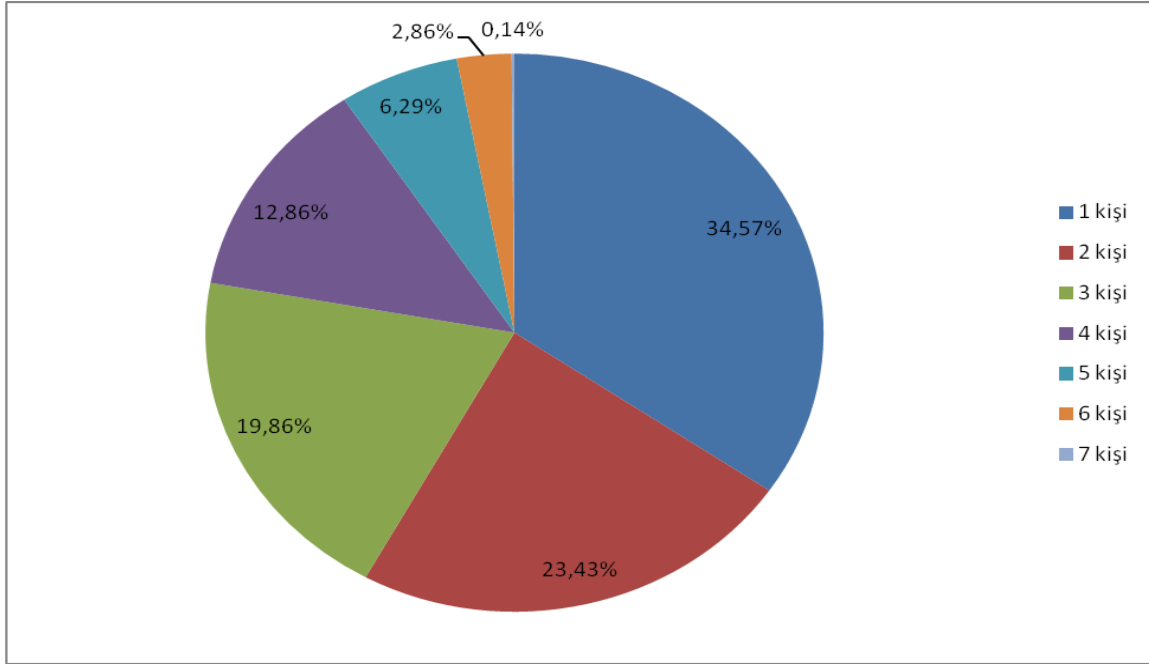
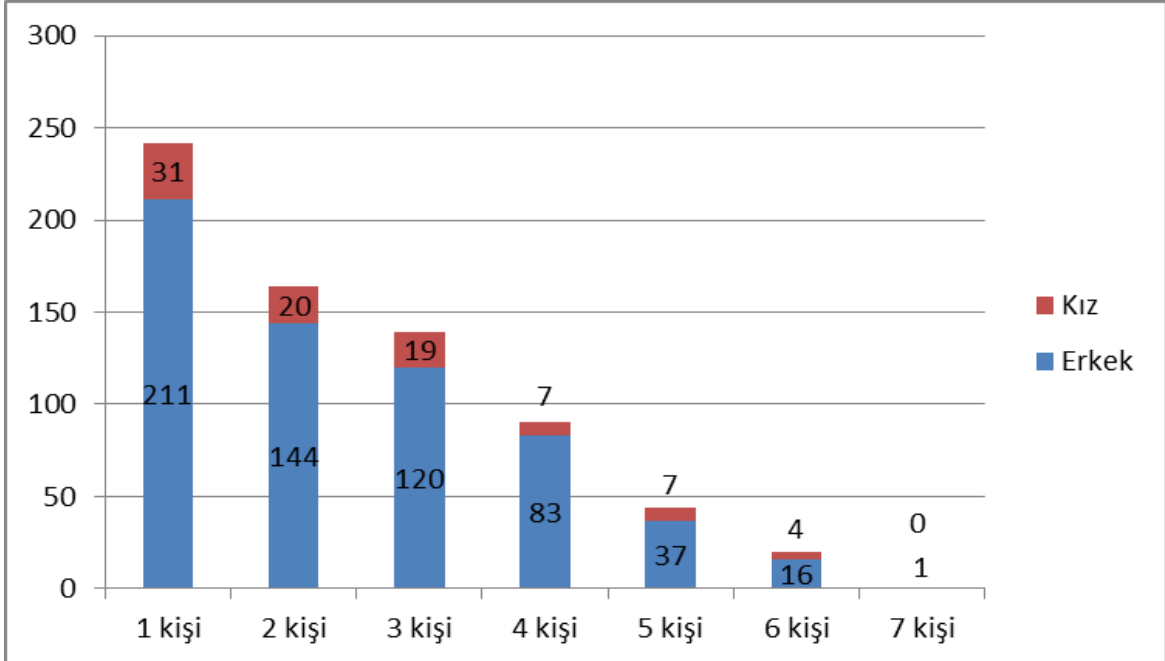
 $\chi^2(6)=10,225$; $p>0,05$

Danışmanlık tedbiri ağırlıklı olarak (%53,9)14 yaşını bitirmiş gruba verilmiştir. Barınma tedbiri ise daha çok 13 yaş grubuna verilmiştir (%53,5)

Tablo XXIII. Grup Halinde İşlenen Suçlarda Cinsiyet

	1 kişi		2 kişi		3 kişi		4 kişi		5 kişi		6 kişi		7 kişi		TOPLAM	
Cinsiyet	n	%	n	%	N	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Erkek	211	30,14	144	20,57	120	17,14	83	11,86	37	5,29	16	2,29	1	0,14	612	87,43
Kız	31	4,43	20	2,86	19	2,71	7	1,00	7	1,00	4	0,57	0	0,00	88	12,57
TOPLAM	242	34,57	164	23,43	139	19,86	90	12,86	44	6,29	20	2,86	1	0,14	700	100,00

Suçta sürüklenen çocuk grupları ortalama 2,42 çocuktan oluşmaktadır.

Şekil 18. Grup Halinde İşlenen Suçlar**Şekil 19. Grup Halinde İşlenen Suçlar Cinsiyet Dağılımları**

Suça sürüklenen ve haklarında güvenlik tedbiri kararı verilen çocukların büyük çoğunluğu (%65,43) suçu birden fazla kişi olarak işlemiştir. Birden fazla kişi tarafından işlenen suçlar ise en çok iki kişi (%23,43) ve 3 kişilik (%19,86) gruplar halinde işlenmiştir. Suç tipi suça sürüklenen çocukların sayısına bakıldığında suça sürüklenen çocuk sayısı ile işlenen suç tipi arasında anlamlı bir fark bulunmadığı, ancak vücut dokunulmazlığına karşı suçların %40 oranında tek kişi tarafından işlendiği, kamu sağlığı aleyhine olan suçların ise tek kişi tarafından işlenmenin yanı sıra, iki, üç ve dört kişilik gruplar halinde işlendiği görülmektedir. Suçu tek başına işleyenlerin büyük çoğunluğunu 12 yaşını tamamlamış çocuklar oluşturmaktadır. Suçu iki kişi işleyenlerde ise suç en çok 13 yaşını tamamlamış çocuklar (%24,8) tarafından işlenmiştir. Suça sürüklenen çocuk sayısı ve suçun işlenme yaşı arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Suça sürüklenen çocuk sayısı ve cinsiyete bakıldığında ise, Suça sürüklenen çocuk sayısı ve cinsiyet arasında anlamlı bir fark yoksa da, erkek çocukların %34,4'ü suçu tek başına işlerken bu oran kız çocuklarda %36,0 olarak gerçekleşmiştir. Erkekler tarafından işlenen suçların %23,6'sı iki kişi tarafından işlenirken, kızlar tarafından işlenen suçların %22,5'i iki kız tarafından işlenmiştir.

Tablo XXIV. Grup Halinde İşlenen Suçlar ve Suç Tipi Karşılaştırılması

SUÇ TİPİ		Suça Sürüklenen Çocuk Sayısı						TOPLAM	
		1	2	3	4	5	6		7
M.V n		138	98	86	49	28	13	1	413
Suç Tipi %		33,4%	23,7%	20,8%	11,9%	6,8%	3,1%	0,2%	100,0%
SSÇ Sayısı%		57,0%	59,8%	61,9%	54,4%	63,6%	65,0%	100,0%	59,0%
TOPLAM %		19,7%	14,0%	12,3%	7,0%	4,0%	1,9%	0,1%	59,0%
V.D n		64	34	28	20	10	4	0	160
Suç Tipi %		40,0%	21,2%	17,5%	12,5%	6,2%	2,5%	0,0%	100,0%
SSÇ Sayısı%		26,4%	20,7%	20,1%	22,2%	22,7%	20,0%	0,0%	22,9%
TOPLAM %		9,1%	4,9%	4,0%	2,9%	1,4%	,6%	,0%	22,9%
K.S N		24	19	17	17	4	2	0	83
Suç Tipi %		28,9%	22,9%	20,5%	20,5%	4,8%	2,4%	0,0%	100,0%
SSÇ Sayısı%		9,9%	11,6%	12,2%	18,9%	9,1%	10,0%	0,0%	11,9%
TOPLAM %		3,4%	2,7%	2,4%	2,4%	,6%	,3%	,0%	11,9%
D.S N		16	13	8	4	2	1	0	44
Suç Tipi %		36,4%	29,5%	18,2%	9,1%	4,5%	2,3%	0,0%	100,0%
SSÇ Sayısı%		6,6%	7,9%	5,8%	4,4%	4,5%	5,0%	0,0%	6,3%
TOPLAM %		2,3%	1,9%	1,1%	,6%	,3%	,1%	,0%	6,3%
TOPLAM N		242	164	139	90	44	20	1	700
Suç Tipi %		34,6%	23,4%	19,9%	12,9%	6,3%	2,9%	0,1%	100,0%
SSÇ Sayısı%		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %		34,6%	23,4%	19,9%	12,9%	6,3%	2,9%	0,1%	100,0%

 $\chi^2(18)=10,333$; $p>0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

SSÇ Suça sürüklenen çocuk

Tablo XXV. Suça Sürüklenen Çocuk Sayısı Suç Yaşı Karşılaştırılması

SSÇ SAYISI		SUÇ YAŞI (bitirdiği)			Toplam
		12	13	14	
1	n	25	91	126	242
	SSÇ %	10,3%	37,6%	52,1%	100,0%
	Suç Yaşı %	43,1%	34,2%	33,5%	34,6%
	TOPLAM %	3,6%	13,0%	18,0%	34,6%
2	n	14	66	84	164
	SSÇ %	8,5%	40,2%	51,2%	100,0%
	Suç Yaşı %	24,1%	24,8%	22,3%	23,4%
	TOPLAM %	2,0%	9,4%	12,0%	23,4%
3	n	8	51	80	139
	SSÇ %	5,8%	36,7%	57,6%	100,0%
	Suç Yaşı %	13,8%	19,2%	21,3%	19,9%
	TOPLAM %	1,1%	7,3%	11,4%	19,9%
4	n	7	34	49	90
	SSÇ %	7,8%	37,8%	54,4%	100,0%
	Suç Yaşı %	12,1%	12,8%	13,0%	12,9%
	TOPLAM %	1,0%	4,9%	7,0%	12,9%
5	n	2	17	25	44
	SSÇ %	4,5%	38,6%	56,8%	100,0%
	Suç Yaşı %	3,4%	6,4%	6,6%	6,3%
	TOPLAM %	,3%	2,4%	3,6%	6,3%
6	N	2	6	12	20
	SSÇ %	10,0%	30,0%	60,0%	100,0%
	Suç Yaşı %	3,4%	2,3%	3,2%	2,9%
	TOPLAM %	,3%	,9%	1,7%	2,9%
7	N	0	1	0	1
	SSÇ %	,0%	100,0%	,0%	100,0%
	Suç Yaşı %	,0%	,4%	,0%	,1%
	TOPLAM %	,0%	,1%	,0%	,1%
Toplam	n	58	266	376	700
	SSÇ %	8,3%	38,0%	53,7%	100,0%
	Suç Yaşı %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	8,3%	38,0%	53,7%	100,0%

 $\chi^2(12)=6,343$; $p>0,05$

SSÇ Suça Sürüklenen Çocuk

Tablo XXVI. Suça Sürüklenen Çocuk Sayısı ve Cinsiyeti karşılaştırılması

SSÇ	SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET		TOPLAM
	ERKEK	KIZ	
1 n	210	32	242
SSÇ Sayısı%	86,8%	13,2%	100,0%
SSÇ Cins. %	34,4%	36,0%	34,6%
TOPLAM %	30,0%	4,6%	34,6%
2 n	144	20	164
SSÇ Sayısı %	87,8%	12,2%	100,0%
SSÇ Cins. %	23,6%	22,5%	23,4%
TOPLAM %	20,6%	2,9%	23,4%
3 n	120	19	139
SSÇ Sayısı %	86,3%	13,7%	100,0%
SSÇ Cins. %	19,6%	21,3%	19,9%
TOPLAM %	17,1%	2,7%	19,9%
4 n	83	7	90
SSÇ Sayısı %	92,2%	7,8%	100,0%
SSÇ Cins. %	13,6%	7,9%	12,9%
TOPLAM %	11,9%	1,0%	12,9%
5 n	37	7	44
SSÇ Sayısı %	84,1%	15,9%	100,0%
SSÇ Cins. %	6,1%	7,9%	6,3%
TOPLAM %	5,3%	1,0%	6,3%
6 n	16	4	20
SSÇ Sayısı %	80,0%	20,0%	100,0%
SSÇ Cins. %	2,6%	4,5%	2,9%
TOPLAM %	2,3%	0,6%	2,9%
7 n	1	0	1
SSÇ Sayısı %	100,0%	0,0%	100,0%
SSÇ Cins. %	0,2%	0,0%	0,1%
TOPLAM %	0,1%	0,0%	0,1%
Toplam n	611	89	700
SSÇ %	87,3%	12,7%	100,0%
SSÇ Cins. %	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %	87,3%	12,7%	100,0%

 $\chi^2(6)=3,694$; $p>0,05$

Tablo XXVII. Suça Sürüklenen Çocuk Sayısı Verilen Tedbir Kararı Karşılaştırması

TEDBİR		SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK SAYISI			TOPLAM
		1 kişi	2-4 kişi	5'ten çok	
Danışmanlık	n	241	392	65	698
	Tedbirler %	34,5%	56,2%	9,3%	100,0%
	SSÇ Sayısı %	52,3%	50,6%	65,7%	52,3%
	TOPLAM %	18,1%	29,4%	4,9%	52,3%
Eğitim	n	126	176	25	327
	Tedbirler %	38,5%	53,8%	7,6%	100,0%
	SSÇ Sayısı %	27,3%	22,7%	25,3%	24,5%
	TOPLAM %	9,4%	13,2%	1,9%	24,5%
Sağlık	n	81	178	7	266
	Tedbirler %	30,5%	66,9%	2,6%	100,0%
	SSÇ Sayısı %	17,6%	23,0%	7,1%	19,9%
	TOPLAM %	6,1%	13,3%	,5%	19,9%
Barınma	n	13	28	2	43
	Tedbirler %	30,2%	65,1%	4,7%	100,0%
	SSÇ Sayısı %	2,8%	3,6%	2,0%	3,2%
	TOPLAM %	1,0%	2,1%	,1%	3,2%
TOPLAM	n	461	774	99	1334
	Tedbirler %	34,6%	58,0%	7,4%	100,0%
	SSÇ Sayısı %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	34,6%	58,0%	7,4%	100,0%

 $\chi^2(6)=20,490$; $p<0,05$

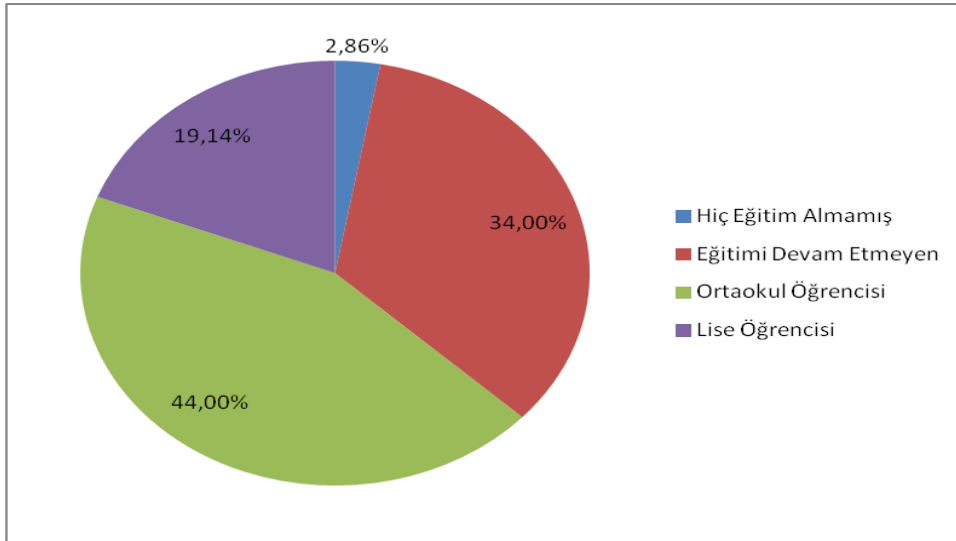
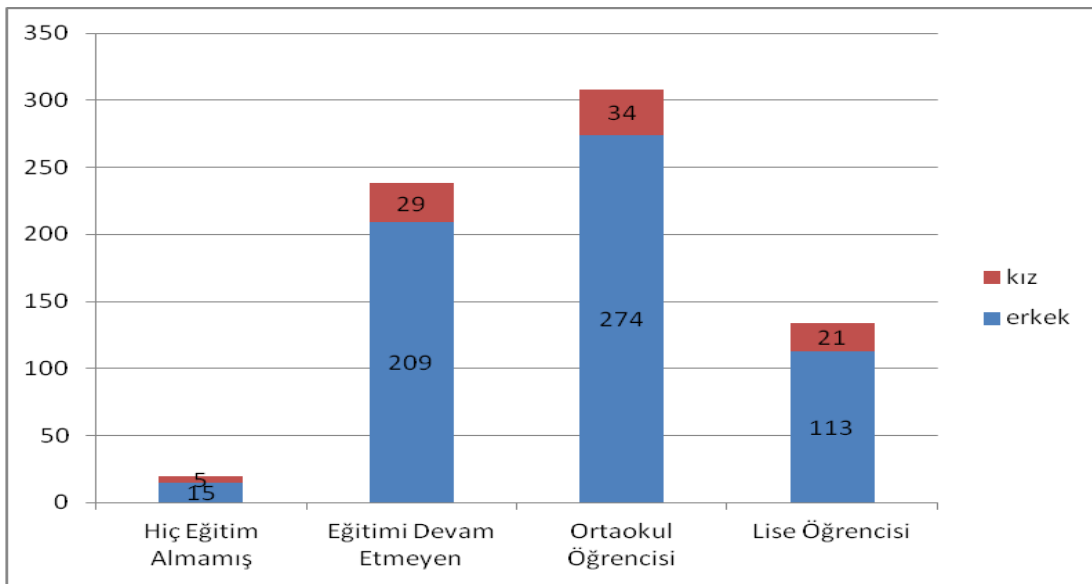
SSÇ Suça Sürüklenen Çocuk

Beşten çok kişi tarafından grup halinde işlenen suçlarda %65,7 oranında danışmanlık tedbiri verilmiştir. Tedbiri kararı ile suçu işlediği ileri sürülen kişi sayısı arasından bu açıdan anlamlı bir fark görülmektedir.

Tablo XXVIII. Suça Sürüklenen Çocukların Eğitim Durumu

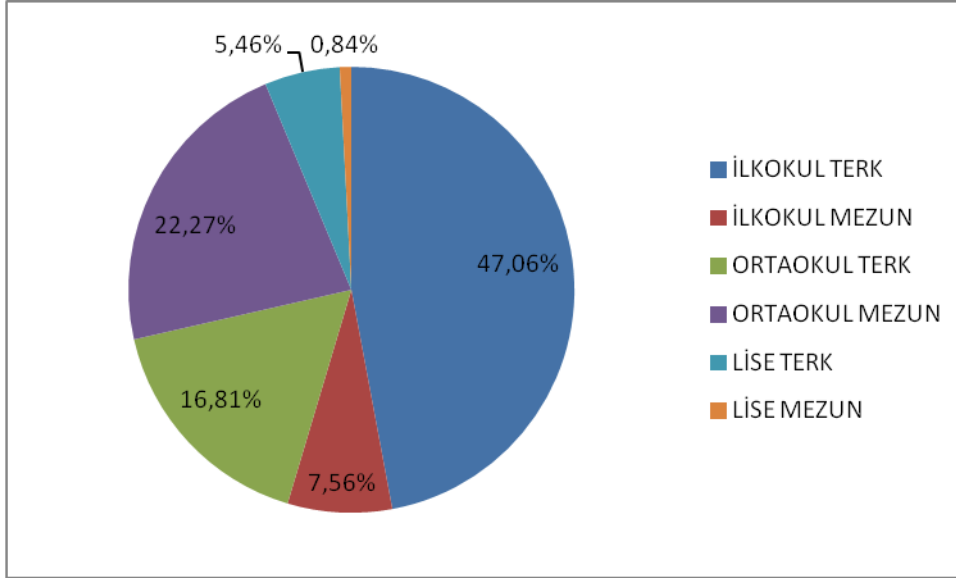
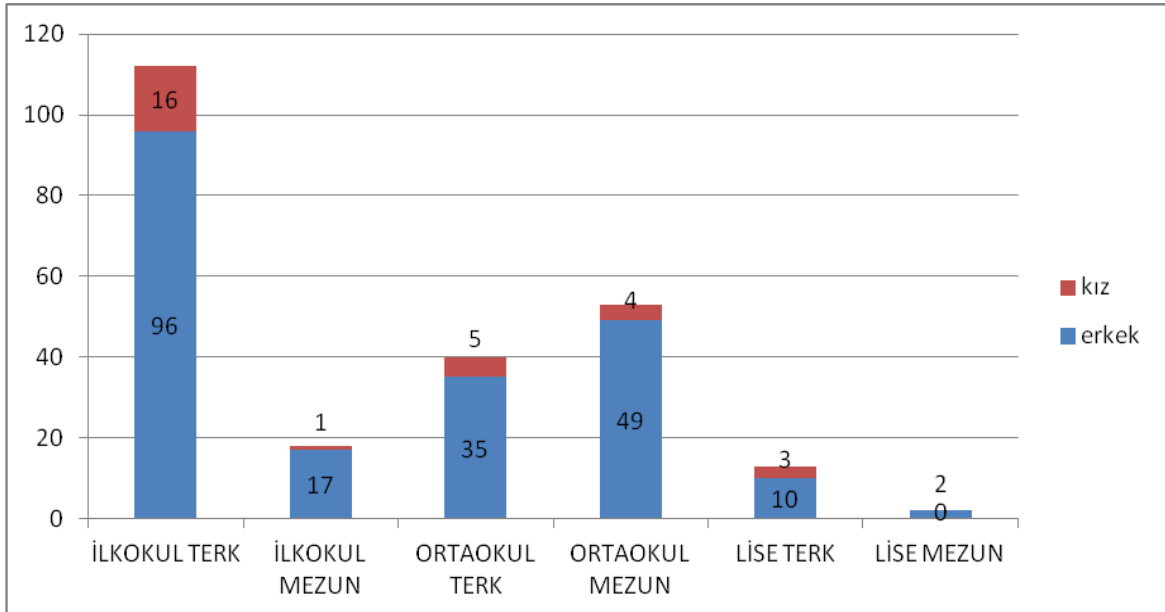
Eğitim Durumu	Hiç Eğitim Almamış		Eğitimi Devam Etmeyen		Ortaokul Öğrencisi		Lise Öğrencisi		TOPLAM	
	n	%	n	%	N	%	n	%	n	%
Erkek	15	2,14	209	29,9	274	39,1	113	16,1	611	87,3
Kız	5	0,71	29	4,14	34	4,86	21	3	89	12,7
TOPLAM	20	2,86	238	34,00	308	44,00	134	19,14	700	100

Suçta sürüklenen çocuklar ortalama olarak 7. Sınıfa gitmektedir.

Şekil 20. Suça Sürüklenen Çocukların Eğitim Durumu**Şekil 21. Suça Sürüklenen Çocukların Eğitim Durumu**

Tablo XXIX. Eğitime Devam Etmeyen Çocukların Eğitim Durumu

Eğitim Durumu	Hiç Eğitim Almamış		İlkokul Seviyesi		Ortaokul Seviyesi		Lise Seviyesi		TOPLAM	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Erkek	15	2,14	113	16,14	358	51,14	125	17,86	611	87,29
Kız	5	0,71	17	2,43	43	6,14	24	3,43	89	12,71
TOPLAM	20	2,86	130	18,57	401	57,29	149	21,29	700	100

Şekil 22. Eğitime Devam Etmeyen Çocukların Eğitim Durumu**Şekil 23. Eğitime Devam Etmeyen Çocukların Eğitim Durumu**

Tablo XXX. Suç Tipi, Eğitim Durumu Karşılaştırılması

SUÇ TİPİ	EĞİTİM DURUMU				TOPLAM
	YOK	İLKOKUL	ORTAOKUL	LİSE	
M.V n	16	76	242	79	413
Suç Tipi %	3,9%	18,4%	58,6%	19,1%	100,0%
Eğitim %	80,0%	58,5%	60,3%	53,0%	59,0%
TOPLAM %	2,3%	10,9%	34,6%	11,3%	59,0%
V.D n	2	28	90	40	160
Suç Tipi %	1,2%	17,5%	56,2%	25,0%	100,0%
Eğitim %	10,0%	21,5%	22,4%	26,8%	22,9%
TOPLAM %	0,3%	4,0%	12,9%	5,7%	22,9%
K.S n	2	18	47	16	83
Suç Tipi %	2,4%	21,7%	56,6%	19,3%	100,0%
Eğitim %	10,0%	13,8%	11,7%	10,7%	11,9%
TOPLAM %	0,3%	2,6%	6,7%	2,3%	11,9%
D.S n	0	8	22	14	44
Suç Tipi %	0,0%	18,2%	50,0%	31,8%	100,0%
Eğitim %	0,0%	6,2%	5,5%	9,4%	6,3%
TOPLAM %	0,0%	1,1%	3,1%	2,0%	6,3%
TOPLAM n	20	130	401	149	700
Suç Tipi %	2,9%	18,6%	57,3%	21,3%	100,0%
Eğitim %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %	2,9%	18,6%	57,3%	21,3%	100,0%

$\chi^2(9)=9,757$; $p>0,05$

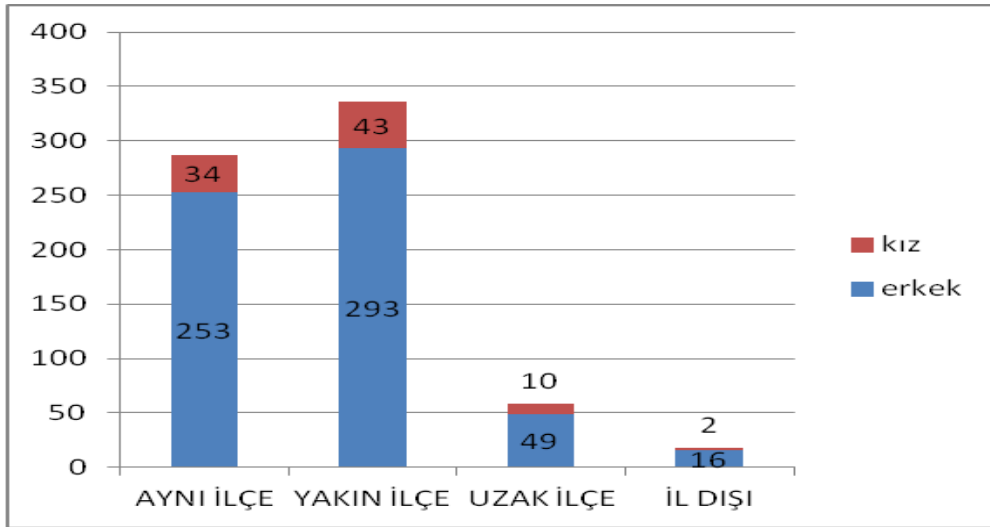
Malvarlığına karşı suçlar, %58,6 oranından ortaokul öğrencileri tarafından işlenmiştir. Bu öğrencileri sırası ile %19,1 oranında lise, %18,4 oranında ilkokul ve %3,9 oranında hiç eğitim almamış grup izlemektedir. Vücut dokunulmazlığına karşı işlenen suçların da %56,2'si ortaokul, %25,0'ı lise, %17,5'i ilkokul ve %1,2'si eğitim almamış grup tarafından işlenmiştir. Kamu sağlığına karşı suçların ise, %56,6'sı ortaokul, %21,7'si ilkokul, %19,3'ü lise, %2,4'ü eğitim almamış grup tarafından işlenmiştir. Diğer suçların ise, %50'si ortaokul, %31,8'si lise ve %18,2'si ilkokul öğrencileri tarafından işlenmiştir. İşlenen suç tipi ile eğitim durumu arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tablo XXXI. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir Eğitim Durumu Karşılaştırılması

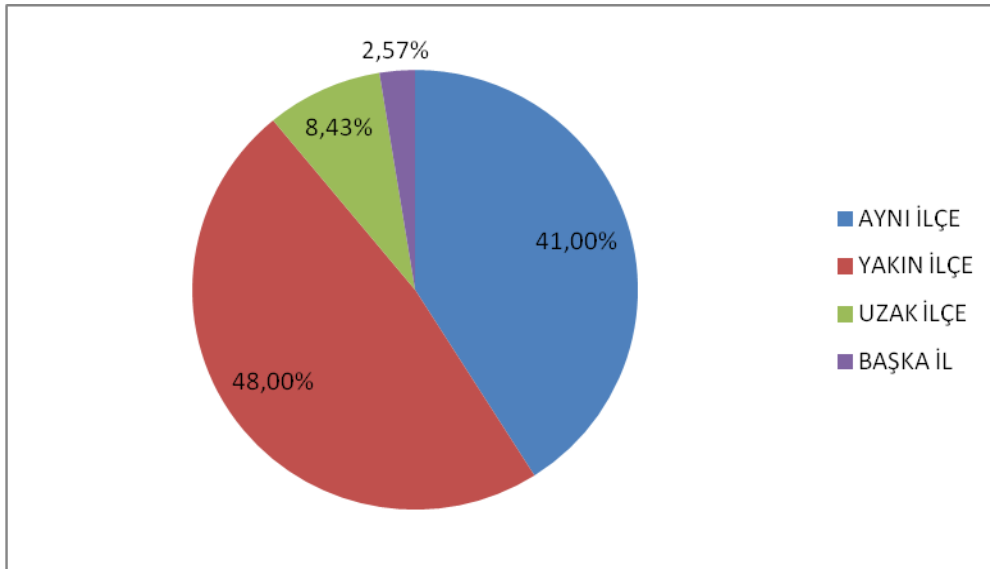
TEDBİR		EĞİTİM DURUMU				TOPLAM
		YOK	İLK OKUL	ORTA OKUL	LİSE	
Danışmanlık n		20	130	400	148	698
Tedbirler %		2,9%	18,6%	57,3%	21,2%	100,0%
Eğitim D. %		41,7%	36,9%	57,8%	61,2%	52,3%
TOPLAM %		1,5%	9,7%	30,0%	11,1%	52,3%
Eğitim	n	20	130	140	37	327
	Tedbirler %	6,1%	39,8%	42,8%	11,3%	100,0%
	Eğitim D. %	41,7%	36,9%	20,2%	15,3%	24,5%
	TOPLAM %	1,5%	9,7%	10,5%	2,8%	24,5%
Sağlık	n	4	80	130	52	266
	Tedbirler %	1,5%	30,1%	48,9%	19,5%	100,0%
	Eğitim D. %	8,3%	22,7%	18,8%	21,5%	19,9%
	TOPLAM %	,3%	6,0%	9,7%	3,9%	19,9%
Barınma	n	4	12	22	5	43
	Tedbirler %	9,3%	27,9%	51,2%	11,6%	100,0%
	Eğitim D. %	8,3%	3,4%	3,2%	2,1%	3,2%
	TOPLAM %	,3%	,9%	1,6%	,4%	3,2%
TOPLAM	n	48	352	692	242	1334
	Tedbirler %	3,6%	26,4%	51,9%	18,1%	100,0%
	Eğitim D. %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	3,6%	26,4%	51,9%	18,1%	100,0%

$\chi^2(9)=76,346$; $p=0,000$

Eğitim tedbiri ağırlıklı olarak eğitimi olmayan gruba %41,7 ve ilkokul eğitimine sahip olan gruba %36,9 oranında verilmiştir. Danışmanlık tedbiri ise ortaokul eğitimi olan gruba %57,8 ve lise eğitimi olan gruba %61,2 olarak verilmiştir. Tedbir kararı ve çocuğun eğitim durumu arasında anlamlı fark görülmektedir.

Şekil 24. Suçun işlendiği yer-1

Şekil 25. Suçun işlendiği yer-2

Tablo XXXII. Suç Tipi, Suçun İşlendiği Yer Karşılaştırılması

SUÇ TİPİ	SUÇUN İŞLENDİĞİ YER				TOPLAM
	AYNI İLÇE	YAKIN İLÇE	UZAK İLÇE	İL DİŞİ	
n	175	188	36	14	413
M.V Suç Tipi %	42,40%	45,50%	8,70%	3,40%	100,00%
Suç Yeri %	61,00%	56,00%	61,00%	77,80%	59,00%
TOPLAM %	25,00%	26,90%	5,10%	2,00%	59,00%
n	63	86	10	1	160
V.D Suç Tipi %	39,40%	53,80%	6,20%	0,60%	100,00%
Suç Yeri %	22,00%	25,60%	16,90%	5,60%	22,90%
TOPLAM %	9,00%	12,30%	1,40%	0,10%	22,90%
n	37	40	6	0	83
K.S Suç Tipi %	44,60%	48,20%	7,20%	0,00%	100,00%
Suç Yeri %	12,90%	11,90%	10,20%	0,00%	11,90%
TOPLAM %	5,30%	5,70%	0,90%	0,00%	11,90%
n	12	22	7	3	44
D.S Suç Tipi %	27,30%	50,00%	15,90%	6,80%	100,00%
Suç Yeri %	4,20%	6,50%	11,90%	16,70%	6,30%
TOPLAM %	1,70%	3,10%	1,00%	0,40%	6,30%

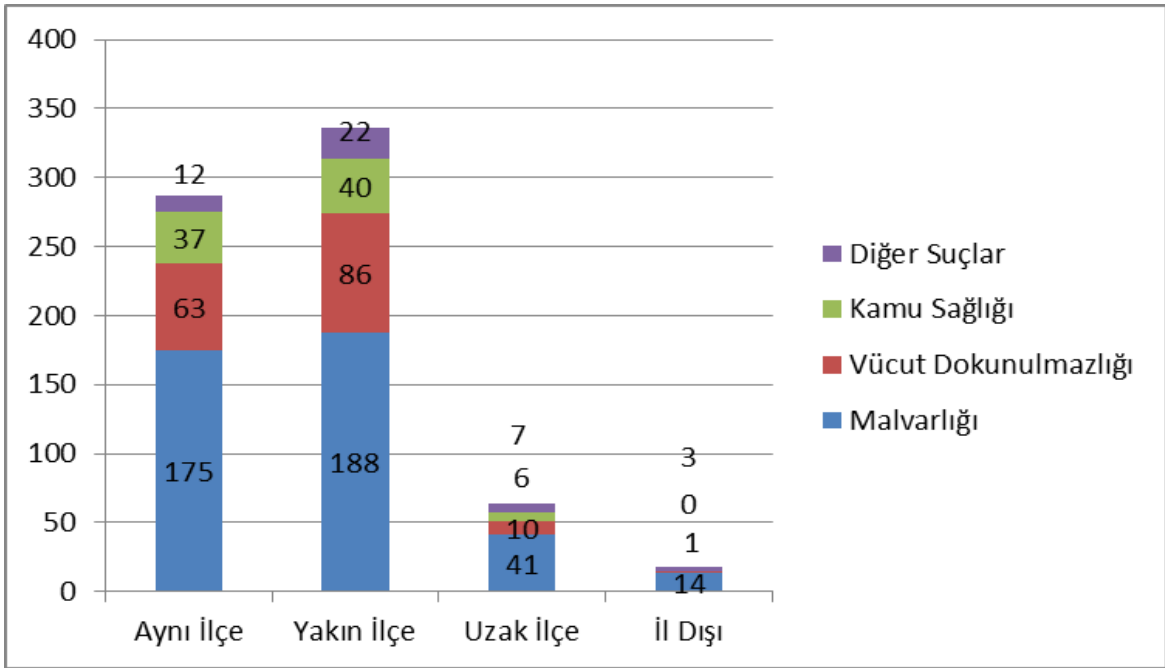
 $\chi^2(9)=16,901$; $p=0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Şekil 26. Suçun İşlendiği Yer ve İşlenen Suç Tipi

İşlenen suçların büyük çoğunluğu %48,00 ile yakın ilçede işlenmiştir. İşlenen suç ve suçun işlendiği yer arasında anlamlı bir fark bulunmadığı gibi cinsiyet ile suçun işlendiği yer arasında da anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Suç işlenen yer ve eğitim durumuna bakıldığında, hiç eğitim almamış çocukların, eşit oranda olmak kaydıyla sadece aynı ilçe ve yakın ilçede suç işlemiş oldukları görülmektedir. Uzak ilçede suç işleyenler ise, sırası ile lise, ilkököl ve ortaokul çocukları olmuş, başka ilde suç işleyenler de lise ve ortaokul çocuklarından oluşmuştur.

Tablo XXXIII. İkamet/Suç Yeri Suça Sürüklenen Çocuk Cinsiyet Karşılaştırılması

SUÇ YERİ		SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET		Toplam
		ERKEK	KIZ	
AYNI	n	253	34	287
İLÇE	Suç Yeri %	88,2%	11,8%	100,0%
	Çocuk cinsiyet %	41,4%	38,2%	41,0%
	TOPLAM %	36,1%	4,9%	41,0%
YAKIN	n	293	43	336
İLÇE	Suç Yeri %	87,2%	12,8%	100,0%
	Çocuk cinsiyet %	48,0%	48,3%	48,0%
	TOPLAM %	41,9%	6,1%	48,0%
UZAK	n	49	10	59
İLÇE	Suç Yeri %	83,1%	16,9%	100,0%
	Çocuk cinsiyet %	8,0%	11,2%	8,4%
	TOPLAM %	7,0%	1,4%	8,4%
İL	n	16	2	18
DIŞI	Suç Yeri %	88,9%	11,1%	100,0%
	Çocuk cinsiyet %	2,6%	2,2%	2,6%
	TOPLAM %	2,3%	,3%	2,6%
Toplam	n	611	89	700
	Suç Yeri %	87,3%	12,7%	100,0%
	Çocuk cinsiyet %	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	87,3%	12,7%	100,0%

 $\chi^2(3)=1,192$; $p>0,05$

Suçta sürüklenen çocuğun cinsiyeti ile suçun işlendiği yer arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Ancak il dışı suç işleyenlerin %88,9'unu erkekler oluşturmaktadır.

Tablo XXXIV. İkamet/Suç Yeri Suça Sürüklenen Çocuk Eğitim Durumu Karşılaştırması

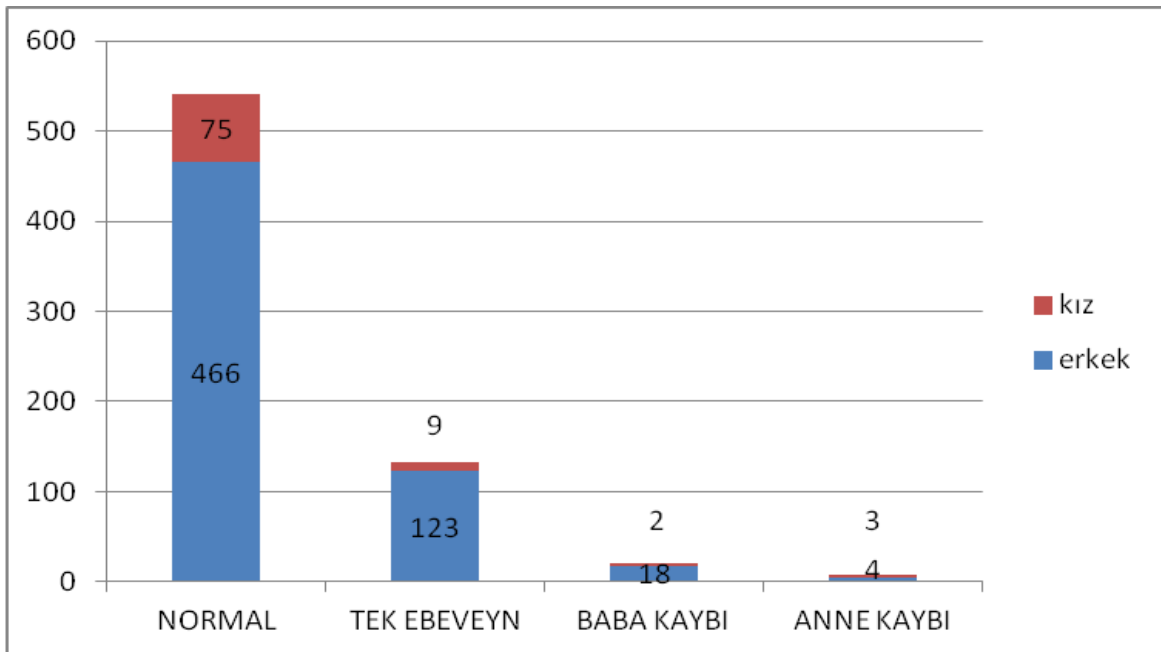
SUÇUN İŞLENDİĞİ YER		EĞİTİM DURUMU				TOPLAM
		YOK	İLKOKUL	ORTAOKUL	LİSE	
AYNI	n	10	40	194	43	287
İLÇE	Suç Yeri %	3,5%	13,9%	67,6%	15,0%	100,0%
	Eğitim %	50,0%	30,8%	48,4%	28,9%	41,0%
	TOPLAM %	1,4%	5,7%	27,7%	6,1%	41,0%
YAKIN	n	10	76	171	79	336
İLÇE	Suç Yeri %	3,0%	22,6%	50,9%	23,5%	100,0%
	Eğitim %	50,0%	58,5%	42,6%	53,0%	48,0%
	TOPLAM %	1,4%	10,9%	24,4%	11,3%	48,0%
UZAK	n	0	13	24	22	59
İLÇE	Suç Yeri %	,0%	22,0%	40,7%	37,3%	100,0%
	Eğitim %	,0%	10,0%	6,0%	14,8%	8,4%
	TOPLAM %	,0%	1,9%	3,4%	3,1%	8,4%
İL	n	0	1	12	5	18
DIŞI	Suç Yeri %	,0%	5,6%	66,7%	27,8%	100,0%
	Eğitim %	,0%	,8%	3,0%	3,4%	2,6%
	TOPLAM %	,0%	,1%	1,7%	,7%	2,6%
TOPLAM	n	20	130	401	149	700
	Suç Yeri %	2,9%	18,6%	57,3%	21,3%	100,0%
	Eğitim %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	2,9%	18,6%	57,3%	21,3%	100,0%

$\chi^2(9)=35,351$; $p<0,05$

Uzak ilçede ve il dışında suç işleyenlerin büyük çoğunluğu Ortaokul ve Lise mezunlarından oluşmaktadır. Suç işleyenlerin eğitim durumu ve suç işleme yeri arasında anlamlı fark görülmektedir.

Tablo XXXV. Suça Sürüklenen Çocukların Ailevi Durumu

	NORMAL		TEK EBEVEYN		BABA KAYBI		ANNE KAYBI		TOPLAM	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Erkek	466	66,57	123	17,57	18	2,57	4	0,57	611	87,29
Kız	75	10,71	9	1,29	2	0,29	3	0,43	89	12,71
TOPLAM	541	77,29	132	18,86	20	2,86	7	1,00	700	100,00

Şekil 27. Suça Sürüklenen Çocukların Ailevi Durumu

Suçta sürüklenen ve hakkında tedbir kararı verilen çocukların büyük oranının (%77,29) anne babaları sağdır ve “normal” bir aile içerisinde yaşamaktadırlar. Tek ebeveyn ile yaşayan %22,71 oranında çocuğun ise, %2,86’sının babası, %1’inin de annesi olayın yaşandığı tarihte hayatta değildir. İşlenen suç tipi ve aile durumuna bakıldığında, çocukların tek ebeveyn ile yaşaması ile, iki ebeveynle yaşamalarının suç tipine bir etki etmediği görülmüştür.

Tablo XXXVI. Suç Tipi Ailevi Durum Karşılaştırılması

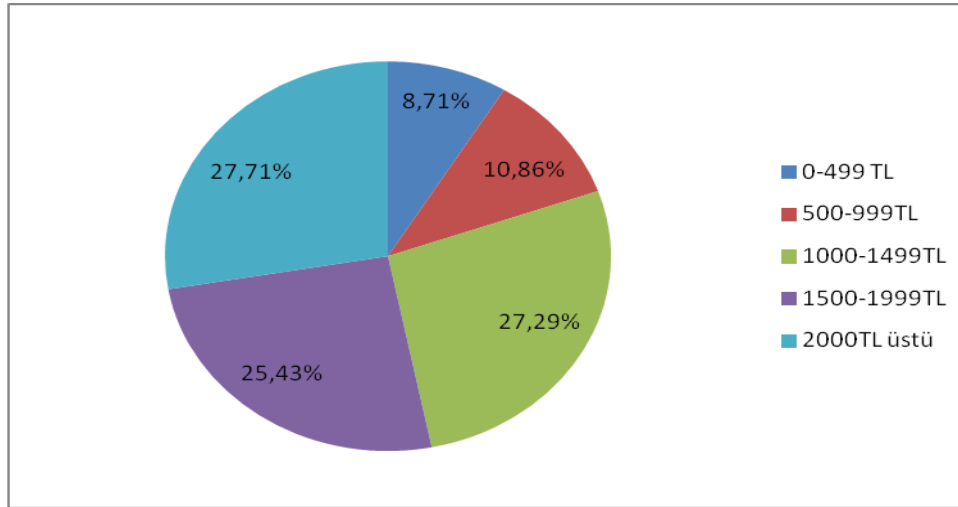
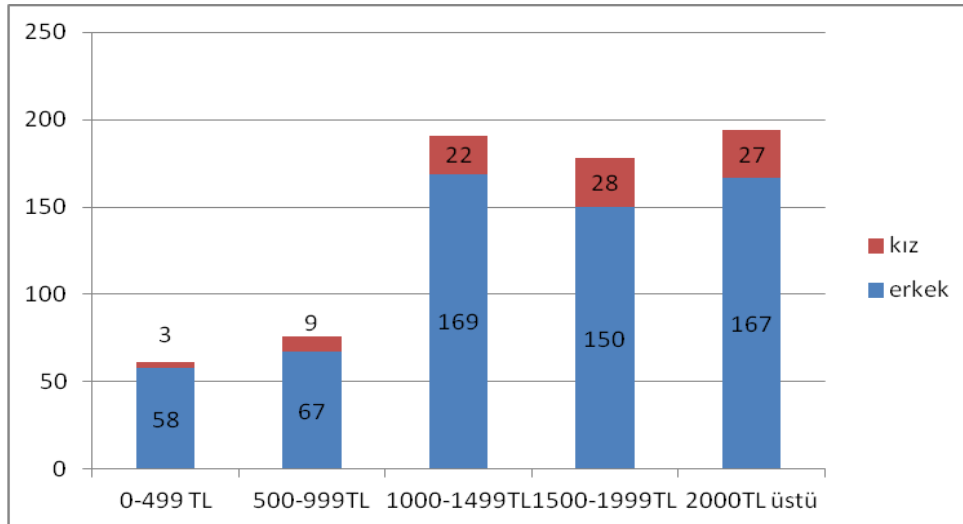
SUÇ TİPİ	AİLEVİ DURUM				TOPLAM
	Normal	Tek Ebeveyn	Anne Kaybı	Baba Kaybı	
M.V n	311	81	14	7	413
Suç Tipi %	75,3%	19,6%	3,4%	1,7%	100,0%
Ailevi Durum %	57,5%	61,4%	70,0%	100,0%	59,0%
TOPLAM %	44,4%	11,6%	2,0%	1,0%	59,0%
V.D N	135	23	2	0	160
Suç Tipi %	84,4%	14,4%	1,2%	,0%	100,0%
Ailevi Durum %	25,0%	17,4%	10,0%	,0%	22,9%
TOPLAM %	19,3%	3,3%	,3%	,0%	22,9%
K.S n	63	17	3	0	83
Suç Tipi %	75,9%	20,5%	3,6%	,0%	100,0%
Ailevi Durum %	11,6%	12,9%	15,0%	,0%	11,9%
TOPLAM %	9,0%	2,4%	,4%	,0%	11,9%
D.S n	32	11	1	0	44
Suç Tipi %	72,7%	25,0%	2,3%	,0%	100,0%
Ailevi Durum %	5,9%	8,3%	5,0%	,0%	6,3%
TOPLAM %	4,6%	1,6%	,1%	,0%	6,3%
TOPLAM n	541	132	20	7	700
Suç Tipi %	77,3%	18,9%	2,9%	1,0%	100,0%
Ailevi Durum %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %	77,3%	18,9%	2,9%	1,0%	100,0%

 $\chi^2(9)=11,156$; $p>0,05$

Tablo XXXVII. Ailenin Aylık Gelir Durumu

	0-499 TL		500-999TL		1000-1499TL		1500-1999TL		2000TL üstü	
	N	%	n	%	n	%	N	%	n	%
Erkek	58	8,29	67	9,57	169	24,14	150	21,43	167	23,86
Kız	3	0,43	9	1,29	22	3,14	28	4,00	27	3,86
TOPLAM	61	8,71	76	10,86	191	27,29	178	25,43	194	27,71

Çocukların ailelerinin aylık ortalama 1.691 TL geliri bulunmaktadır.

Şekil 28. Ailenin Gelir durumu**Şekil 29. Ailenin gelir durumu**

Tablo XXXVIII. Suç Tipi Ailenin Gelir Durumu Karşılaştırılması

SUÇ TİPİ	AİLENİN GELİRİ					TOPLAM
	0-499	500-999	1000-1499	1500-1999	2000 üstü	
M.V n	40	42	119	104	108	413
Suç Tipi %	9,7%	10,2%	28,8%	25,2%	26,2%	100,0%
Gelir grubu %	65,6%	55,3%	62,3%	58,4%	55,7%	59,0%
TOPLAM %	5,7%	6,0%	17,0%	14,9%	15,4%	59,0%
V.D n	11	21	35	43	50	160
Suç Tipi %	6,9%	13,1%	21,9%	26,9%	31,2%	100,0%
Gelir grubu %	18,0%	27,6%	18,3%	24,2%	25,8%	22,9%
TOPLAM %	1,6%	3,0%	5,0%	6,1%	7,1%	22,9%
K.S n	8	10	24	18	23	83
Suç Tipi %	9,6%	12,0%	28,9%	21,7%	27,7%	100,0%
Gelir grubu %	13,1%	13,2%	12,6%	10,1%	11,9%	11,9%
TOPLAM %	1,1%	1,4%	3,4%	2,6%	3,3%	11,9%
D.S n	2	3	13	13	13	44
Suç Tipi %	4,5%	6,8%	29,5%	29,5%	29,5%	100,0%
Gelir grubu %	3,3%	3,9%	6,8%	7,3%	6,7%	6,3%
TOPLAM %	,3%	,4%	1,9%	1,9%	1,9%	6,3%
TOPLAM n	61	76	191	178	194	700
Suç Tipi %	8,7%	10,9%	27,3%	25,4%	27,7%	100,0%
Gelir grubu %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %	8,7%	10,9%	27,3%	25,4%	27,7%	100,0%

 $\chi^2(12)=7,999$; $p>0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Ailenin gelir durumu hesaplanmasında, beyan edilen gelire göre bahis konusu yılın asgari ücret oranı hesaplaması yapılmış ve ailenin gelir durumu 2014 yılı asgari ücretine göre güncellenmiştir. Suç işleyen çocukların büyük kısmı orta gelir grubuna (2000 TL üstü) mensuptur. Malvarlığına karşı suçların %28,8'i ve kamu sağlığına karşı suçların %28,9'u 1000-1499 TL gelir grubunda bulunan çocuklar tarafından işlenmiştir. Aileleri 2000 TL üstü gelire sahip çocuklar daha çok vücut dokunulmazlığı (%31,2) ve diğer suçları (%29,5) işlemiştir.

Tablo XXXIX. Ailenin Gelir Durumu ve Verilen Tedbir Kararı Karşılaştırması

TEDBİR		AİLENİN GELİRİ (aylık-TL)					TOPLAM
		0-499	500-999	1000-1499	1500-1999	2000 üstü	
Danışmanlık	n	61	76	191	178	192	698
	Tedbirler %	8,7%	10,9%	27,4%	25,5%	27,5%	100,0%
	Gelir %	57,5%	49,0%	51,3%	56,7%	49,6%	52,3%
	TOPLAM %	4,6%	5,7%	14,3%	13,3%	14,4%	52,3%
Eğitim	n	25	42	85	77	98	327
	Tedbirler %	7,6%	12,8%	26,0%	23,5%	30,0%	100,0%
	Gelir %	23,6%	27,1%	22,8%	24,5%	25,3%	24,5%
	TOPLAM %	1,9%	3,1%	6,4%	5,8%	7,3%	24,5%
Sağlık	n	18	31	79	49	89	266
	Tedbirler %	6,8%	11,7%	29,7%	18,4%	33,5%	100,0%
	Gelir %	17,0%	20,0%	21,2%	15,6%	23,0%	19,9%
	TOPLAM %	1,3%	2,3%	5,9%	3,7%	6,7%	19,9%
Barınma	n	2	6	17	10	8	43
	Tedbirler %	4,7%	14,0%	39,5%	23,3%	18,6%	100,0%
	Gelir %	1,9%	3,9%	4,6%	3,2%	2,1%	3,2%
	TOPLAM %	,1%	,4%	1,3%	,7%	,6%	3,2%
TOPLAM	n	106	155	372	314	387	1334
	Tedbirler %	7,9%	11,6%	27,9%	23,5%	29,0%	100,0%
	Gelir %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	7,9%	11,6%	27,9%	23,5%	29,0%	100,0%

 $\chi^2(12)=13,652$; $p>0,05$

Aile geliri 1000-1499 TL olan grup ile 2000 TL üstü gelire sahip olan gruba Danışmanlık tedbiri hemen hemen eşit olarak verilmiştir. İlgi çekici olan eğitim tedbiri ve sağlık tedbirlerinin 2000 TL üstü, sosyal refah seviyesi daha yüksek olan gruba daha ağırlıklı olarak verilmiş olmasıdır. Barınma tedbiri ise ağırlıklı olarak 1000-1499 TL grubunda yer alan çocuklara verilmiştir.

Tablo XL. Suça Sürüklenen Çocuğun Kaldığı Konut

	AİLESİNİN YANI		YAKIN AKRABA		UZAK AKRABA		BELİRSİZ	
	n	%	N	%	n	%	n	%
Erkek	576	82,29	15	2,14	18	2,57	2	0,29
Kız	77	11,00	8	1,14	1	0,14	3	0,43
TOPLAM	653	93,29	23	3,29	19	2,71	5	0,71

Tablo XLI. Suç Tipi Çocuğun Yaşadığı Yer Karşılaştırılması

SUÇ TİPİ		ÇOCUĞUN SÜREKLİ YAŞADIĞI YER				TOPLAM
		Aile Yanı	Yakın Akraba	Uzak Akraba	Belirsiz	
M.V	n	382	13	15	3	413
	Suç Tipi %	92,5%	3,1%	3,6%	,7%	100,0%
	Yaşadığı Yer %	58,5%	56,5%	78,9%	60,0%	59,0%
	TOPLAM %	54,6%	1,9%	2,1%	,4%	59,0%
V.D	n	148	9	2	1	160
	Suç Tipi %	92,5%	5,6%	1,2%	,6%	100,0%
	Yaşadığı Yer %	22,7%	39,1%	10,5%	20,0%	22,9%
	TOPLAM %	21,1%	1,3%	,3%	,1%	22,9%
K.S	n	80	1	2	0	83
	Suç Tipi %	96,4%	1,2%	2,4%	,0%	100,0%
	Yaşadığı Yer %	12,3%	4,3%	10,5%	,0%	11,9%
	TOPLAM %	11,4%	,1%	,3%	,0%	11,9%
D.S	n	43	0	0	1	44
	Suç Tipi %	97,7%	,0%	,0%	2,3%	100,0%
	Yaşadığı Yer %	6,6%	,0%	,0%	20,0%	6,3%
	TOPLAM %	6,1%	,0%	,0%	,1%	6,3%
TOPLAM	n	653	23	19	5	700
	Suç Tipi %	93,3%	3,3%	2,7%	,7%	100,0%
	Yaşadığı Yer %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	93,3%	3,3%	2,7%	,7%	100,0%

 $\chi^2(9)=11,321$; $p>0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

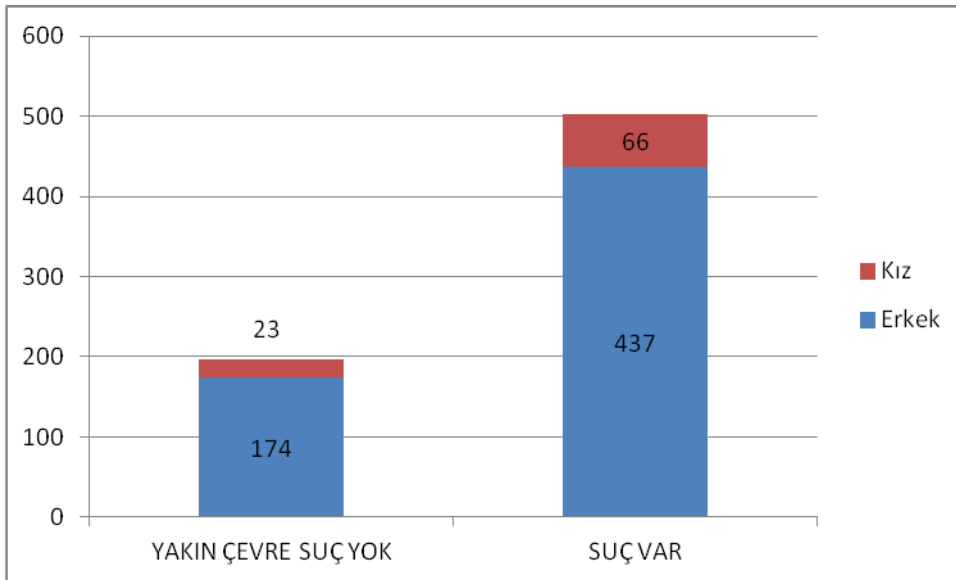
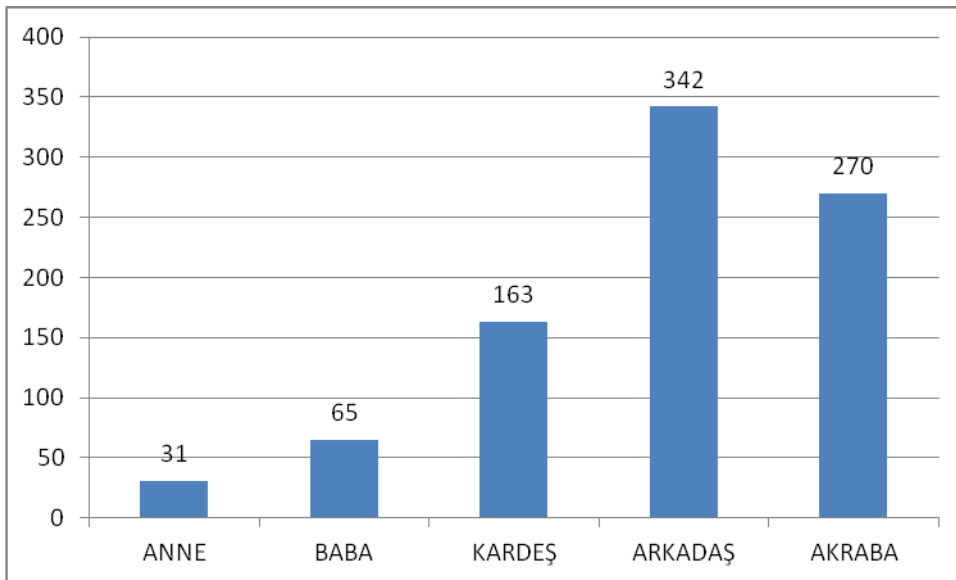
K.S Kamu Sağlığına Karşı

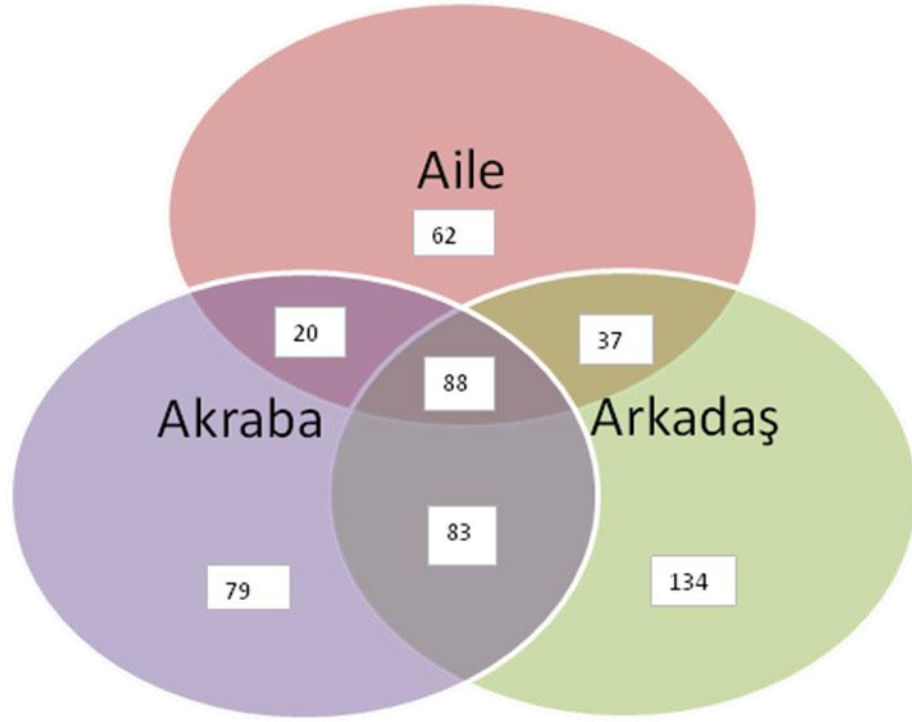
D.S. Diğer Suçlar

Çocukların %93'ü ailelerinin yanında yaşamaktadır. Çocukların kaldığı yer ve işledikleri suç tipleri karşılaştırıldığında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

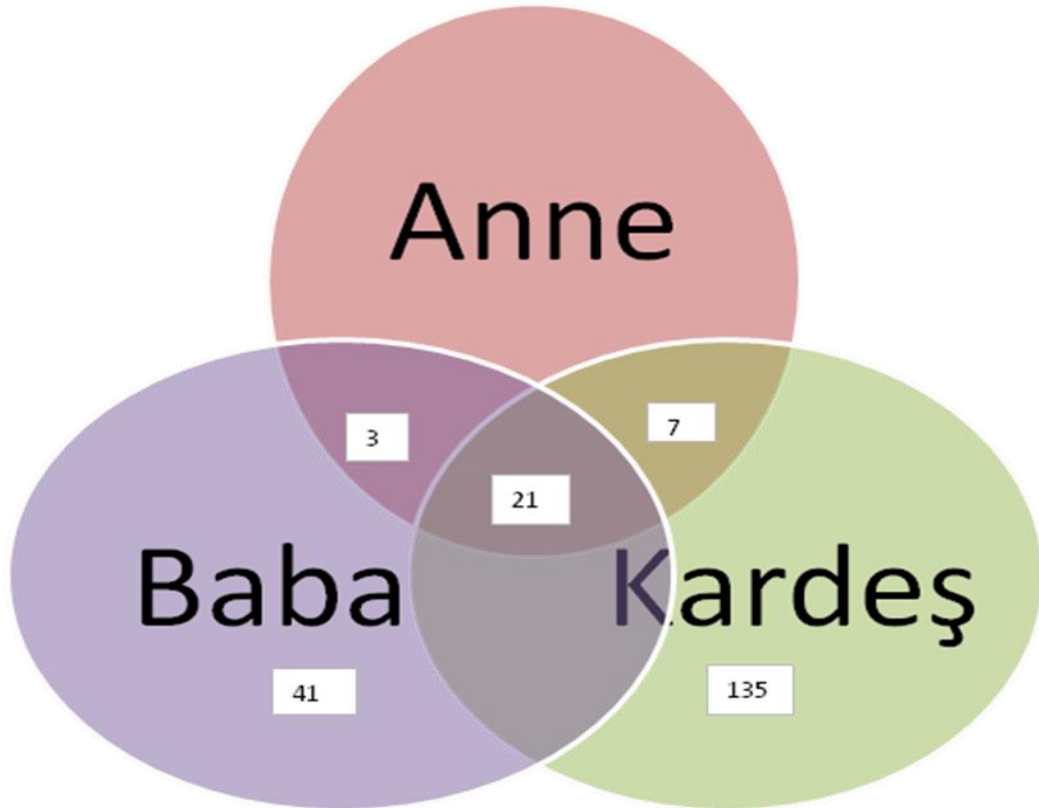
Tablo XLII. Yakın Çevre Suç Geçmişi

	SUÇ GEÇMİŞİ YOK		SUÇ VAR	
	N	%	n	%
Erkek	174	24,86	437	62,43
Kız	23	3,29	66	9,43
TOPLAM	197	28,14	503	71,86

Şekil 30. Yakın Çevrenin Suç Geçmişi**Şekil 31. Yakın Çevrede Suç İşleyenler**

Şekil 32. Yakın Çevrede Suç İşleyen Gruplar

Şekil 33. Aile Diğer Suç İşleyenler

Suça sürüklenen çocukların 503 tanesinin (%71,86) yakın çevrelerinde bulunan kişilerce bir ya da daha fazla sayıda suç işlenmiş olduğu görülmüştür. Yakın çevrede suç işlemiş olan kişiler, %39,26 oranında arkadaş, %31,00 oranında akraba, %18,72 oranında kardeş, %7,46 oranında baba ve %3,56 oranında anneden oluşmaktadır.

207 çocuğun (29,57%) ailesinde bir yada birden çok sayıda aile bireyinin suçlu olduğu görülmüştür. Bu kişilerin dağılım tablosu aşağıda yer almaktadır. Ailesinde suç işleyen kişiler ile işledikleri suç tipi karşılaştırıldığında anlamlı bir fark görülmemektedir. Ancak, ailesinde suç işlemiş kişi bulunan çocukların işledikleri vücut dokunulmazlığına karşı suçların oranı %23,7 ile kamu sağlığına karşı suçların oranı (%13,5) ailesinde suç işlemiş kişi bulunmayanlara göre daha yüksek çıkmıştır. Aile içinde başka suçlu kişilerin olması ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark görülmemektedir.

Tablo XLIII. Suç Tipi Aile İçi Suç Geçmişi Karşılaştırılması

SUÇ TİPİ	AİLE İÇİ SUÇ		TOPLAM
	YOK	VAR	
M.V n	294	119	413
Suç Tipi %	71,2%	28,8%	100,0%
Aile Suç Geçmişi %	59,6%	57,5%	59,0%
TOPLAM %	42,0%	17,0%	59,0%
V.D n	111	49	160
Suç Tipi %	69,4%	30,6%	100,0%
Aile Suç Geçmişi %	22,5%	23,7%	22,9%
TOPLAM %	15,9%	7,0%	22,9%
K.S n	55	28	83
Suç Tipi %	66,3%	33,7%	100,0%
Aile Suç Geçmişi %	11,2%	13,5%	11,9%
TOPLAM %	7,9%	4,0%	11,9%
D.S n	33	11	44
Suç Tipi %	75,0%	25,0%	100,0%
Aile Suç Geçmişi %	6,7%	5,3%	6,3%
TOPLAM %	4,7%	1,6%	6,3%
TOPLAM n	493	207	700
Suç Tipi %	70,4%	29,6%	100,0%
Aile Suç Geçmişi %	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %	70,4%	29,6%	100,0%

 $\chi^2(3)=1,332$; $p>0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Tablo XLIV. Suç Tipi Yakın Çevre Suç Karşılaştırılması

SUÇ TİPİ	YAKIN ÇEVRE SUÇ (Aile Dahil)		TOPLAM
	YOK	VAR	
M.V n	116	297	413
Suç Tipi %	28,1%	71,9%	100,0%
Yakın Çevre Suç %	58,9%	59,0%	59,0%
TOPLAM %	16,6%	42,4%	59,0%
V.D n	47	113	160
Suç Tipi %	29,4%	70,6%	100,0%
Yakın Çevre Suç %	23,9%	22,5%	22,9%
TOPLAM %	6,7%	16,1%	22,9%
K.S n	16	67	83
Suç Tipi %	19,3%	80,7%	100,0%
Yakın Çevre Suç %	8,1%	13,3%	11,9%
TOPLAM %	2,3%	9,6%	11,9%
D.S n	18	26	44
Suç Tipi %	40,9%	59,1%	100,0%
Yakın Çevre Suç %	9,1%	5,2%	6,3%
TOPLAM %	2,6%	3,7%	6,3%
TOPLAM n	197	503	700
Suç Tipi %	28,1%	71,9%	100,0%
Yakın Çevre Suç %	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %	28,1%	71,9%	100,0%

 $\chi^2(3)=6,893$; $p>0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

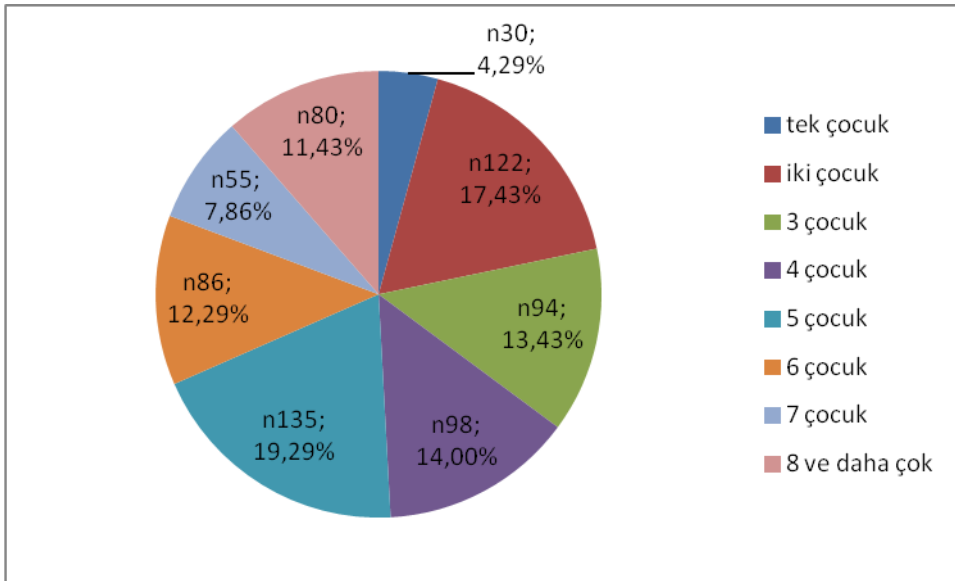
D.S. Diğer Suçlar

Tablo XLV. Suça Sürüklenen Çocuk Cinsiyet Yakın Çevre Suç Geçmişi Karşılaştırılması

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET	YAKIN ÇEVRE SUÇ		TOPLAM
	YOK	VAR	
ERKEK n	174	437	611
Çocuk cinsiyet %	28,5%	71,5%	100,0%
Yakın Çevre Suç %	88,3%	86,9%	87,3%
TOPLAM %	24,9%	62,4%	87,3%
KIZ n	23	66	89
Çocuk cinsiyet %	25,8%	74,2%	100,0%
Yakın Çevre Suç %	11,7%	13,1%	12,7%
TOPLAM %	3,3%	9,4%	12,7%
TOPLAM n	197	503	700
Çocuk cinsiyet %	28,1%	71,9%	100,0%
Yakın Çevre Suç %	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %	28,1%	71,9%	100,0%

$\chi^2(1)=0,267$; $p>0,05$

Kamu sağlığına karşı suç işleyenlerin %33,7'sinin ailesinde suç geçmişi bulunmaktadır. Yakın çevre dahil edildiğinde bu suçu işleyenlerin %80,7 oranında olduğu görülmektedir. Aile dahil yakın çevrede suç işlenmesinin işlenen suç tipi ile karşılaştırılmasında aralarında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Benzer şekilde yakın çevrede suç işlenmesi ile cinsiyet arasında da anlamlı bir farka rastlanmakla birlikte kız çocukların %74,2'sinin erkek çocukların ise %71,5'inin yakın çevresinde suç işleyen birilerinin olduğu görülmektedir..

Şekil 34. Kardeş Sayısı

30 (%4,29) çocuğun tek çocuk olduğu, diğer çocukların ise, 163 tanesinin(%23,29) en büyük kardeş olduğu, 394 tanesinin (%56,29) ortanca çocuk olduğu, 113 tanesinin de (%16,13) en küçük çocuk olduğu görülmüştür. Suça sürüklenen çocukların ortalama 3 kardeşe sahip olduğu tespit edilmiştir. Kardeş sırası ile işlenen suç tipi arasında ise anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Suç işleyen çocuğun kardeş sahibi olup olmaması veya kaçınıcı kardeş olduğunun cinsiyet ile arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo XLVI. Suç Tipi Suça Sürüklenen Çocukların Kardeş Durumları Karşılaştırılması

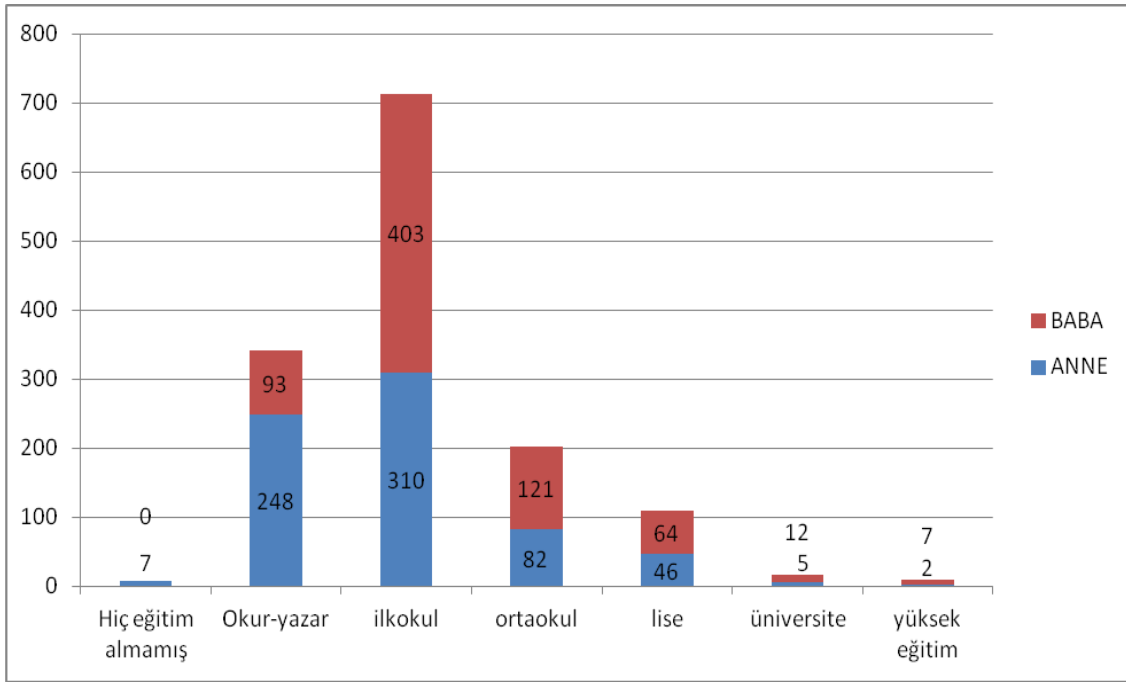
SUÇ TİPİ	KARDEŞ SIRASI VE DURUMU				TOPLAM
	TEK ÇOCUK	İLK ÇOCUK	ORTANCA ÇOCUK	SON ÇOCUK	
M.V n	15	98	232	68	413
Suç Tipi %	3,6%	23,7%	56,2%	16,5%	100,0%
Kardeş Sırası %	51,7%	59,8%	58,9%	60,2%	59,0%
TOPLAM %	2,1%	14,0%	33,1%	9,7%	59,0%
V.D n	7	37	87	29	160
Suç Tipi %	4,4%	23,1%	54,4%	18,1%	100,0%
Kardeş Sırası %	24,1%	22,6%	22,1%	25,7%	22,9%
TOPLAM %	1,0%	5,3%	12,4%	4,1%	22,9%
K.S n	2	18	52	11	83
Suç Tipi %	2,4%	21,7%	62,7%	13,3%	100,0%
Kardeş Sırası %	6,9%	11,0%	13,2%	9,7%	11,9%
TOPLAM %	,3%	2,6%	7,4%	1,6%	11,9%
D.S n	5	11	23	5	44
Suç Tipi %	11,4%	25,0%	52,3%	11,4%	100,0%
Kardeş Sırası %	17,2%	6,7%	5,8%	4,4%	6,3%
TOPLAM %	,7%	1,6%	3,3%	,7%	6,3%
Toplam n	29	164	394	113	700
Suç Tipi %	4,1%	23,4%	56,3%	16,1%	100,0%
Kardeş Sırası %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %	4,1%	23,4%	56,3%	16,1%	100,0%

$\chi^2(9)=8,892$; $p>0,05$

Tablo XLVII. Kardeş Durumu Suça Sürüklenen Çocukların Cinsiyet Karşılaştırılması

KARDEŞ SIRASI		SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET		TOPLAM
		ERKEK	KIZ	
TEK ÇOCUK	n	22	7	29
	Kardeş Sırası %	75,9%	24,1%	100,0%
	Çocuk cinsiyet %	3,6%	7,9%	4,1%
	TOPLAM %	3,1%	1,0%	4,1%
İLK ÇOCUK	n	141	23	164
	Kardeş Sırası %	86,0%	14,0%	100,0%
	Çocuk cinsiyet %	23,1%	25,8%	23,4%
	TOPLAM %	20,1%	3,3%	23,4%
ORTANCA ÇOCUK	n	346	48	394
	Kardeş Sırası %	87,8%	12,2%	100,0%
	Çocuk cinsiyet %	56,6%	53,9%	56,3%
	TOPLAM %	49,4%	6,9%	56,3%
SON ÇOCUK	n	102	11	113
	Kardeş Sırası %	90,3%	9,7%	100,0%
	Çocuk cinsiyet %	16,7%	12,4%	16,1%
	TOPLAM %	14,6%	1,6%	16,1%
Toplam	n	611	89	700
	Kardeş Sırası %	87,3%	12,7%	100,0%
	Çocuk cinsiyet %	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	87,3%	12,7%	100,0%

$\chi^2(3)=4,668$; $p>0,05$

Şekil 35. Anne ve Babanın Eğitim Durumları

Suçta sürüklenen çocuklarının annelerinin yaş ortalaması 39; babalarının yaş ortalaması ise 45 olarak bulunmuştur. Anne-babanın eğitim durumuna bakıldığında ise, ebeveynlerin %50,93'ünün ilkokul mezunu olduğu görülmektedir. Düşük eğitim seviyesi, hiç eğitim almamış (%0,50) ve sadece okur-yazarlık (%24,36) dahil edildiğinde, suça sürüklenen çocukların %75,79'unu kapsamaktadır. Annenin veya babanın eğitimi ile çocuğun işlediği suç tipi, çocuğa verilen tedbir ve çocuğun cinsiyeti arasında herhangi anlamlı bir fark görülmemektedir.

Tablo XLVIII. Suç Tipi Anne Eğitim Durumu Karşılaştırılması

SUÇ TİPİ	ANNE EĞİTİM							TOPLAM
	YOK	OKUR YAZAR	İLK OKUL	ORTA OKUL	LİSE	ÜNİVER SİTE	YÜK SEK EĞİ TİM	
M.V n	152	176	53	27	2	0	3	413
Suç Tipi %	36,8%	42,6%	12,8%	6,5%	,5%	,0%	,7%	100,0%
Anne eğtm %	61,3%	56,8%	64,6%	58,7%	40,0%	,0%	42,9%	59,0%
TOPLAM %	21,7%	25,1%	7,6%	3,9%	,3%	,0%	,4%	59,0%
V.D N	52	77	16	9	3	1	2	160
Suç Tipi %	32,5%	48,1%	10,0%	5,6%	1,9%	,6%	1,2%	100,0%
Anne eğtm %	21,0%	24,8%	19,5%	19,6%	60,0%	50,0%	28,6%	22,9%
TOPLAM %	7,4%	11,0%	2,3%	1,3%	,4%	,1%	,3%	22,9%
K.S N	31	34	8	7	0	1	2	83
Suç Tipi %	37,3%	41,0%	9,6%	8,4%	,0%	1,2%	2,4%	100,0%
Anne eğtm %	12,5%	11,0%	9,8%	15,2%	,0%	50,0%	28,6%	11,9%
TOPLAM %	4,4%	4,9%	1,1%	1,0%	,0%	,1%	,3%	11,9%
D.S. N	13	23	5	3	0	0	0	44
Suç Tipi %	29,5%	52,3%	11,4%	6,8%	,0%	,0%	,0%	100,0%
Anne eğtm %	5,2%	7,4%	6,1%	6,5%	,0%	,0%	,0%	6,3%
TOPLAM %	1,9%	3,3%	,7%	,4%	,0%	,0%	,0%	6,3%
Toplam N	248	310	82	46	5	2	7	700
Suç Tipi %	35,4%	44,3%	11,7%	6,6%	,7%	,3%	1,0%	100,0%
Anne eğtm %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %	35,4%	44,3%	11,7%	6,6%	,7%	,3%	1,0%	100,0%

 $\chi^2(18)=15,705; p>0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Anne eğitimleri üniversite ya da yüksek eğitim olan çocuklar çoklukla kamu sağlığına karşı suçlar işlemiştir. Annenin eğitim durumu ile işlenen suç tipi arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Annenin eğitim durumu ile cinsiyet arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır

Tablo XLIX. Suça Sürüklenen Çocuk Cinsiyet Anne Eğitim Durumu Karşılaştırılması

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET		ANNE EĞİTİM							TOPLAM
		YOK	OKUR YAZAR	İLK OKUL	ORTA OKUL	LİSE	ÜNİ VER SİTE	YÜKSK EĞİTM	
ERKEK	N	224	265	68	42	5	1	6	611
	SSÇ Cins. %	36,7%	43,4%	11,1%	6,9%	,8%	,2%	1,0%	100,0%
	Anne eğtm %	90,3%	85,5%	82,9%	91,3%	100,0%	50,0%	85,7%	87,3%
	TOPLAM %	32,0%	37,9%	9,7%	6,0%	,7%	,1%	,9%	87,3%
KIZ	N	24	45	14	4	0	1	1	89
	SSÇ Cins. %	27,0%	50,6%	15,7%	4,5%	,0%	1,1%	1,1%	100,0%
	Anne eğtm %	9,7%	14,5%	17,1%	8,7%	,0%	50,0%	14,3%	12,7%
	TOPLAM %	3,4%	6,4%	2,0%	,6%	,0%	,1%	,1%	12,7%
Toplam	N	248	310	82	46	5	2	7	700
	SSÇ Cins. %	35,4%	44,3%	11,7%	6,6%	,7%	,3%	1,0%	100,0%
	Anne eğtm %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	35,4%	44,3%	11,7%	6,6%	,7%	,3%	1,0%	100,0%

$\chi^2(6)=8,290$; $p>0,05$

SSÇ Suça Sürüklenen Çocuk

Tablo L. Suç Tipi Baba Eğitim Durumu Karşılaştırılması

SUÇ TİPİ		BABANIN EĞİTİM DURUMU						TOPLAM
		OKUR YAZAR	İLK OKUL	ORTA OKUL	LİSE	ÜNİ VER SİTE	YÜK SEK EĞİT	
M.V	n	61	238	68	35	7	4	413
	Suç Tipi %	14,8%	57,6%	16,5%	8,5%	1,7%	1,0%	100,0%
	Baba eğitim %	65,6%	59,1%	56,2%	54,7%	58,3%	57,1%	59,0%
	TOPLAM %	8,7%	34,0%	9,7%	5,0%	1,0%	,6%	59,0%
V.D	n	18	102	21	13	4	2	160
	Suç Tipi %	11,2%	63,8%	13,1%	8,1%	2,5%	1,2%	100,0%
	Baba eğitim %	19,4%	25,3%	17,4%	20,3%	33,3%	28,6%	22,9%
	TOPLAM %	2,6%	14,6%	3,0%	1,9%	,6%	,3%	22,9%
K.S	n	13	39	20	11	0	0	83
	Suç Tipi %	15,7%	47,0%	24,1%	13,3%	,0%	,0%	100,0%
	Baba eğitim %	14,0%	9,7%	16,5%	17,2%	,0%	,0%	11,9%
	TOPLAM %	1,9%	5,6%	2,9%	1,6%	,0%	,0%	11,9%
D.S	n	1	24	12	5	1	1	44
	Suç Tipi %	2,3%	54,5%	27,3%	11,4%	2,3%	2,3%	100,0%
	Baba eğitim %	1,1%	6,0%	9,9%	7,8%	8,3%	14,3%	6,3%
	TOPLAM %	,1%	3,4%	1,7%	,7%	,1%	,1%	6,3%
TOPLAM	n	93	403	121	64	12	7	700
	Suç Tipi %	13,3%	57,6%	17,3%	9,1%	1,7%	1,0%	100,0%
	Baba eğitim %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	13,3%	57,6%	17,3%	9,1%	1,7%	1,0%	100,0%

 $\chi^2(15)=20,710$; $p>0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Babalarının eğitim durumu üniversite ve yüksek eğitim olanlar çoğunlukla mal varlığına karşı suç işlemiştir. Baba eğitim durumu ile işlenen suç tipi ve çocuğun cinsiyeti arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır.

Tablo LI. Suça Sürüklenen Çocuk Cinsiyet Baba Eğitim Durumu Karşılaştırılması

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET		BABANIN EĞİTİM DURUMU						TOPLAM
		OKUR YAZAR	İLK OKUL	ORTA OKUL	LİSE	ÜNİ VER SİTE	YÜK SEK EĞİTİM	
ERKEK	n	82	357	100	55	11	6	611
	SSÇ Cins. %	13,4%	58,4%	16,4%	9,0%	1,8%	1,0%	100,0%
	Baba eğitim %	88,2%	88,6%	82,6%	85,9%	91,7%	85,7%	87,3%
	TOPLAM %	11,7%	51,0%	14,3%	7,9%	1,6%	,9%	87,3%
KIZ	n	11	46	21	9	1	1	89
	SSÇ Cins. %	12,4%	51,7%	23,6%	10,1%	1,1%	1,1%	100,0%
	Baba eğitim %	11,8%	11,4%	17,4%	14,1%	8,3%	14,3%	12,7%
	TOPLAM %	1,6%	6,6%	3,0%	1,3%	,1%	,1%	12,7%
TOPLAM	n	93	403	121	64	12	7	700
	SSÇ Cins. %	13,3%	57,6%	17,3%	9,1%	1,7%	1,0%	100,0%
	Baba eğitim %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	13,3%	57,6%	17,3%	9,1%	1,7%	1,0%	100,0%

 $\chi^2(5)=3,356$; $p>0,05$

Tablo LII. Anne Eğitim Durumu Verilen Güvenlik Tedbiri Karşılaştırılması

TEDBİR	ANNENİN EĞİTİM DURUMU							TOPLAM
	YOK	OKUR YAZAR	İLK OKUL	ORTA OKUL	LİSE	ÜNİ VER SİTE	YÜK SEK EĞİT	
Danışmanlık n	247	310	81	46	5	2	7	698
Tedbirler %	35,4%	44,4%	11,6%	6,6%	,7%	,3%	1,0%	100,0%
Anne Eğtm %	50,8%	53,0%	54,4%	50,5%	83,3%	33,3%	63,6%	52,3%
TOPLAM %	18,5%	23,2%	6,1%	3,4%	,4%	,1%	,5%	52,3%
Eğitim n	132	141	32	17	1	2	2	327
Tedbirler %	40,4%	43,1%	9,8%	5,2%	,3%	,6%	,6%	100,0%
Anne Eğtm %	27,2%	24,1%	21,5%	18,7%	16,7%	33,3%	18,2%	24,5%
TOPLAM %	9,9%	10,6%	2,4%	1,3%	,1%	,1%	,1%	24,5%
Sağlık n	100	106	35	22	0	2	1	266
Tedbirler %	37,6%	39,8%	13,2%	8,3%	,0%	,8%	,4%	100,0%
Anne Eğtm %	20,6%	18,1%	23,5%	24,2%	,0%	33,3%	9,1%	19,9%
TOPLAM %	7,5%	7,9%	2,6%	1,6%	,0%	,1%	,1%	19,9%
Barınma n	7	28	1	6	0	0	1	43
Tedbirler %	16,3%	65,1%	2,3%	14,0%	,0%	,0%	2,3%	100,0%
Anne Eğtm %	1,4%	4,8%	,7%	6,6%	,0%	,0%	9,1%	3,2%
TOPLAM %	,5%	2,1%	,1%	,4%	,0%	,0%	,1%	3,2%
TOPLAM n	486	585	149	91	6	6	11	1334
Tedbirler %	36,4%	43,9%	11,2%	6,8%	,4%	,4%	,8%	100,0%
Anne Eğtm %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %	36,4%	43,9%	11,2%	6,8%	,4%	,4%	,8%	100,0%

 $\chi^2(18)=28,214$; $p>0,05$

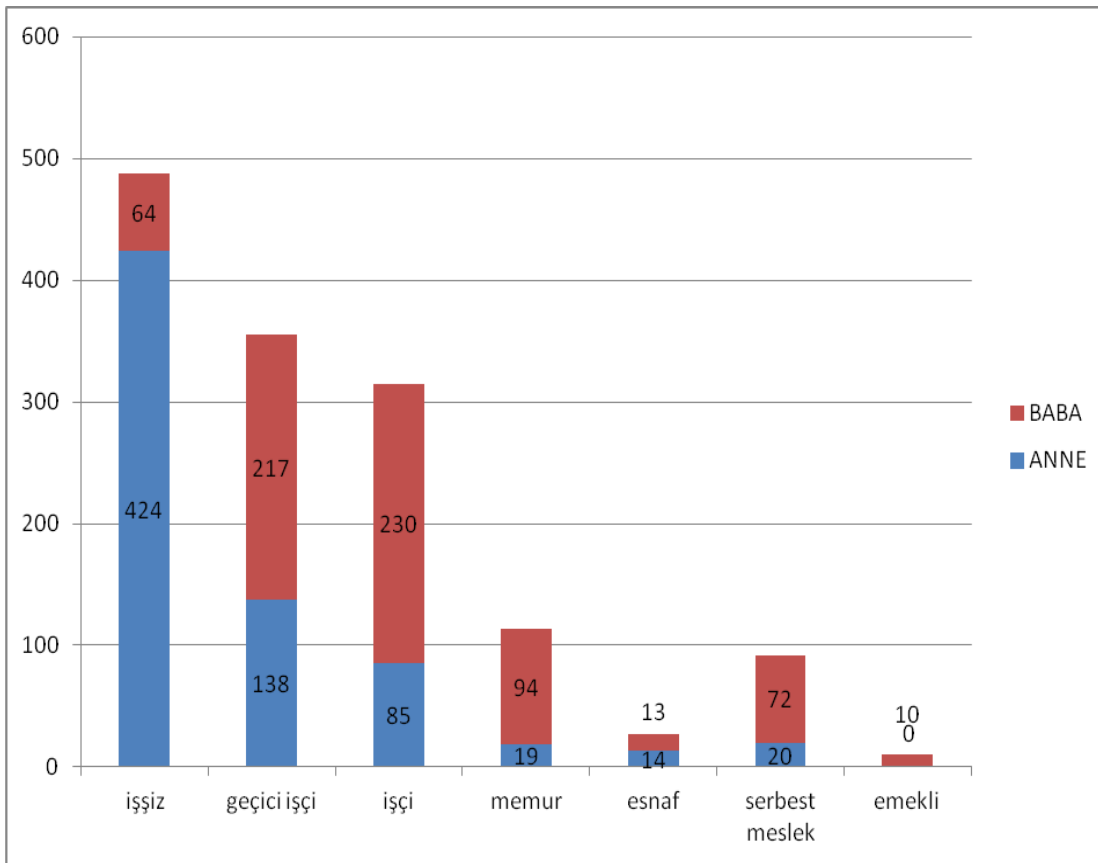
Danışmanlık tedbiri annenin eğitiminin lise seviyesinden az olduğu gruplara %50-%55 arasında verilmiştir. Sağlık tedbiri annenin okuma yazma bilmediği ya da sadece okur yazar olduğu gruba toplam %77,8 oranında verilmiştir. Barınma tedbirinin ise en çok annenin okur yazar olduğu gruba %65,1 oranında verildiği görülmektedir.

Tablo LIII. Baba Eğitim Durumu Verilen Güvenlik Tedbiri Karşılaştırılması

TEDBİR	BABA EĞİTİM						TOPLAM
	OKUR YAZAR	İLK OKUL	ORTA OKUL	LİSE	ÜNİ VER SİTE	YÜK SEK EĞİT	
Danışmanlık n	93	403	119	64	12	7	698
Tedbirler %	13,3%	57,7%	17,0%	9,2%	1,7%	1,0%	100,0%
Baba Eğitm. %	54,4%	51,5%	53,6%	50,4%	63,2%	58,3%	52,3%
TOPLAM %	7,0%	30,2%	8,9%	4,8%	,9%	,5%	52,3%
Eğitim n	45	184	58	33	2	5	327
Tedbirler %	13,8%	56,3%	17,7%	10,1%	,6%	1,5%	100,0%
Baba Eğitm. %	26,3%	23,5%	26,1%	26,0%	10,5%	41,7%	24,5%
TOPLAM %	3,4%	13,8%	4,3%	2,5%	,1%	,4%	24,5%
Sağlık n	33	161	40	27	5	0	266
Tedbirler %	12,4%	60,5%	15,0%	10,2%	1,9%	,0%	100,0%
Baba Eğitm. %	19,3%	20,6%	18,0%	21,3%	26,3%	,0%	19,9%
TOPLAM %	2,5%	12,1%	3,0%	2,0%	,4%	,0%	19,9%
Barınma n	0	35	5	3	0	0	43
Tedbirler %	,0%	81,4%	11,6%	7,0%	,0%	,0%	100,0%
Baba Eğitm. %	,0%	4,5%	2,3%	2,4%	,0%	,0%	3,2%
TOPLAM %	,0%	2,6%	,4%	,2%	,0%	,0%	3,2%
TOPLAM n	171	783	222	127	19	12	1334
Tedbirler %	12,8%	58,7%	16,6%	9,5%	1,4%	,9%	100,0%
Baba Eğitm. %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %	12,8%	58,7%	16,6%	9,5%	1,4%	,9%	100,0%

 $\chi^2(15)=19,494; p>0,05$

Danışmanlık tedbiri en çok Üniversite mezunu babaların çocuklarına verilmiştir (%63,2) Eğitim tedbiri ise en çok Yüksek eğitime sahip babaların çocuklarına verilmiş görülmektedir. (%41,7) Barınma tedbiri ise en çok ilkokul mezunu babaların çocuklarına verilmiştir.

Şekil 36. Anne ve Babanın Meslek Durumları

Suçta sürüklenen ve hakkında güvenlik tedbiri kararı verilen çocukların ailelerinin mesleklerine bakıldığında, çocukların büyük çoğunluğunun(%60,57) annesinin bir yerde çalışmadığı, ev hanımı olduğu görülmektedir. Bu veriyi gündelikçi olarak çalışan anneler (%19,71), işçi anneler (%12,14) serbest meslek sahibi anneler (%2,86), memur anneler (%2,71) ve esnaf anneler (%2,00) takip etmektedir. Babaların meslek durumuna bakıldığında ise, babaların ağırlıklı olarak işçi olduğu (%32,86), bunu geçici işçilerin (%31,00), memur (%13,43), serbest meslek sahibi (%10,29) işsiz (9,14), esnaf (%1,86) ve emekli (%1,43) babaların takip ettiği görülmektedir. Annenin veya babanın meslek sahibi olması ile çocuğun işlediği suç arasında anlamlı bir fark görülmektedir. Anneleri işsiz olan çocukların %62,5'i, babaları işsiz olanların ise, %71,9'unun mal varlığına karşı bir suç işledikleri görülmektedir.

Tablo LIV. Suç Tipi Anne Meslek Durumu Karşılaştırılması

SUÇ TİPİ	ANNENİN MESLEĞİ						TOPLAM
	Ev Hanımı	Geçici İşçi	Vasıfsız İşçi	Vasıflı İşçi	Memur	Esnaf	
M.V n	265	73	46	12	7	10	413
Suç Tipi %	64,2%	17,7%	11,1%	2,9%	1,7%	2,4%	100,0%
Anne Meslek %	62,5%	52,9%	54,1%	63,2%	50,0%	50,0%	59,0%
TOPLAM %	37,9%	10,4%	6,6%	1,7%	1,0%	1,4%	59,0%
V.D n	91	36	21	5	4	3	160
Suç Tipi %	56,9%	22,5%	13,1%	3,1%	2,5%	1,9%	100,0%
Anne Meslek %	21,5%	26,1%	24,7%	26,3%	28,6%	15,0%	22,9%
TOPLAM %	13,0%	5,1%	3,0%	,7%	,6%	,4%	22,9%
K.S n	45	22	9	1	2	4	83
Suç Tipi %	54,2%	26,5%	10,8%	1,2%	2,4%	4,8%	100,0%
Anne Meslek %	10,6%	15,9%	10,6%	5,3%	14,3%	20,0%	11,9%
TOPLAM %	6,4%	3,1%	1,3%	,1%	,3%	,6%	11,9%
D.S n	23	7	9	1	1	3	44
Suç Tipi %	52,3%	15,9%	20,5%	2,3%	2,3%	6,8%	100,0%
Anne Meslek %	5,4%	5,1%	10,6%	5,3%	7,1%	15,0%	6,3%
TOPLAM %	3,3%	1,0%	1,3%	,1%	,1%	,4%	6,3%
TOPLAM n	424	138	85	19	14	20	700
Suç Tipi %	60,6%	19,7%	12,1%	2,7%	2,0%	2,9%	100,0%
Anne Meslek %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %	60,6%	19,7%	12,1%	2,7%	2,0%	2,9%	100,0%

 $\chi^2(15)=14,861; p>0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Tablo LV. Suç Tipi Baba Meslek Durumu Karşılaştırılması

SUÇ TİPİ		BABANIN MESLEK DURUMU							TOPLAM
		İşsiz	Geçici İşçi	Vasıfsız İşçi	Vasıflı İşçi	Memur	Esnaf	Emekli	
M.V	n	46	137	127	53	7	38	5	413
	Suç Tipi %	11,1%	33,2%	30,8%	12,8%	1,7%	9,2%	1,2%	100,0%
	Baba Meslek %	71,9%	63,1%	55,2%	56,4%	53,8%	52,8%	50,0%	59,0%
	TOPLAM %	6,6%	19,6%	18,1%	7,6%	1,0%	5,4%	,7%	59,0%
V.D	n	10	45	55	26	4	18	2	160
	Suç Tipi %	6,2%	28,1%	34,4%	16,2%	2,5%	11,2%	1,2%	100,0%
	Baba Meslek %	15,6%	20,7%	23,9%	27,7%	30,8%	25,0%	20,0%	22,9%
	TOPLAM %	1,4%	6,4%	7,9%	3,7%	,6%	2,6%	,3%	22,9%
K.S	n	5	23	30	10	2	11	2	83
	Suç Tipi %	6,0%	27,7%	36,1%	12,0%	2,4%	13,3%	2,4%	100,0%
	Baba Meslek %	7,8%	10,6%	13,0%	10,6%	15,4%	15,3%	20,0%	11,9%
	TOPLAM %	,7%	3,3%	4,3%	1,4%	,3%	1,6%	,3%	11,9%
D.S	n	3	12	18	5	0	5	1	44
	Suç Tipi %	6,8%	27,3%	40,9%	11,4%	,0%	11,4%	2,3%	100,0%
	Baba Meslek %	4,7%	5,5%	7,8%	5,3%	,0%	6,9%	10,0%	6,3%
	TOPLAM %	,4%	1,7%	2,6%	,7%	,0%	,7%	,1%	6,3%
TOPLAM	n	64	217	230	94	13	72	10	700
	Suç Tipi %	9,1%	31,0%	32,9%	13,4%	1,9%	10,3%	1,4%	100,0%
	Baba Meslek %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	9,1%	31,0%	32,9%	13,4%	1,9%	10,3%	1,4%	100,0%

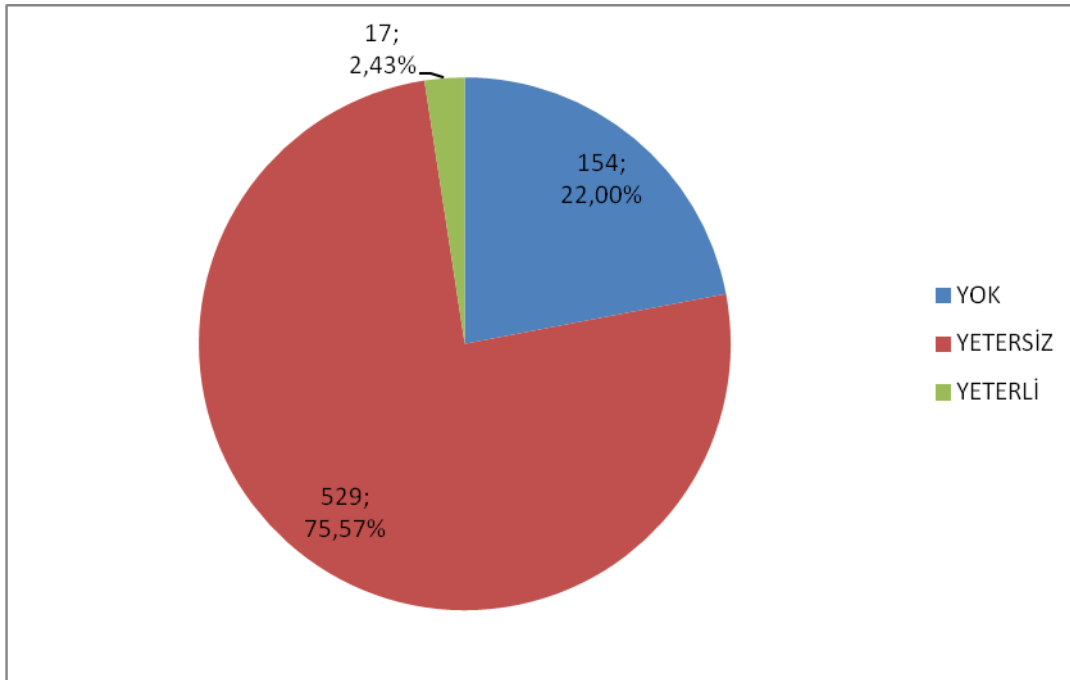
 $\chi^2(18)=12,771$; $p>0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Şekil 37. Aile İçi İlişkiler

Çocukların ailenin diğer fertleri, özellikle anne ve babaları ile kurdukları ilişkiler, kendi ifadeleri ile büyük oranda yeteriz (%75,57) olarak ifade edilmişlerdir. Bunu aile içi ilişkilerin hiç olmaması (%22,00) ve yeterli olması (%2,43) durumu izlemektedir. Aile içi ilişkilerin yetersizliği ile işlenen suç tipi arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüş, aile içi ilişkilerini yeterli olarak ifade eden grubun diğer suçları hiç işlemediği, ancak aynı grubun mala karşı suçlar (%52,9) ile uyuşturucu suçlarını (%35,3) işlediği, vücut dıkkunulmazlığına karşı suçları ise %11,8 oranında işledikleri görülmüştür. Aile içi ilişkilerin yeterli olması ile cinsiyet arasında da anlamlı bir fark mevcuttur. Buna göre, aile içi ilişkilerini yeterli olarak ifade edenlerin büyük kısmı (%94,1) erkek çocuklardan oluşmuştur.

Tablo LVI. Suç Tipi Aile İçi İlişkiler Karşılaştırılması

SUÇ TİPİ	AİLE İÇİ İLİŞKİLER			TOPLAM
	YOK	YETERSİZ	YETERLİ	
M.V n	102	302	9	413
Suç Tipi %	24,7%	73,1%	2,2%	100,0%
Aile içi %	66,2%	57,1%	52,9%	59,0%
TOPLAM %	14,6%	43,1%	1,3%	59,0%
V.D n	30	128	2	160
Suç Tipi %	18,8%	80,0%	1,2%	100,0%
Aile içi %	19,5%	24,2%	11,8%	22,9%
TOPLAM %	4,3%	18,3%	0,3%	22,9%
K.S n	14	63	6	83
Suç Tipi %	16,9%	75,9%	7,2%	100,0%
Aile içi %	9,1%	11,9%	35,3%	11,9%
TOPLAM %	2,0%	9,0%	0,9%	11,9%
D.S n	8	36	0	44
Suç Tipi %	18,2%	81,8%	0,0%	100,0%
Aile içi %	5,2%	6,8%	0,0%	6,3%
TOPLAM %	1,1%	5,1%	0,0%	6,3%
TOPLAM n	154	529	17	700
Suç Tipi %	22,0%	75,6%	2,4%	100,0%
Aile içi %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %	22,0%	75,6%	2,4%	100,0%

 $\chi^2(6)=14,355$; $p<0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

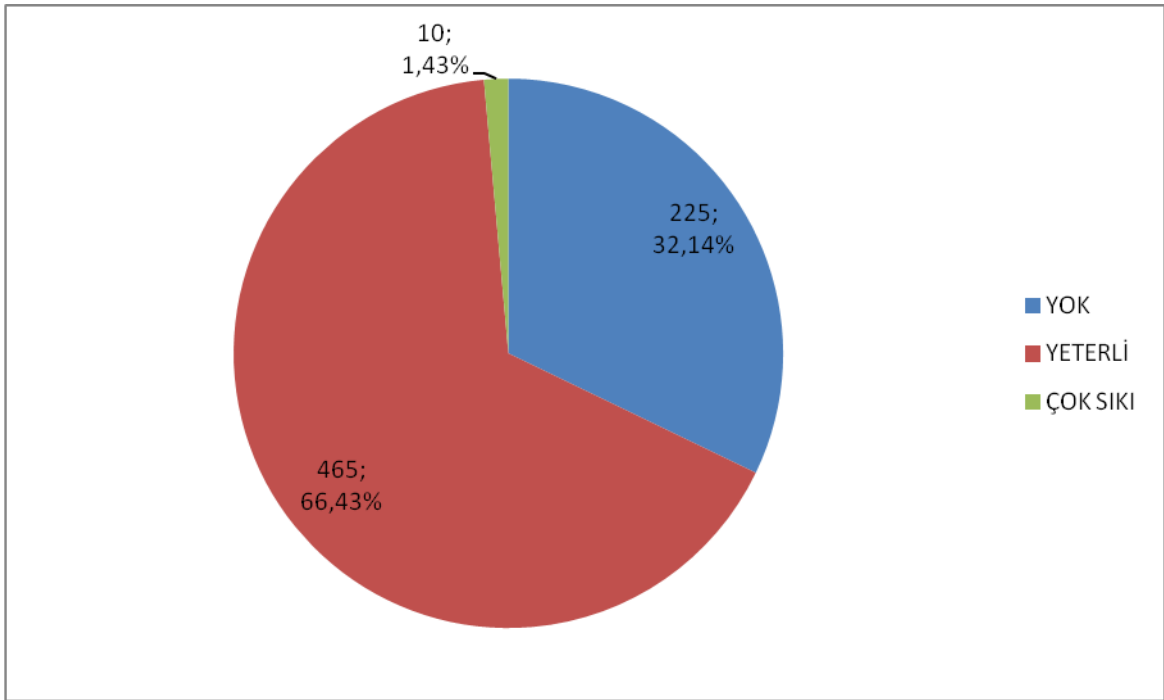
D.S. Diğer Suçlar

Tablo LVII. Suça Sürüklenen Çocuk Cinsiyet Aile İçi İlişkiler Karşılaştırılması

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET		AİLE İÇİ İLİŞKİLER			TOPLAM
		YOK	YETERSİZ	YETERLİ	
ERKEK	n	128	467	16	611
	SSÇ Cins. %	20,9%	76,4%	2,6%	100,0%
	Aile içi %	83,1%	88,3%	94,1%	87,3%
	TOPLAM %	18,3%	66,7%	2,3%	87,3%
KIZ	n	26	62	1	89
	SSÇ Cins. %	29,2%	69,7%	1,1%	100,0%
	Aile içi %	16,9%	11,7%	5,9%	12,7%
	TOPLAM %	3,7%	8,9%	,1%	12,7%
TOPLAM	n	154	529	17	700
	SSÇ Cins. %	22,0%	75,6%	2,4%	100,0%
	Aile içi %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	22,0%	75,6%	2,4%	100,0%

 $\chi^2(2)=3,598$; $p>0,05$

SSÇ Suça Sürüklenen Çocuk

Şekil 38. Aile İçi Disiplin

Suçta sürüklenen çocuklar tarafında aile içi disiplin, büyük oranda (%66,43) yeterli olarak ifade edilmiştir. Bu rakamı, %32,14 ile disiplinin hiç olmaması, %1,43 ile çok sıkı disiplin durumu takip etmektedir. Aile içi disiplin ile işlenen suç tipi ve cinsiyet arasında anlamlı bir fark görülmemiştir. Aile içi disiplin ile ailenin tepkisi arasında anlamlı bir farkın mevcut olduğu görülmektedir. Aile içi disiplinin çok sıkı olarak ifade edildiği aileler, çocuğa fiziki ceza uygulamazken, çocuğa fiziki cezayı en çok (%66,2) aile içi disiplinin yeterli olarak ifade edildiği grup uygulamıştır. Aile içi disiplinin yeterli olarak ifade edildiği grup, eğitici ceza uygulamasında da %72,00 ile ilk sırada yer almaktadır.

Tablo LVIII. Suç Tipi Aile İçi Disiplin Karşılaştırılması

SUÇ TİPİ		AİLE İÇİ DİSİPLİN			TOPLAM
		YOK	YETERLİ	ÇOK SIKI	
M.V	n	145	262	6	413
	Suç Tipi %	35,1%	63,4%	1,5%	100,0%
	Disiplin %	64,4%	56,3%	60,0%	59,0%
	TOPLAM %	20,7%	37,4%	,9%	59,0%
V.D	n	37	121	2	160
	Suç Tipi %	23,1%	75,6%	1,2%	100,0%
	Disiplin %	16,4%	26,0%	20,0%	22,9%
	TOPLAM %	5,3%	17,3%	,3%	22,9%
K.S	n	31	51	1	83
	Suç Tipi %	37,3%	61,4%	1,2%	100,0%
	Disiplin %	13,8%	11,0%	10,0%	11,9%
	TOPLAM %	4,4%	7,3%	,1%	11,9%
D.S	N	12	31	1	44
	Suç Tipi %	27,3%	70,5%	2,3%	100,0%
	Disiplin %	5,3%	6,7%	10,0%	6,3%
	TOPLAM %	1,7%	4,4%	,1%	6,3%
TOPLAM	n	225	465	10	700
	Suç Tipi %	32,1%	66,4%	1,4%	100,0%
	Disiplin %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	32,1%	66,4%	1,4%	100,0%

 $\chi^2(6)=9,50$; $p>0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Tablo LIX. Suça Sürüklenen Çocuk Cinsiyet Aile İçi Disiplin Karşılaştırılması

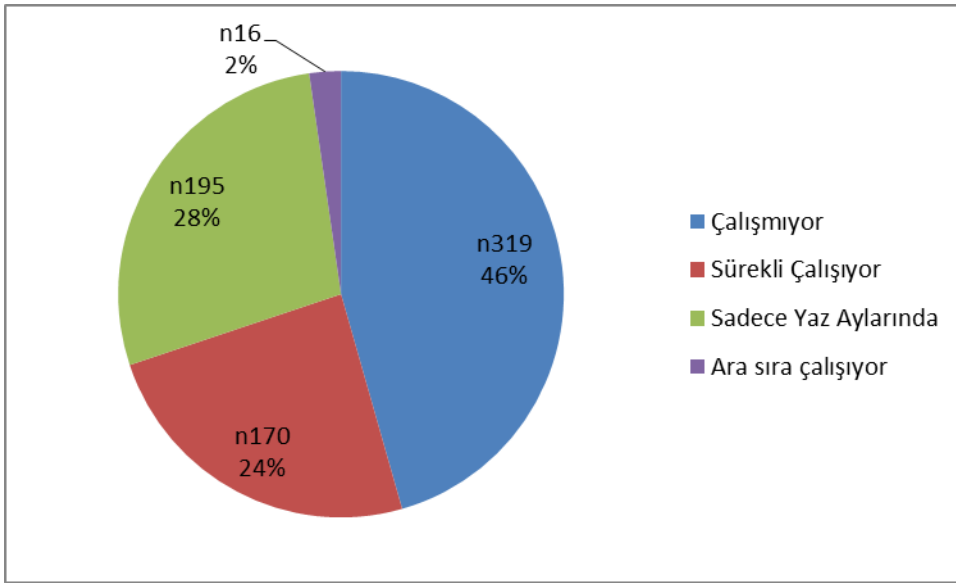
SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET		AİLE İÇİ DİSİPLİN			TOPLAM
		YOK	YETERLİ	ÇOK SIKI	
ERKEK	n	197	406	8	611
	SSÇ Cins. %	32,2%	66,4%	1,3%	100,0%
	Disiplin %	87,6%	87,3%	80,0%	87,3%
	TOPLAM %	28,1%	58,0%	1,1%	87,3%
KIZ	n	28	59	2	89
	SSÇ Cins. %	31,5%	66,3%	2,2%	100,0%
	Disiplin %	12,4%	12,7%	20,0%	12,7%
	TOPLAM %	4,0%	8,4%	,3%	12,7%
TOPLAM	n	225	465	10	700
	SSÇ Cins. %	32,1%	66,4%	1,4%	100,0%
	Disiplin %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	32,1%	66,4%	1,4%	100,0%

 $\chi^2(2)=0,493$; $p>0,05$

Tablo LX. Ailenin Tepkisi ve Aile İçi Disiplin Karşılaştırılması

AİLENİN TEPKİSİ		AİLE İÇİ DİSİPLİN			TOPLAM
		YOK	YETERLİ	ÇOK SIKI	
YOK	n	45	58	3	106
	Olaya Bakış %	42,5%	54,7%	2,8%	100,0%
	Disiplin %	20,0%	12,5%	30,0%	15,1%
	TOPLAM %	6,4%	8,3%	0,4%	15,1%
KIZMIŞ	n	94	191	3	288
	Olaya Bakış %	32,6%	66,3%	1,0%	100,0%
	Disiplin %	41,8%	41,1%	30,0%	41,1%
	TOPLAM %	13,4%	27,3%	0,4%	41,1%
EĞİTİCİ	n	61	167	4	232
CEZA	Olaya Bakış %	26,3%	72,0%	1,7%	100,0%
	Disiplin %	27,1%	35,9%	40,0%	33,1%
	TOPLAM %	8,7%	23,9%	0,6%	33,1%
FİZİKİ	n	25	49	0	74
CEZA	Olaya Bakış %	33,8%	66,2%	0,0%	100,0%
	Disiplin %	11,1%	10,5%	0,0%	10,6%
	TOPLAM %	3,6%	7,0%	0,0%	10,6%
TOPLAM	n	225	465	10	700
	Olaya Bakış %	32,1%	66,4%	1,4%	100,0%
	Disiplin %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	32,1%	66,4%	1,4%	100,0%

 $\chi^2(6)=12,285$; $p<0,05$

Şekil 39. Suça Sürüklenen Çocukların Çalışma Durumu

Hakkında güvenlik tedbiri kararı verilen suça sürüklenen çocukların %45,57'si çalışmamakta, geri kalanı ise, sürekli veya süreli olarak çalışmaktadır. Sadece yaz aylarında çalışan çocuklar tüm çocukların %27,86'sını oluşturmaktadır, bu grubu sürekli çalışan çocuklar (%24,29) ve arada çalışan çocuklar (%2,29) takip etmektedir. Suç tipi ve çocuğun çalışması arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Ancak vücut dokunulmazlığına karşı suçların yarıdan fazlası (%52,5) çalışmayan çocuklar tarafından işlenmiştir. Çocuğun çalışma durumu ile cinsiyeti arasında da anlamlı bir fark saptanamamıştır.

Tablo LXI. Suç Tipi Suça Sürüklenen Çocuğun Çalışma Durumu Karşılaştırılması

SUÇ TİPİ		ÇOCUĞUN ÇALIŞMA DURUMU				TOPLAM
		ÇALIŞMIYOR	SÜREKLİ ÇALIŞIYOR	SADECE YAZ AYLARI	ARA SIRA ÇALIŞIYOR	
M.V	n	178	95	129	11	413
	Suç Tipi %	43,1%	23,0%	31,2%	2,7%	100,0%
	Çalışma %	55,8%	55,9%	66,2%	68,8%	59,0%
	TOPLAM %	25,4%	13,6%	18,4%	1,6%	59,0%
V.D	n	84	38	36	2	160
	Suç Tipi %	52,5%	23,8%	22,5%	1,2%	100,0%
	Çalışma %	26,3%	22,4%	18,5%	12,5%	22,9%
	TOPLAM %	12,0%	5,4%	5,1%	,3%	22,9%
K.S	n	37	26	20	0	83
	Suç Tipi %	44,6%	31,3%	24,1%	,0%	100,0%
	Çalışma %	11,6%	15,3%	10,3%	,0%	11,9%
	TOPLAM %	5,3%	3,7%	2,9%	,0%	11,9%
D.S	n	20	11	10	3	44
	Suç Tipi %	45,5%	25,0%	22,7%	6,8%	100,0%
	Çalışma %	6,3%	6,5%	5,1%	18,8%	6,3%
	TOPLAM %	2,9%	1,6%	1,4%	,4%	6,3%
TOPLAM	n	319	170	195	16	700
	Suç Tipi %	45,6%	24,3%	27,9%	2,3%	100,0%
	Çalışma %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	45,6%	24,3%	27,9%	2,3%	100,0%

 $\chi^2(9)=15,297; p>0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

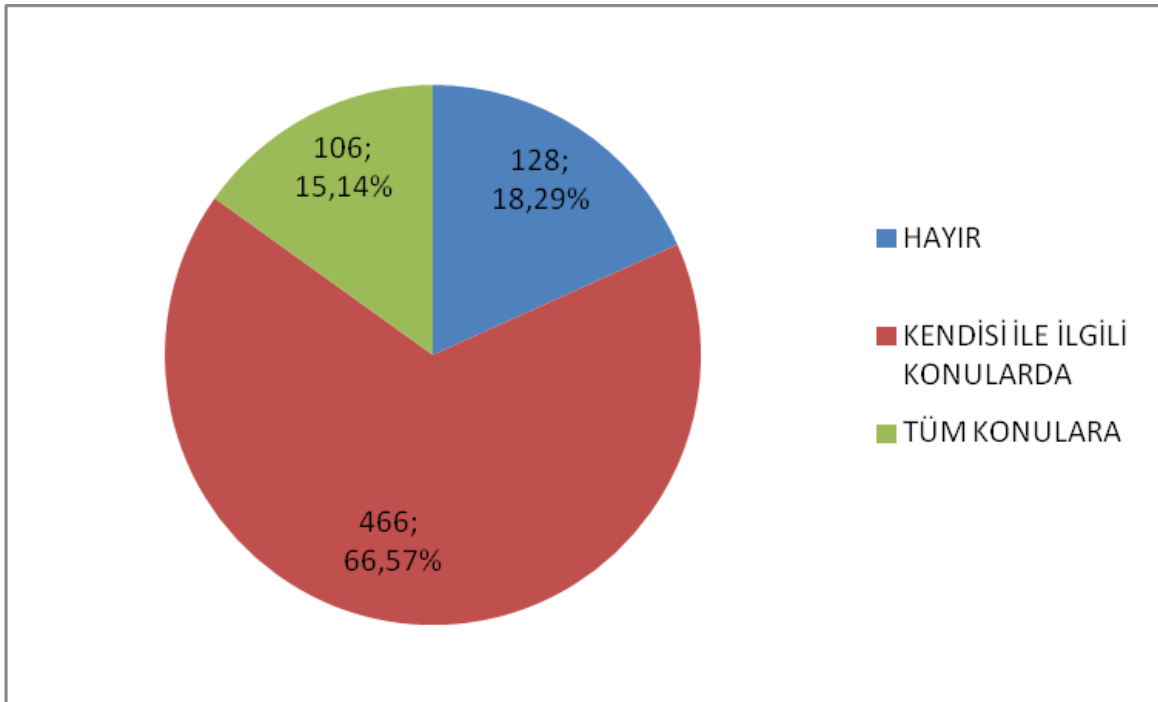
K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Tablo LXII. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Çocuğun Çalışma Durumu Karşılaştırılması

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET	ÇALIŞMA DURUMU				TOPLAM
	ÇALIŞMIYOR	SÜREKLİ ÇALIŞIYOR	SADECE YAZ AYLARI	ARA SIRA ÇALIŞIYOR	
ERKEK n	273	151	173	14	611
SSÇ Cins. %	44,7%	24,7%	28,3%	2,3%	100,0%
Çalışma %	85,6%	88,8%	88,7%	87,5%	87,3%
TOPLAM %	39,0%	21,6%	24,7%	2,0%	87,3%
KIZ n	46	19	22	2	89
SSÇ Cins. %	51,7%	21,3%	24,7%	2,2%	100,0%
Çalışma %	14,4%	11,2%	11,3%	12,5%	12,7%
TOPLAM %	6,6%	2,7%	3,1%	,3%	12,7%
TOPLAM n	319	170	195	16	700
SSÇ Cins. %	45,6%	24,3%	27,9%	2,3%	100,0%
Çalışma %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %	45,6%	24,3%	27,9%	2,3%	100,0%

$\chi^2(3)=1,560$; $p>0,05$

Şekil 40. Aile İçi Kararlara Katılım Durumu

Suçla sürüklenen çocukların aile içinde alınan kararlara katılımına bakıldığında, çocukların büyük çoğunluğunun (%66,57) kendisi ile ilgili konularda alınan kararlara katıldığı, %15,14'ünün aile içindeki tüm konularda söz sahibi olduğu ve %18,29'unun aile içi karar alma sürecinde yer almadığı görülmektedir. Aile içi kararlara katılım ile işlenen suç tipi ve cinsiyet arasında anlamlı bir fark görülmemektedir.

Tablo LXIII. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Aile İçi Kararlara Katılımı

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET		KARARLARA KATILIM			TOPLAM
		YOK	KENDİSİ İLE İLGİLİ KONULARDA	TÜM KONULARDA	
ERKEK	n	107	412	92	611
	SSÇ Cins. %	17,5%	67,4%	15,1%	100,0%
	Katılım %	83,6%	88,4%	86,8%	87,3%
	TOPLAM %	15,3%	58,9%	13,1%	87,3%
KIZ	n	21	54	14	89
	SSÇ Cins. %	23,6%	60,7%	15,7%	100,0%
	Katılım %	16,4%	11,6%	13,2%	12,7%
	TOPLAM %	3,0%	7,7%	2,0%	12,7%
TOPLAM	n	128	466	106	700
	SSÇ Cins. %	18,3%	66,6%	15,1%	100,0%
	Katılım %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	18,3%	66,6%	15,1%	100,0%

 $\chi^2(2)=2,128; p>0,05$

Tablo LXIV. Suç Tipi ve Aile İçi Kararlara Katılımı

SUÇ TİPİ		KARARLARA KATILIM			TOPLAM
		YOK	KENDİSİ İLE İLGİLİ KONULARDA	TÜM KONULARDA	
M.V	n	76	278	59	413
	Suç Tipi %	18,4%	67,3%	14,3%	100,0%
	Katılım %	59,4%	59,7%	55,7%	59,0%
	TOPLAM %	10,9%	39,7%	8,4%	59,0%
V.D	n	30	106	24	160
	Suç Tipi %	18,8%	66,2%	15,0%	100,0%
	Katılım %	23,4%	22,7%	22,6%	22,9%
	TOPLAM %	4,3%	15,1%	3,4%	22,9%
K.S	n	14	55	14	83
	Suç Tipi %	16,9%	66,3%	16,9%	100,0%
	Katılım %	10,9%	11,8%	13,2%	11,9%
	TOPLAM %	2,0%	7,9%	2,0%	11,9%
D.S	n	8	27	9	44
	Suç Tipi %	18,2%	61,4%	20,5%	100,0%
	Katılım %	6,2%	5,8%	8,5%	6,3%
	TOPLAM %	1,1%	3,9%	1,3%	6,3%
TOPLAM	n	128	466	106	700
	Suç Tipi %	18,3%	66,6%	15,1%	100,0%
	Katılım %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	18,3%	66,6%	15,1%	100,0%

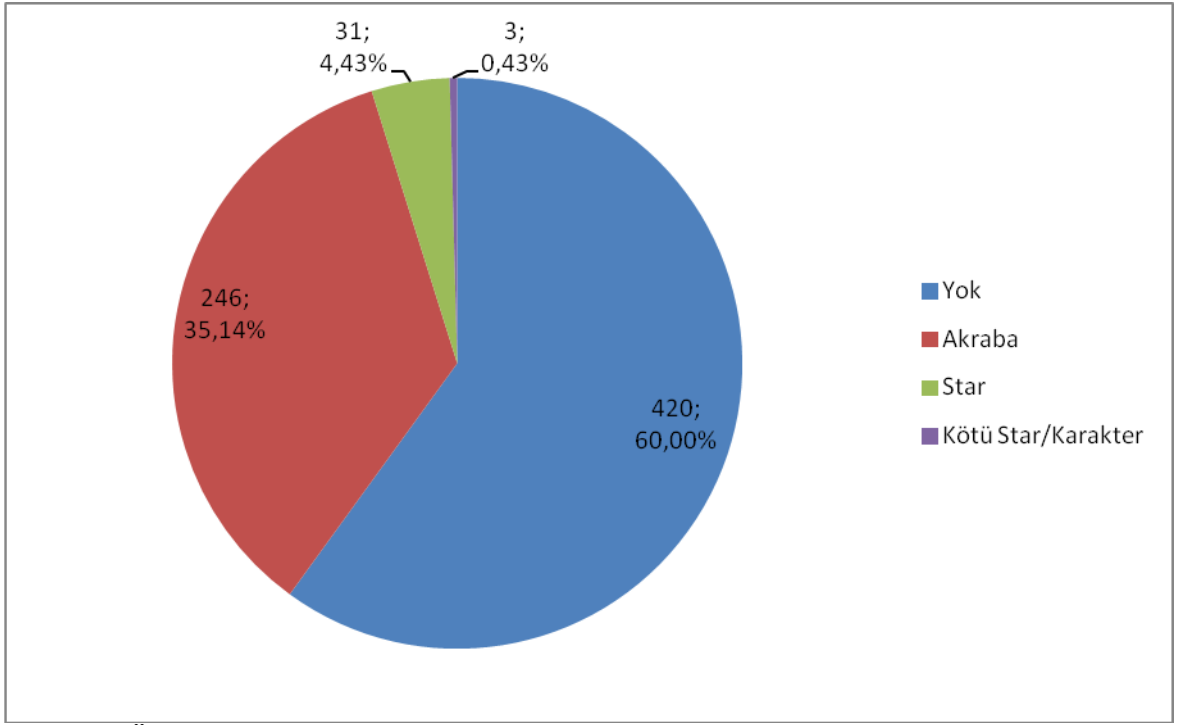
 $\chi^2(6)=1,516$; $p>0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Şekil 41. Örnek Aldığı Kişi

Hakkında tedbir kararı verilen çocukların %60'ı kendine örnek olarak kimseyi almadığını belirtmiştir. Bu grubu, %35 ile akrabalarını örnek aldığını söyleyenler, %4,43 ile bir film yıldızını örnek aldığını söyleyenler, %0,43 ile kötü bir film yıldızını ya da roman karakterini örnek aldığını söyleyenler izlemektedir. Çocukların örnek aldığı kişiler ile işledikleri suç tipi arasında anlamlı bir fark görülmemiştir.

Tablo LXV. Suç Tipi ve Suça Sürüklenen Çocuğun Örnek Aldığı Kişi Karşılaştırılması

SUÇ TİPİ		ÖRNEK ALDIĞI KİŞİ				TOPLAM
		YOK	AKRABA	STAR	KÖTÜ KARAKTER	
M.V	n	260	134	17	2	413
	Suç Tipi %	63,0%	32,4%	4,1%	0,5%	100,0%
	Örnek Kişi %	61,9%	54,5%	54,8%	66,7%	59,0%
	TOPLAM %	37,1%	19,1%	2,4%	0,3%	59,0%
V.D	n	87	62	10	1	160
	Suç Tipi %	54,4%	38,8%	6,2%	0,6%	100,0%
	Örnek Kişi %	20,7%	25,2%	32,3%	33,3%	22,9%
	TOPLAM %	12,4%	8,9%	1,4%	0,1%	22,9%
K.S	n	53	27	3	0	83
	Suç Tipi %	63,9%	32,5%	3,6%	0,0%	100,0%
	Örnek Kişi %	12,6%	11,0%	9,7%	0,0%	11,9%
	TOPLAM %	7,6%	3,9%	0,4%	0,0%	11,9%
D.S	n	20	23	1	0	44
	Suç Tipi %	45,5%	52,3%	2,3%	0,0%	100,0%
	Örnek Kişi %	4,8%	9,3%	3,2%	0,0%	6,3%
	TOPLAM %	2,9%	3,3%	0,1%	0,0%	6,3%
TOPLAM	n	420	246	31	3	700
	Suç Tipi %	60,0%	35,1%	4,4%	0,4%	100,0%
	Örnek Kişi %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	60,0%	35,1%	4,4%	0,4%	100,0%

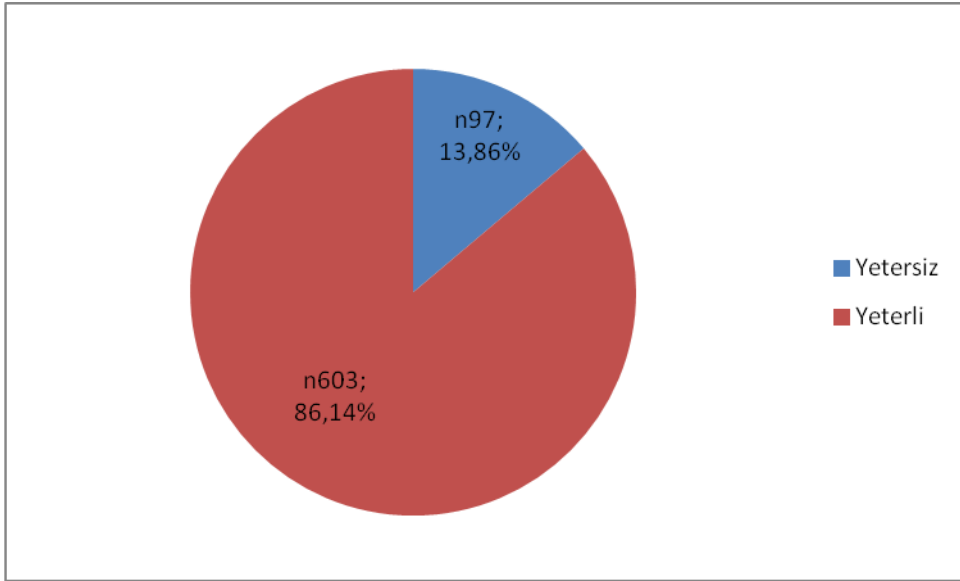
$\chi^2(9)=11,078$; $p>0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Şekil 42. Suça Sürüklenen Çocukların Sosyal Gelişim Durumları

Sosyal inceleme raporunda, suça sürüklenen çocukların küçük bir kısmının (%13,86) sosyal gelişimi yeterli düzeyin altında olarak belirtilmiştir. Çocukların sosyal gelişimi ile işledikleri suç tipi ve cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo LXVI. Suç Tipi ve Suça Sürüklenen Çocuğun Sosyal Gelişimi Karşılaştırılması

SUÇ TİPİ		SOSYAL GELİŞİM		TOPLAM
		YETERSİZ	YETERLİ	
M.V	n	57	356	413
	Suç Tipi %	13,8%	86,2%	100,0%
	Sosyal Gelişim %	61,3%	58,6%	59,0%
	TOPLAM %	8,1%	50,9%	59,0%
V.D	n	19	141	160
	Suç Tipi %	11,9%	88,1%	100,0%
	Sosyal Gelişim %	20,4%	23,2%	22,9%
	TOPLAM %	2,7%	20,1%	22,9%
K.S	n	10	73	83
	Suç Tipi %	12,0%	88,0%	100,0%
	Sosyal Gelişim %	10,8%	12,0%	11,9%
	TOPLAM %	1,4%	10,4%	11,9%
D.S	n	7	37	44
	Suç Tipi %	15,9%	84,1%	100,0%
	Sosyal Gelişim %	7,5%	6,1%	6,3%
	TOPLAM %	1,0%	5,3%	6,3%
TOPLAM	n	93	607	700
	Suç Tipi %	13,3%	86,7%	100,0%
	Sosyal Gelişim %	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	13,3%	86,7%	100,0%

 $\chi^2(3)=0,745; p>0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

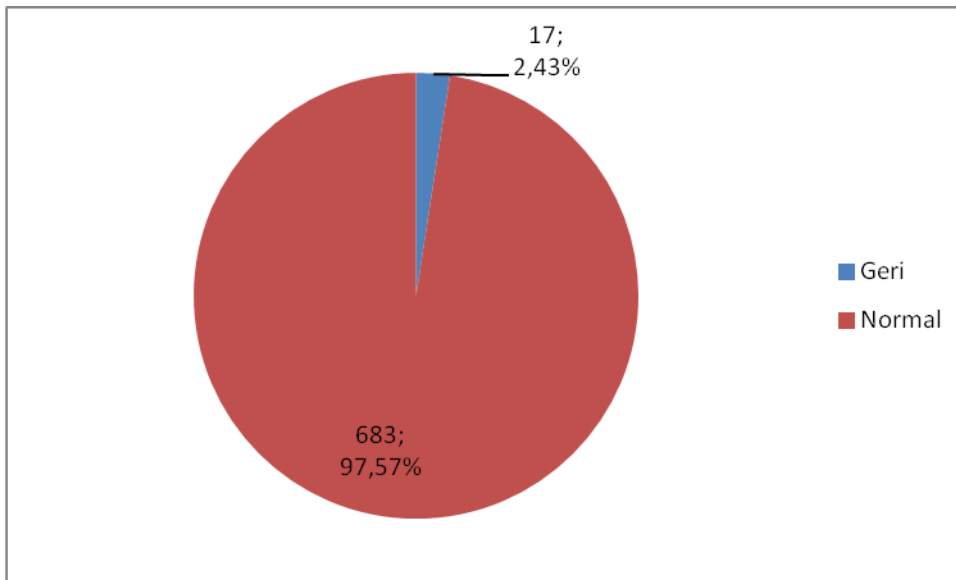
K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Tablo LXVII. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Sosyal Gelişimi Karşılaştırılması

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET		SOSYAL GELİŞİM		TOPLAM
		YETERSİZ	YETERLİ	
ERKEK	n	83	528	611
	SSÇ Cins. %	13,6%	86,4%	100,0%
	Sosyal Gelişim %	89,2%	87,0%	87,3%
	TOPLAM %	11,9%	75,4%	87,3%
KIZ	n	10	79	89
	SSÇ Cins. %	11,2%	88,8%	100,0%
	Sosyal Gelişim %	10,8%	13,0%	12,7%
	TOPLAM %	1,4%	11,3%	12,7%
Toplam	n	93	607	700
	SSÇ Cins. %	13,3%	86,7%	100,0%
	Sosyal Gelişim %	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	13,3%	86,7%	100,0%

$\chi^2(1)=0,372$; $p>0,05$

Şekil 43. Çocukların Zeka Sorunu Olup Olmadığı

Sosyal inceleme raporunda çocukların çok küçük bir kısmında (%2,43) zekanın beklenen seviyenin altında ve büyük kısmında da (%97,57) normal sınırlar içinde olduğu belirtilmiştir. Suça sürüklenen çocuğun zeka seviyesi ile işlediği suç tipi ve cinsiyet arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Verilen tedbirler açısından bakıldığında ise, zeka sorunu bulunan çocukların hiç birine barınma tedbirinin verilmediği görülmektedir..

Tablo LXVIII. Suç Tipi ve Suça Sürüklenen Çocuğun Zeka Sorunu Olup Olmadığı Karşılaştırılması

SUÇ TİPİ		ZEKA SORUNU		TOPLAM
		YOK	VAR	
M.V	n	400	13	413
	Suç Tipi %	96,9%	3,1%	100,0%
	Zeka Sorunu %	58,6%	76,5%	59,0%
	TOPLAM %	57,1%	1,9%	59,0%
V.D	n	158	2	160
	Suç Tipi %	98,8%	1,2%	100,0%
	Zeka Sorunu %	23,1%	11,8%	22,9%
	TOPLAM %	22,6%	0,3%	22,9%
K.S	n	83	0	83
	Suç Tipi %	100,0%	0,0%	100,0%
	Zeka Sorunu %	12,2%	0,0%	11,9%
	TOPLAM %	11,9%	0,0%	11,9%
D.S	n	42	2	44
	Suç Tipi %	95,5%	4,5%	100,0%
	Zeka Sorunu %	6,1%	11,8%	6,3%
	TOPLAM %	6,0%	0,3%	6,3%
TOPLAM	n	683	17	700
	Suç Tipi %	97,6%	2,4%	100,0%
	Zeka Sorunu %	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	97,6%	2,4%	100,0%

$\chi^2(3)=4,737$; $p>0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Tablo LXIX. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Zeka Sorunu Olup Olmadığı Karşılaştırılması

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET		ZEKA SORUNU		TOPLAM
		YOK	VAR	
ERKEK	n	597	14	611
	SSÇ Cins. %	97,7%	2,3%	100,0%
	Zeka Sorunu %	87,4%	82,4%	87,3%
	TOPLAM %	85,3%	2,0%	87,3%
KIZ	n	86	3	89
	SSÇ Cins. %	96,6%	3,4%	100,0%
	Zeka Sorunu %	12,6%	17,6%	12,7%
	TOPLAM %	12,3%	,4%	12,7%
Toplam	n	683	17	700
	SSÇ Cins. %	97,6%	2,4%	100,0%
	Zeka Sorunu %	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	97,6%	2,4%	100,0%

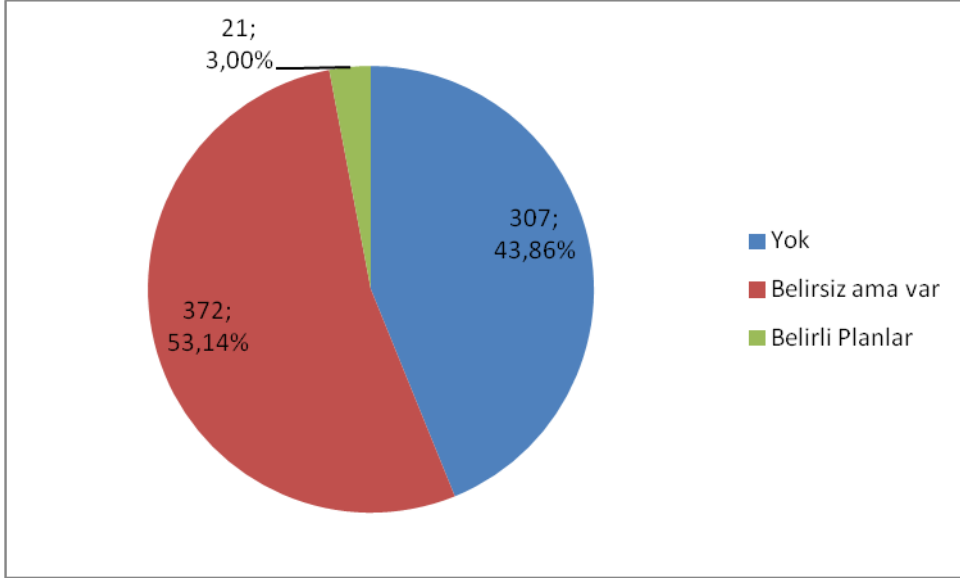
$\chi^2(1)=0,382$; $p>0,05$

Tablo LXX. Suça Sürüklenen Çocuğun Zeka Sorunu Olup Olmadığı ve Karar verilen Güvenlik Tedbiri Karşılaştırılması

TEDBİR		ZEKA SORUNU		TOPLAM
		YOK	VAR	
Danışmanlık	n	681	17	698
	Tedbirler %	97,6%	2,4%	100,0%
	Zeka Sorunu %	52,2%	56,7%	52,3%
	TOPLAM %	51,0%	1,3%	52,3%
Eğitim	n	319	8	327
	Tedbirler %	97,6%	2,4%	100,0%
	Zeka Sorunu %	24,5%	26,7%	24,5%
	TOPLAM %	23,9%	,6%	24,5%
Sağlık	n	261	5	266
	Tedbirler %	98,1%	1,9%	100,0%
	Zeka Sorunu %	20,0%	16,7%	19,9%
	TOPLAM %	19,6%	,4%	19,9%
Barınma	n	43	0	43
	Tedbirler %	100,0%	,0%	100,0%
	Zeka Sorunu %	3,3%	,0%	3,2%
	TOPLAM %	3,2%	,0%	3,2%
TOPLAM	n	1304	30	1334
	Tedbirler %	97,8%	2,2%	100,0%
	Zeka Sorunu %	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	97,8%	2,2%	100,0%

$\chi^2(3)=1,323$; $p>0,05$

Danışmanlık tedbiri zeka sorunu olduğu tespit edilen çocuklara %56,7 oranında verilmiştir. Bu çocuklara verilen eğitim tedbiri de %26,7 olarak gerçekleşmiştir. Zeka sorunu olan çocuklara barınma tedbirinin hiç verilmemiş olması dikkat çekicidir.

Şekil 44. Gelecek Planları

Suçta sürüklenen çocukların gelecek planlarına bakıldığında ise, çocukların büyük çoğunluğunun bir gelecek planına sahip olduğu görülmektedir. Çocukların büyük kısmı (%53,14) belirsiz gelecek planları olduğunu söylerken, küçük bir grup (%3,00) çok spesifik gelecek planları olduğunu belirtmiştir. Çocuğun gelecek planının olması ile suç tipi, çocuğun cinsiyeti ve çocuk hakkında verilen tedbir arasında anlamlı bir fark görülmemiştir.

Tablo LXXI. Suç Tipi ve Suça Sürüklenen Çocuğun Gelecek Planı Olup Olmadığı Karşılaştırılması

SUÇ TİPİ		GELECEK PLANLARI			TOPLAM
		YOK	BELİRSİZ	BELİRLİ PLANLAR	
M.V	n	179	224	10	413
	Suç Tipi %	43,3%	54,2%	2,4%	100,0%
	Gelecek Planları %	58,3%	60,2%	47,6%	59,0%
	TOPLAM %	25,6%	32,0%	1,4%	59,0%
V.D	n	71	83	6	160
	Suç Tipi %	44,4%	51,9%	3,8%	100,0%
	Gelecek Planları %	23,1%	22,3%	28,6%	22,9%
	TOPLAM %	10,1%	11,9%	,9%	22,9%
K.S	n	41	39	3	83
	Suç Tipi %	49,4%	47,0%	3,6%	100,0%
	Gelecek Planları %	13,4%	10,5%	14,3%	11,9%
	TOPLAM %	5,9%	5,6%	,4%	11,9%
D.S	n	16	26	2	44
	Suç Tipi %	36,4%	59,1%	4,5%	100,0%
	Gelecek Planları %	5,2%	7,0%	9,5%	6,3%
	TOPLAM %	2,3%	3,7%	,3%	6,3%
TOPLAM	n	307	372	21	700
	Suç Tipi %	43,9%	53,1%	3,0%	100,0%
	gelecek planları %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	43,9%	53,1%	3,0%	100,0%

$\chi^2(6)=3,421$; $p>0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Tablo LXXII. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Gelecek Planları Olup Olmadığı Karşılaştırılması

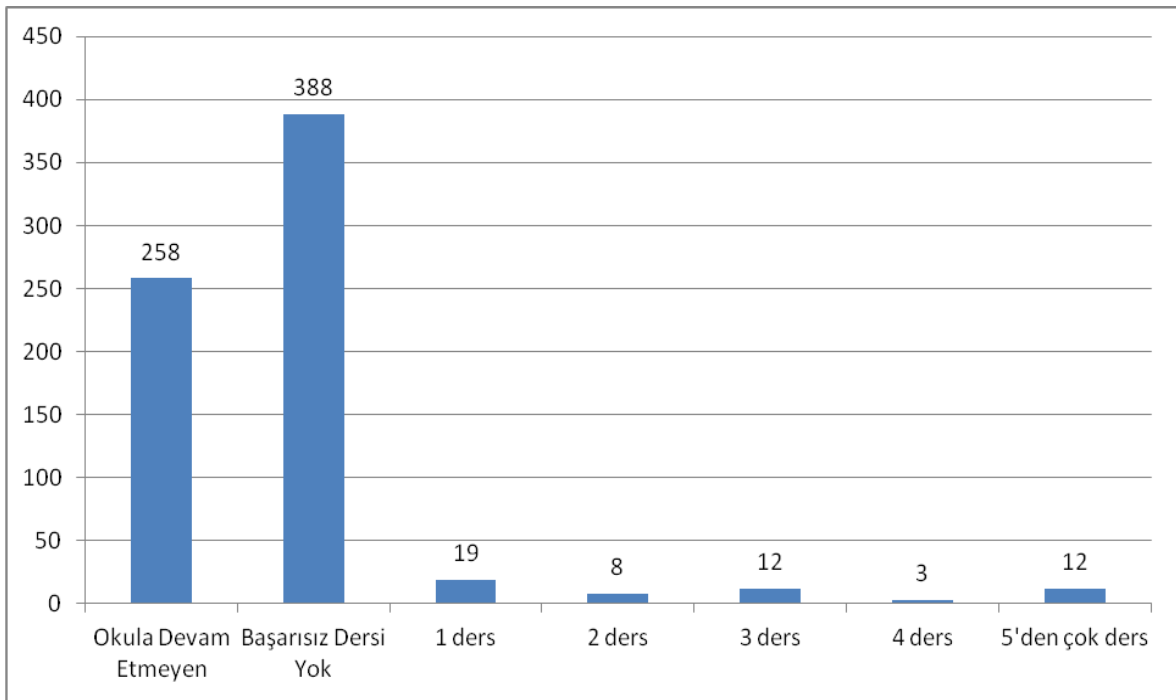
SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET		GELECEK PLANLARI			TOPLAM
		YOK	BELİRSİZ	BELİRLİ PLANLAR	
ERKEK	n	269	323	19	611
	SSÇ Cins. %	44,0%	52,9%	3,1%	100,0%
	Gelecek Planları %	87,6%	86,8%	90,5%	87,3%
	TOPLAM %	38,4%	46,1%	2,7%	87,3%
KIZ	n	38	49	2	89
	SSÇ Cins. %	42,7%	55,1%	2,2%	100,0%
	Gelecek Planları %	12,4%	13,2%	9,5%	12,7%
	TOPLAM %	5,4%	7,0%	,3%	12,7%
Toplam	n	307	372	21	700
	SSÇ Cins. %	43,9%	53,1%	3,0%	100,0%
	Gelecek Planları %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	43,9%	53,1%	3,0%	100,0%

$\chi^2(2)=0,294$; $p>0,05$

Tablo LXXIII. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir Kararları ve Çocuğun Gelecek Planının Olup Olmadığı Karşılaştırılması

TEDBİR		GELECEK PLANLARI			TOPLAM
		YOK	BELİRSİZ	BELİRLİ PLANLAR	
Danışmanlık n		306	371	21	698
Tedbirler %		43,8%	53,2%	3,0%	100,0%
Gelecek Planları %		49,8%	54,0%	63,6%	52,3%
TOPLAM %		22,9%	27,8%	1,6%	52,3%
Eğitim	n	157	162	8	327
	Tedbirler %	48,0%	49,5%	2,4%	100,0%
	Gelecek Planları %	25,6%	23,6%	24,2%	24,5%
	TOPLAM %	11,8%	12,1%	,6%	24,5%
Sağlık	n	129	133	4	266
	Tedbirler %	48,5%	50,0%	1,5%	100,0%
	Gelecek Planları %	21,0%	19,4%	12,1%	19,9%
	TOPLAM %	9,7%	10,0%	,3%	19,9%
Barınma	n	22	21	0	43
	Tedbirler %	51,2%	48,8%	,0%	100,0%
	Gelecek Planları %	3,6%	3,1%	,0%	3,2%
	TOPLAM %	1,6%	1,6%	,0%	3,2%
TOPLAM	n	614	687	33	1334
	Tedbirler %	46,0%	51,5%	2,5%	100,0%
	Gelecek Planları %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	46,0%	51,5%	2,5%	100,0%

$\chi^2(6)=5,277$; $p>0,05$

Şekil 45. Okul Durumları (Başarısız Ders Sayıları)

Çocukların %36,9'u okula devam etmemektedir. Tüm çocukların %7,6'sının bir ya da daha çok başarısız dersi olduğu tespit edilmiştir. Çocukların okuldaki başarı durumları ile işledikleri suç ve cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Çocukların okulda başarı durumları ile verilen tedbir kararı arasında ise anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Hakkında danışmanlık tedbiri verilen çocukların %55,3'ü başarısız dersi olmayan çocuklardan oluşmaktayken, aynı karar verilen ve okula devam etmeyen çocukların oranı %37,0'dir. Eğitim tedbiri ise %78,9 oranında okula devam etmeyen çocuklar hakkında verilmiştir.

Tablo LXXIV. Suç Tipi ve Suça Sürüklenen Çocuğun Başarısız Ders Sayısı Karşılaştırılması

SUÇ TİPİ	BAŞARISIZ DERS SAYISI							TOPLAM
	YOK	1	2	3	4	5'ten çok	OKULA DEVAM ETMİYOR	
M.V n	240	10	4	9	1	9	140	413
Suç Tipi %	58,1%	2,4%	1,0%	2,2%	,2%	2,2%	33,9%	100,0%
Başa. Ders %	61,9%	52,6%	50,0%	75,0%	33,3%	75,0%	54,3%	59,0%
TOPLAM %	34,3%	1,4%	0,6%	1,3%	0,1%	1,3%	20,0%	59,0%
V.D n	87	4	2	2	0	2	63	160
Suç Tipi %	54,4%	2,5%	1,2%	1,2%	,0%	1,2%	39,4%	100,0%
Başa. Ders %	22,4%	21,1%	25,0%	16,7%	0,0%	16,7%	24,4%	22,9%
TOPLAM %	12,4%	,6%	,3%	,3%	,0%	,3%	9,0%	22,9%
K.S n	40	2	0	1	1	1	38	83
Suç Tipi %	48,2%	2,4%	,0%	1,2%	1,2%	1,2%	45,8%	100,0%
Başa. Ders %	10,3%	10,5%	,0%	8,3%	33,3%	8,3%	14,7%	11,9%
TOPLAM %	5,7%	,3%	,0%	,1%	,1%	,1%	5,4%	11,9%
D.S n	21	3	2	0	1	0	17	44
Suç Tipi %	47,7%	6,8%	4,5%	,0%	2,3%	,0%	38,6%	100,0%
Başa. Ders %	5,4%	15,8%	25,0%	,0%	33,3%	,0%	6,6%	6,3%
TOPLAM %	3,0%	,4%	,3%	,0%	,1%	,0%	2,4%	6,3%
Toplam n	388	19	8	12	3	12	258	700
Suç Tipi %	55,4%	2,7%	1,1%	1,7%	,4%	1,7%	36,9%	100,0%
Başa. Ders %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %	55,4%	2,7%	1,1%	1,7%	,4%	1,7%	36,9%	100,0%

$\chi^2(18)=22,242$; $p>0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Tablo LXXV. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Başarısız Ders Sayısı karşılaştırılması

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET		BAŞARISIZ DERS SAYISI						OKULA DEVAM ETMİYOR	TOPLAM
		YOK	1	2	3	4	5'ten çok		
ERKEK	n	340	17	6	11	3	10	224	611
	SSÇ Cins. %	55,6%	2,8%	1,0%	1,8%	,5%	1,6%	36,7%	100,0%
	Baş. Ders %	87,6%	89,5%	75,0%	91,7%	100,0%	83,3%	86,8%	87,3%
	TOPLAM %	48,6%	2,4%	,9%	1,6%	,4%	1,4%	32,0%	87,3%
KIZ	n	48	2	2	1	0	2	34	89
	SSÇ Cins. %	53,9%	2,2%	2,2%	1,1%	,0%	2,2%	38,2%	100,0%
	Baş. Ders %	12,4%	10,5%	25,0%	8,3%	,0%	16,7%	13,2%	12,7%
	TOPLAM %	6,9%	,3%	,3%	,1%	,0%	,3%	4,9%	12,7%
Toplam	n	388	19	8	12	3	12	258	700
	SSÇ Cins. %	55,4%	2,7%	1,1%	1,7%	,4%	1,7%	36,9%	100,0%
	Baş. Ders %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	55,4%	2,7%	1,1%	1,7%	,4%	1,7%	36,9%	100,0%

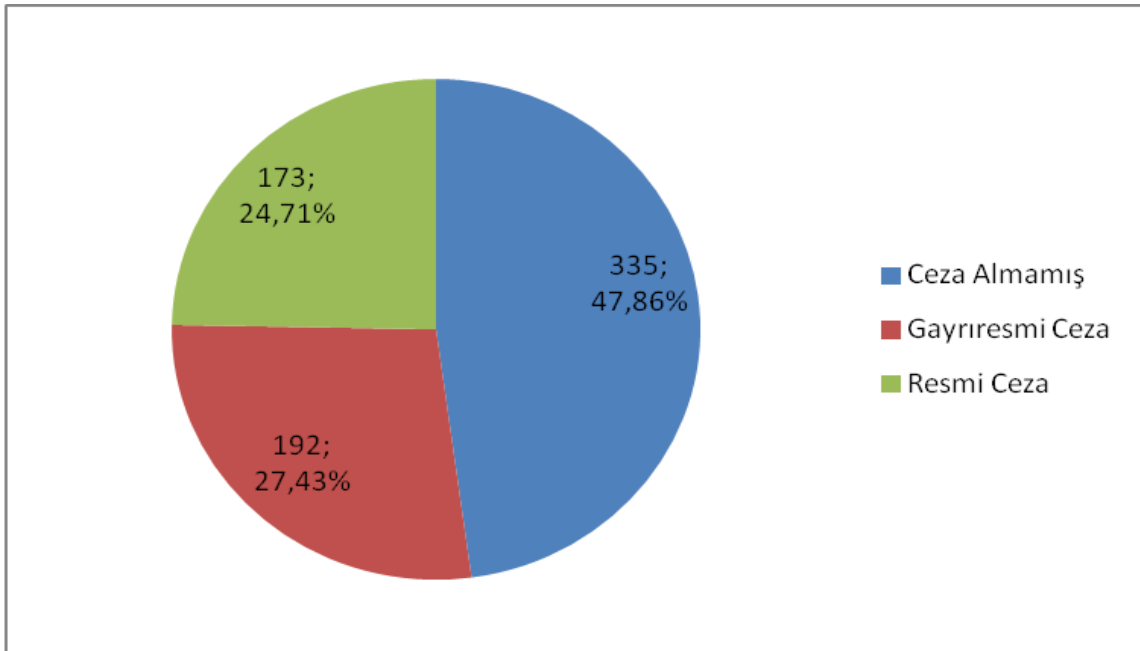
$\chi^2(6)=2,075$; $p>0,05$

SSÇ Suça sürüklenen çocuk

Tablo LXXVI. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Güvenlik Tedbiri Kararı ile Başarısız Ders Sayısı Karşılaştırması

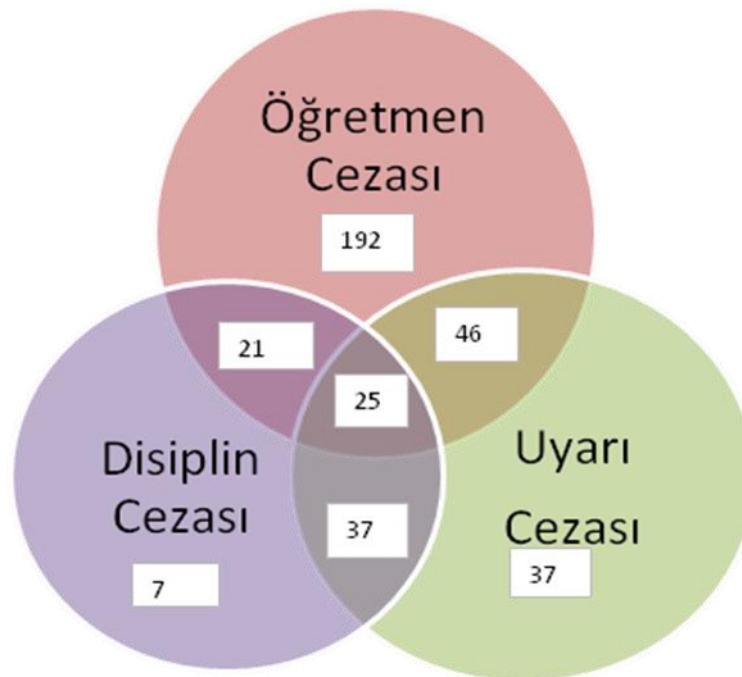
TEDBİR	BAŞARISIZ DERS							TOPLAM
	YOK	1	2	3	4	5'ten çok	OKULA DEVAM ETMİYOR	
Danışmanlık n	386	19	8	12	3	12	258	698
Tedbirler %	55,3%	2,7%	1,1%	1,7%	,4%	1,7%	37,0%	100,0%
Baş. Ders %	67,2%	79,2%	57,1%	66,7%	100,0%	63,2%	37,8%	52,3%
TOPLAM %	28,9%	1,4%	,6%	,9%	,2%	,9%	19,3%	52,3%
Eğitim n	61	1	2	2	0	3	258	327
Tedbirler %	18,7%	,3%	,6%	,6%	,0%	,9%	78,9%	100,0%
Baş. Ders %	10,6%	4,2%	14,3%	11,1%	,0%	15,8%	37,8%	24,5%
TOPLAM %	4,6%	,1%	,1%	,1%	,0%	,2%	19,3%	24,5%
Sağlık n	111	4	3	2	0	4	142	266
Tedbirler %	41,7%	1,5%	1,1%	,8%	,0%	1,5%	53,4%	100,0%
Baş. Ders %	19,3%	16,7%	21,4%	11,1%	,0%	21,1%	20,8%	19,9%
TOPLAM %	8,3%	,3%	,2%	,1%	,0%	,3%	10,6%	19,9%
Barınma n	16	0	1	2	0	0	24	43
Tedbirler %	37,2%	,0%	2,3%	4,7%	,0%	,0%	55,8%	100,0%
Baş. Ders %	2,8%	,0%	7,1%	11,1%	,0%	,0%	3,5%	3,2%
TOPLAM %	1,2%	,0%	,1%	,1%	,0%	,0%	1,8%	3,2%
TOPLAM n	574	24	14	18	3	19	682	1334
Tedbirler %	43,0%	1,8%	1,0%	1,3%	,2%	1,4%	51,1%	100,0%
Baş. Ders %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %	43,0%	1,8%	1,0%	1,3%	,2%	1,4%	51,1%	100,0%

$\chi^2(18)=1,6474$; $p=0,00$

Şekil 46. Okulda Ceza Alıp Almadıkları

Suçta sürüklenen ve hakkında tedbir kararı alınan çocukların daha önce okulda aldıkları cezalara bakıldığında, yarısına yakınının (%47,86) okulda resmi ya da gayri resmi herhangi bir ceza almadığı görülmektedir. Çocukların %27,43 okulda gayri resmi ceza aldığını ifade ederken, %24,71 oranında çocuğun resmi ceza aldığı görülmüştür. Okulda alınan ceza ile işlenen suç tipi, cinsiyet ve verilen tedbir kararı arasında anlamlı bir fark görülmemiştir. Okulda verilen resmi ve gayri resmi cezaların dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 47. Resmi ve Gayriresmi Cezaların Dağılımı

Tablo LXXVII. Suç Tipi ve Suça Sürüklenen Çocuğun Okulda Aldığı Ceza Karşılaştırılması

SUÇ TİPİ		OKULDA CEZA UYGULAMASI			TOPLAM
		YOK	GAYRI RESMİ CEZA	DİSİPLİN CEZASI	
M.V	n	198	104	111	413
	Suç Tipi %	47,9%	25,2%	26,9%	100,0%
	Okulda Ceza %	59,1%	54,2%	64,2%	59,0%
	TOPLAM %	28,3%	14,9%	15,9%	59,0%
V.D	n	78	55	27	160
	Suç Tipi %	48,8%	34,4%	16,9%	100,0%
	Okulda Ceza %	23,3%	28,6%	15,6%	22,9%
	TOPLAM %	11,1%	7,9%	3,9%	22,9%
K.S	n	38	21	24	83
	Suç Tipi %	45,8%	25,3%	28,9%	100,0%
	Okulda Ceza %	11,3%	10,9%	13,9%	11,9%
	TOPLAM %	5,4%	3,0%	3,4%	11,9%
D.S	n	21	12	11	44
	Suç Tipi %	47,7%	27,3%	25,0%	100,0%
	Okulda Ceza %	6,3%	6,2%	6,4%	6,3%
	TOPLAM %	3,0%	1,7%	1,6%	6,3%
TOPLAM	n	335	192	173	700
	Suç Tipi %	47,9%	27,4%	24,7%	100,0%
	Okulda Ceza %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	47,9%	27,4%	24,7%	100,0%

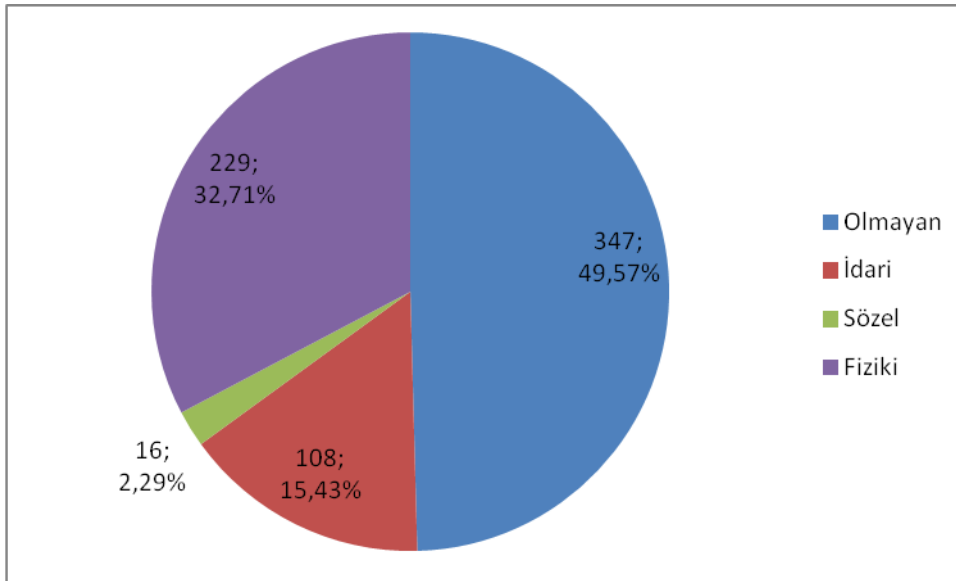
$\chi^2(6)=9,168$; $p>0,05$

Tablo LXXVIII. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir ve Okulda Ceza Alıp Almadığı Karşılaştırılması

TEDBİR	OKULDA CEZA UYGULAMASI			TOPLAM
	YOK	GAYRI RESMİ CEZA	DİSİPLİN CEZASI	
Danışmanlık n	333	192	173	698
Tedbirler %	47,7%	27,5%	24,8%	100,0%
Okulda Ceza %	53,9%	50,4%	51,6%	52,3%
TOPLAM %	25,0%	14,4%	13,0%	52,3%
Eğitim n	149	96	82	327
Tedbirler %	45,6%	29,4%	25,1%	100,0%
Okulda Ceza %	24,1%	25,2%	24,5%	24,5%
TOPLAM %	11,2%	7,2%	6,1%	24,5%
Sağlık n	116	78	72	266
Tedbirler %	43,6%	29,3%	27,1%	100,0%
Okulda Ceza %	18,8%	20,5%	21,5%	19,9%
TOPLAM %	8,7%	5,8%	5,4%	19,9%
Barınma n	20	15	8	43
Tedbirler %	46,5%	34,9%	18,6%	100,0%
Okulda Ceza %	3,2%	3,9%	2,4%	3,2%
TOPLAM %	1,5%	1,1%	,6%	3,2%
TOPLAM n	618	381	335	1334
Tedbirler %	46,3%	28,6%	25,1%	100,0%
Okulda Ceza %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %	46,3%	28,6%	25,1%	100,0%

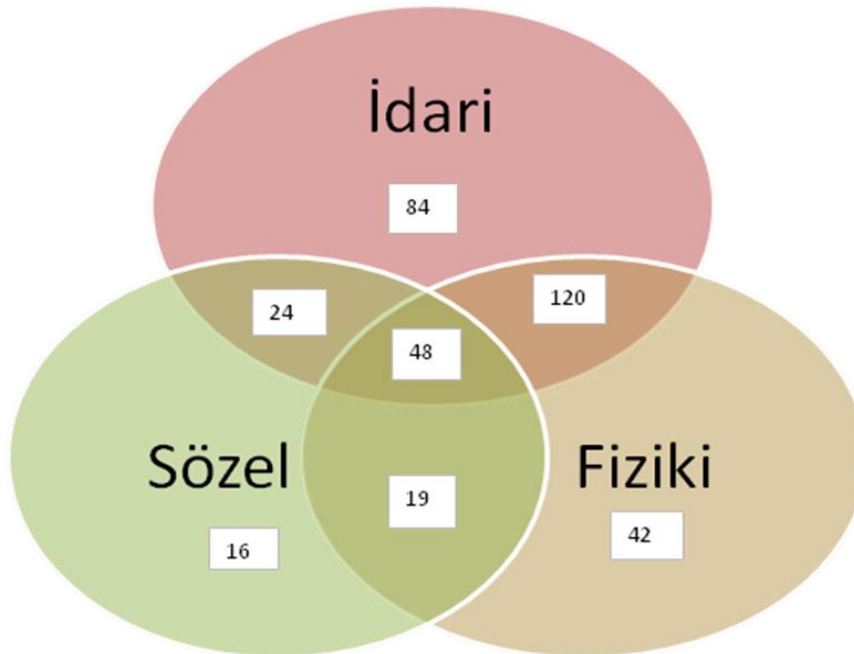
$\chi^2(6)=2,913$; $p>0,05$

Barınma tedbiri kararı verilenlerin %46,5'i okulda resmi ya da gayri resmi bir ceza almamıştır.

Şekil 48. Statü Suçları

Çocukların okulda işledikleri statü suçlarına bakıldığında ise, çocukların yaklaşık yarısının (%49,57) herhangi bir statü suçu işlemedikleri, %32,71'nin fiziki şiddet olayına karıştığı, %15,43'nün idari (okula geç kalma, kopya) suçu işledikleri, %2,29'unun da yalan veya hakaret gibi sözel bir suç işledikleri görülmektedir. Çocukların işledikleri statü suçu ile işledikleri suç tipi, ve haklarında verilen tedbir kararı arasında anlamlı bir fark görülmemektedir. Cinsiyet açısından bakıldığında ise, statü suçu işlemeyenlerin büyük çoğunluğunun (%61,8) kız çocuklardan oluştuğu, fiziki statü suçlarının ise erkek çocukların çok daha büyük bir oranda (%91,7) işledikleri görülmektedir.

Şekil 49. Statü Suçları

Tablo LXXIX. Suç Tipi ve Çocukların İşledikleri Statü Suçları

SUÇ TİPİ		STATÜ SUÇLARI				TOPLAM
		YOK	OKULDAN KAÇMA	YALAN	KAVGA	
M.V	n	207	59	12	135	413
	Suç Tipi %	50,1%	14,3%	2,9%	32,7%	100,0%
	Statü Suçu %	59,7%	54,6%	75,0%	59,0%	59,0%
	TOPLAM %	29,6%	8,4%	1,7%	19,3%	59,0%
V.D	n	80	27	1	52	160
	Suç Tipi %	50,0%	16,9%	,6%	32,5%	100,0%
	Statü Suçu %	23,1%	25,0%	6,2%	22,7%	22,9%
	TOPLAM %	11,4%	3,9%	,1%	7,4%	22,9%
K.S	n	39	15	2	27	83
	Suç Tipi %	47,0%	18,1%	2,4%	32,5%	100,0%
	Statü Suçu %	11,2%	13,9%	12,5%	11,8%	11,9%
	TOPLAM %	5,6%	2,1%	,3%	3,9%	11,9%
D.S	n	21	7	1	15	44
	Suç Tipi %	47,7%	15,9%	2,3%	34,1%	100,0%
	Statü Suçu %	6,1%	6,5%	6,2%	6,6%	6,3%
	TOPLAM %	3,0%	1,0%	,1%	2,1%	6,3%
TOPLAM	n	347	108	16	229	700
	Suç Tipi %	49,6%	15,4%	2,3%	32,7%	100,0%
	Statü Suçu %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	49,6%	15,4%	2,3%	32,7%	100,0%

 $\chi^2(9)=3,781$; $p>0,05$

Tablo LXXX. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve İşlediği Statü Suçları

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET	STATÜ SUÇLARI				TOPLAM
	YOK	OKULDAN KAÇMA	YALAN	KAVGA	
ERKEK n	292	95	14	210	611
SSÇ Cins. %	47,8%	15,5%	2,3%	34,4%	100,0%
Statü Suçu %	84,1%	88,0%	87,5%	91,7%	87,3%
TOPLAM %	41,7%	13,6%	2,0%	30,0%	87,3%
KIZ n	55	13	2	19	89
SSÇ Cins. %	61,8%	14,6%	2,2%	21,3%	100,0%
Statü Suçu %	15,9%	12,0%	12,5%	8,3%	12,7%
TOPLAM %	7,9%	1,9%	,3%	2,7%	12,7%
TOPLAM n	347	108	16	229	700
SSÇ Cins. %	49,6%	15,4%	2,3%	32,7%	100,0%
Statü Suçu %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %	49,6%	15,4%	2,3%	32,7%	100,0%

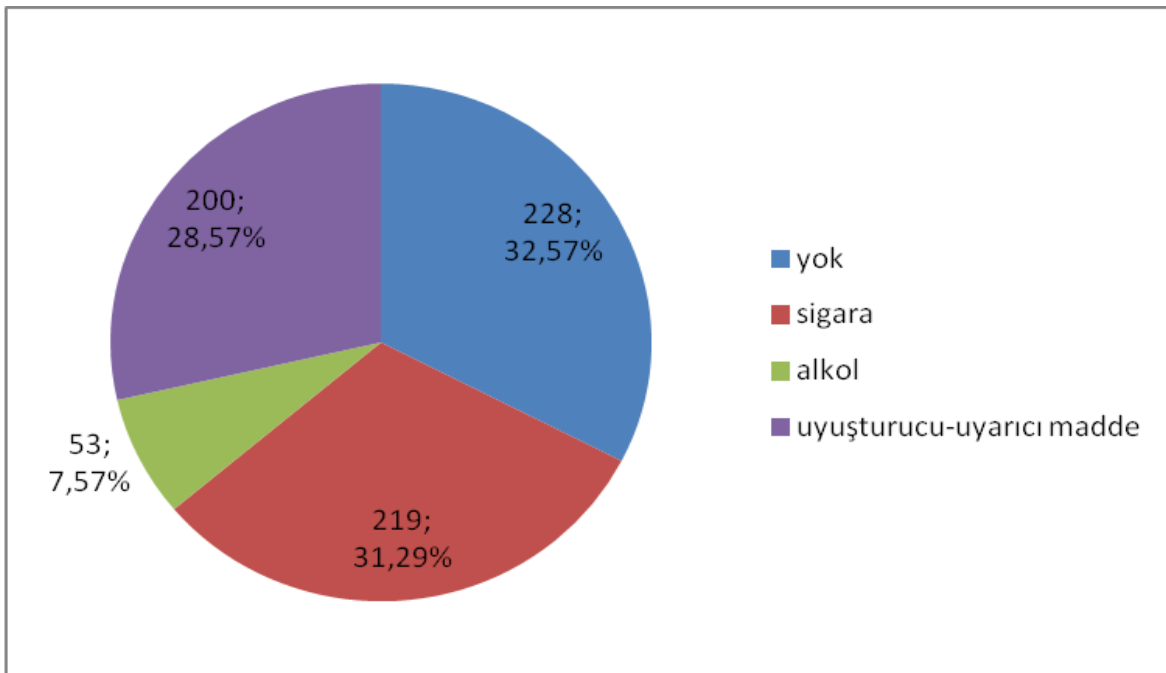
 $\chi^2(3)=7,146$; $p>0,05$

Tablo LXXXI. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir Kararı ve İşledikleri Statü Suçları Karşılaştırması

TEDBİR		STATÜ SUÇLARI				TOPLAM
		YOK	OKULDAN KAÇMA	YALAN	KAVGA	
Danışmanlık n		345	108	16	229	698
Tedbirler %		49,4%	15,5%	2,3%	32,8%	100,0%
Statü Suçu %		54,3%	52,7%	72,7%	48,5%	52,3%
TOPLAM %		25,9%	8,1%	1,2%	17,2%	52,3%
Eğitim	n	147	51	5	124	327
	Tedbirler %	45,0%	15,6%	1,5%	37,9%	100,0%
	Statü Suçu %	23,1%	24,9%	22,7%	26,3%	24,5%
	TOPLAM %	11,0%	3,8%	,4%	9,3%	24,5%
Sağlık	n	126	37	1	102	266
	Tedbirler %	47,4%	13,9%	,4%	38,3%	100,0%
	Statü Suçu %	19,8%	18,0%	4,5%	21,6%	19,9%
	TOPLAM %	9,4%	2,8%	,1%	7,6%	19,9%
Barınma	n	17	9	0	17	43
	Tedbirler %	39,5%	20,9%	,0%	39,5%	100,0%
	Statü Suçu %	2,7%	4,4%	,0%	3,6%	3,2%
	TOPLAM %	1,3%	,7%	,0%	1,3%	3,2%
TOPLAM	n	635	205	22	472	1334
	Tedbirler %	47,6%	15,4%	1,6%	35,4%	100,0%
	Statü Suçu %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	47,6%	15,4%	1,6%	35,4%	100,0%

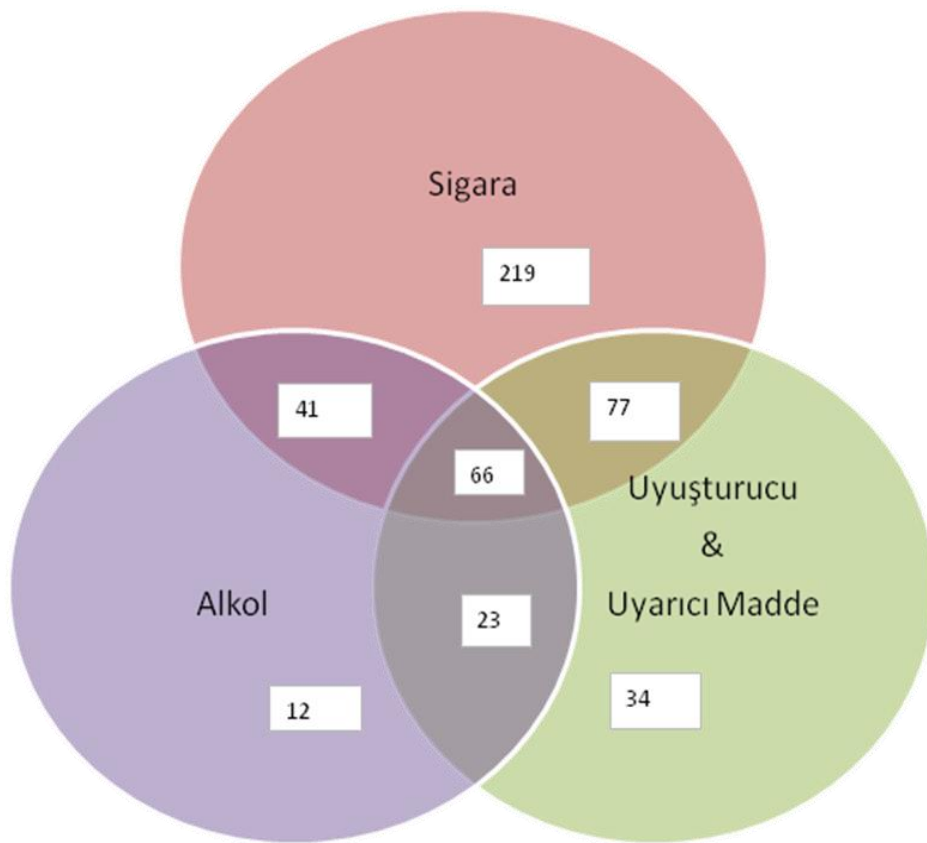
$\chi^2(9)=10,686$; $p>0,05$

Yalan alışkanlığı olanların %72,7'sine danışmanlık tedbiri verilmiştir. Okuldan kaçma alışkanlığı olanlarda bu oran %52,7'dir. Ayrıca okuldan kaçma alışkanlığı olan gruba %24,9 oranında eğitim tediri verilmiştir.

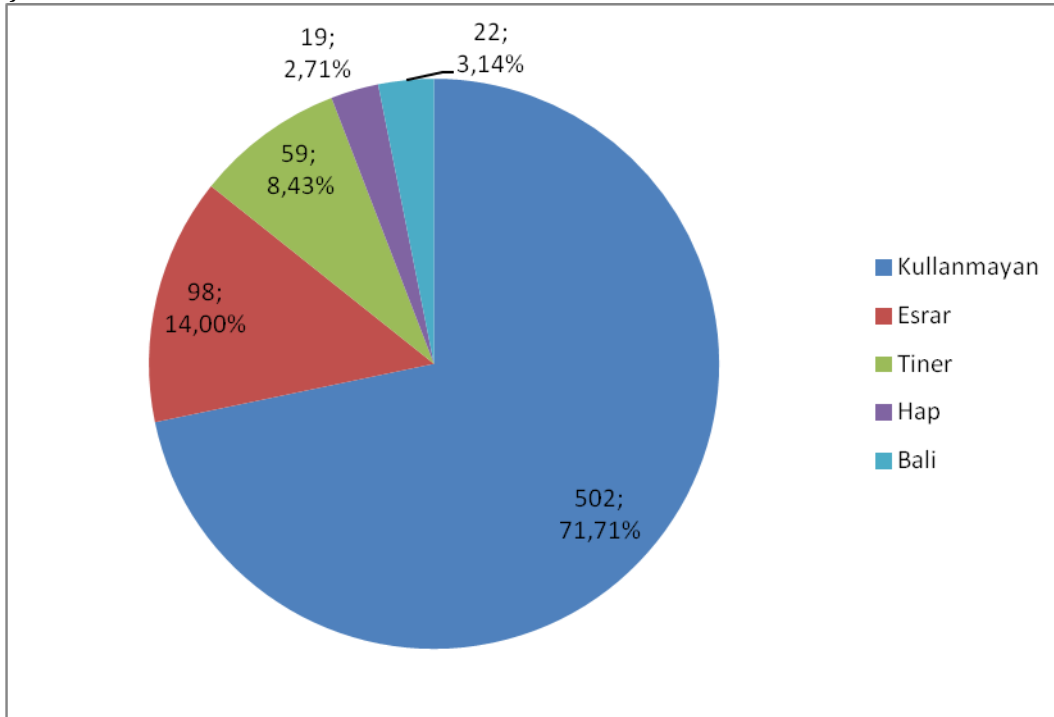

Şekil 50. Madde Kullanımı

Hakkında tedbir kararı verilen 12-15 yaş grubu suça sürüklenen çocukların madde kullanım alışkanlıklarına bakıldığında, çocukların %32,57'si herhangi bir madde kullanmazken geri kalanının (%67,43) bir ya da birden çok madde kullandığı görülmektedir. Çocukların %31,29'unun sigara, %28,57'sinin uyuşturucu-uyarıcı madde ve %7,57'sinin alkol kullandığı görülmüştür. Çocukların %14'ü esrar, %8,43'ü tiner, %2,74'ü hap ve %3,14 bali kullandığını belirtmiştir. 67 suçun işlenmeden önce uyuşturucu-uyarıcı madde kullanımı gerçekleşmiştir. Bu oran, uyuşturucu kullanan suça sürüklenen çocukların (198) %33,84'ünü teşkil etmektedir. İşlenen suç tipi ve madde kullanımı arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Alkol kullananların %73,6'sı mal varlığına karşı suç işlerken, uyuşturucu madde suçu işleyenlerin %45,8'i uyuşturucu-uyarıcı madde kullandıklarını belirtmişlerdir. Madde kullanımı ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Madde kullanımı ile verilen tedbir arasında da bir anlamlı bir fark görülmektedir. Sağlık tedbiri kararı %69,2 oranında uyuşturucu-uyarıcı madde kullanan çocuklara yönelik olarak verilmiştir..

Şekil 51. Madde Kullanımı

Şekil 52. Diğer Maddeler Kullanımı

Tablo LXXXII. Suç Tipi ve Madde Kullanımı

SUÇ TİPİ		MADDE KULLANIMI				TOPLAM
		YOK	SİĞARA	ALKOL	DİĞER MADDE	
M.V	n	136	129	39	109	413
	Suç Tipi %	32,9%	31,2%	9,4%	26,4%	100,0%
	Madde Kull %	59,6%	58,9%	73,6%	54,5%	59,0%
	TOPLAM %	19,4%	18,4%	5,6%	15,6%	59,0%
V.D	n	60	48	7	45	160
	Suç Tipi %	37,5%	30,0%	4,4%	28,1%	100,0%
	Madde Kull %	26,3%	21,9%	13,2%	22,5%	22,9%
	TOPLAM %	8,6%	6,9%	1,0%	6,4%	22,9%
K.S	n	12	27	6	38	83
	Suç Tipi %	14,5%	32,5%	7,2%	45,8%	100,0%
	Madde Kull %	5,3%	12,3%	11,3%	19,0%	11,9%
	TOPLAM %	1,7%	3,9%	,9%	5,4%	11,9%
D.S	n	20	15	1	8	44
	Suç Tipi %	45,5%	34,1%	2,3%	18,2%	100,0%
	Madde Kull %	8,8%	6,8%	1,9%	4,0%	6,3%
	TOPLAM %	2,9%	2,1%	,1%	1,1%	6,3%
TOPLAM	n	228	219	53	200	700
	Suç Tipi %	32,6%	31,3%	7,6%	28,6%	100,0%
	Madde Kull %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	32,6%	31,3%	7,6%	28,6%	100,0%

 $\chi^2(9)=28,729$; $p<0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Tablo LXXXIII. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Madde Kullanımı Karşılaştırılması

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET		MADDE KULLANIMI				TOPLAM
		YOK	SİGARA	ALKOL	DİĞER MADDE	
ERKEK	n	203	191	42	175	611
	SSÇ Cins. %	33,2%	31,3%	6,9%	28,6%	100,0%
	Madde Kull. %	89,0%	87,2%	79,2%	87,5%	87,3%
	TOPLAM %	29,0%	27,3%	6,0%	25,0%	87,3%
KIZ	n	25	28	11	25	89
	SSÇ Cins. %	28,1%	31,5%	12,4%	28,1%	100,0%
	Madde Kull. %	11,0%	12,8%	20,8%	12,5%	12,7%
	TOPLAM %	3,6%	4,0%	1,6%	3,6%	12,7%
TOPLAM	n	228	219	53	200	700
	SSÇ Cins. %	32,6%	31,3%	7,6%	28,6%	100,0%
	Madde Kull. %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	32,6%	31,3%	7,6%	28,6%	100,0%

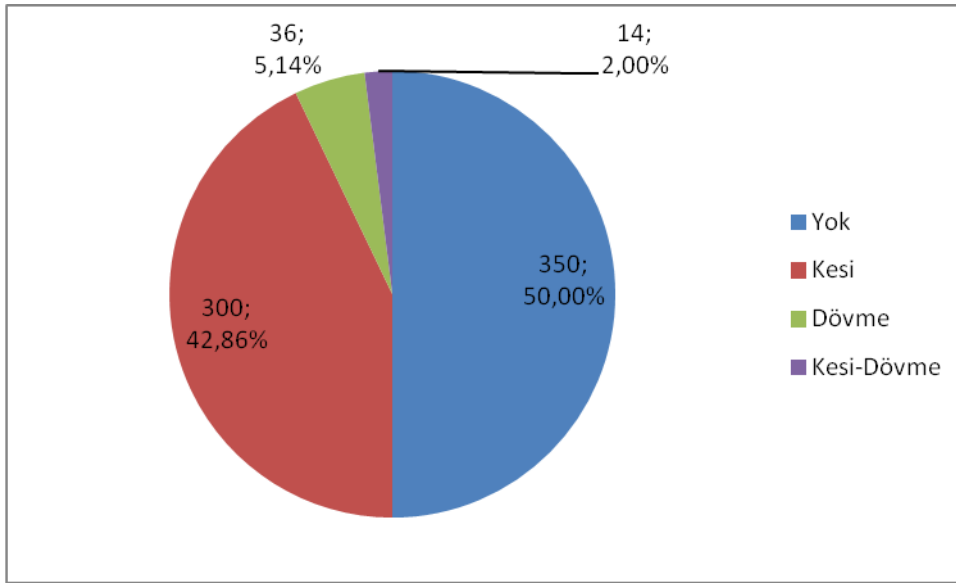
$\chi^2(3)=3,725$; $p>0,05$

SSÇ Suça Sürüklenen Çocuk

Tablo LXXXIV. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir ve Madde Kullanımı Karşılaştırılması

TEDBİR		MADDE KULLANIMI				TOPLAM
		YOK	SİĞARA	ALKOL	DİĞER MADDE	
Danışmanlık	n	228	218	53	199	698
	Tedbirler %	32,7%	31,2%	7,6%	28,5%	100,0%
	Madde Kull. %	62,8%	58,4%	59,6%	39,1%	52,3%
	TOPLAM %	17,1%	16,3%	4,0%	14,9%	52,3%
Eğitim	n	86	104	25	112	327
	Tedbirler %	26,3%	31,8%	7,6%	34,3%	100,0%
	Madde Kull. %	23,7%	27,9%	28,1%	22,0%	24,5%
	TOPLAM %	6,4%	7,8%	1,9%	8,4%	24,5%
Sağlık	n	31	40	11	184	266
	Tedbirler %	11,7%	15,0%	4,1%	69,2%	100,0%
	Madde Kull. %	8,5%	10,7%	12,4%	36,1%	19,9%
	TOPLAM %	2,3%	3,0%	,8%	13,8%	19,9%
Barınma	n	18	11	0	14	43
	Tedbirler %	41,9%	25,6%	,0%	32,6%	100,0%
	Madde Kull. %	5,0%	2,9%	,0%	2,8%	3,2%
	TOPLAM %	1,3%	,8%	,0%	1,0%	3,2%
TOPLAM	n	363	373	89	509	1334
	Tedbirler %	27,2%	28,0%	6,7%	38,2%	100,0%
	Madde Kull. %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	27,2%	28,0%	6,7%	38,2%	100,0%

$\chi^2(9)=1,477$; $p=0,000$

Şekil 53. Kendine Zarar Verme Davranışları

Çocukların yarısının bedeninde kesi, dövme türü izlere rastlanmıştır. Bu izlerin %42,86'sini kesi, %5,14'ünü dövme ve %2,00'sini hem kesi hem de dövme teşkil etmektedir. Çocukların işledikleri suç tipi ve cinsiyetleri ile vücutlarında bulunan izler arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Ancak vücut izleri ve madde kullanımı arasında anlamlı bir fark görülmektedir. Alkol kullanan çocukların %56,6'sında ve uyuşturucu-uyarı madde kullananların %50'sinde kesi izine rastlanmıştır. Vücutta iz olmayanların %66,2'si ise herhangi bir madde kullanmamaktadırlar. Vücutta bulunan izler ile aile içi şiddet arasında da anlamlı bir fark görülmektedir. Aile içi şiddet vakasının olmadığı grupta yer alan çocukların %77,30'unun bedeninde sonradan yapılma herhangi bir iz bulunmazken, ailede ihmal vakası olanların %50,8'inde kesi izine rastlanmıştır. Aynı şekilde çocuklara verilen tedbir kararları ile kendine zarar verici davranış arasında da anlamlı farka rastlanmıştır. Sağlık tedbirinin %61,7'si vücutunda bir yada da daha çok iz olanlara verilirlerken barınma kararları da %53,5 oranında bu gruba verilmiştir.

Tablo LXXXV. Suç Tipi ve Suça Sürüklenen Çocukların Kendine Zarar verici davranışları

SUÇ TİPİ		KENDİNE ZARAR DAVRANIŞI				TOPLAM
		YOK	KESİ	DÖVME	KESİ ve DÖVME	
M.V	n	200	185	18	10	413
	Suç Tipi %	48,4%	44,8%	4,4%	2,4%	100,0%
	Zarar Davr. %	57,1%	61,7%	50,0%	71,4%	59,0%
	TOPLAM %	28,6%	26,4%	2,6%	1,4%	59,0%
V.D	n	94	58	6	2	160
	Suç Tipi %	58,8%	36,2%	3,8%	1,2%	100,0%
	Zarar Davr. %	26,9%	19,3%	16,7%	14,3%	22,9%
	TOPLAM %	13,4%	8,3%	0,9%	0,3%	22,9%
K.S	n	33	38	10	2	83
	Suç Tipi %	39,8%	45,8%	12,0%	2,4%	100,0%
	Zarar Davr. %	9,4%	12,7%	27,8%	14,3%	11,9%
	TOPLAM %	4,7%	5,4%	1,4%	0,3%	11,9%
D.S	n	23	19	2	0	44
	Suç Tipi %	52,3%	43,2%	4,5%	0,0%	100,0%
	Zarar Davr. %	6,6%	6,3%	5,6%	0,0%	6,3%
	TOPLAM %	3,3%	2,7%	0,3%	0,0%	6,3%
TOPLAM	n	350	300	36	14	700
	Suç Tipi %	50,0%	42,9%	5,1%	2,0%	100,0%
	Zarar Davr. %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	50,0%	42,9%	5,1%	2,0%	100,0%

$\chi^2(9)=17,189$; $p<0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Tablo LXXXVI. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Kendine Zarar verici davranışları

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET		KENDİNE ZARAR DAVRANIŞI				TOPLAM
		YOK	KESİ	DÖVME	KESİ ve DÖVME	
ERKEK	n	302	264	32	13	611
	SSÇ Cins. %	49,4%	43,2%	5,2%	2,1%	100,0%
	Zarar Davr. %	86,3%	88,0%	88,9%	92,9%	87,3%
	TOPLAM %	43,1%	37,7%	4,6%	1,9%	87,3%
KIZ	n	48	36	4	1	89
	SSÇ Cins. %	53,9%	40,4%	4,5%	1,1%	100,0%
	Zarar Davr. %	13,7%	12,0%	11,1%	7,1%	12,7%
	TOPLAM %	6,9%	5,1%	,6%	,1%	12,7%
Toplam	n	350	300	36	14	700
	SSÇ Cins. %	50,0%	42,9%	5,1%	2,0%	100,0%
	Zarar Davr. %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	50,0%	42,9%	5,1%	2,0%	100,0%

$\chi^2(3)=0,928$; $p>0,05$

Tablo LXXXVII. Suça Sürüklenen Çocuğun Madde Kullanımı ve Kendine Zarar verici davranışları

MADDE KULLANIMI		KENDİNE ZARAR DAVRANIŞI				TOPLAM
		YOK	KESİ	DÖVME	KESİ ve DÖVME	
YOK	n	151	68	4	5	228
	Madde Kull.%	66,2%	29,8%	1,8%	2,2%	100,0%
	Zarar Davr. %	43,1%	22,7%	11,1%	35,7%	32,6%
	TOPLAM %	21,6%	9,7%	,6%	,7%	32,6%
SİĞARA	n	102	102	10	5	219
	Madde Kull.%	46,6%	46,6%	4,6%	2,3%	100,0%
	Zarar Davr. %	29,1%	34,0%	27,8%	35,7%	31,3%
	TOPLAM %	14,6%	14,6%	1,4%	,7%	31,3%
ALKOL	n	20	30	3	0	53
	Madde Kull.%	37,7%	56,6%	5,7%	,0%	100,0%
	Zarar Davr. %	5,7%	10,0%	8,3%	,0%	7,6%
	TOPLAM %	2,9%	4,3%	,4%	,0%	7,6%
DİĞER	n	77	100	19	4	200
MADDE	Madde Kull.%	38,5%	50,0%	9,5%	2,0%	100,0%
	Zarar Davr. %	22,0%	33,3%	52,8%	28,6%	28,6%
	TOPLAM %	11,0%	14,3%	2,7%	,6%	28,6%
Toplam	n	350	300	36	14	700
	Madde Kull.%	50,0%	42,9%	5,1%	2,0%	100,0%
	Zarar Davr. %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	50,0%	42,9%	5,1%	2,0%	100,0%

$\chi^2(9)=47,700$; $p<0,05$

Tablo LXXXVIII. Aile İçi Şiddet ve Kendine Zarar verici davranışları

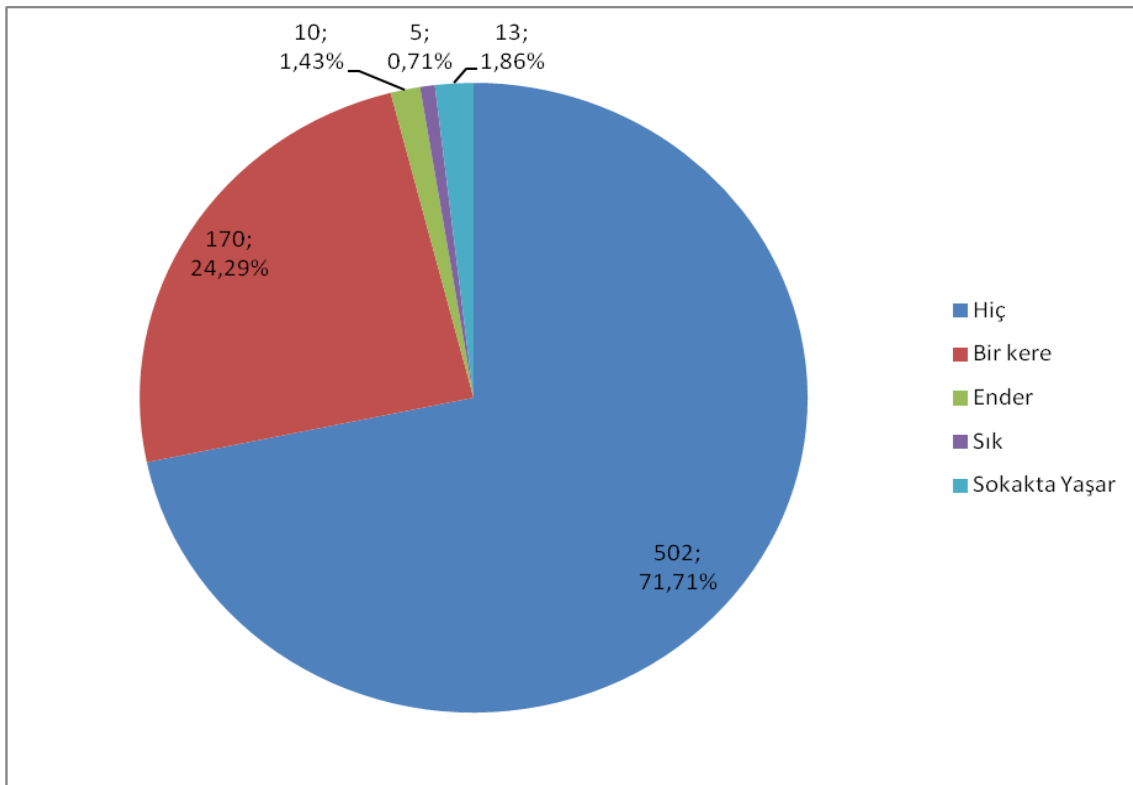
AİLE İÇİ ŞİDDET		KENDİNE ZARAR DAVRANIŞI				TOPLAM
		YOK	KESİ	DÖVME	KESİ ve DÖVME	
YOK	n	58	14	3	0	75
	Şiddet %	77,3%	18,7%	4,0%	,0%	100,0%
	Zarar Davr.%	16,6%	4,7%	8,3%	,0%	10,7%
	TOPLAM %	8,3%	2,0%	,4%	,0%	10,7%
FİZİKİ	n	20	15	2	1	38
	Şiddet %	52,6%	39,5%	5,3%	2,6%	100,0%
	Zarar Davr.%	5,7%	5,0%	5,6%	7,1%	5,4%
	TOPLAM %	2,9%	2,1%	,3%	,1%	5,4%
DUYGUSAL	n	41	17	3	2	63
	Şiddet %	65,1%	27,0%	4,8%	3,2%	100,0%
	Zarar Davr.%	11,7%	5,7%	8,3%	14,3%	9,0%
	TOPLAM %	5,9%	2,4%	,4%	,3%	9,0%
EKONOMİK	n	73	61	9	1	144
	Şiddet %	50,7%	42,4%	6,2%	,7%	100,0%
	Zarar Davr.%	20,9%	20,3%	25,0%	7,1%	20,6%
	TOPLAM %	10,4%	8,7%	1,3%	,1%	20,6%
İHMAL	n	158	193	19	10	380
	Şiddet %	41,6%	50,8%	5,0%	2,6%	100,0%
	Zarar Davr.%	45,1%	64,3%	52,8%	71,4%	54,3%
	TOPLAM %	22,6%	27,6%	2,7%	1,4%	54,3%
TOPLAM	n	350	300	36	14	700
	Şiddet %	50,0%	42,9%	5,1%	2,0%	100,0%
	Zarar Davr.%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	50,0%	42,9%	5,1%	2,0%	100,0%

 $\chi^2(12)=43,724$; $p<0,05$

Tablo LXXXIX. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir ve Kendine Zarar Verme Davranışı

TEDBİR		KENDİNE ZARAR VERME DAVRANIŞI				TOPLAM
		YOK	KESİ	DÖVME	KESİ ve DÖVME	
Danışmanlık	n	349	299	36	14	698
	Tedbirler %	50,0%	42,8%	5,2%	2,0%	100,0%
	Zarar Davr. %	57,1%	49,8%	40,9%	41,2%	52,3%
	TOPLAM %	26,2%	22,4%	2,7%	1,0%	52,3%
Eğitim	n	140	156	22	9	327
	Tedbirler %	42,8%	47,7%	6,7%	2,8%	100,0%
	Zarar Davr. %	22,9%	26,0%	25,0%	26,5%	24,5%
	TOPLAM %	10,5%	11,7%	1,6%	,7%	24,5%
Sağlık	n	102	126	28	10	266
	Tedbirler %	38,3%	47,4%	10,5%	3,8%	100,0%
	Zarar Davr. %	16,7%	21,0%	31,8%	29,4%	19,9%
	TOPLAM %	7,6%	9,4%	2,1%	,7%	19,9%
Barınma	n	20	20	2	1	43
	Tedbirler %	46,5%	46,5%	4,7%	2,3%	100,0%
	Zarar Davr. %	3,3%	3,3%	2,3%	2,9%	3,2%
	TOPLAM %	1,5%	1,5%	,1%	,1%	3,2%
TOPLAM	n	611	601	88	34	1334
	Tedbirler %	45,8%	45,1%	6,6%	2,5%	100,0%
	Zarar Davr. %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	45,8%	45,1%	6,6%	2,5%	100,0%

 $\chi^2(9)=19,238$; $p<0,05$

Şekil 54. Evden Kaçma

Çocukların %28,29'u bir yada daha çok kere evden kaçtıklarını ifade etmişlerdir. Evden bir kere kaçmış olan çocukların oranı %24,29 iken, %1,86'sı sokakta yaşadıklarını ifade etmiştir. Çocukların evden kaçması ile işledikleri suç tipi arasında anlamlı bir fark bulunamamakla birlikte evden bir kere kaçmış olanların en çok kamu sağlığına karşı suçları işledikleri (%33,7) görülmektedir. Sokakta yaşayan çocukların işlediği suçların ise ilk sırasında malvarlığına karşı işlenen suçlar (%61,5) yer almaktadır. Çocukların evden kaçma alışkanlıkları ile aile içi şiddet arasında anlamlı bir fark bulunmamış olmakla birlikte, aile içi şiddet olayı olmayan ailelerde evden hiç kaçmama oranı (%82,7) ile en yüksek çıkmıştır. Gene aile içi şiddetin olmadığı grupta evden en fazla bir kereden fazla kaçma olayı olmadığı görülmektedir. İhmale uğrayan çocukların ise evden kaçma oranları tüm diğer kategorilerden daha yüksek çıkmıştır (%32,1). Çocukların evden kaçma alışkanlıkları ile haklarında verilen tedbirler karşılaştırıldığında ise anlamlı bir fark görülmektedir. Danışmanlık tedbiri evden hiç kaçmayan gruba %71,6 oranında verilmiştir. Eğitim ve sağlık tedbirlerinin de aynı gruba sırası ile %65,7 ve 58,6 oranında verildiği görülmektedir. Barınma tedbirinin evden kaçma alışkanlığı olan veya sokakta yaşamakta olan çocuklardansa %76,7 oranında evden kaçma alışkanlığı olmayan gruba verilmiş olması ilgi çekicidir.

Tablo XC. Suç Tipi ve Suça Sürüklenen Çocukların Evden Kaçma Davranışı

SUÇ TİPİ	EVDEN KAÇMA DAVRANIŞI					TOPLAM
	YOK	1 kere	ARADA	SIK SIK	SOKAKTA YAŞAR	
M.V n	301	95	6	3	8	413
Suç Tipi %	72,9%	23,0%	1,5%	,7%	1,9%	100,0%
Evden Kaçma %	60,0%	55,9%	60,0%	60,0%	61,5%	59,0%
TOPLAM %	43,0%	13,6%	,9%	,4%	1,1%	59,0%
V.D n	116	41	2	0	1	160
Suç Tipi %	72,5%	25,6%	1,2%	,0%	,6%	100,0%
Evden Kaçma %	23,1%	24,1%	20,0%	,0%	7,7%	22,9%
TOPLAM %	16,6%	5,9%	,3%	,0%	,1%	22,9%
K.S n	49	28	2	2	2	83
Suç Tipi %	59,0%	33,7%	2,4%	2,4%	2,4%	100,0%
Evden Kaçma %	9,8%	16,5%	20,0%	40,0%	15,4%	11,9%
TOPLAM %	7,0%	4,0%	,3%	,3%	,3%	11,9%
D.S n	36	6	0	0	2	44
Suç Tipi %	81,8%	13,6%	,0%	,0%	4,5%	100,0%
Evden Kaçma %	7,2%	3,5%	,0%	,0%	15,4%	6,3%
TOPLAM %	5,1%	,9%	,0%	,0%	,3%	6,3%
TOPLAM N	502	170	10	5	13	700
Suç Tipi %	71,7%	24,3%	1,4%	0,7%	1,9%	100,0%
Evden Kaçma %	100 %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %	71,7%	24,3%	1,4%	0,7%	1,9%	100,0%

 $\chi^2(12)=17,277$; $p>0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Tablo XCI. Aile İçi Şiddet ve Evden Kaçma Davranışı

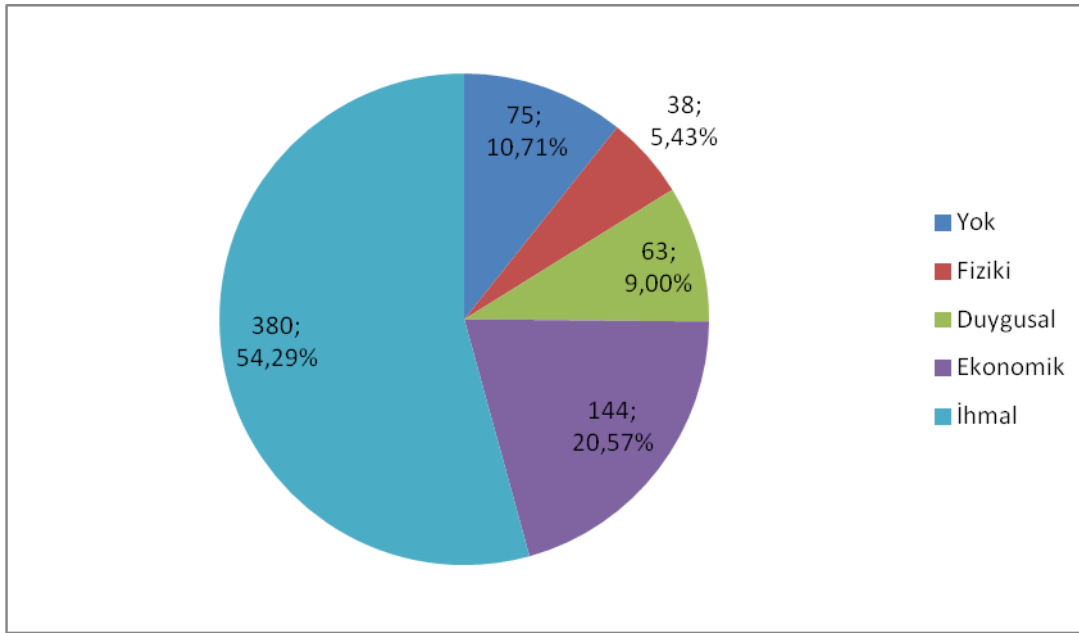
AİLE İÇİ ŞİDDET		EVDEN KAÇMA DAVRANIŞI					TOPLAM
		YOK	1 kere	ARADA	SIK	SOKAKTA YAŞAR	
YOK	n	62	13	0	0	0	75
	Şiddet %	82,7%	17,3%	,0%	,0%	,0%	100,0%
	Evden kaçma %	12,4%	7,6%	,0%	,0%	,0%	10,7%
	TOPLAM %	8,9%	1,9%	,0%	,0%	,0%	10,7%
FİZİKİ	n	27	11	0	0	0	38
	Şiddet %	71,1%	28,9%	,0%	,0%	,0%	100,0%
	Evden kaçma %	5,4%	6,5%	,0%	,0%	,0%	5,4%
	TOPLAM %	3,9%	1,6%	,0%	,0%	,0%	5,4%
DUYGUSAL	n	47	15	1	0	0	63
	Şiddet %	74,6%	23,8%	1,6%	,0%	,0%	100,0%
	Evden kaçma %	9,4%	8,8%	10,0%	,0%	,0%	9,0%
	TOPLAM %	6,7%	2,1%	0,1%	,0%	,0%	9,0%
EKONOMİK	n	108	31	2	2	1	144
	Şiddet %	75,0%	21,5%	1,4%	1,4%	,7%	100,0%
	Evden kaçma %	21,5%	18,2%	20,0%	40,0%	7,7%	20,6%
	TOPLAM %	15,4%	4,4%	0,3%	0,3%	0,1%	20,6%
İHMAL	n	258	100	7	3	12	380
	Şiddet %	67,9%	26,3%	1,8%	,8%	3,2%	100,0%
	Evden kaçma %	51,4%	58,8%	70,0%	60,0%	92,3%	54,3%
	TOPLAM %	36,9%	14,3%	1,0%	,4%	1,7%	54,3%
Toplam	n	502	170	10	5	13	700
	Şiddet %	71,7%	24,3%	1,4%	,7%	1,9%	100,0%
	Evden kaçma %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	71,7%	24,3%	1,4%	,7%	1,9%	100,0%

 $\chi^2(16)=17,320$; $p>0,05$

Tablo XCII. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir ve Evden Kaçma Davranışları

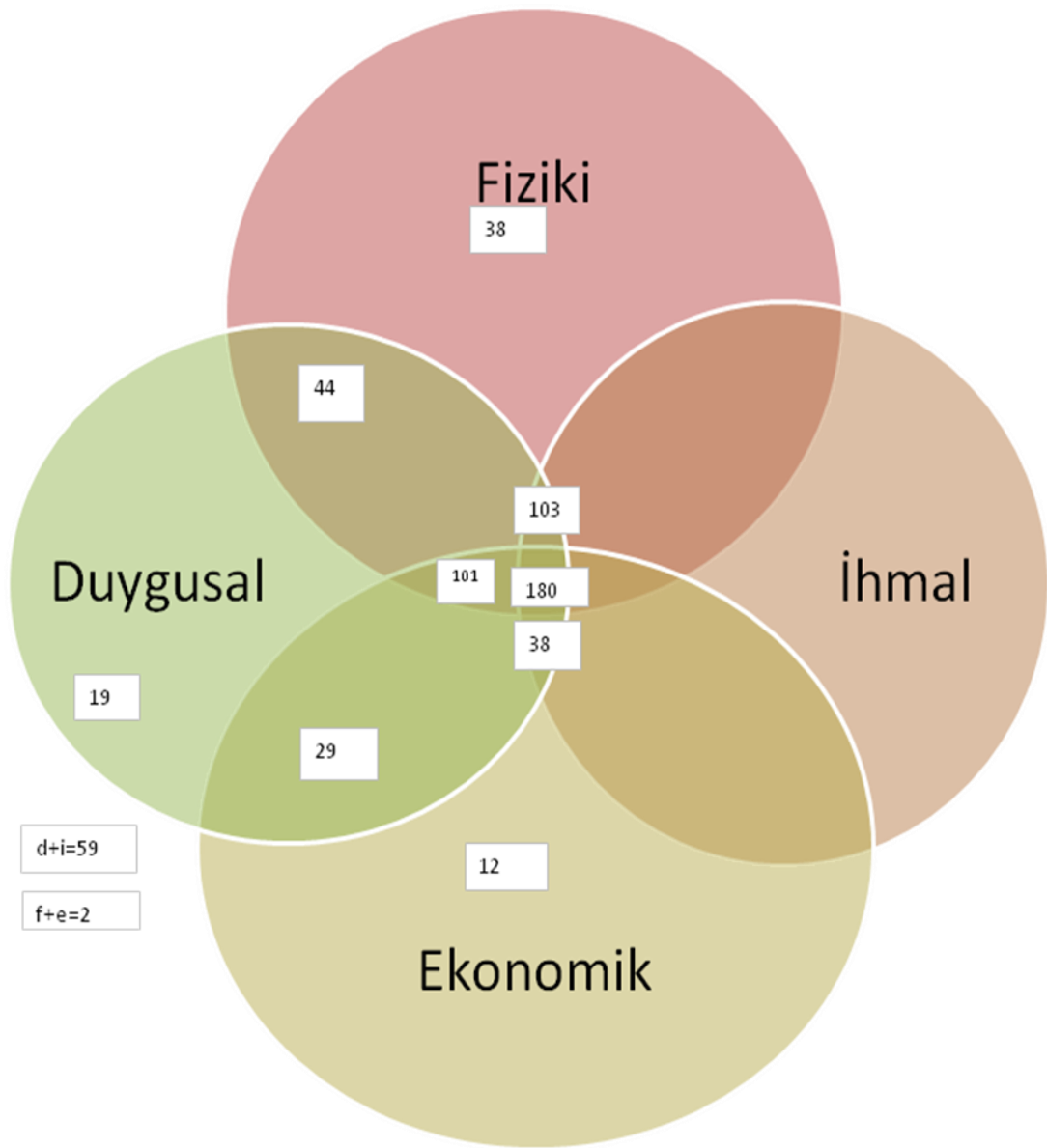
TEDBİR		EVDEN KAÇMA DAVRANIŞI					TOPLAM
		YOK	1 kere	ARADA	SIK SIK	SOKAKTA YAŞAR	
Danışmanlık	n	500	170	10	5	13	698
	Tedbirler %	71,6%	24,4%	1,4%	,7%	1,9%	100,0%
	Evden Kaçma %	55,3%	45,0%	47,6%	50,0%	61,9%	52,3%
	TOPLAM %	37,5%	12,7%	,7%	,4%	1,0%	52,3%
Eğitim	n	215	98	6	3	5	327
	Tedbirler %	65,7%	30,0%	1,8%	,9%	1,5%	100,0%
	Evden Kaçma %	23,8%	25,9%	28,6%	30,0%	23,8%	24,5%
	TOPLAM %	16,1%	7,3%	,4%	,2%	,4%	24,5%
Sağlık	n	156	100	5	2	3	266
	Tedbirler %	58,6%	37,6%	1,9%	,8%	1,1%	100,0%
	Evden Kaçma %	17,3%	26,5%	23,8%	20,0%	14,3%	19,9%
	TOPLAM %	11,7%	7,5%	,4%	,1%	,2%	19,9%
Barınma	n	33	10	0	0	0	43
	Tedbirler %	76,7%	23,3%	,0%	,0%	,0%	100,0%
	Evden Kaçma %	3,7%	2,6%	,0%	,0%	,0%	3,2%
	TOPLAM %	2,5%	,7%	,0%	,0%	,0%	3,2%
TOPLAM	n	904	378	21	10	21	1334
	Tedbirler %	67,8%	28,3%	1,6%	,7%	1,6%	100,0%
	Evden Kaçma %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	67,8%	28,3%	1,6%	,7%	1,6%	100,0%

 $\chi^2(12)=21,068$; $p<0,05$

Şekil 55. Aile İçi Şiddet

Haklarında tedbir kararı verilmiş çocukların aile içi şiddete uğrayıp uğramadıklarına bakıldığında, %10,71 oranında aile içi şiddet vakası olmadığı, bu veriyi, %54,29 oranında ihmal, %20,57 oranında ekonomik şiddet, %9,00 oranında duygusal ve %5,43 oranında fiziki şiddetin takip ettiği görülmektedir.. Aile içi şiddet ve çocukların işledikleri suç tipi arasında anlamlı bir fark yoktur. Mal varlığına karşı suç işleyenlerin %57,4'ü ihmale, %21,1'i ekonomik şiddete uğradığı, vücut dokunulmazlığına karşı suç işleyenlerin %45,6'sini ihmale uğrayan ve %21,2 'sini de ekonomik şiddete uğrayan çocuklar, kamu sağlığına karşı suç işleyen çocukların %61,4'ü ihmale, %18,1'i ekonomik şiddete uğramış çocuklar oluşturmuştur. Aile içi şiddetin olmadığı söylenen ailelerde yer alan çocukların işledikleri suç tipleri arasında ilk sırada mal varlığına karşı suçlar yer almaktadır. Aile içi şiddet ve suça sürüklenen çocuğun cinsiyeti arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak ihmale uğrayan erkek çocukların oranı %89,5 olarak tespit edilirken, ihmal vakasının olmadığı ailelerde kızların oranı %20 ile en yüksek olarak yer almıştır. Aile içi şiddet ile çocuklara verilen tedbir kararı arasında anlamlı bir fark görülmemekle birlikte, sağlık tedbiri %57,1 oranında ihmale uğramış çocuklara verilmiştir. Benzer şekilde, barınma tedbiri de %62,8 oranında ihmale uğramış çocuklara yönelik olarak verilmiştir.

Şekil 56. Aile İçi Şiddet

Tablo XCIII. Suç Tipi Ve Aile İçi Şiddet

SUÇ TİPİ		AİLE İÇİ ŞİDDET					TOPLAM
		YOK	FİZİKİ	DUYGUSAL	EKONOMİK	İHMAL	
M.V	n	36	18	35	87	237	413
	Suç Tipi %	8,7%	4,4%	8,5%	21,1%	57,4%	100,0%
	Şiddet %	48,0%	47,4%	55,6%	60,4%	62,4%	59,0%
	TOPLAM %	5,1%	2,6%	5,0%	12,4%	33,9%	59,0%
V.D	n	27	10	16	34	73	160
	Suç Tipi %	16,9%	6,2%	10,0%	21,2%	45,6%	100,0%
	Şiddet %	36,0%	26,3%	25,4%	23,6%	19,2%	22,9%
	TOPLAM %	3,9%	1,4%	2,3%	4,9%	10,4%	22,9%
K.S	n	4	7	6	15	51	83
	Suç Tipi %	4,8%	8,4%	7,2%	18,1%	61,4%	100,0%
	Şiddet %	5,3%	18,4%	9,5%	10,4%	13,4%	11,9%
	TOPLAM %	,6%	1,0%	,9%	2,1%	7,3%	11,9%
D.S	n	8	3	6	8	19	44
	Suç Tipi %	18,2%	6,8%	13,6%	18,2%	43,2%	100,0%
	Şiddet %	10,7%	7,9%	9,5%	5,6%	5,0%	6,3%
	TOPLAM %	1,1%	,4%	,9%	1,1%	2,7%	6,3%
TOPLAM	n	75	38	63	144	380	700
	Suç Tipi %	10,7%	5,4%	9,0%	20,6%	54,3%	100,0%
	Şiddet %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	10,7%	5,4%	9,0%	20,6%	54,3%	100,0%

 $\chi^2(12)=21,624$; $p<0,05$

Tablo XCIV. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Aile İçi Şiddet

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET	AİLE İÇİ ŞİDDET					TOPLAM
	YOK	FİZİK	DUYGUSAL	EKONOMİK	İHMAL	
ERKEK n	60	33	55	123	340	611
SSÇ Cins. %	9,8%	5,4%	9,0%	20,1%	55,6%	100,0%
Şiddet %	80,0%	86,8%	87,3%	85,4%	89,5%	87,3%
TOPLAM %	8,6%	4,7%	7,9%	17,6%	48,6%	87,3%
KIZ n	15	5	8	21	40	89
SSÇ Cins. %	16,9%	5,6%	9,0%	23,6%	44,9%	100,0%
Şiddet %	20,0%	13,2%	12,7%	14,6%	10,5%	12,7%
TOPLAM %	2,1%	0,7%	1,1%	3,0%	5,7%	12,7%
TOPLAM n	75	38	63	144	380	700
SSÇ Cins. %	10,7%	5,4%	9,0%	20,6%	54,3%	100,0%
Şiddet %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %	10,7%	5,4%	9,0%	20,6%	54,3%	100,0%

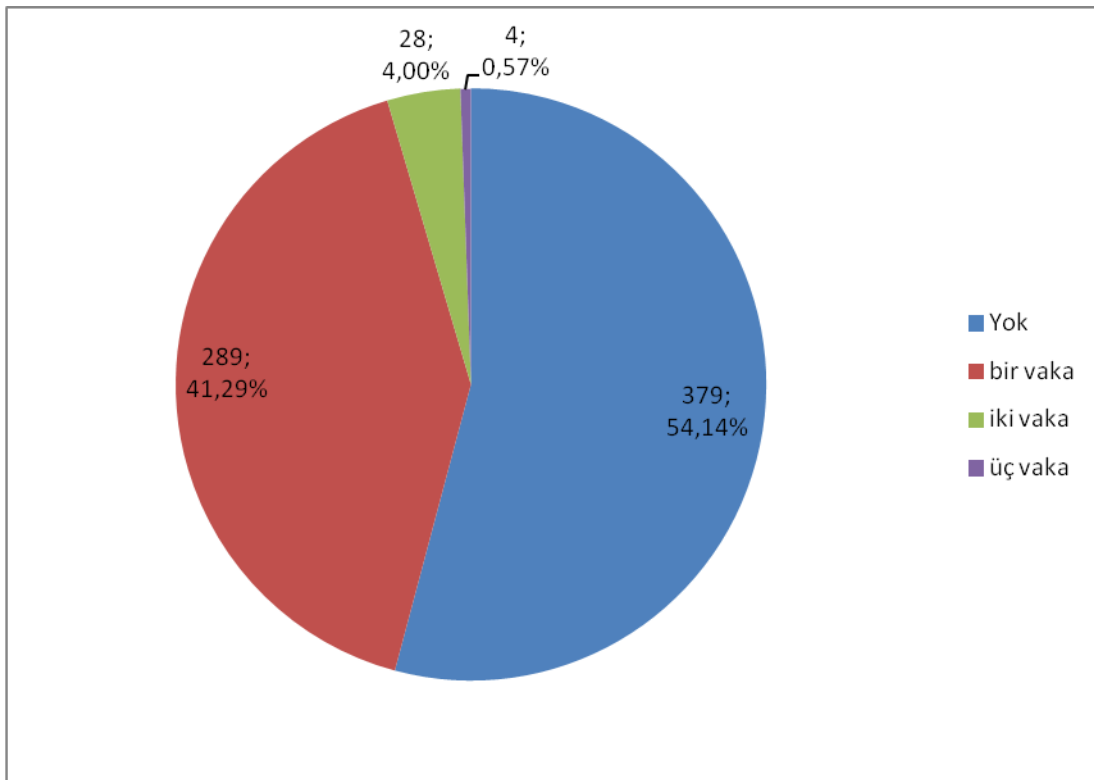
 $\chi^2(4)=5,687$; $p>0,05$

SSÇ Suça sürüklenen çocuk

Tablo XCV. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir ve Aile İçi Şiddet

TEDBİR		AİLE İÇİ ŞİDDET					TOPLAM
		YOK	FİZİKİ	DUYGUSAL	EKONOMİK	İHMAL	
Danışmanlık	n	75	37	63	144	379	698
	Tedbirler %	10,7%	5,3%	9,0%	20,6%	54,3%	100,0%
	Aile İçi Şiddet %	61,0%	50,0%	57,3%	53,1%	50,1%	52,3%
	TOPLAM %	5,6%	2,8%	4,7%	10,8%	28,4%	52,3%
Eğitim	n	26	22	23	58	198	327
	Tedbirler %	8,0%	6,7%	7,0%	17,7%	60,6%	100,0%
	Aile İçi Şiddet %	21,1%	29,7%	20,9%	21,4%	26,2%	24,5%
	TOPLAM %	1,9%	1,6%	1,7%	4,3%	14,8%	24,5%
Sağlık	n	16	13	22	63	152	266
	Tedbirler %	6,0%	4,9%	8,3%	23,7%	57,1%	100,0%
	Aile İçi Şiddet %	13,0%	17,6%	20,0%	23,2%	20,1%	19,9%
	TOPLAM %	1,2%	1,0%	1,6%	4,7%	11,4%	19,9%
Barınma	n	6	2	2	6	27	43
	Tedbirler %	14,0%	4,7%	4,7%	14,0%	62,8%	100,0%
	Aile İçi Şiddet %	4,9%	2,7%	1,8%	2,2%	3,6%	3,2%
	TOPLAM %	,4%	,1%	,1%	,4%	2,0%	3,2%
TOPLAM	n	123	74	110	271	756	1334
	Tedbirler %	9,2%	5,5%	8,2%	20,3%	56,7%	100,0%
	Aile İçi Şiddet %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	9,2%	5,5%	8,2%	20,3%	56,7%	100,0%

 $\chi^2(12)=14,584$; $p>0,05$

Şekil 57. Daha Önce Adli Vaka

Çocukların %45,86'sının daha önce bir yada daha çok sayıda adli vakaya karıştığı tespit edilmiştir. Çocukların %41,29'u daha önce bir vakaya karışmışken, %4'ü iki, %0,57'si üç vakaya karışmıştır. Çocukların daha önce karıştıkları adli vaka ile işledikleri suç tipi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak, daha önce bir yada daha çok sayıda adli vaka işlemişlerin büyük kısmının (%47,5) mal varlığına karşı suçları işledikleri görülmektedir. Kamu sağlığına karşı işlenen suçların büyük kısmı da (%51,8) daha önce bir yada daha çok sayıda adli vakası olan kişilerden tarafından işlenmiştir. Daha önce işlenen adli vaka ile suça sürüklenen çocuğun cinsiyeti arasında anlamlı bir fark olmamakla birlikte kızların büyük çoğunluğunun (%51,7) daha önce adli vaka sahibi olduğu görülmüştür. Bu oran erkeklerde %45,0 olarak gerçekleşmiştir.

Çocukların daha önce adli vaka sahibi olması ile haklarında verilen tedbirler arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Danışmanlık kararları büyük çoğunlukla (%54,3) daha önce adli vakası olmayan çocuklar hakkında alınmıştır. Benzer şekilde eğitim tedbiri de %47,4 oranında daha önce adli vakası olmayan çocuklar hakkında düzenlenmiştir. Sağlık tedbiri kararı ise, %68,4 oranında daha önce bir adli vakası olan çocuklar hakkında verilirken, barınma tedbiri %58,1 oranında daha önce adli vakası olmayan çocuklar hakkında düzenlenmiştir.

Tablo XCVI. Suç Tipi Ve Suça Sürüklenen Çocuğun Daha Önceki Adli Vaka Sayısı

SUÇ TİPİ		DAHA ÖNCE ADLİ VAKA				TOPLAM
		YOK	1 vaka	2 vaka	3 vaka	
M.V	n	217	171	23	2	413
	Suç Tipi %	52,5%	41,4%	5,6%	0,5%	100,0%
	Adli vaka %	57,3%	59,2%	82,1%	50,0%	59,0%
	TOPLAM %	31,0%	24,4%	3,3%	,3%	59,0%
V.D	n	93	64	3	0	160
	Suç Tipi %	58,1%	40,0%	1,9%	,0%	100,0%
	Adli vaka %	24,5%	22,1%	10,7%	,0%	22,9%
	TOPLAM %	13,3%	9,1%	,4%	,0%	22,9%
K.S	n	40	39	2	2	83
	Suç Tipi %	48,2%	47,0%	2,4%	2,4%	100,0%
	Adli vaka %	10,6%	13,5%	7,1%	50,0%	11,9%
	TOPLAM %	5,7%	5,6%	,3%	,3%	11,9%
D.S	n	29	15	0	0	44
	Suç Tipi %	65,9%	34,1%	,0%	,0%	100,0%
	Adli vaka %	7,7%	5,2%	,0%	,0%	6,3%
	TOPLAM %	4,1%	2,1%	,0%	,0%	6,3%
TOPLAM	n	379	289	28	4	700
	Suç Tipi %	54,1%	41,3%	4,0%	,6%	100,0%
	Adli vaka %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	54,1%	41,3%	4,0%	,6%	100,0%

 $\chi^2(9)=17,292$; $p<0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Tablo XCVII. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Daha Önceki Adli Vaka Sayısı

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET		DAHA ÖNCE ADLİ VAKA				TOPLAM
		YOK	1 vaka	2 vaka	3 vaka	
ERKEK	n	336	250	21	4	611
	SSÇ Cins. %	55,0%	40,9%	3,4%	,7%	100,0%
	Adli vaka %	88,7%	86,5%	75,0%	100,0%	87,3%
	TOPLAM %	48,0%	35,7%	3,0%	,6%	87,3%
KIZ	n	43	39	7	0	89
	SSÇ Cins. %	48,3%	43,8%	7,9%	,0%	100,0%
	Adli vaka %	11,3%	13,5%	25,0%	,0%	12,7%
	TOPLAM %	6,1%	5,6%	1,0%	,0%	12,7%
Toplam	n	379	289	28	4	700
	SSÇ Cins. %	54,1%	41,3%	4,0%	,6%	100,0%
	Adli vaka sayısı %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	54,1%	41,3%	4,0%	,6%	100,0%

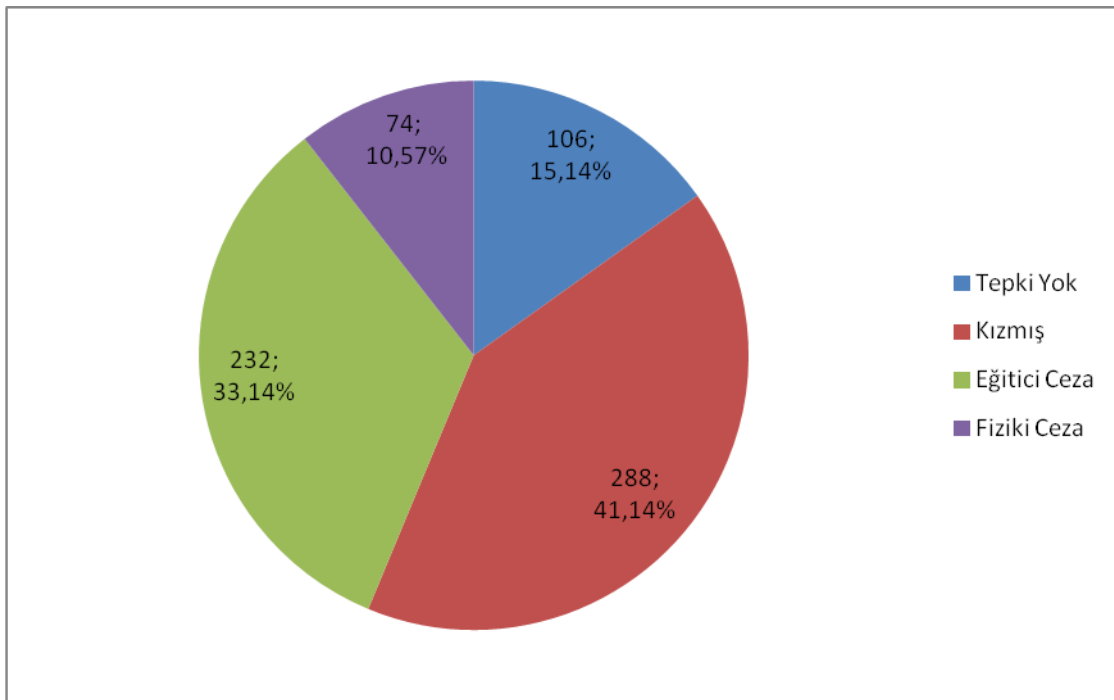
 $\chi^2(3)=5,189; p>0,05$

SSÇ Suça sürüklenen çocuk

Tablo XCVIII. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir ve Daha Önceki Adli Vaka Sayısı

TEDBİR		DAHA ÖNCE ADLİ VAKA				TOPLAM
		YOK	1 vaka	2 vaka	3 vaka	
Danışmanlık	n	379	287	28	4	698
	Tedbirler %	54,3%	41,1%	4,0%	,6%	100,0%
	Adli Vaka %	60,7%	45,0%	42,4%	66,7%	52,3%
	TOPLAM %	28,4%	21,5%	2,1%	,3%	52,3%
Eğitim	n	155	153	17	2	327
	Tedbirler %	47,4%	46,8%	5,2%	,6%	100,0%
	Adli Vaka %	24,8%	24,0%	25,8%	33,3%	24,5%
	TOPLAM %	11,6%	11,5%	1,3%	,1%	24,5%
Sağlık	n	65	182	19	0	266
	Tedbirler %	24,4%	68,4%	7,1%	,0%	100,0%
	Adli Vaka %	10,4%	28,5%	28,8%	,0%	19,9%
	TOPLAM %	4,9%	13,6%	1,4%	,0%	19,9%
Barınma	n	25	16	2	0	43
	Tedbirler %	58,1%	37,2%	4,7%	,0%	100,0%
	Adli Vaka %	4,0%	2,5%	3,0%	,0%	3,2%
	TOPLAM %	1,9%	1,2%	,1%	,0%	3,2%
TOPLAM	n	624	638	66	6	1334
	Tedbirler %	46,8%	47,8%	4,9%	,4%	100,0%
	Adli Vaka %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	46,8%	47,8%	4,9%	,4%	100,0%

$\chi^2(9)=74,976$; $p=0,00$

Şekil 58. Ailenin Olaya Tepkisi

Hakkında tedbir kararı verilen çocukların ailelerinin olaya tepkisine bakıldığında, ailelerin %15,14'ünün herhangi bir tepki vermediği, %41,14'ünün kızgınlık gösterdiği, %33,14'ünün eğitici, %10,57'sinin ise fiziki ceza verdiği görülmüştür. Ailenin tepkisi ile işlenen suç arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Buna göre, mal varlığına karşı suç işleyenlerin %40,7'sinin ailesi çocuğunu azarlamış ve 29,5'i eğitici, %10,9'u fiziki ceza vermiştir. Çocuğuna fiziki ceza verenlerin büyük çoğunluğu (%60,8) bu tepkiyi mal varlığına karşı suça sürüklenmiş olan çocuğuna yöneltmiştir. Benzer şekilde çocuğun işlediği suça tepki vermeyenlerin büyük çoğunluğu da (%73,6) mal varlığına karşı suç işlediği ileri sürülen çocukların grubunda yer almaktadır. Çocuğa kızma, eğitici veya fiziki ceza verenlerin en yoğun olduğu suç tipini ise vücut dokunulmazlığına karşı suçlar oluşturmaktadır. Bu suç tipinde ailelerin sadece %8,8'i olaya tepkisiz kalırken geri kalan %91,2'si ağırlıklı olarak (%43,8) kızma ve %38,8 oranında eğitici ceza verme yolunu seçmiştir. Ailenin olaya tepkisi ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark görülmemektedir. Ailenin tepkisi ile verilen tedbir arasında da anlamlı bir fark bulunmamıştır. Çocuğuna fiziki ceza verenlerin %50,3'üne danışmanlık tedbiri kararı verilmiştir. Sağlık tedbiri kararı da (%21,8) gene en çok bu grupta verilmiştir.

Tablo XCIX. Suç Tipi ve Ailenin Tepkisi

SUÇ TİPİ	AİLENİN TEPKİSİ				TOPLAM
	YOK	KIZMIŞ	EĞİTİCİ CEZA	FİZİKİ CEZA	
M.V n	78	168	122	45	413
Suç Tipi %	18,9%	40,7%	29,5%	10,9%	100,0%
Ailenin Tepkisi %	73,6%	58,3%	52,6%	60,8%	59,0%
TOPLAM %	11,1%	24,0%	17,4%	6,4%	59,0%
V.D n	14	70	62	14	160
Suç Tipi %	8,8%	43,8%	38,8%	8,8%	100,0%
Ailenin Tepkisi %	13,2%	24,3%	26,7%	18,9%	22,9%
TOPLAM %	2,0%	10,0%	8,9%	2,0%	22,9%
K.S n	9	40	29	5	83
Suç Tipi %	N	48,2%	34,9%	6,0%	100,0%
Ailenin Tepkisi %	8,5%	13,9%	12,5%	6,8%	11,9%
TOPLAM %	1,3%	5,7%	4,1%	,7%	11,9%
D.S n	5	10	19	10	44
Suç Tipi %	11,4%	22,7%	43,2%	22,7%	100,0%
Ailenin Tepkisi %	4,7%	3,5%	8,2%	13,5%	6,3%
TOPLAM %	,7%	1,4%	2,7%	1,4%	6,3%
Toplam n	106	288	232	74	700
Suç Tipi %	15,1%	41,1%	33,1%	10,6%	100,0%
Ailenin Tepkisi %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %	15,1%	41,1%	33,1%	10,6%	100,0%

 $\chi^2(9)=27,355$; $p<0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Tablo C. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Ailenin Tepkisi

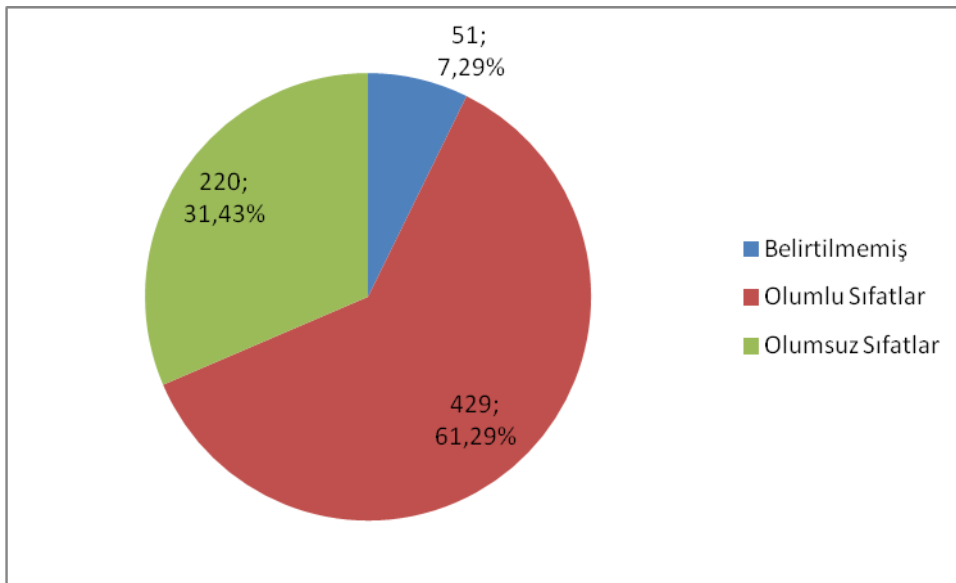
SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET		AİLENİN TEPKİSİ				TOPLAM
		YOK	KIZGINLIK	EĞİTİCİ CEZA	FİZİKİ CEZA	
ERKEK	n	97	250	201	63	611
	SSÇ Cins. %	15,9%	40,9%	32,9%	10,3%	100,0%
	Ailenin Tepkisi %	91,5%	86,8%	86,6%	85,1%	87,3%
	TOPLAM %	13,9%	35,7%	28,7%	9,0%	87,3%
KIZ	n	9	38	31	11	89
	SSÇ Cins. %	10,1%	42,7%	34,8%	12,4%	100,0%
	Ailenin Tepkisi %	8,5%	13,2%	13,4%	14,9%	12,7%
	TOPLAM %	1,3%	5,4%	4,4%	1,6%	12,7%
Toplam	n	106	288	232	74	700
	SSÇ Cins. %	15,1%	41,1%	33,1%	10,6%	100,0%
	Ailenin Tepkisi %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	15,1%	41,1%	33,1%	10,6%	100,0%

 $\chi^2(3)=2,160$; $p>0,05$

Tablo CI. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir ve Ailenin Tepkisi

TEDBİR		AİLENİN OLAYA TEPKİSİ				TOPLAM
		YOK	KIZMIŞ	EĞİTİCİ CEZA	FİZİKİ CEZA	
Danışmanlık	n	106	288	230	74	698
	Tedbirler %	15,2%	41,3%	33,0%	10,6%	100,0%
	Ailenin Tepkisi %	54,1%	52,7%	51,8%	50,3%	52,3%
	TOPLAM %	7,9%	21,6%	17,2%	5,5%	52,3%
Eğitim	n	47	132	113	35	327
	Tedbirler %	14,4%	40,4%	34,6%	10,7%	100,0%
	Ailenin Tepkisi %	24,0%	24,1%	25,5%	23,8%	24,5%
	TOPLAM %	3,5%	9,9%	8,5%	2,6%	24,5%
Sağlık	n	35	109	90	32	266
	Tedbirler %	13,2%	41,0%	33,8%	12,0%	100,0%
	Ailenin Tepkisi %	17,9%	19,9%	20,3%	21,8%	19,9%
	TOPLAM %	2,6%	8,2%	6,7%	2,4%	19,9%
Barınma	n	8	18	11	6	43
	Tedbirler %	18,6%	41,9%	25,6%	14,0%	100,0%
	Ailenin Tepkisi %	4,1%	3,3%	2,5%	4,1%	3,2%
	TOPLAM %	,6%	1,3%	,8%	,4%	3,2%
TOPLAM	n	196	547	444	147	1334
	Tedbirler %	14,7%	41,0%	33,3%	11,0%	100,0%
	Ailenin Tepkisi %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	14,7%	41,0%	33,3%	11,0%	100,0%

 $\chi^2(9)=2,760$; $p>0,05$

Şekil 59. Çocuğun Kendini İfade Edişi

Sosyal inceleme raporlarında çocukların %92,71'sinin kendi olumlu (%61,29) ya da olumsuz sıfatlarla (%31,43) ifade ettiği görülmüştür. Çocuğun kendini ifade edişi ile işlediği suç tipi arasında bir anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Kendini olumlu ya da olumsuz sıfatlarla da olsa en yoğun ifade eden grubun kamu sağlığına karşı suç işleyen grup olduğu görülmektedir. Bu grupta yer alan çocukların %53,0 kendini olumlu sıfatlarla, %44,6'sı ise olumsuz sıfatlarla tanımlamıştır. Kendini ifade etmeyenlerin büyük çoğunluğu ise, %8,7 ile mal varlığına karşı suç işleyenler grubunda yer almaktadır. Kendini olumlu özellikler ile ifade edenler ise diğer suçlar grubunun %72,7'sini oluşturmaktadır.

Çocuğun kendini ifade edişi ile cinsiyet arasında da anlamlı bir fark görülmektedir. Kız çocukların %93,7'sinin kendini ifade ederken erkek çocukların %92,6'sının kendini ifade ettiği görülmektedir. Kız çocukları kendilerini %49,4 oranında olumlu, %43,8 oranında olumsuz özelliklere sahip olarak görürken, erkeklerin kendilerinde olumsuz özellikler görmeleri %29,6 oranında kalmıştır.

Çocuğun kendini ifadesi ile hakkında verilen tedbir kararı arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır.

Tablo CII. Suç Tipi ve Suça Sürüklenen Çocuğun Kendini İfade Edışı (İçgörü)

SUÇ TİPİ		İÇGÖRÜ			TOPLAM
		YOK	OLUMLU	OLUMSUZ	
M.V	n	36	274	103	413
	Suç Tipi %	8,7%	66,3%	24,9%	100,0%
	İçgörü %	70,6%	63,9%	46,8%	59,0%
	TOPLAM %	5,1%	39,1%	14,7%	59,0%
V.D	n	10	79	71	160
	Suç Tipi %	6,2%	49,4%	44,4%	100,0%
	İçgörü %	19,6%	18,4%	32,3%	22,9%
	TOPLAM %	1,4%	11,3%	10,1%	22,9%
K.S	n	2	44	37	83
	Suç Tipi %	2,4%	53,0%	44,6%	100,0%
	İçgörü %	3,9%	10,3%	16,8%	11,9%
	TOPLAM %	,3%	6,3%	5,3%	11,9%
D.S	n	3	32	9	44
	Suç Tipi %	6,8%	72,7%	20,5%	100,0%
	İçgörü %	5,9%	7,5%	4,1%	6,3%
	TOPLAM %	,4%	4,6%	1,3%	6,3%
TOPLAM	n	51	429	220	700
	Suç Tipi %	7,3%	61,3%	31,4%	100,0%
	İçgörü %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	7,3%	61,3%	31,4%	100,0%

 $\chi^2(6)=31,732$; $p<0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Tablo CIII. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Çocuğun Kendini İfade Edışı

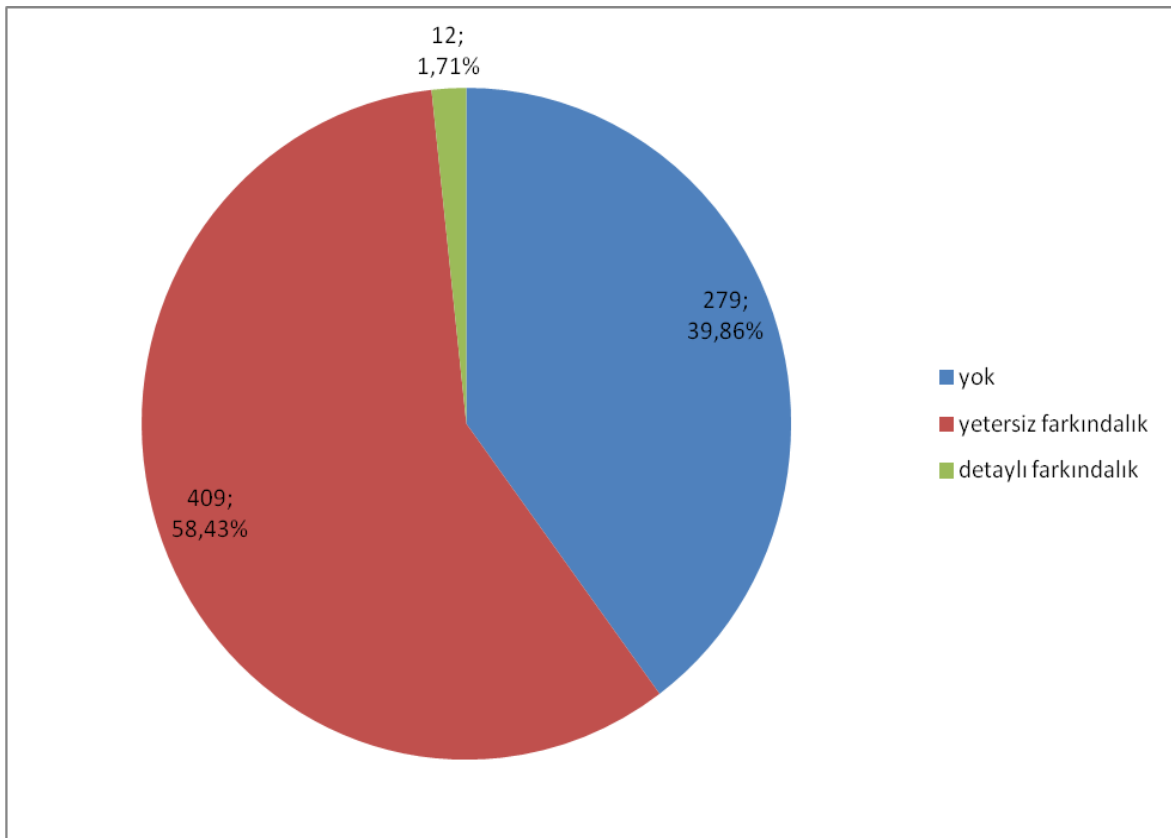
SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET		İÇGÖRÜ			TOPLAM
		YOK	OLUMLU	OLUMSUZ	
ERKEK	n	45	385	181	611
	SSÇ Cins. %	7,4%	63,0%	29,6%	100,0%
	İçgörü %	88,2%	89,7%	82,3%	87,3%
	TOPLAM %	6,4%	55,0%	25,9%	87,3%
KIZ	n	6	44	39	89
	SSÇ Cins. %	6,7%	49,4%	43,8%	100,0%
	İçgörü %	11,8%	10,3%	17,7%	12,7%
	TOPLAM %	0,9%	6,3%	5,6%	12,7%
TOPLAM	n	51	429	220	700
	SSÇ Cins. %	7,3%	61,3%	31,4%	100,0%
	İçgörü %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	7,3%	61,3%	31,4%	100,0%

 $\chi^2(2)=7,358; p<0,05$

Tablo CIV. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir ve Çocuğun Kendini İfade Edişi

TEDBİR		İÇGÖRÜ			TOPLAM
		YOK	OLUMLU	OLUMSUZ	
Danışmanlık	n	51	427	220	698
	Tedbirler %	7,3%	61,2%	31,5%	100,0%
	İçgörü %	51,0%	52,9%	51,5%	52,3%
	TOPLAM %	3,8%	32,0%	16,5%	52,3%
Eğitim	n	22	196	109	327
	Tedbirler %	6,7%	59,9%	33,3%	100,0%
	İçgörü %	22,0%	24,3%	25,5%	24,5%
	TOPLAM %	1,6%	14,7%	8,2%	24,5%
Sağlık	n	19	166	81	266
	Tedbirler %	7,1%	62,4%	30,5%	100,0%
	İçgörü %	19,0%	20,6%	19,0%	19,9%
	TOPLAM %	1,4%	12,4%	6,1%	19,9%
Barınma	n	8	18	17	43
	Tedbirler %	18,6%	41,9%	39,5%	100,0%
	İçgörü %	8,0%	2,2%	4,0%	3,2%
	TOPLAM %	,6%	1,3%	1,3%	3,2%
TOPLAM	n	100	807	427	1334
	Tedbirler %	7,5%	60,5%	32,0%	100,0%
	İçgörü %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	7,5%	60,5%	32,0%	100,0%

 $\chi^2(6)=11,307$; $p>0,05$

Şekil 60. Suç Algısı

Hakkında tedbir kararı verilen çocukların suç algısına bakıldığında, çocukların büyük çoğunluğunun (%60,14) işledikleri eylemin suç olduğunu bildikleri görülmüştür. Çocuklar işledikleri eylemin suç olduğunun farkında olmakla birlikte ancak çok küçük bir kısmı (%1,71) işledikleri suçun detayları ile farkında olduklarını ifade etmişlerdir. Çocukların işledikleri suç tipi ile suç algıları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak detaylı farkındalık sahibi çocukların büyük çoğunluğu (%66,7) mal varlığına karşı suçları işlemişken, yetersiz farkındalığa sahip olan çocukların oransal olarak en çok (%61,4) diğer suçları işlemiş oldukları görülmüştür. Suç algısı ile çocukların cinsiyeti ve haklarında verilen tedbir arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo CV. Suç Tipi ve Suça Sürüklenen Çocuğun Suç Algısı

SUÇ TİPİ		SUÇ ALGISI			TOPLAM
		YOK	YETERSİZ FARKIN DALIK	DETAYLI FARKIN DALIK	
M.V	n	156	249	8	413
	Suç Tipi %	37,8%	60,3%	1,9%	100,0%
	Suç Algısı %	55,9%	60,9%	66,7%	59,0%
	TOPLAM %	22,3%	35,6%	1,1%	59,0%
V.D	n	70	88	2	160
	Suç Tipi %	43,8%	55,0%	1,2%	100,0%
	Suç Algısı %	25,1%	21,5%	16,7%	22,9%
	TOPLAM %	10,0%	12,6%	,3%	22,9%
K.S	n	36	45	2	83
	Suç Tipi %	43,4%	54,2%	2,4%	100,0%
	Suç Algısı %	12,9%	11,0%	16,7%	11,9%
	TOPLAM %	5,1%	6,4%	,3%	11,9%
D.S	n	17	27	0	44
	Suç Tipi %	38,6%	61,4%	,0%	100,0%
	Suç Algısı %	6,1%	6,6%	,0%	6,3%
	TOPLAM %	2,4%	3,9%	,0%	6,3%
TOPLAM	n	279	409	12	700
	Suç Tipi %	39,9%	58,4%	1,7%	100,0%
	Suç Algısı %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	39,9%	58,4%	1,7%	100,0%

 $\chi^2(6)=3,526$; $p>0,05$

Tablo CVI. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Çocuğun Suç Algısı

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET		SUÇ ALGISI			TOPLAM
		YOK	YETERSİZ FARKIN DALIK	DETAYLI FARKIN DALIK	
ERKEK	n	243	358	10	611
	SSÇ Cins. %	39,8%	58,6%	1,6%	100,0%
	Suç Algısı %	87,1%	87,5%	83,3%	87,3%
	TOPLAM %	34,7%	51,1%	1,4%	87,3%
KIZ	n	36	51	2	89
	SSÇ Cins. %	40,4%	57,3%	2,2%	100,0%
	Suç Algısı %	12,9%	12,5%	16,7%	12,7%
	TOPLAM %	5,1%	7,3%	,3%	12,7%
Toplam	n	279	409	12	700
	SSÇ Cins. %	39,9%	58,4%	1,7%	100,0%
	Suç Algısı %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	39,9%	58,4%	1,7%	100,0%

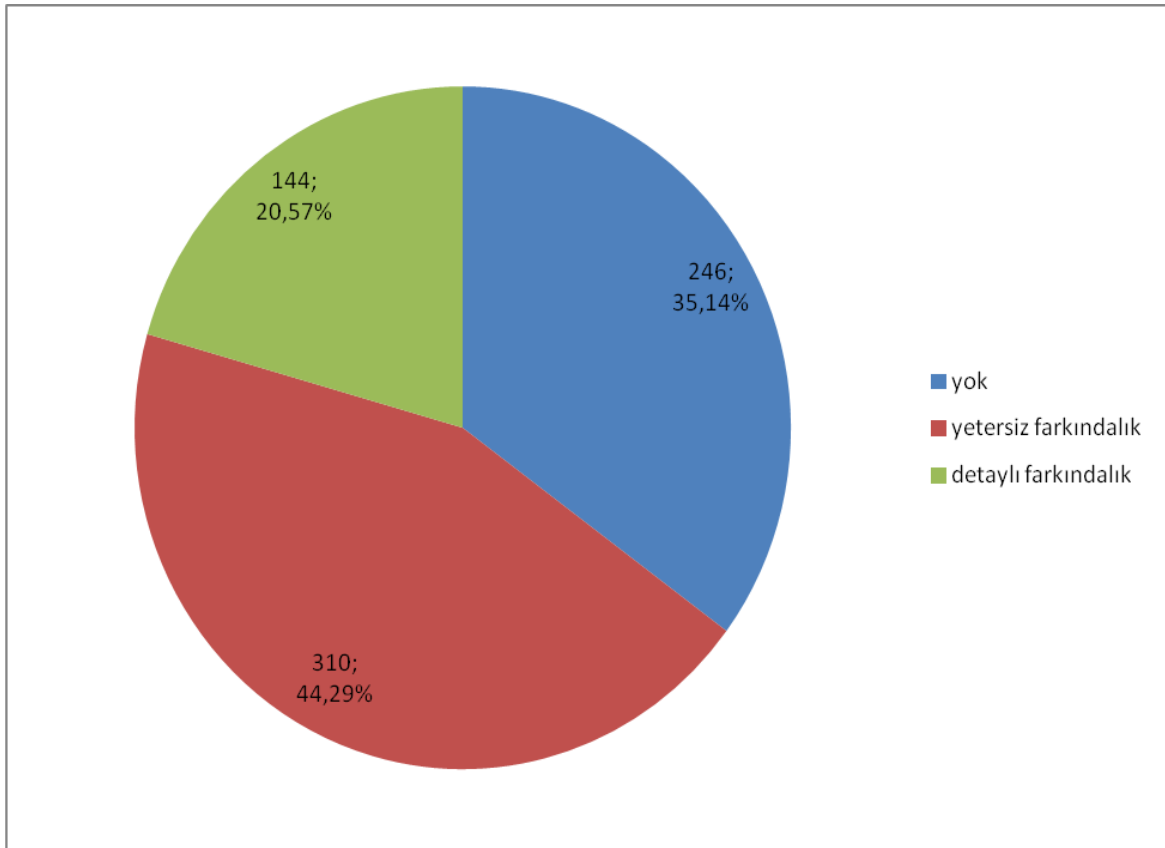
 $\chi^2(2)=0,200$; $p>0,05$

SSÇ Suça Sürüklenen Çocuk

Tablo CVII. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir ve Çocuğun Suç Algısı

TEDBİR		SUÇ ALGISI			TOPLAM
		YOK	YETERSİZ FARKIN DALIK	DETAYLI FARKIN DALIK	
Danışmanlık	n	278	408	12	698
	Tedbirler %	39,8%	58,5%	1,7%	100,0%
	Suç Algısı	53,5%	51,6%	50,0%	52,3%
	TOPLAM %	20,8%	30,6%	,9%	52,3%
Eğitim	n	123	199	5	327
	Tedbirler %	37,6%	60,9%	1,5%	100,0%
	Suç Algısı %	23,7%	25,2%	20,8%	24,5%
	TOPLAM %	9,2%	14,9%	,4%	24,5%
Sağlık	n	101	160	5	266
	Tedbirler %	38,0%	60,2%	1,9%	100,0%
	Suç Algısı %	19,4%	20,3%	20,8%	19,9%
	TOPLAM %	7,6%	12,0%	,4%	19,9%
Barınma	n	18	23	2	43
	Tedbirler %	41,9%	53,5%	4,7%	100,0%
	Suç Algısı %	3,5%	2,9%	8,3%	3,2%
	TOPLAM %	1,3%	1,7%	,1%	3,2%
TOPLAM	n	520	790	24	1334
	Tedbirler %	39,0%	59,2%	1,8%	100,0%
	Suç Algısı %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	39,0%	59,2%	1,8%	100,0%

 $\chi^2(6)=3,052$; $p>0,05$

Şekil 61. Ceza Algısı

Çocukların işledikleri eylem nedeni ile haklarında yapılacak işlem hakkında bilgilerinin ise büyük oranda (%64,86) var olduğu görülmüştür. Çocukların %20,57'si haklarında verilecek cezayı detaylı olarak bilirken, haklarında yapılacak işlemler hakkında yetersiz olsa da farkındalık sahibi olanların oranı %44,29'dur. Ceza algısı ile çocuğun işlediği suç tipi arasında anlamlı bir fark görülmemektedir. Ancak haklarında yapılacak işlemi detaylı bilenlerin oranı en çok (%60,4) mal varlığına karşı suç işleyen çocuklar grubunda yoğunlaşmaktadır. Ceza algısına sahip olmayanların en az bulunduğu grup ise(%30,6) , vücut dokunulmazlığına karşı suçlardadır. Ceza algısı ile cinsiyet arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Ancak çocuk hakkında verilen tedbir kararı ile ceza algısı arasında anlamlı bir fark mevcuttur. Danışmanlık tedbiri %64,9 oranında ceza algısı olan çocuklar hakkında verilmiştir. Benzer şekilde eğitim tedbiri de %70 oranında ceza algısı olan çocuklara yönelik alınmıştır. Barınma tedbiri ise %39,5 oran ile en çok detaylı farkındalığa sahip olan grup hakkında verilmiştir.

Tablo CVIII. Suç Tipi ve Suça Sürüklenen Çocuğun Ceza Algısı

SUÇ TİPİ		CEZA ALGISI			TOPLAM
		YOK	YETERSİZ FARKIN DALIK	DETAYLI FARKIN DALIK	
M.V	n	144	182	87	413
	Suç Tipi %	34,9%	44,1%	21,1%	100,0%
	Ceza Algısı %	58,5%	58,7%	60,4%	59,0%
	TOPLAM %	20,6%	26,0%	12,4%	59,0%
V.D	n	49	80	31	160
	Suç Tipi %	30,6%	50,0%	19,4%	100,0%
	Ceza Algısı %	19,9%	25,8%	21,5%	22,9%
	TOPLAM %	7,0%	11,4%	4,4%	22,9%
K.S	n	32	34	17	83
	Suç Tipi %	38,6%	41,0%	20,5%	100,0%
	Ceza Algısı %	13,0%	11,0%	11,8%	11,9%
	TOPLAM %	4,6%	4,9%	2,4%	11,9%
D.S	n	21	14	9	44
	Suç Tipi %	47,7%	31,8%	20,5%	100,0%
	Ceza Algısı %	8,5%	4,5%	6,2%	6,3%
	TOPLAM %	3,0%	2,0%	1,3%	6,3%
Toplam	n	246	310	144	700
	Suç Tipi %	35,1%	44,3%	20,6%	100,0%
	Ceza Algısı %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	35,1%	44,3%	20,6%	100,0%

 $\chi^2(6)=6,292$; $p>0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Tablo CIX. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Ceza Algısı

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET		CEZA ALGISI			TOPLAM
		YOK	YETERSİZ FARKIN DALIK	DETAYLI FARKIN DALIK	
ERKEK	n	217	268	126	611
	SSÇ Cins. %	35,5%	43,9%	20,6%	100,0%
	Ceza Algısı %	88,2%	86,5%	87,5%	87,3%
	TOPLAM %	31,0%	38,3%	18,0%	87,3%
KIZ	n	29	42	18	89
	SSÇ Cins. %	32,6%	47,2%	20,2%	100,0%
	Ceza Algısı %	11,8%	13,5%	12,5%	12,7%
	TOPLAM %	4,1%	6,0%	2,6%	12,7%
TOPLAM	n	246	310	144	700
	SSÇ Cins. %	35,1%	44,3%	20,6%	100,0%
	Ceza Algısı %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	35,1%	44,3%	20,6%	100,0%

 $\chi^2(2)=0,390$; $p>0,05$

SSÇ Suça sürüklenen çocuk

Tablo CX. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir ve Çocuğun Ceza Algısı

TEDBİR		CEZA ALGISI			TOPLAM
		YOK	YETERSİZ FARKIN DALIK	DETAYLI FARKIN DALIK	
Danışmanlık	n	245	309	144	698
	Tedbirler %	35,1%	44,3%	20,6%	100,0%
	Ceza Algısı %	57,2%	51,0%	48,0%	52,3%
	TOPLAM %	18,4%	23,2%	10,8%	52,3%
Eğitim	n	98	154	75	327
	Tedbirler %	30,0%	47,1%	22,9%	100,0%
	Ceza Algısı %	22,9%	25,4%	25,0%	24,5%
	TOPLAM %	7,3%	11,5%	5,6%	24,5%
Sağlık	n	72	130	64	266
	Tedbirler %	27,1%	48,9%	24,1%	100,0%
	Ceza Algısı %	16,8%	21,5%	21,3%	19,9%
	TOPLAM %	5,4%	9,7%	4,8%	19,9%
Barınma	n	13	13	17	43
	Tedbirler %	30,2%	30,2%	39,5%	100,0%
	Ceza Algısı %	3,0%	2,1%	5,7%	3,2%
	TOPLAM %	1,0%	1,0%	1,3%	3,2%
TOPLAM	n	428	606	300	1334
	Tedbirler %	32,1%	45,4%	22,5%	100,0%
	Ceza Algısı %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	32,1%	45,4%	22,5%	100,0%

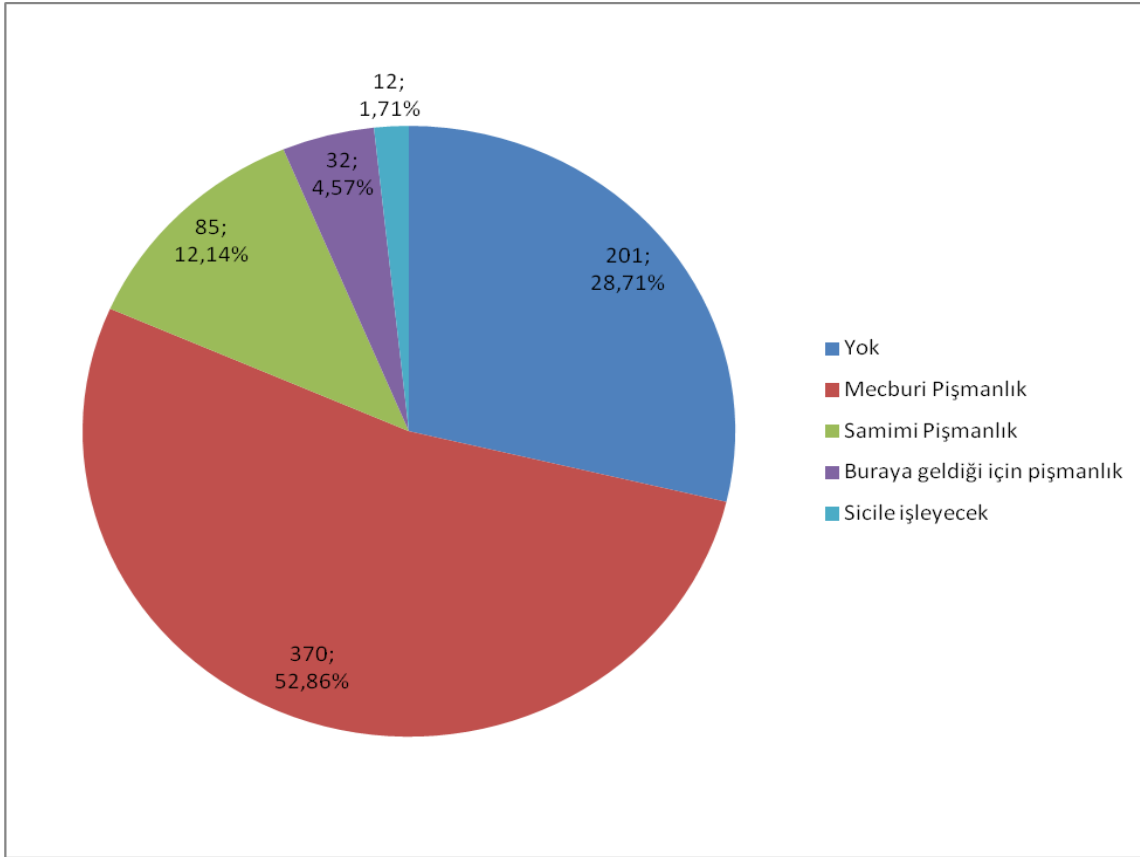
 $\chi^2(6)=14,803$; $p<0,05$

Tablo CXI. Suça Sürüklenen Çocuğun Suç ve Ceza Algısı Karşılaştırması

SUÇ ALGISI		CEZA ALGISI			TOPLAM
		YOK	YETERSİZ FARKIN DALIK	DETAYLI FARKIN DALIK	
Yok	n	139	90	50	279
	Suç Algısı %	49,8%	32,3%	17,9%	100,0%
	Ceza Algısı %	56,5%	29,0%	34,7%	39,9%
	TOPLAM %	19,9%	12,9%	7,1%	39,9%
Yetersiz Farkındalık	n	105	213	91	409
	Suç Algısı %	25,7%	52,1%	22,2%	100,0%
	Ceza Algısı %	42,7%	68,7%	63,2%	58,4%
	TOPLAM %	15,0%	30,4%	13,0%	58,4%
Detaylı Farkındalık	n	2	7	3	12
	Suç Algısı %	16,7%	58,3%	25,0%	100,0%
	Ceza Algısı %	,8%	2,3%	2,1%	1,7%
	TOPLAM %	,3%	1,0%	,4%	1,7%
TOPLAM	n	246	310	144	700
	Suç Algısı %	35,1%	44,3%	20,6%	100,0%
	Ceza Algısı %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	35,1%	44,3%	20,6%	100,0%

 $\chi^2(4)=45,591$; $p<0,05$

Ceza algısı ile suç algısı arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Ceza algısı olmayanların %56,5'inin suç algısı da bulunmamaktadır. Suçu detaylı olarak farkında olanların ise, %58,3'ü yetersiz ceza farkındalığına, %25'i detaylı ceza farkındalığına sahiptir. Haklarında verilecek cezayı detaylı olarak bilenlerin ise, %63,2'si işledikleri suç hakkında yeterli farkındalığa sahip değillerdir.

Şekil 62. Pişmanlık

Suça sürüklenen ve hakkında tedbir kararı verilen çocukların %71, 29'u işledikleri suçtan pişmanlık duyduklarını belirtmişlerdir. Çocukların büyük çoğunluğu mecburi bir utanma duygusu ile pişmanlık duyduklarını ifade ederken (%52,86), %12,14'ünün samimi pişmanlık gösterdiği, %4,57'sinin adli süreçte yer aldığı için pişmanlık duyduğu ve %1,71'nin işledikleri suçun sicile işleyeceği için pişmanlık duydukları belirlenmiştir. Çocukların duydukları pişmanlık ile işledikleri suç ve cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Çocukların suç algısı ile duydukları pişmanlık arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Buna göre, pişmanlık duymayan çocukların %77,1'ini suç algısı olmayan çocuklar oluşturmakta, mecburi pişmanlık duyanların %77,0'ını ise yetersiz suç algısına sahip olan çocuklar oluşturmaktadır. Samimi pişmanlık duyanların %64,7'si yetersiz suç algısına sahip olan çocuklardan oluşmaktadır.

Çocukların ceza algısı ile gösterdikleri pişmanlık arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Pişmanlık göstermeyenlerin %85,1'inin ceza algısı bulunmamaktadır. Detaylı ceza algısına sahip olanların 73,6'sı ve yetersiz ceza algısına sahip olanları %69,0'ı ise, mecburi pişmanlık göstermiş durumdadır.

Tablo CXII. Suç Tipi ve Çocuğun Pişmanlık Durumu

SUÇ TİPİ		PİŞMANLIK DURUMU					TOPLAM
		YOK	MECBURİ PİŞMAN LIK	SAMİMİ PİŞMAN LIK	MAHKEMEDE OLDUĞU İÇİN	KORKU KAYNAKLI PİŞMANLIK	
M.V	n	113	220	51	20	9	413
	Suç Tipi %	27,4%	53,3%	12,3%	4,8%	2,2%	100,0%
	Pişmanlık %	56,2%	59,5%	60,0%	62,5%	75,0%	59,0%
	TOPLAM %	16,1%	31,4%	7,3%	2,9%	1,3%	59,0%
V.D	n	47	82	21	7	3	160
	Suç Tipi %	29,4%	51,2%	13,1%	4,4%	1,9%	100,0%
	Pişmanlık %	23,4%	22,2%	24,7%	21,9%	25,0%	22,9%
	TOPLAM %	6,7%	11,7%	3,0%	1,0%	,4%	22,9%
K.S	n	25	46	7	5	0	83
	Suç Tipi %	30,1%	55,4%	8,4%	6,0%	,0%	100,0%
	Pişmanlık %	12,4%	12,4%	8,2%	15,6%	,0%	11,9%
	TOPLAM %	3,6%	6,6%	1,0%	,7%	,0%	11,9%
D.S	n	16	22	6	0	0	44
	Suç Tipi %	36,4%	50,0%	13,6%	,0%	,0%	100,0%
	Pişmanlık %	8,0%	5,9%	7,1%	,0%	,0%	6,3%
	TOPLAM %	2,3%	3,1%	,9%	,0%	,0%	6,3%
TOPLAM	n	201	370	85	32	12	700
	Suç Tipi %	28,7%	52,9%	12,1%	4,6%	1,7%	100,0%
	Pişmanlık %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	28,7%	52,9%	12,1%	4,6%	1,7%	100,0%

 $\chi^2(12)=7,863$; $p>0,05$

Tablo CXIII. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Pişmanlık Durumu

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET	PİŞMANLIK					TOPLAM
	YOK	MECBURİ PİŞMAN LIK	SAMİMİ PİŞMAN LIK	MAHKEMEDE OLDUĞU İÇİN	KORKU KAYNAKLI PİŞMANLIK	
ERKEK n	176	325	72	29	9	611
SSÇ Cins. %	28,8%	53,2%	11,8%	4,7%	1,5%	100,0%
Pişmanlık %	87,6%	87,8%	84,7%	90,6%	75,0%	87,3%
TOPLAM %	25,1%	46,4%	10,3%	4,1%	1,3%	87,3%
2 n	25	45	13	3	3	89
SSÇ Cins. %	28,1%	50,6%	14,6%	3,4%	3,4%	100,0%
Pişmanlık %	12,4%	12,2%	15,3%	9,4%	25,0%	12,7%
TOPLAM %	3,6%	6,4%	1,9%	,4%	,4%	12,7%
TOPLAM n	201	370	85	32	12	700
SSÇ Cins. %	28,7%	52,9%	12,1%	4,6%	1,7%	100,0%
Pişmanlık %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %	28,7%	52,9%	12,1%	4,6%	1,7%	100,0%

 $\chi^2(4)=2,579$; $p>0,05$

SSÇ Suça sürüklenen çocuk

Tablo CXIV. Suça Sürüklenen Çocuğun Pişmanlık Durumu ve Suç Algısı

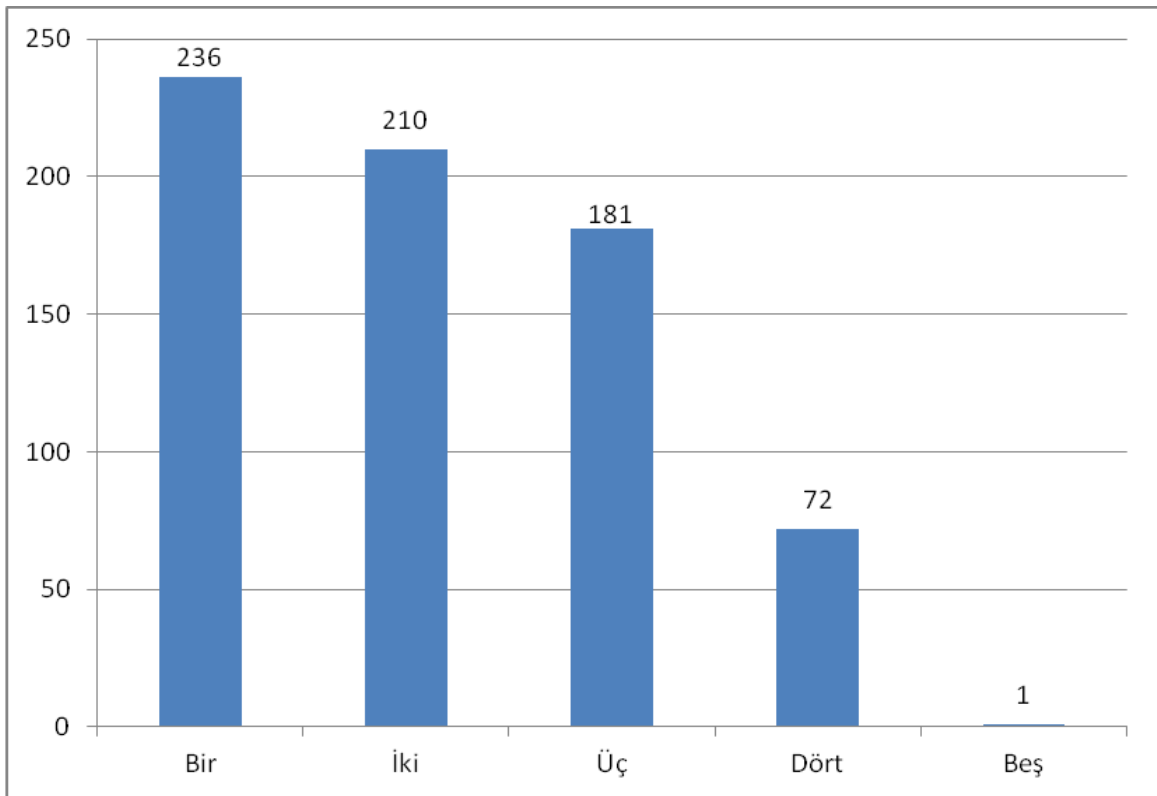
PİŞMANLIK		SUÇ ALGISI			TOPLAM
		YOK	YETERSİZ FARKIN DALIK	DETAYLI FARKIN DALIK	
YOK	n	155	44	2	201
	Pişmanlık %	77,1%	21,9%	1,0%	100,0%
	Suç Algısı %	55,6%	10,8%	16,7%	28,7%
	TOPLAM %	22,1%	6,3%	,3%	28,7%
Mecburi Pişmanlık	n	77	285	8	370
	Pişmanlık %	20,8%	77,0%	2,2%	100,0%
	Suç Algısı %	27,6%	69,7%	66,7%	52,9%
	TOPLAM %	11,0%	40,7%	1,1%	52,9%
Samimi Pişmanlık	n	28	55	2	85
	Pişmanlık %	32,9%	64,7%	2,4%	100,0%
	Suç Algısı %	10,0%	13,4%	16,7%	12,1%
	TOPLAM %	4,0%	7,9%	,3%	12,1%
Mahkemede Olmaktan Kaynaklanan Pişmanlık	n	14	18	0	32
	Pişmanlık %	43,8%	56,2%	,0%	100,0%
	Suç Algısı %	5,0%	4,4%	,0%	4,6%
	TOPLAM %	2,0%	2,6%	,0%	4,6%
Korku Kaynaklı Pişmanlık	n	5	7	0	12
	Pişmanlık %	41,7%	58,3%	,0%	100,0%
	Suç Algısı %	1,8%	1,7%	,0%	1,7%
	TOPLAM %	,7%	1,0%	,0%	1,7%
Toplam	n	279	409	12	700
	Pişmanlık %	39,9%	58,4%	1,7%	100,0%
	Suç Algısı %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	39,9%	58,4%	1,7%	100,0%

 $\chi^2(8)=1,753$; $p<0,05$

Tablo CXV. Suça Sürüklenen Çocuğun Pişmanlık Durumu ve Ceza Algısı

PİŞMANLIK		CEZA ALGISI			TOPLAM
		YOK	YETERSİZ FARKIN DALIK	DETAYLI FARKIN DALIK	
Yok	n	171	25	5	201
	Pişmanlık %	85,1%	12,4%	2,5%	100,0%
	Ceza Algısı %	69,5%	8,1%	3,5%	28,7%
	TOPLAM %	24,4%	3,6%	,7%	28,7%
Mecburi Pişmanlık	n	50	214	106	370
	Pişmanlık %	13,5%	57,8%	28,6%	100,0%
	Ceza Algısı %	20,3%	69,0%	73,6%	52,9%
	TOPLAM %	7,1%	30,6%	15,1%	52,9%
Samimi Pişmanlık	n	17	48	20	85
	Pişmanlık %	20,0%	56,5%	23,5%	100,0%
	Ceza Algısı %	6,9%	15,5%	13,9%	12,1%
	TOPLAM %	2,4%	6,9%	2,9%	12,1%
Mahkemede Olmaktan Kaynaklanan Pişmanlık	n	4	18	10	32
	Pişmanlık %	12,5%	56,2%	31,2%	100,0%
	Ceza Algısı %	1,6%	5,8%	6,9%	4,6%
	TOPLAM %	,6%	2,6%	1,4%	4,6%
Korku Kaynaklı Pişmanlık	n	4	5	3	12
	Pişmanlık %	33,3%	41,7%	25,0%	100,0%
	Ceza Algısı %	1,6%	1,6%	2,1%	1,7%
	TOPLAM %	,6%	,7%	,4%	1,7%
Toplam	n	246	310	144	700
	Pişmanlık %	35,1%	44,3%	20,6%	100,0%
	Ceza Algısı %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	35,1%	44,3%	20,6%	100,0%

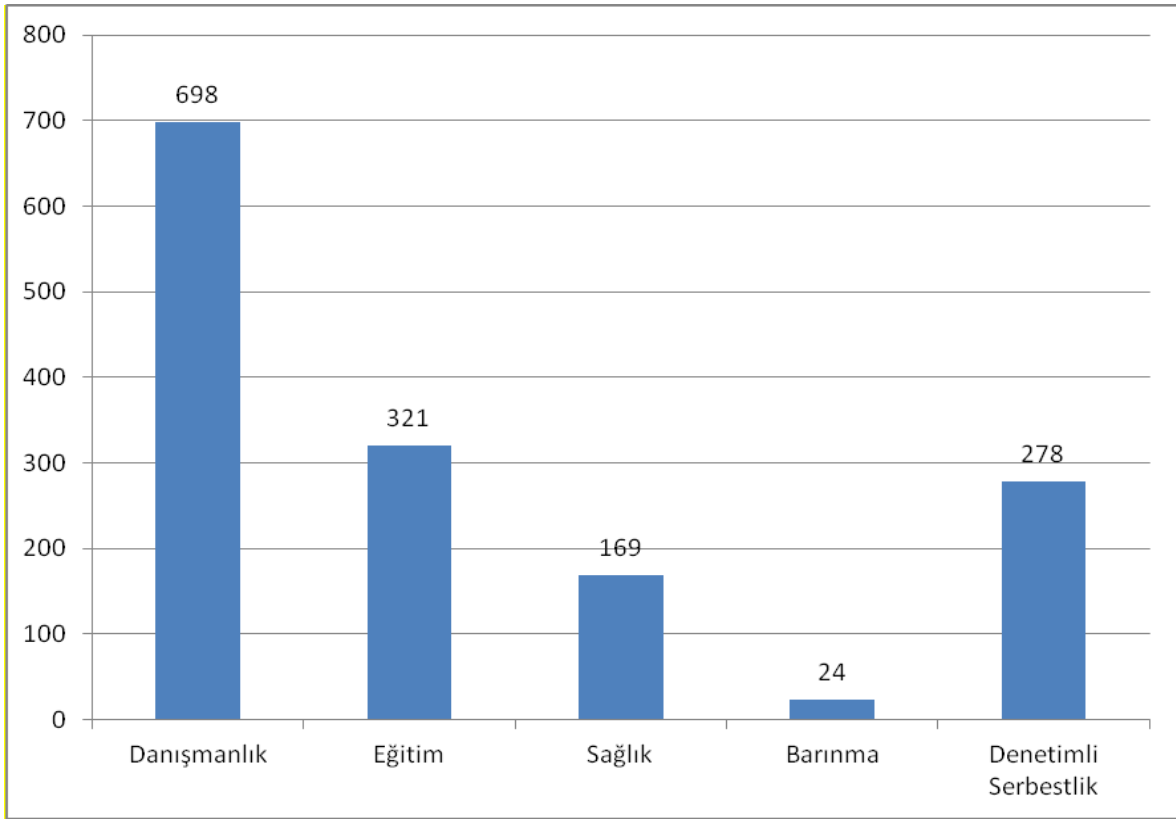
 $\chi^2(8)=3,133$; $p<0,05$

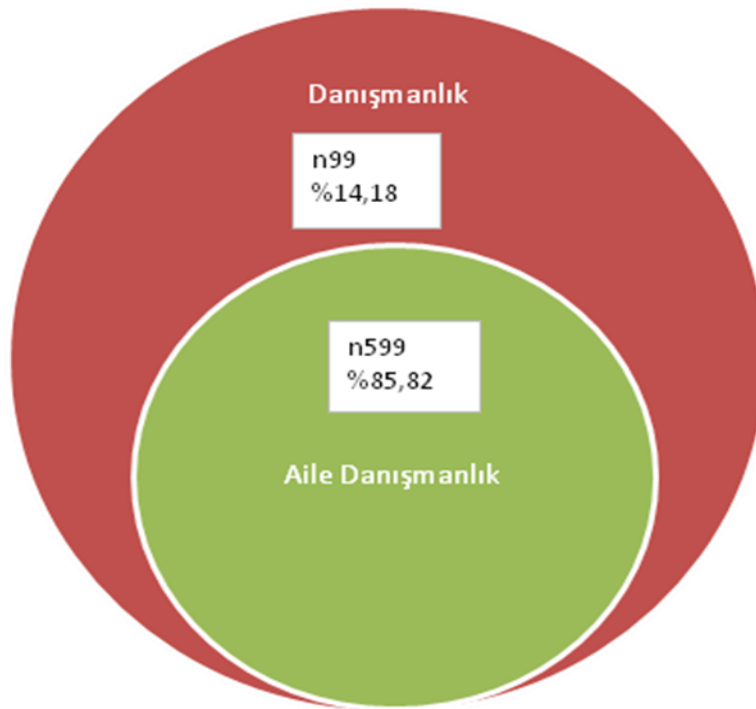
Şekil 63. Verilen Tedbir Sayısı

Suçta sürüklenen çocukların 236 tanesine tek bir tedbir verilmiştir. Tek tedbir kararı tüm tedbir kararlarının %17,69'unu teşkil eder.

Çocuklara ortalama olarak 2 tedbir uygulanmıştır. Uygulanan tedbirlere nitelikleri açısından bakıldığında, en çok 698 (%99,71) adet ile danışmanlık tedbiri uygulandığı görülmektedir. Danışmanlık tedbirini ikinci sırada 321 (%45,86) adet verilen eğitim tedbiri izlemektedir. Bu tedbiri sırası ile 169 adet (%24,14) sağlık tedbiri, 24 adet (%3,42) barınma tedbiri ve bu tedbirlere ek olarak verilen 278 adet (%39,71) denetimli serbestlik kararı izlemektedir.

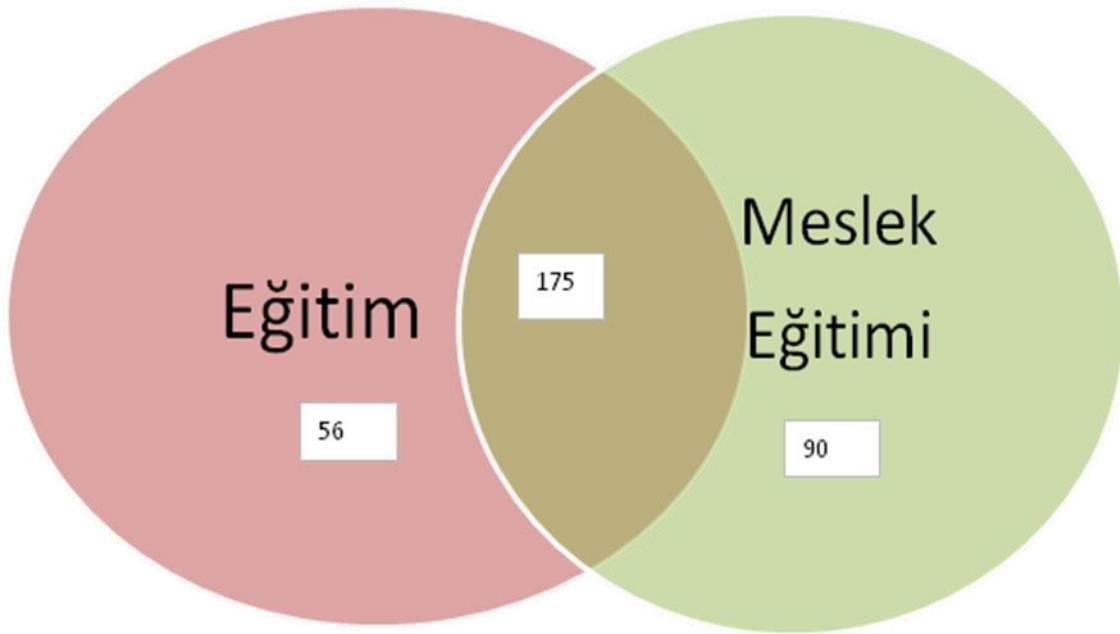

Şekil 64. Verilen Tedbirlerin Nitelikleri

Şekil 65. Danışmanlık Tedbirinin Dağılımı

Danışmanlık tedbirinin %85,82 oranında hem çocuklara hem de çocukların ailelerine uygulanmasına karar verilmiştir.

Şekil 66. Eğitim Tedbirinin Dağılımı

Eğitim tedbirinde ise, 56 adet orta öğretime yönelik tedbir kararı verilirken, 90 adet meslek eğitimi, 175 adet de hem orta eğitim hem de meslek eğitimi kararı verilmiştir.

Verilen tedbir kararları ile çocukların işledikleri suç tiplerine bakıldığında aralarında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Danışmanlık tedbiri mal varlığına karşı işlenen suçlarda %59, vücut dokunulmazlığına karşı suçlarda %22,9 kamu sağlığına karşı suçlara ise %11,7 oranında verilmiştir. Eğitim tedbiri de malvarlığına karşı suçlara %55,7, vücut dokunulmazlığına karşı suçlara %22,6, kamu sağlığına karşı suçlara ise % 15,6 oranında verilmiştir. Sağlık tedbirinin kamu sağlığına karşı suçların %18,8'ine verildiği görülmektedir. Barınma tedbiri ise en çok %74,4 oranında mal varlığına karşı suçlara verilmiştir.

Tablo CXVI. Verilen Tedbir İşlenen Suç Karşılaştırması

TEDBİR		SUÇ TİPİ				TOPLAM
		M.V.	V.D.	K.S	D.S	
Danışmanlık	n	412	160	82	44	698
	Tedbirler %	59,0%	22,9%	11,7%	6,3%	100,0%
	Suç Tipi %	53,4%	52,6%	44,8%	58,7%	52,3%
	TOPLAM %	30,9%	12,0%	6,1%	3,3%	52,3%
Eğitim	n	182	74	51	20	327
	Tedbirler %	55,7%	22,6%	15,6%	6,1%	100,0%
	Suç Tipi %	23,6%	24,3%	27,9%	26,7%	24,5%
	TOPLAM %	13,6%	5,5%	3,8%	1,5%	24,5%
Sağlık	n	146	60	50	10	266
	Tedbirler %	54,9%	22,6%	18,8%	3,8%	100,0%
	Suç Tipi %	18,9%	19,7%	27,3%	13,3%	19,9%
	TOPLAM %	10,9%	4,5%	3,7%	0,7%	19,9%
Barınma	n	32	10	0	1	43
	Tedbirler %	74,4%	23,3%	0,0%	2,3%	100,0%
	Suç Tipi %	4,1%	3,3%	0,0%	1,3%	3,2%
	TOPLAM %	2,4%	0,7%	0,0%	0,1%	3,2%
TOPLAM	n	772	304	183	75	1334
	Tedbirler %	57,9%	22,8%	13,7%	5,6%	100,0%
	Suç Tipi %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	57,9%	22,8%	13,7%	5,6%	100,0%

 $\chi^2(9)=19,809$; $p>0,05$

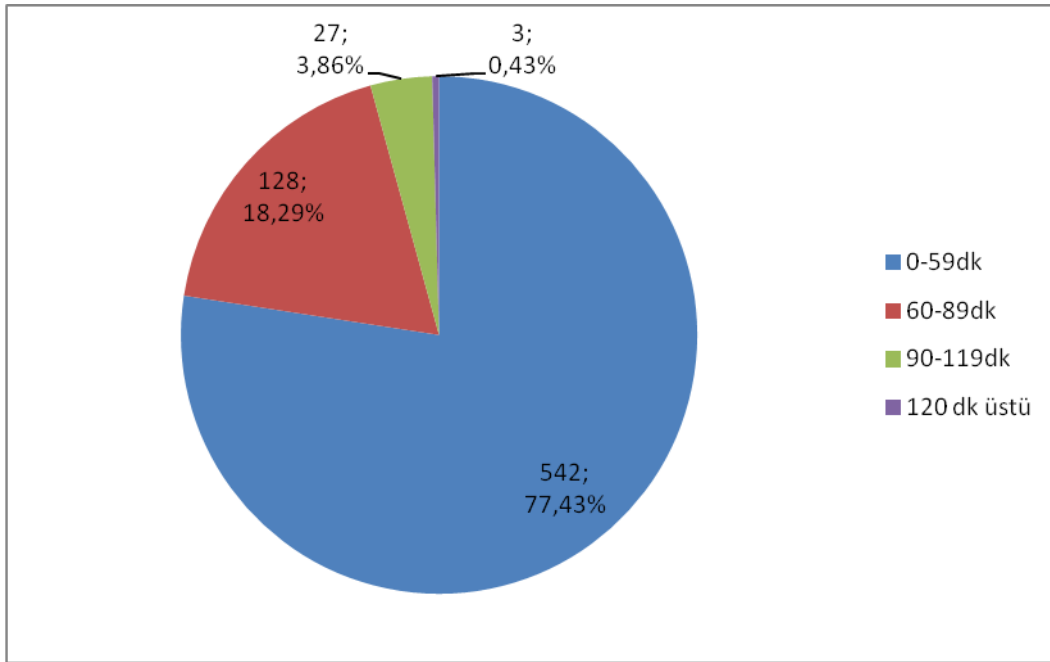
İşlenen suçlara birden fazla tedbir verildiği görülmektedir. Toplam 700 adet suça karşılık 1334 tedbir kararı verilmiştir. (ortalama 1,9 tedbir) Diğer suçlar kategorisinde en çok danışmanlık tedbiri verilmiştir. Sağlık tedbiri kararının ise en çok kamu sağlığına karşı suçlar kategorisinde (%27,3) verildiği görülmektedir.

İşlenen suç ile verilen tedbir kararı arasında anlamlı fark olduğu görülmektedir.

Tablo CXVII. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Verilen Tedbirin Niteliği

TEDBİR		SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET		TOPLAM
		ERKEK	KIZ	
Danışmanlık	n	610	88	698
	Tedbirler %	87,4%	12,6%	100,0%
	Çocuk cinsiyet %	52,5%	50,9%	52,3%
	TOPLAM %	45,7%	6,6%	52,3%
Eğitim	n	281	46	327
	Tedbirler %	85,9%	14,1%	100,0%
	Çocuk cinsiyet %	24,2%	26,6%	24,5%
	TOPLAM %	21,1%	3,4%	24,5%
Sağlık	n	236	30	266
	Tedbirler %	88,7%	11,3%	100,0%
	Çocuk cinsiyet %	20,3%	17,3%	19,9%
	TOPLAM %	17,7%	2,2%	19,9%
Barınma	n	34	9	43
	Tedbirler %	79,1%	20,9%	100,0%
	Çocuk cinsiyet %	2,9%	5,2%	3,2%
	TOPLAM %	2,5%	,7%	3,2%
TOPLAM	n	1161	173	1334
	Tedbirler %	87,0%	13,0%	100,0%
	Çocuk cinsiyet %	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	87,0%	13,0%	100,0%

 $\chi^2(3)=3,519$; $p>0,05$

Şekil 67. Yapılan Görüşmelerin Süresi

Sosyal çalışma görevlileri tarafından sosyal inceleme raporu hazırlanması amacı ile yapılan görüşmelere bakıldığında, görüşmelerin ağırlıklı olarak (%77,43) bir saat içinde tamamlandığı görülmektedir. Görüşmelerin %18,29'u bir buçuk saat sürerken, %3,86'sı birbuçuk-iki saat arası, %0,43 ise iki saatten uzun sürmüştür. En kısa görüşme 25 dakika, en uzun görüşme ise 175 dakika sürmüş ve ortalama görüşme süresi 56 dakika olarak gerçekleşmiştir.

Görüşme süresi ile işlenen suç, cinsiyet ve verilen tedbire arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Tablo CXVIII. Suç Tipi ve Görüşme Süresi

SUÇ TİPİ		GÖRÜŞME SÜRESİ				TOPLAM
		0-60dk	61-90dk	91-120 dk	121-150dk	
M.V	N	326	70	15	2	413
	Suç Tipi %	78,9%	16,9%	3,6%	,5%	100,0%
	Görüşme Sür. %	60,1%	54,7%	55,6%	66,7%	59,0%
	TOPLAM %	46,6%	10,0%	2,1%	,3%	59,0%
V.D.	N	117	35	7	1	160
	Suç Tipi %	73,1%	21,9%	4,4%	,6%	100,0%
	Görüşme Sür. %	21,6%	27,3%	25,9%	33,3%	22,9%
	TOPLAM %	16,7%	5,0%	1,0%	,1%	22,9%
K.S	N	64	15	4	0	83
	Suç Tipi %	77,1%	18,1%	4,8%	,0%	100,0%
	Görüşme Sür. %	11,8%	11,7%	14,8%	,0%	11,9%
	TOPLAM %	9,1%	2,1%	,6%	,0%	11,9%
D.S.	N	35	8	1	0	44
	Suç Tipi %	79,5%	18,2%	2,3%	,0%	100,0%
	Görüşme Sür. %	6,5%	6,2%	3,7%	,0%	6,3%
	TOPLAM %	5,0%	1,1%	,1%	,0%	6,3%
Toplam	N	542	128	27	3	700
	Suç Tipi %	77,4%	18,3%	3,9%	,4%	100,0%
	Görüşme Sür. %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	77,4%	18,3%	3,9%	,4%	100,0%

 $\chi^2(9)=3,433$; $p>0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Tablo CXIX. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Görüşme Süresi

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET	GÖRÜŞME SÜRESİ				TOPLAM
	0-60dk	61-90dk	91-120 dk	121-150dk	
ERKEK N	473	113	22	3	611
SSÇ Cins. %	77,4%	18,5%	3,6%	,5%	100,0%
Görüşme Süre. %	87,3%	88,3%	81,5%	100,0%	87,3%
TOPLAM %	67,6%	16,1%	3,1%	,4%	87,3%
KIZ n	69	15	5	0	89
SSÇ Cins. %	77,5%	16,9%	5,6%	,0%	100,0%
Görüşme Süre. %	12,7%	11,7%	18,5%	,0%	12,7%
TOPLAM %	9,9%	2,1%	,7%	,0%	12,7%
Toplam n	542	128	27	3	700
SSÇ Cins. %	77,4%	18,3%	3,9%	,4%	100,0%
Görüşme Süre. %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %	77,4%	18,3%	3,9%	,4%	100,0%

 $\chi^2(3)=1,371; p>0,05$

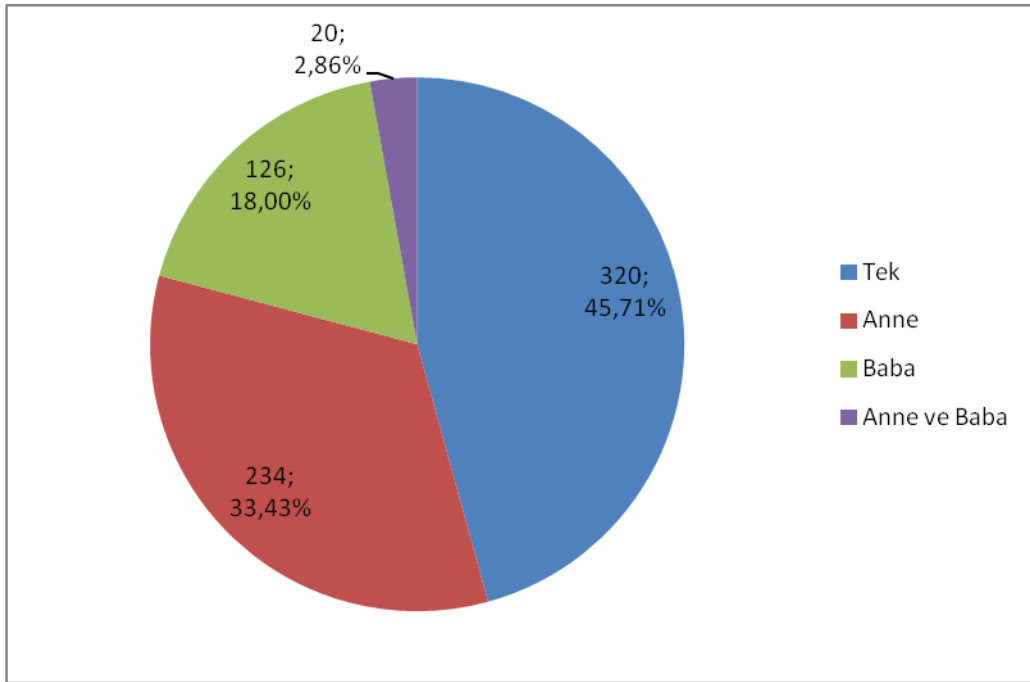
SSÇ Suça sürüklenen çocuk

Bir saatten az görüşülenlerin %54,0'ına danışmanlık tedbiri verilirken, bir buçuk saate kadar görüşülenlerin, %48,5'ine danışmanlık tedbiri verilmiştir. Bir buçuk iki saat arasında görüşülenlere ise, %42,9 oranında danışmanlık ve %57,2 oranında eğitim ve sağlık tedbiri uygulanmasına karar verilmiştir. İki saat görüşülenlerin ise %66,7sına eğitim tedbiri verilmiştir.

Tablo CXX. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir ve Görüşme Süresi

TEDBİR		GÖRÜŞME SÜRESİ				TOPLAM
		0-60 dk	61-90 dk	91-120 dk	121- 150 dk	
Danışmanlık	n	541	128	27	2	698
	Tedbirler %	77,5%	18,3%	3,9%	,3%	100,0%
	Görüşme Sür. %	54,0%	48,5%	42,9%	33,3%	52,3%
	TOPLAM %	40,6%	9,6%	2,0%	,1%	52,3%
Eğitim	n	237	69	17	4	327
	Tedbirler %	72,5%	21,1%	5,2%	1,2%	100,0%
	Görüşme Sür. %	23,7%	26,1%	27,0%	66,7%	24,5%
	TOPLAM %	17,8%	5,2%	1,3%	,3%	24,5%
Sağlık	n	190	57	19	0	266
	Tedbirler %	71,4%	21,4%	7,1%	,0%	100,0%
	Görüşme Sür. %	19,0%	21,6%	30,2%	,0%	19,9%
	TOPLAM %	14,2%	4,3%	1,4%	,0%	19,9%
Barınma	n	33	10	0	0	43
	Tedbirler %	76,7%	23,3%	,0%	,0%	100,0%
	Görüşme Sür. %	3,3%	3,8%	,0%	,0%	3,2%
	TOPLAM %	2,5%	,7%	,0%	,0%	3,2%
TOPLAM	n	1001	264	63	6	1334
	Tedbirler %	75,0%	19,8%	4,7%	,4%	100,0%
	Görüşme Sür. %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	75,0%	19,8%	4,7%	,4%	100,0%

 $\chi^2(9)=15,699$; $p>0,05$

Şekil 68. Görüşmelere Katılım

Görüşülen çocukların %45,71'i görüşmeye tek başına gelirken, çocukların %33,43'ü anneleri, %18,00'ı babaları ve %2,86'sı hem anne hem de babaları ile gelmiştir.. Görüşmelere çocuğun ailesinin katılımı ve işlenen suç tipi ile çocuğun cinsiyeti arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Çocuk hakkında aile fertlerinin de katılımı ile gerçekleşen görüşmeler sonrasında, çocuk hakkında verilen tedbirlerde herhangi anlamlı bir farka rastlanmamışsa da, hakkında barınma tedbiri verilen çocukların %65,1'inin görüşmelere yalnız gelmemiş olması dikkat çekicidir.

Tablo CXXI. Suç Tipi ve Görüşmeye Ailenin Katılımı

SUÇ TİPİ		AİLENİN KATILIMI		TOPLAM
		YOK	VAR	
M.V	n	186	227	413
	Suç Tipi %	45,0%	55,0%	100,0%
	Katılım %	58,1%	59,7%	59,0%
	TOPLAM %	26,6%	32,4%	59,0%
V.D	n	73	87	160
	Suç Tipi %	45,6%	54,4%	100,0%
	Katılım %	22,8%	22,9%	22,9%
	TOPLAM %	10,4%	12,4%	22,9%
K.S	n	40	43	83
	Suç Tipi %	48,2%	51,8%	100,0%
	Katılım %	12,5%	11,3%	11,9%
	TOPLAM %	5,7%	6,1%	11,9%
D.S	n	21	23	44
	Suç Tipi %	47,7%	52,3%	100,0%
	Katılım %	6,6%	6,1%	6,3%
	TOPLAM %	3,0%	3,3%	6,3%
TOPLAM	n	320	380	700
	Suç Tipi %	45,7%	54,3%	100,0%
	Katılım %	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	45,7%	54,3%	100,0%

 $\chi^2(3)=0,354$; $p>0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Tablo CXXII. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Görüşmeye Ailenin Katılımı

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET		AİLENİN KATILIMI		TOPLAM
		YOK	VAR	
ERKEK	n	278	333	611
	SSÇ Cins. %	45,5%	54,5%	100,0%
	Katılım %	86,9%	87,6%	87,3%
	TOPLAM %	39,7%	47,6%	87,3%
KIZ	n	42	47	89
	SSÇ Cins. %	47,2%	52,8%	100,0%
	Katılım %	13,1%	12,4%	12,7%
	TOPLAM %	6,0%	6,7%	12,7%
TOPLAM	n	320	380	700
	SSÇ Cins. %	45,7%	54,3%	100,0%
	Katılım %	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	45,7%	54,3%	100,0%

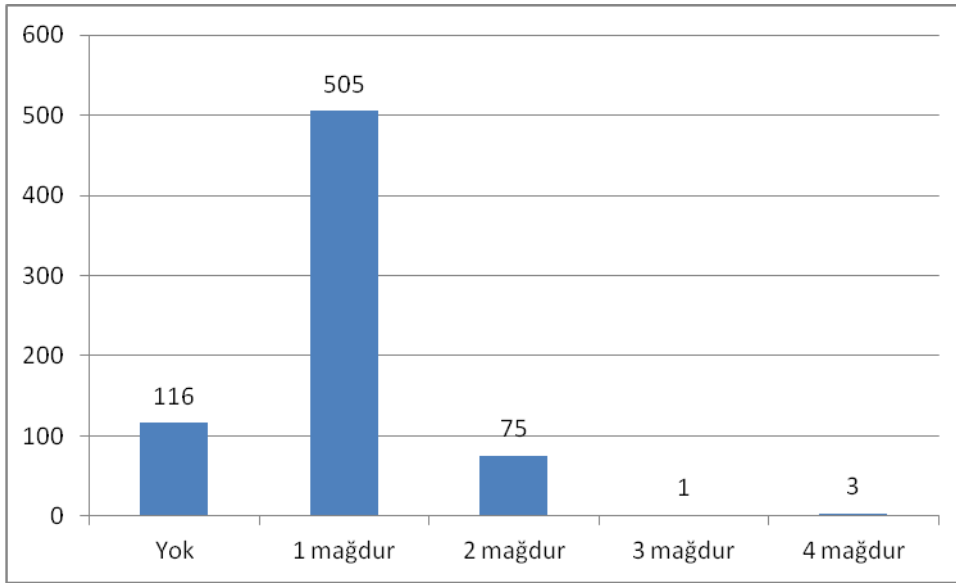
 $\chi^2(1)=0,09$; $p>0,05$

SSÇ Suça sürüklenen çocuk

Tablo CXXIII. Suça Sürüklenen Çocuğa Verilen Tedbir ve Görüşmeye Ailenin Katılımı

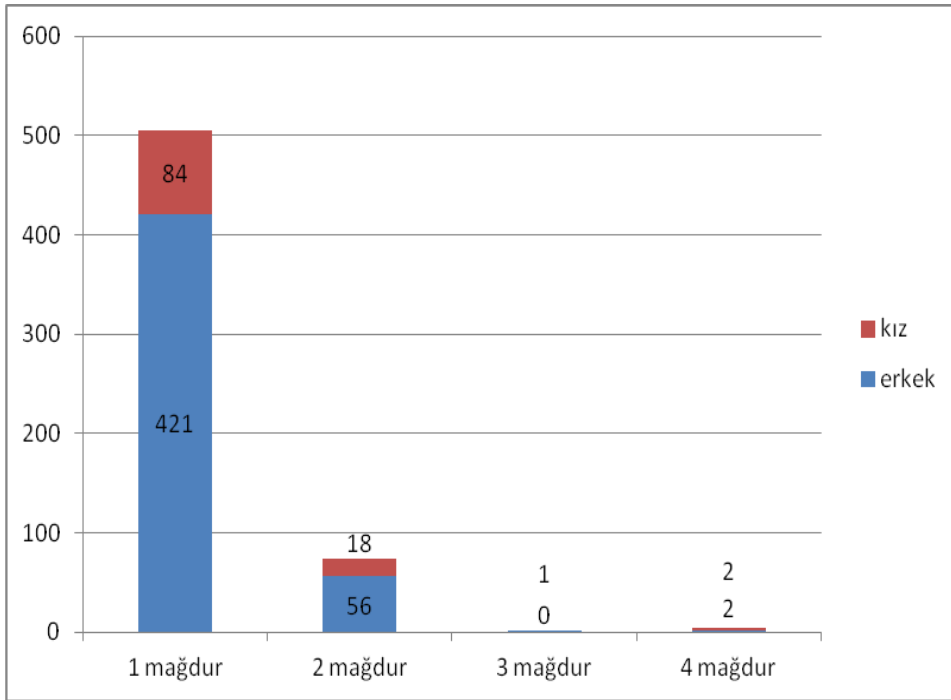
TEDBİR		AİLENİN KATILIM		TOPLAM
		YOK	VAR	
Danışmanlık	n	319	379	698
	Tedbirler %	45,7%	54,3%	100,0%
	Katılım %	51,0%	53,5%	52,3%
	TOPLAM %	23,9%	28,4%	52,3%
Eğitim	n	157	170	327
	Tedbirler %	48,0%	52,0%	100,0%
	Katılım %	25,1%	24,0%	24,5%
	TOPLAM %	11,8%	12,7%	24,5%
Sağlık	n	135	131	266
	Tedbirler %	50,8%	49,2%	100,0%
	Katılım %	21,6%	18,5%	19,9%
	TOPLAM %	10,1%	9,8%	19,9%
Barınma	n	15	28	43
	Tedbirler %	34,9%	65,1%	100,0%
	Katılım %	2,4%	4,0%	3,2%
	TOPLAM %	1,1%	2,1%	3,2%
TOPLAM	n	626	708	1334
	Tedbirler %	46,9%	53,1%	100,0%
	Katılım %	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	46,9%	53,1%	100,0%

$\chi^2(3)=4,642$; $p>0,05$

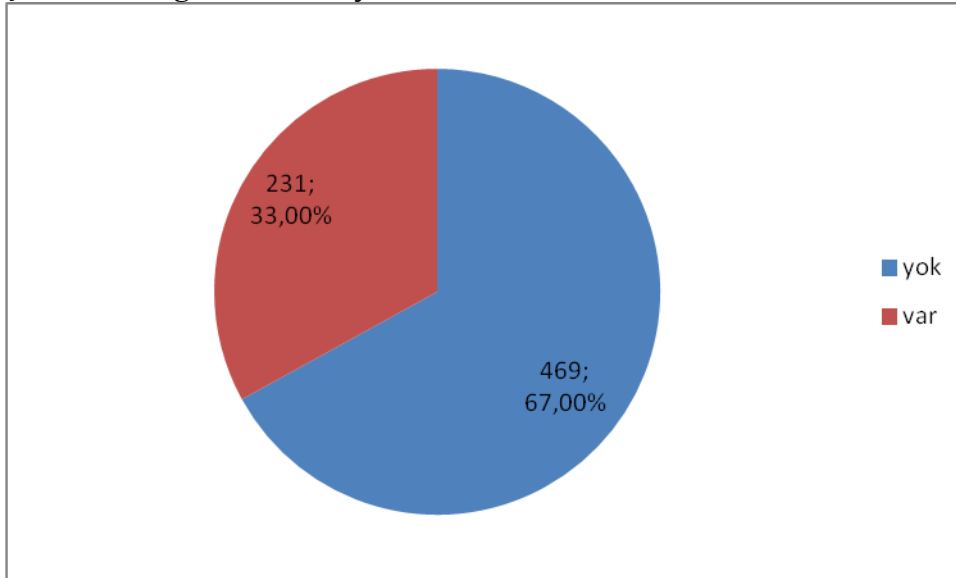

Şekil 69. Mağdur Sayısı

Çocuklar tarafından işlenen suçların 116 tanesinin (%16,57) mağduru bulunmazken, 1 mağduru bulunan suçların sayısı 505 (%72,14), 2 mağduru bulunan suçların sayısı 75 (%10,71), 3 mağduru bulunan suçların sayısı 1 (%0,14) ve 4 mağduru bulunan suçların sayısı 3 (%0,43) tür.

Şekil 70. Mağdurun Cinsiyeti

Şekil 71. Mağdurun kusuru

Çocukların %33,00'ı mağdurun kusurlu olduğunu, suçun meydana gelmesinde mağdurun hareketinin başlatıcı olarak rol oynadığını belirtmişlerdir.

Tablo CXXIV. Suç Tipi ve Mağdur Sayısı

SUÇ TİPİ	MAĞDUR SAYISI					TOPLAM
	0	1	2	3	4	
M.V n	0	361	52	0	0	413
Suç Tipi %	,0%	87,4%	12,6%	,0%	,0%	100,0%
Mağdur Sayısı %	,0%	71,5%	69,3%	,0%	,0%	59,0%
TOPLAM %	,0%	51,6%	7,4%	,0%	,0%	59,0%
V.D n	0	133	23	1	3	160
Suç Tipi %	,0%	83,1%	14,4%	,6%	1,9%	100,0%
Mağdur Sayısı %	,0%	26,3%	30,7%	100,0%	100,0%	22,9%
TOPLAM %	,0%	19,0%	3,3%	,1%	,4%	22,9%
K.S n	83	0	0	0	0	83
Suç Tipi %	100,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
Mağdur Sayısı %	71,6%	,0%	,0%	,0%	,0%	11,9%
TOPLAM %	11,9%	,0%	,0%	,0%	,0%	11,9%
D.S n	33	11	0	0	0	44
Suç Tipi %	75,0%	25,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
Mağdur Sayısı %	28,4%	2,2%	,0%	,0%	,0%	6,3%
TOPLAM %	4,7%	1,6%	,0%	,0%	,0%	6,3%
TOPLAM n	116	505	75	1	3	700
Suç Tipi %	16,6%	72,1%	10,7%	0,1%	0,4%	100,0%
Mağdur Sayısı %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %	16,6%	72,1%	10,7%	,1%	,4%	100,0%

 $\chi^2(12)=6,54$; $p<0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Çocuklar tarafından işlenen suçlar ile mağdur sayıları arasında anlamlı fark olduğu görülmektedir. Mağdur sayısının hiç bulunmadığı suçlar bir tarafa bırakılacak olursa, mağdur sayısının ağırlıklı olarak bir kişi olduğu görülmektedir. Mal varlığına karşı suçların %87,4'ünün mağduru tek kişi iken, vücut dokunulmazlığına karşı suçlar, %83,1 bir kişi, %16,9 oranından birden çok kişi aleyhine işlenmiştir. Mağdur sayısı ile failin cinsiyeti arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo CXXV. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Mağdur Sayısı

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET	MAĞDUR SAYISI					TOPLAM
	0	1	2	3	4	
ERKEK n	108	435	65	1	2	611
SSÇ Cins. %	17,7%	71,2%	10,6%	,2%	,3%	100,0%
Mağdur Sayısı %	93,1%	86,1%	86,7%	100,0%	66,7%	87,3%
TOPLAM %	15,4%	62,1%	9,3%	,1%	,3%	87,3%
KIZ n	8	70	10	0	1	89
SSÇ Cins. %	9,0%	78,7%	11,2%	,0%	1,1%	100,0%
Mağdur Sayısı %	6,9%	13,9%	13,3%	,0%	33,3%	12,7%
TOPLAM %	1,1%	10,0%	1,4%	,0%	,1%	12,7%
TOPLAM n	116	505	75	1	3	700
SSÇ Cins. %	16,6%	72,1%	10,7%	,1%	,4%	100,0%
Mağdur Sayısı %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %	16,6%	72,1%	10,7%	,1%	,4%	100,0%

 $\chi^2(4)=5,457$; $p>0,05$

Suçta sürüklenen çocuk sayısı ile mağdur sayısı arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Suçta sürüklenen çocuk sayısının 2-4 arasında bulunduğu grup tarafından işlenen suçların %70'i tek kişi aleyhine işlenmiştir. Suçta sürüklenen çocuk sayısının 5 kişiden çok olduğu suçlar ise, %64,6 oranından bir kişi, %21,5 oranından iki kişi aleyhine işlenmiştir.

Tablo CXXVI. Suçun Kaç Kişi Tarafından İşlendiği ve Mağdur Sayısı

FAİL SAYISI		MAĞDUR SAYISI					TOPLAM
		0	1	2	3	4	
1kişi	n	34	188	19	1	0	242
	SSÇ Sayısı %	14,0%	77,7%	7,9%	,4%	,0%	100,0%
	Mağdur Sayısı %	29,3%	37,2%	25,3%	100,0%	,0%	34,6%
	TOPLAM %	4,9%	26,9%	2,7%	,1%	,0%	34,6%
2-4 kişi	n	73	275	42	0	3	393
	SSÇ Sayısı %	18,6%	70,0%	10,7%	,0%	,8%	100,0%
	Mağdur Sayısı %	62,9%	54,5%	56,0%	,0%	100,0%	56,1%
	TOPLAM %	10,4%	39,3%	6,0%	,0%	,4%	56,1%
5 kişiden fazla	n	9	42	14	0	0	65
	SSÇ Sayısı %	13,8%	64,6%	21,5%	,0%	,0%	100,0%
	Mağdur Sayısı %	7,8%	8,3%	18,7%	,0%	,0%	9,3%
	TOPLAM %	1,3%	6,0%	2,0%	,0%	,0%	9,3%
Toplam	n	116	505	75	1	3	700
	SSÇ Sayısı %	16,6%	72,1%	10,7%	,1%	,4%	100,0%
	Mağdur Sayısı %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	16,6%	72,1%	10,7%	,1%	,4%	100,0%

 $\chi^2(8)=17,165$; $p<0,05$

Suçla sürüklenen çocuk sayısı ile mağdur sayısı arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Suçla sürüklenen çocuk sayısının 2-4 arasında bulunduğu grup tarafından işlenen suçların %70'i tek kişi aleyhine işlenmiştir. Suçla sürüklenen çocuk sayısının 5 kişiden çok olduğu suçlar ise, %64,6 oranından bir kişi, %21,5 oranından iki kişi aleyhine işlenmiştir.

Tablo CXXVII. Suç Tipi ve Mağdurun Cinsiyeti

SUÇ TİPİ	MAĞDUR CİNSİYET			TOPLAM
	MAĞDUR YOK	ERKEK	KADIN	
M.V n	1	349	63	413
Suç Tipi %	,2%	84,5%	15,3%	100,0%
Mağdur Cinsiyet %	,9%	72,7%	61,2%	59,0%
TOPLAM %	,1%	49,9%	9,0%	59,0%
V.D n	0	124	36	160
Suç Tipi %	,0%	77,5%	22,5%	100,0%
Mağdur Cinsiyet %	,0%	25,8%	35,0%	22,9%
TOPLAM %	,0%	17,7%	5,1%	22,9%
K.S n	83	0	0	83
Suç Tipi %	100,0%	,0%	,0%	100,0%
Mağdur Cinsiyet %	70,9%	,0%	,0%	11,9%
TOPLAM %	11,9%	,0%	,0%	11,9%
D.S n	33	7	4	44
Suç Tipi %	75,0%	15,9%	9,1%	100,0%
Mağdur Cinsiyet %	28,2%	1,5%	3,9%	6,3%
TOPLAM %	4,7%	1,0%	,6%	6,3%
TOPLAM n	117	480	103	700
Suç Tipi %	16,7%	68,6%	14,7%	100,0%
Mağdur Cinsiyet %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
TOPLAM %	16,7%	68,6%	14,7%	100,0%

 $\chi^2(6)=6,394$; $p<0,05$

M.V Mal Varlığına Karşı

V.D. Vücut Dokunulmazlığına Karşı

K.S Kamu Sağlığına Karşı

D.S. Diğer Suçlar

Tablo CXXVIII. Suça Sürüklenen Çocuğun ve Mağdurun Cinsiyeti

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET		MAĞDUR CİNSİYET			TOPLAM
		MAĞDUR YOK	ERKEK	KADIN	
ERKEK	n	109	459	43	611
	SSÇ Cins. %	17,8%	75,1%	7,0%	100,0%
	Mağdur Cinsiyet %	93,2%	95,6%	41,7%	87,3%
	TOPLAM %	15,6%	65,6%	6,1%	87,3%
KADIN	n	8	21	60	89
	SSÇ Cins. %	9,0%	23,6%	67,4%	100,0%
	Mağdur Cinsiyet %	6,8%	4,4%	58,3%	12,7%
	TOPLAM %	1,1%	3,0%	8,6%	12,7%
TOPLAM	n	117	480	103	700
	SSÇ Cins. %	16,7%	68,6%	14,7%	100,0%
	Mağdur Cinsiyet %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	16,7%	68,6%	14,7%	100,0%

 $\chi^2(2)=2,262$; $p<0,05$

Suç tipi ile mağdurun cinsiyeti arasında da anlamlı fark bulunmuştur. Mal varlığına (%84,5) ve vücut dokunulmazlığına karşı (%77,5) suçların büyük çoğunluğu erkek mağdurlara karşı işlenmiştir. Mağdur cinsiyet ile suça sürüklenen çocuğun cinsiyeti arasında da anlamlı fark vardır. Suçların %75,1'i erkek suça sürüklenen çocuk tarafından erkek mağdura, %67,4'ü kız çocuk tarafından kız mağdura karşı işlenmiştir. Erkek çocuklar tarafından kadın mağdurlara karşı işlenen suçların oranı %7,0 iken, kız çocuklar tarafından erkek mağdura karşı işlenen suçların oranı %23,6 olarak gerçekleşmiştir. Suça sürüklenen çocuk sayısı ile mağdurun cinsiyeti arasında anlamlı fark bulunamamıştır. Ancak kadınlara karşı işlenen suçların %14,6'sı beşten çok çocuk tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu oran, erkeklere karşı işlenen suçlarda %8,5 tir.

Tablo CXXIX. Suçun Kaç Kişi Tarafından İşlendiği ve Mağdurun Cinsiyeti

FAİL SAYISI		MAĞDUR CİNSİYET			TOPLAM
		MAĞDUR YOK	ERKEK	KADIN	
1 kişi	n	34	176	32	242
	SSÇ Sayısı %	14,0%	72,7%	13,2%	100,0%
	Mağdur Cins. %	29,1%	36,7%	31,1%	34,6%
	TOPLAM %	4,9%	25,1%	4,6%	34,6%
2-4 kişi	n	74	263	56	393
	SSÇ Sayısı %	18,8%	66,9%	14,2%	100,0%
	Mağdur Cins. %	63,2%	54,8%	54,4%	56,1%
	TOPLAM %	10,6%	37,6%	8,0%	56,1%
5 kişiden fazla	n	9	41	15	65
	SSÇ Sayısı %	13,8%	63,1%	23,1%	100,0%
	Mağdur Cins. %	7,7%	8,5%	14,6%	9,3%
	TOPLAM %	1,3%	5,9%	2,1%	9,3%
TOPLAM	n	117	480	103	700
	SSÇ Sayısı %	16,7%	68,6%	14,7%	100,0%
	Mağdur Cins. %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	16,7%	68,6%	14,7%	100,0%

 $\chi^2(4)=6,965$; $p>0,05$

Tablo CXXX. Suç Tipi ve Mağdurun Kusuru

SUÇ TİPİ		MAĞDURUN KUSURU		TOPLAM
		YOK	VAR	
M.V	n	313	100	413
	Suç Tipi %	75,8%	24,2%	100,0%
	Kusur %	66,7%	43,3%	59,0%
	TOPLAM %	44,7%	14,3%	59,0%
V.D	n	35	125	160
	Suç Tipi %	21,9%	78,1%	100,0%
	Kusur %	7,5%	54,1%	22,9%
	TOPLAM %	5,0%	17,9%	22,9%
K.S	n	83	0	83
	Suç Tipi %	100,0%	,0%	100,0%
	Kusur %	17,7%	,0%	11,9%
	TOPLAM %	11,9%	,0%	11,9%
D.S	n	38	6	44
	Suç Tipi %	86,4%	13,6%	100,0%
	Kusur %	8,1%	2,6%	6,3%
	TOPLAM %	5,4%	,9%	6,3%
Toplam	n	469	231	700
	Suç Tipi %	67,0%	33,0%	100,0%
	Kusur %	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	67,0%	33,0%	100,0%

 $\chi^2(3)=2,101$; $p<0,05$

Mağdurun kusuru ile işlenen suç tipi arasında anlamlı fark bulunmuştur. Mal varlığına karşı suçların %24,3'sinde mağdurun kusuru olduğu ileri sürülürken, vücut dokunulmazlığına karşı suçların %78,1'nde mağdurun kusuru olduğu belirtilmiştir.

Mağdurun kusuru ile suça sürüklenen çocuğun cinsiyeti arasında da anlamlı fark görülmektedir. Erkek suça sürüklenen çocukların %31,1 mağdurun kusurlu olduğunu belirtmiştir. Suça sürüklenen çocuk sayısı ile mağdurun kusuru arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır.

Tablo CXXXI. Suça Sürüklenen Çocuğun Cinsiyeti ve Mağdurun Kusuru

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK CİNSİYET		MAĞDURUN KUSURU		TOPLAM
		YOK	VAR	
ERKEK	n	420	191	611
	SSÇ Cins. %	68,7%	31,3%	100,0%
	Kusur %	89,6%	82,7%	87,3%
	TOPLAM %	60,0%	27,3%	87,3%
KIZ	n	49	40	89
	SSÇ Cins. %	55,1%	44,9%	100,0%
	Kusur %	10,4%	17,3%	12,7%
	TOPLAM %	7,0%	5,7%	12,7%
Toplam	n	469	231	700
	SSÇ Cins. %	67,0%	33,0%	100,0%
	Kusur %	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	67,0%	33,0%	100,0%

 $\chi^2(1)=6,579$; $p<0,05$

SSÇ Suça sürüklenen çocuk

Tablo CXXXII. Suçu Kaç Kişinin İşlediği ve Mağdurun Kusuru

SSÇ SAYISI		MAĞDURUN KUSURU		TOPLAM
		YOK	VAR	
1 kişi	n	154	88	242
	SSÇ Sayısı %	63,6%	36,4%	100,0%
	Kusur %	32,8%	38,1%	34,6%
	TOPLAM %	22,0%	12,6%	34,6%
2-4	n	271	122	393
Kişi	SSÇ Sayısı %	69,0%	31,0%	100,0%
	Kusur %	57,8%	52,8%	56,1%
	TOPLAM %	38,7%	17,4%	56,1%
5 kişiden	n	44	21	65
Fazla	SSÇ Sayısı %	67,7%	32,3%	100,0%
	Kusur %	9,4%	9,1%	9,3%
	TOPLAM %	6,3%	3,0%	9,3%
TOPLAM	n	469	231	700
	SSÇ Sayısı %	67,0%	33,0%	100,0%
	Kusur %	100,0%	100,0%	100,0%
	TOPLAM %	67,0%	33,0%	100,0%

 $\chi^2(2)=1,933$; $p>0,05$

SSÇ Suça Sürüklenen Çocuk

5. Tartışma

Yapılan araştırma sonucunda, İstanbul ilinde yer alan üç adliyede verilen çocuklara özgü güvenlik tedbirlerinin neler olduğu, hakkında tedbir kararı verilen suça sürüklenen ve işledikleri fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını bilmediği veya -davranışlarını yönlendirme yeteneği olmadığı için ceza sorumluluğu olmayan çocukların sosyo-ekonomik ve kriminolojik durumları tespit edilmiş, haklarında verilen güvenlik tedbirlerinin farklılık gösterip göstermediği ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Türkiye genelinde, 2008-2013 yılları arasında çocuklara yönelik olarak 169.000 mahkumiyet kararı verilmiştir. Verilen 169.000 mahkumiyet kararının 41.599'u (%24,61) İstanbul ilinde verilmiştir. 2008-2013 yılları arasında İstanbul ilinde yer alan üç mahkemede verilen toplam mahkumiyet kararlarının ise sadece çok küçük bir kısmını güvenlik tedbiri kararları oluşturmaktadır. İstanbul ilinde yer alan üç mahkemede 2008-2013 yılları arasında toplam 321 güvenlik tedbiri kararı verilmiş ve uygulanmıştır. Bu sayı aynı bölgede verilen toplam 41.599 olan mahkumiyet kararlarının %0,77'sini, Türkiye genelinde verilen ve uygulanan toplam mahkumiyet kararlarının %0,85'ini ve Türkiye genelinde verilen 1.433 güvenlik tedbiri kararının %0,18'ini oluşturmaktadır ("Adalet İstatistikleri," 2013).

İlk olarak 2009 yılında 145 karar verildiği, ilerleyen senelerde güvenlik tedbiri kararlarının sayısının dramatik bir düşüş göstererek %60 oranında azaldığı da saptanmıştır ("Adalet İstatistikleri," 2013). Bu düşüşün nedeni olarak, ilk yıllarda mahkemelerin hükmetmiş olduğu güvenlik tedbiri kararlarının uygulama aşamasına gelindiğinde nasıl ve ne şekilde uygulanacağı konusunda henüz bir sistemin kurulmamış olması ve uygulanma aşamasında sorumlu merci bulunmayan güvenlik tedbiri kararına mahkemelerin en son çare olarak baş vurmaları ve güvenlik tedbiri kararı yerine şartları zorlayıp ceza sorumluluğu olmayan çocuklar hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması yolunu tercih etmiş olmaları gözükmemektedir. Yapılan araştırma sırasında, güvenlik tedbiri kararı verilmiş dosyalar incelenmiş, tedbir kararının uygulanıp uygulanmadığı ise araştırma evreni dışında tutulmuştur.

Türkiye genelinde tüm çocuklar tarafından işlenen ilk altı suç tipi, mal varlığına karşı suçlar, vücut dokunulmazlığına karşı suçlar, hürriyet aleyhine suçlar, kamu sağlığına karşı suçlar, şerefe karşı suçlar ve 6136 sayılı kanunda yer alan ateşli silahlar aleyhine suçlar olarak sıralandığı görülmektedir. Türkiye'de 12-15 yaş grubu tarafından işlenen ilk 6 suç tipinin, oransal olarak farklılıklar göstermekle birlikte 12-18 yaş grubu ile aynı şekilde

sıralandığı görülmektedir. Çocukların işlediği suçların ağırlıklı olarak mal varlığı aleyhine suçlardan oluşması literatürle de uyumludur (ORAL, 2015).

Ceza sorumluluğu olmayan 12-15 yaş grubu tarafından işlenen mal varlığına karşı suçlar, grup içerisinde %48,77 ile en büyük yüzdelik dilimi teşkil etmektedir. Aynı suç tipi, 15-18 yaş grubunun işlediği suçların %38,84'ünü teşkil etmektedir. Mal varlığına karşı suçların oransal olarak 12-15 yaş grubunda daha çok görülmesinin nedenleri arasında çocuğun zorunlu temel ihtiyaçların karşılanmaması, çocuklarda mülkiyet fikrinin tam olarak gelişmemiş olması, başkalarını sahip olduğu şeylerden mahrum ederek ödeme isteği, mensubu bulunduğu arkadaş grubunun takdirini kazanmak için yapılan hırsızlıklar yer aldığı gibi, özellikle çocukların suç vasıtası olarak kullanılması gibi hallerde bedenlen daha az gelişmiş olan 12-15 yaş grubunda yer alan çocuklardan daha çok yararlanılması da bulunmaktadır. (ORAL, 2015).

Vücut dokunulmazlığına karşı suçlar ise 12-15 yaş grubunda 15-18 yaş grubuna göre daha az işlenmiştir. Bu durum, özellikle çocukların vücut dokunulmazlığına karşı daha sıklıkla suç işleme olasılıklarının yoğun olduğu okul, çocuk parkı gibi kamusal alanların daha kontrollü yerler olmasının yanı sıra bu çocukların şiddet suçlarını kendilerinin değil onlar adına bir yakınlarının işlemiş olması, ya da suçun çocuklar arasında işlendiği dikkate alınarak adli mercilere ihbar edilmesinden veya şikayetçi olunmasından kaçınılması kaynaklı olabilir.

Kamu sağlığı aleyhine olan suçlardan uyuşturucu madde satışı ve kullanımı suçu 12-15 yaş grubunda oransal olarak 12-18 yaş grubunun yarısı kadar işlenmiş olması ise, 12-15 yaş grubundaki çocukların uyuşturucu satışında görev almakla birlikte, kullanımın 15-18 yaş grubu kadar yaygın olmadığı düşüncesini uyandırmaktadır (LEVITT, 1998).

12-15 yaş grubunun tüm çocuk suçları içinde payı, 2008 yılı dışarda tutulursa %40-%44 bandında görülmektedir. 2008 yılında 12-15 yaşında çocukların işlediği suçların daha az olması, verilerin ilk toplanma yılı olması nedeni ile verilerin bir kısmının aktarılmamış olması kaynaklı olabilir.

Hakkında güvenlik tedbiri kararı verilen çocukların işledikleri suçlara bakıldığında ise, aynı yaş grubunda bulunan ceza sorumluluğu olmayan çocukların işlediği suçların ceza sorumluluğu tam olan çocuklara göre sadece oransal olarak bazı farklılıklar içerdiği görülmektedir. Hakkında güvenlik tedbiri kararı verilen 12-15 yaş arası çocukların %58,47'sinin mal varlığına yönelik suçları işlemiştir. Aynı suç tipininin 12-15 yaş grubunda işlenme oranı %48,77 ve 15-18 yaş grubu içinde işlenme oranı ise %38,84 olarak

gerçekleşmiştir. Mal varlığına karşı suçları vücut dokunulmazlığına karşı suçlar (%17,26) izlemektedir. Vücut dokunulmazlığına karşı suçlar 12-15 yaş grubu içinde %17,17; 15-18 yaş grubu içinde ise, %18,71 olarak işlenmiştir. Üçüncü sırada yer alan Hürriyete karşı suçlar, hakkında güvenlik tedbiri kararı verilen çocukların %10,46'sı tarafından işlenmiştir. Aynı suç, 12-15 yaş grubunda %13,36 ve 15-18 yaş grubunda %11,99 oranında işlenmiştir. Hakkında güvenlik tedbiri kararı verilen çocukların %8,85'i tarafından işlenen kamu sağlığına karşı suçlar ise, 12-15 yaş grubunda %4,57 ve 15-18 yaş grubunda ise, % 10,49 olarak işlenmiştir. Hakkında güvenlik tedbiri kararı verilen çocukların %4,85'i tarafından işlenen diğer suçlar ise, 12-15 yaş grubunda %11,10, 15-18 yaş grubunda ise %13,83 olarak gerçekleşmiştir ("Adalet İstatistikleri," 2013).

Mal varlığına karşı suçların niteliklerine bakıldığında, suç türü içinde en çok hırsızlık (%37,05) ve nitelikli hırsızlık suçunun (%32,45) işlendiği görülmektedir. Bu iki suç tipi, tüm suçlar içinde %21,86 ve %19,14 ile ilk iki sırada yer almaktadır. Bu suçları sırası ile mala zarar verme suçu, kaybolmuş eşya üzerinde tasarruf suçu ve suç eşyasını kabulü suçu izlemektedir.

Vücut dokunulmazlığına karşı suçlara bakıldığında ise, bu suçun basit ve nitelikli yaralama suçlarından oluştuğu, basit yaralama suçunun %81,25 oranında işlendiği görülmektedir. Basit yaralama suçu, tüm suç tipleri içinde %18,57 ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Hakkında güvenlik tedbiri uygulanmış çocuklar tarafından işlenen kamu sağlığına karşı suçların niteliğine bakıldığında, bu suçun %77,29 oranında kullanım amaçlı uyuşturucu madde alma ve bulundurma suçu ile, %27,71 oranında uyuşturucu madde imal ve ticareti suçundan oluştuğu görülmektedir. Kullanma amaçlı uyuşturucu madde alma ve bulundurma suçu, tüm suçlar içinde %8,57 ile beşinci sırada yer almaktadır.

Suçta sürüklenen çocuklar tarafından işlenen diğer suçlara bakıldığında, bu suçlar arasında en çok görevi yaptırmamak için direnme suçu (%22,73), silahla ateş etme (%20,45), %15,91 ile cinsel suçlar (basit taciz), resmi belgede sahtecilik, göçmen kaçakçılığı, 6136 sayılı ateşli silahlar kanununa muhalefet, suç uydurma ve genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçu izlemektedir. Diğer suçlar kategorisinde yer alan ilk üç suç haricindeki suçlar, oran olarak tüm suçlar içinde %1'den daha az işlenmiştir.

5.1. Verilen Tedbir Kararlarının Nitelikleri

Mahkemeler genel olarak birden fazla tedbir kararı verme yoluna gitmiştir. Hemen hemen tüm çocuklara (%99,71) danışmanlık tedbiri verilirken bu tedbirin yanı sıra eğitim, sağlık ve barınma tedbirlerinin de verildiği görülmektedir. Dikkati çeken bir başka husus ise 278

çocuğa verilmiş bulunan denetimli serbestlik kararının dosyalarda tedbir olarak vasıflandırılması olmuştur. Eğitim tedbiri çocukların %45,86'sına, sağlık tedbiri, %24,14'üne, barınma tedbiri ise %3,43'üne verilmiştir. Aslen anne ve çocuklar için öngörülmüş bulunan bakım tedbirine ise, güvenlik tedbirleri yerine atıf yoluyla koruyucu tedbirlerin uygulanması sisteminde hiç yer verilmemiştir.

5.2.Hakkında Tedbir Kararı Verilen Çocukların Sosyo-Demografik Özellikleri

5.2.1.Cinsiyet

Hakkında güvenlik tedbiri kararı verilen suça sürüklenen 12-15 yaş grubu çocukların %87,29'u erkek, %12,71'i ise kız çocuklardan oluşmaktadır. Kız ve erkek çocukların suç işleme alışkanlıkları arasındaki bu oran, kadın ve erkekler tarafından işlenen suçlar arasındaki %89'a %11 oranına da uyumludur (A. İ. AKTÜRK, 2008). Suç tipi suça sürüklenen çocuğun cinsiyeti karşılaştırmasına bakıldığında, bazı suçların sadece erkekler tarafından işlendiği görülmektedir. Karşılaştırma tablosuna göre, kamu sağlığına karşı suçlar ve diğer suçları işleyenlerin ağırlıklı olarak erkeklerden oluştuğu görülmüştür. Bir başka dikkat çekici olgu ise, kızlar tarafından işlenen mal varlığına karşı suçların erkekler tarafından işlenen suçlara oranı 1/8 iken, kızlar tarafından işlenen vücut dokunulmazlığına karşı suçlarının erkekler tarafından işlenen suçlara oranı 1/3 olarak gerçekleşmesidir. Bu durumun nedeni olarak kızların fiziki şiddet suçlarına daha az yönelmelerinden ziyade kızlar tarafından işlenen fiziki şiddet suçlarının adli mercilere daha az yansıtılması ve birinci basamak adli mercilerin bu tip suçlara daha affedici bakması görülmektedir (A. İ. AKTÜRK, 2008; HOYT, 1998).

5.2.2 Yaş

Hakkında tedbir kararı verilen suça sürüklenen çocukların %8,29'u 12 yaşını tamamlamış, %38,00'i 13 yaşını tamamlamış ve yüzde %53,71'i 14 yaşını tamamlamış durumdadır. 12 yaşını tamamlamış çocukların büyük kısmı (%62,1) mal varlığına karşı suçları işlemişken, bu yaş grubunda işlenen diğer suçların oranları ise, Vücut dokunulmazlığına karşı suçlarda %25,9, kamu sağlığına karşı suçlarda %10,1 ve diğer suçlarda da %1,7 olarak gerçekleşmiştir.

13 yaşını tamamlayan çocukların işlediği suçların ise en yoğun olanını %57,5 ile malvarlığına karşı suçlar oluştururken, bu suçu sırası ile vücut dokunulmazlığına karşı suçlar (%27,1), kamu sağlığına karşı suçlar (%9,4) ve diğer suçlar (%6,0) izlemektedir.

14 yaşını tamamlamış çocukların ise oran olarak işlediği suçların ilk sırasında %59,6 ile mal varlığına karşı suçlar yer alırken bu suçu sırası ile, vücut dokunulmazlığına karşı suçlar %19,4, kamu sağlığına karşı suçlar %13,8 ve diğer suçlar %7,2 izlemektedir.

Suç tipleri içinde yaş gruplarına bakıldığında ise, mal varlığına karşı suçların, %54,2 ile en çok 14 yaşını tamamlamış çocuklar tarafından işlendiği bunu sırası ile %57,5 ile 13 yaşını tamamlamış çocuklar ve %8,7 ile 12 yaşını tamamlamış çocukların izlediği; vücut dokunulmazlığına karşı suçların ise, en çok %45,6 ile 14 yaşını tamamlamış çocuklar tarafından işlendiği, bu oranı %45 ile 13 yaşını tamamlamış ve %9,4 ile 12 yaşını tamamlamış çocukların izlediği, kamu sağlığına karşı suçları işleyenler içinde 14 yaşını tamamlamış olanların oranının %62,7 ile ilk sırada bulunduğu, bunu %30,1 ile 13 yaşını tamamlamış ve %7,2 ile 12 yaşını tamamlamış çocukların izlediği, diğer suçlar içinde ise, 14 yaşını tamamlayanların oranının %61,4 olduğu, bunu %36,4 ile 13 yaşını ve %2,3 ile 12 yaşını tamamlayan çocukların izlediği görülmektedir. Suç işleme oranlarının yaş ile artması uluslararası literatür ile de uyum içindedir (STEFFENSMEIER, 1989).

Suç yaşı, cinsiyet oranlarına bakıldığında, erkeklerin %55,8'inin 14 yaşını tamamlanmasından sonra suç işlediği, bunu %35,8 ile 13 ve %8,3 ile 12 yaşını tamamlayanların izlediği, kızların ise, %52,8 oranında 13 yaşını tamamlanması ile suç işlediği ve bunu %39,3 ile 14 yaşını tamamlayan ve %7,9 ile 12 yaşını tamamlayanların izlediği görülmektedir.

5.2.3.Eğitim Durumları

Suçta sürüklenen çocukların eğitim durumuna bakıldığında, çocukların %63,14'ünün eğitimine devam ettiği, eğitime devam etmeyen çocukların ise hiç eğitim almamış %2,86 oranındaki çocukla birlikte toplam %36,38 olduğu görülmektedir. Eğitim almamış kızların oranı %38,20 iken, eğitime devam eden kız öğrencilerin %38,20 oran ile ortaokul öğrencisi olduğu ve %23,60 ile lise öğrencisi oldukları görülmüştür. Eğitim almamış ve eğitimine devam etmeyen erkek çocukların oranı ise %36,66, ortaokul öğrencisi olanların oranı %44,85, lise öğrencisi olanların oranı ise, %18,49 olarak tespit edilmiştir.

Eğitime devam etmeyen çocukların %47,06'sı ilkökul terk, %7,56'sı ilkökul mezunu, %16,81'i ortaokul terk, %22,27'si ortaokul mezunu, %5,46'sı lise terk, %0,86'sı ise lise mezunu olduğu görülmüştür. Eğitime devam eden çocukların ise %57,29'u ortaokul öğrencisidir. Bunu %21,29 ile lise öğrencileri ve %18,57 ile ilkökul öğrencileri takip etmektedir.

Malvarlığına karşı suçlar, %58,6 oranından ortaokul öğrencileri tarafından işlenmiştir. Bu öğrencileri sırası ile %19,1 oranında lise, %18,4 oranında ilkokul ve %3,9 oranında hiç eğitim almamış grup izlemektedir. Vücut dokunulmazlığına karşı işlenen suçların da %56,2'si ortaokul, %25,0'ı lise, %17,5'i ilkokul ve %1,2'si eğitim almamış grup tarafından işlenmiştir. Kamu sağlığına karşı suçların ise, %56,6'sı ortaokul, %21,7'si ilkokul, %19,3'ü lise, %2,4'ü eğitim almamış grup tarafından işlenmiştir. Diğer suçların ise, %50'si ortaokul, %31,8'si lise ve %18,2'si ilkokul öğrencileri tarafından işlenmiştir. Eğitim düzeyi düştükçe işlenen şiddet suçlarının artması beklenirken, suç tipi ile eğitim durumu arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır (ÖTER, 2005).

5.2.3.1. Okul durumları (başarısız oldukları ders sayıları);

Çocukların %36,9'unun eğitimi devam etmemektedir. Okula devam tüm çocukların %7,6'sının bir ya da daha çok başarısız dersi olduğu tespit edilmiştir. Çocukların okuldaki başarı durumları ile işledikleri suç ve cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Çocukların okulda başarı durumları ile verilen tedbir arasında ise anlamlı fark olduğu görülmektedir. Hakkında danışmanlık tedbiri kararı verilen çocukların %97,1'i başarısız dersi hiç olmayan çocuklardan oluşmaktadır. Eğitim tedbirleri kararlarının %93,9'u da okula devam etmeyen çocuklar hakkında alınmıştır.

Tedbir kararlarında eğitim durumuna yönelik bir ayırım yapılması çocuk koruma sisteminin temel mantığına terslik oluşturmaktadır. Güvenlik tedbirlerinin ya da koruma tedbirlerinin temel amacı, çocuğun tekrar suça sürüklenmesini engellemek ve bu konuda yeterli çaba harcamayan veya çaba harcasa da başarılı olamayan aileye yardımcı olmaktır. Bu nedenle danışmanlık tedbirinin istisnasız tüm çocuklara ve ailelerine uygulanması gerekmektedir. Benzer şekilde, eğitim tedbiri kararı da okula devam etmeyen çocukların temel eğitim almasını sağlamayı amaçladığı görülmektedir. Burada eğitimin içeriği geniş olarak düşünülmeli ve formal eğitimin yanı sıra meslek edindirme, sanat ve spor eğitimleri de eğitim tedbirlerinin içeriğine dahil edilerek, akran grupları ve yararlı uğraşlar yolu ile çocuğun davranışlarını düzeltmesi, kendine toplumsal açıdan kabul edilen rol modeller bulması sağlanmalıdır. Bu nedenle, eğitim tedbirinin çok basamaklı olarak yeniden tanımlanması, gerek merkezi idare, gerek yerel idare ve sivil toplum kuruluşlarının suça sürüklenen çocuklara verilecek eğitim tedbirleri konusunda işbirliği yapmaları gerekmektedir.

5.2.3.2.Okulda Uygulanan Disiplin Cezaları

Suçta sürüklenen ve hakkında tedbir kararı alınan çocukların daha önce okulda aldıkları cezalara bakıldığında, yarısına yakınının (%47,86) okulda resmi ya da gayri resmi herhangi bir ceza almadığı görülmektedir. Çocukların %27,43 okulda gayri resmi ceza aldığını ifade ederken, %24,71 oranında çocuğun resmi ceza aldığı görülmüştür. Okulda alınan ceza ile işlenen suç tipi cinsiyet arasında anlamlı bir fark görülmemiştir.

Çocuklar hakkında gayri resmi olmakla birlikte bir otorite figürü olan öğretmen tarafından uygulanan cezalar 284 adettir. Öğretmen tarafından uygulanan cezaların bir kısmı tokat ve kulak çekme gibi fiziki ceza olmakla birlikte, diğer cezalar da eğitici değil, daha çok çocuğun yalnızlaştırılması, uslandırılması üzerine kurgulanmış, tek ayak üzerinde tutma, hakaret ve benzeri türde davranışlardır. Çocuklara 90 adet disiplin cezası, 145 adet de uyarı cezası uygulanmıştır. Okul yönetimi tarafından uygulanan bu cezalar da çocuğun yaptığı hareketlerin yanlışlığını anlamasından çok okuldan uzaklaştırılması ve sınıf arkadaşları tarafından damgalanmasına neden olmuş olma olasılıkları daha yüksektir (*Child Delinquents, Development, Intervention, and Service Needs*, 2001).

5.2.3.3.Okulda İşlenen Disiplin (Statü) Suçları

Çocukların okulda işledikleri statü suçlarına bakıldığında ise, çocukların yaklaşık yarısının (%49,57) herhangi bir statü suçu işlemedikleri,%32,71'nin fiziki şiddet olayına karıştığı, %15,43'nün idari (okula geç kalma, kopya) suçu işledikleri, %2,29'unun da yalan veya hakaret gibi sözel bir suç işledikleri görülmektedir. Çocukların işledikleri statü suçu ile işledikleri suç tipi, ve haklarında verilen tedbir kararı arasında anlamlı bir fark görülmemektedir. Cinsiyet açısından bakıldığında ise, statü suçu işlemeyenlerin büyük çoğunluğunun (%61,8) kız çocuklardan oluştuğu, fiziki statü suçlarının ise erkek çocukların çok daha büyük bir oranda (%91,7) işledikleri görülmektedir (DELEN, 2003).

5.2.4.Aile Özellikleri

Suçta sürüklenen ve hakkında tedbir kararı verilen çocukların büyük oranının (%77,29) anne babalarının sağ olduğu ve normal yapıda bir aile içerisinde yaşadıkları görülmektedir. Tek ebeveyn ile yaşayan %22,71 oranında çocuğun %2,86'sının babası, %1'inin de annesi olayın yaşandığı tarihte hayatta değildir. İşlenen suç tipi ve aile durumuna bakıldığında, çocukların tek ebeveyn ile yaşaması ile iki ebeveynle yaşamalarının suç tipine anlamlı bir etkide bulunmadığı görülmüştür.

Suça sürüklenen çocukların ailelerinin gelirleri %27,71 ile 2000 TL üstü, %27,29 ile 1000-1499 TL arası, %25,43 ile 1500-1999 TL arası olarak tespit edilmiştir. 999 TL'nin altında yer alanların oranı ise, %19,57'dir. Ailenin ekonomik durumu yoksullaştıkça çocukların işledikleri mal varlığına karşı suçların, özellikle hırsızlık suçlarının artması beklenirken çocukların işlediği suç tipi ile ailenin gelir durumu arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

5.2.5.Aile-Yakın Çevre Suç Geçmişi;

Suça sürüklenen çocukların 503 tanesinin (%71,86) yakın çevresinde bu çevreyi teşkil eden kişiler tarafından bir ya da daha fazla sayıda suç işlenmiş olduğu görülmüştür. Yakın çevrede suç işlemiş olan kişiler, %39,26 oranında arkadaş, %31,00 oranında akraba, %18,72 oranında kardeş, %7,46 oranında baba ve %3,56 oranında anneden oluşmaktadır. Yakın çevrenin suç geçmişi, çocuğun suç dünyası ile daha erken yaşta tanışmasına ve sapma davranışını normal davranış olarak benimsemesine neden olması açısından önem taşımaktadır (ÖTER, 2005). Çocuklar hakkında verilen tedbir kararlarının temel düşüncesini çocuğun toplum tarafından kınanan davranışlardan arınması oluşturmaktadır. Bu düşünceyle birlikte çocuğun yakın çevresinden koparılması en son çare olarak düşünülmeli ve uygulanmalıdır. Kanun, çocuklara yönelik tedbirlerin mümkün mertebe aile ortamı içersinde uygulanması gerektiğini açık ve net bir şekilde ortaya koymuştur. Kanunun bu açık metni karşısında çoğu kez suç teşkil etmeyen ancak sapma ve çocuk istismarı olarak tanımlanabilecek dilencilik, mendil, su satma gibi bir takım zorla çalıştırma durumlarının önü daha erken alınabilecekken yeterli destek mekanizmalarının olmaması ve çocuğun aile ortamından ayrılmasının çocuk açısından neden olacağı sakıncalar gözönüne alındığında çocuk koruma sisteminin tıkanmasına neden olabilmektedir.

207 çocuğun (29,57%) ailesinde bir yada birden çok sayıda aile bireyinin de suçlu olduğu görülmüştür. Ailesinde suç işlemiş bir ya da daha çok kişi bulunan çocukların işledikleri vücut dokunulmazlığına karşı suçların oranı (%23,7) ve kamu sağlığına karşı suçların oranı (%13,5) ailesinde suç işlemiş kişi bulunmayanlara göre daha yüksek çıkmıştır. Aile içinde başka suçlu kişilerin olması ile çocuğun cinsiyeti arasında anlamlı bir fark görülmemektedir.

30 (%4,29) çocuğun tek çocuk olduğu, kardeşi olan çocukların ise, 163 tanesinin (%23,29) en büyük kardeş olduğu, 394 tanesinin (%56,29) ortanca çocuk olduğu, 113 tanesinin de

(16,13) en küçük çocuk olduğu görülmüştür. Kardeş sırası ile işlenen suç tipi arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Suç işleyen çocuğun kardeş sahibi olup olmaması veya kaçınıcı kardeş olduğu ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Oransal olarak ortanca kardeşlerin daha çok suça sürüklenme nedenleri arasında ortanca çocuğun ailenin ilgisini en az alan kardeş olması da yer almaktadır.

Suçta sürüklenen çocuklarının annelerinin yaş ortalaması 39; babalarının yaş ortalaması ise 45 olarak bulunmuştur. Anne-babanın eğitim durumuna bakıldığında ise, ebeveynlerin %50,93'ünün ilköğretim mezunu olduğu görülmektedir. Düşük eğitim seviyesi, hiç eğitim almamış (%0,50) ve sadece okur-yazarlık (%24,36) dahil edildiğinde, suça sürüklenen çocukların %75,79'unun ailesini kapsamaktadır.

Bu oran, Sutherland ve arkadaşları tarafından ortaya konmuş olan suça sürüklenen çocukların düşük eğitimli ailelerden geliyor oldukları görüşünü destekler niteliktedir (O. DOLU, 2011; SOKULLU-AKINCI, 1999).

Annenin veya babanın eğitimi ile çocuğun işlediği suç tipi, çocuğa verilen tedbir ve çocuğun cinsiyeti arasında ise anlamlı bir fark görülmemektedir.

Suçta sürüklenen ve hakkında güvenlik tedbiri kararı verilen çocukların ailelerinin mesleklerine bakıldığında, çocukların büyük çoğunluğunun (%60,57) annesinin ev hanımı olduğu görülmektedir. Bu veriyi gündelikçi olarak çalışan anneler (%19,71), işçi anneler (%12,14) serbest meslek sahibi anneler (%2,86), memur anneler (%2,71) ve esnaf anneler (%2,00) takip etmektedir. Babaların meslek durumuna bakıldığında ise, babaların ağırlıklı olarak işçi olduğu (%32,86), bunu geçici işçilerin (%31,00), memur (%13,43), serbest meslek sahibi (%10,29) işsiz (9,14), esnaf (%1,86) ve emekli (%1,43) babaların takip ettiği görülmektedir.

Annenin veya babanın meslek sahibi olması ile çocuğun işlediği suç arasında anlamlı bir fark görülmemekle birlikte, anneleri işsiz olan çocukların %62,5'i, babaları işsiz olanların ise, %71,9'unun mal varlığına karşı bir suç işledikleri görülmektedir. Annelerin büyük çoğunluğunun evde olmasına rağmen çocukların suça sürüklenmesi, annelerin çocuklar üzerinde sahip oldukları geleneksel denetim mekanizmasını büyük şehirlerde yitirdiklerinin bir göstergesidir. İşsiz ebeveynlere sahip olanların mal varlığına yönelik suçları sıklıkla işleme nedenleri, mal varlığına karşı suçların en azından bir kısmının yoksunluk nedeni ile işleniyor olduğunu düşündürmektedir.

Çocukların ailenin diğer fertleri, özellikle de anne ve babaları ile kurdukları ilişkiler, kendi ifadeleri ile büyük oranda yeteriz (%75,57) olarak ifade edilmişlerdir. Bunu aile içi

ilişkilerin hiç olmaması (%22,00) ve yeterli olması (%2,43) durumu izlemektedir. Aileiçi ilişkilerin yetersizliği ile işlenen suç tipi arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüş, aile içi ilişkilerini yeterli olarak ifade eden çok az sayıda çocuğun sadece mala karşı suçlar (%52,9), uyuşturucu suçları (%35,3) ve vücut dokunulmazlığına karşı suçları (%11,8) işledikleri görülmüştür. Aile içi ilişkilerin yeterli olması ile cinsiyet arasında da anlamlı bir fark mevcuttur. Aile içi ilişkilerini yeterli olarak ifade edenlerin büyük kısmını (%94,1) erkek çocukları oluşturmaktadır.

Suçta sürüklenen çocuklar tarafından aile içi disiplinin büyük oranda (%66,43) yeterli olduğu ifade edilmiştir. Bu rakamı, %32,14 ile disiplinin olmaması, %1,43 ile çok sıkı disiplin durumu takip etmektedir. Aile içi disiplin ile işlenen suç tipi ve cinsiyet arasında anlamlı bir fark görülmemiştir. Aile içi disiplin ile ailenin tepkisi arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. Aile içi disiplinin çok sıkı olarak ifade edildiği aileler, çocuğa fiziki ceza uygulamazken, çocuğa fiziki cezayı en çok (%66,2) aile içi disiplinin yeterli olarak ifade edildiği grup uygulamıştır. Aile içi disiplinin yeterli olarak ifade edildiği grup, eğitici ceza uygulamasında da %72,00 ile ilk sırada yer almaktadır.

5.2.6.Aile içi kararlara katılım

Suçta sürüklenen çocukların aile içinde alınan kararlara katılımına bakıldığında, çocukların büyük çoğunluğun (%66,57) kendisi ile ilgili konularda alınan kararlara katıldığı, %15,14'ünün aile içindeki tüm konularda söz sahibi olduğu ve %18,29'unun aile içi karar alma sürecinde yer almadığı görülmektedir. Aile içi kararlara katılım ile işlenen suç tipi ve cinsiyet arasında anlamlı bir fark görülmemektedir.

5.2.7.Aile içi şiddet

Haklarında tedbir kararı verilmiş çocukların aile içi şiddete uğrayıp uğramadıklarına bakıldığında, %10,71 oranında aile içi şiddet vakası olmadığı, bu veriyi, %54,29 oranında ihmal, %20,57 oranında ekonomik şiddet, %9,00 oranında duygusal ve %5,43 oranında fiziki şiddetin takip ettiği görülmüştür. Aile içi şiddet ve çocukların işledikleri suç tipi arasında anlamlı bir fark görülmektedir. Mal varlığına karşı suç işleyenlerin %57,4'ü ihmale, %21,1'i ekonomik şiddete uğradığı, vücut dokunulmazlığına karşı suç işleyenlerin %45,6'sini ihmale uğrayan ve %21,2 'sini de ekonomik şiddete uğrayan çocuklar, kamu sağlığına karşı suç işleyen çocukların %61,4'ü ihmale, %18,1'i ekonomik şiddete uğramış oldukları görülmüştür. Aile içi şiddetin olmadığı söylenen ailelerde yer alan çocukların

işledikleri suç tipleri arasında ilk sırada mal varlığına karşı suçlar yer almaktadır. Aile içi şiddet ve suç işlemiş çocuğun cinsiyeti arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak ihmale uğrayan erkek çocukların oranı %89,5 olarak tespit edilirken, ihmal vakasının olmadığı ailelerde kızların oranı %20 ile en yüksek olarak yer almıştır. Aile içi şiddet ile çocuklara verilen tedbir arasında anlamlı bir fark görülmemekle birlikte, sağlık tedbiri %57,1 oranında ihmale uğramış çocuklara verilmiştir. Benzer şekilde, barınma tedbiri de %62,8 oranında ihmale uğramış çocuklara verilmiştir.

5.2.8.Ailenin olaya tepkisi

Hakkında tedbir kararı verilen çocukların ailelerinin olaya bakışında, ailelerin %15,14'ünün herhangi bir tepki vermediği, %41,14'ünün kızgınlık gösterdiği, %33,14'ünün eğitici, %10,57'sinin ise fiziki ceza verdiği görülmüştür. Ailenin tepkisi ile işlenen suç arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Mal varlığına karşı suç işleyenlerin %40,7'sinin ailesi çocuğunu azarlamış ve 29,5'i eğitici, %10,9'u fiziki ceza vermiştir. Çocuğuna fiziki ceza verenlerin büyük çoğunluğu (%60,8) bu tepkiyi mal varlığına karşı suç işlemiş çocuğuna yöneltmiştir. Benzer şekilde çocuğun işlediği suça tepki vermeyenlerin büyük çoğunluğu da (%73,6) mal varlığına karşı suç işleyen çocukların grubunda yer almaktadır. Çocuğa kızma, eğitici veya fiziki ceza verenlerin en yoğun olduğu suç tipini vücut dokunulmazlığına karşı suçlar oluşturmaktadır. Bu suç tipinde ailelerin sadece %8,8'i olaya tepkisiz kalırken geri kalan %91,2'si ağırlıklı olarak (%43,8) kızma ve %38,8 oranında eğitici ceza verme yolunu seçmiştir. Ailenin olaya tepkisi ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark görülmemektedir. Ailenin tepkisi ile verilen tedbir arasında da anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Çocuğuna fiziki tepki gösterenlerin %50,3'üne danışmanlık tedbiri verilirken, çocuğuna herhangi bir tepki göstermeyenlerin de %54,1'ine danışmanlık tedbiri verilmiştir. Eğitim tedbiri %40,4 oranında ailenin kızma tepkisi gösterdiği çocuklara uygulanmıştır. Barınma tedbirinin de %41,9 oranında bu grup çocuk hakkında uygulanmasına karar verilmiştir.

5.2.9. Kaldığı Yer

Çocukların %93,29'u aile konutunda kalmaktadır. Aile dışında kalan çocuklardan %3,29'u ikinci derece akraba yanında, %2,71'i uzak akraba yanında kalırken, %0,71'inin ise kaldığı yer belirlenememiştir. Suça sürüklenen çocukların büyük çoğunlukla aile ortamında kalmayan, doğrudan ebeveyn kontrolü altında olmayan çocuklardan olması

beklenirken çocukların kaldığı yer ve işledikleri suç tipleri karşılaştırıldığında belirgin bir fark olmadığı, aile konutunda kalan ile aile dışında kalan çocukların işledikleri suçlar arasında oransal yönde de anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür (GÖZ ÇEKÇEKİ, 2007; ÖTER, 2005).

5.2.10. Çalışma Durumu

Hakkında güvenlik tedbiri kararı verilen suça sürüklenen çocukların %45,57'si çalışmamakta, geri kalanı ise sürekli veya süreli olarak çalışmaktadır. Sadece yaz aylarında çalışan çocuklar tüm çocukların %27,86'sını oluşturmaktadır, bu grubu sürekli çalışan çocuklar (%24,29) ve arada çalışan çocuklar (%2,29) takip etmektedir. Suç tipi ve çocuğun çalışması arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak vücut dokunulmazlığına karşı suçların yarısından fazlası (%52,5) çalışmayan çocuklar tarafından işlenmiştir. Çocuğun çalışma durumu ile cinsiyeti arasında da anlamlı bir fark saptanmamıştır. Çocuğun çalışıyor olmasının yaz tatilinde işlenen suçları engellediği görülmektedir. Yaz tatilinde çalıştıklarını belirten çocuklar, bu suçları ağırlıklı olarak yazın değil, diğer tarihlerde işlemiştir.

5.2.11. Psiko-sosyal özellikler

5.2.11.1. Sosyal Gelişim

Sosyal inceleme raporunda, suça sürüklenen çocukların küçük bir kısmının (%13,86) sosyal gelişimi yeterli düzeyin altında olarak belirtilmiştir. Çocukların sosyal gelişimi ile işledikleri suç tipi ve cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

5.2.11.2. Zeka

Sosyal inceleme raporunda çocukların çok küçük bir kısmında (%2,43) zekanın beklenen seviyenin altında ve büyük kısmında da (%97,57) normal sınırlar içinde olduğu belirtilmiştir. Suça sürüklenen çocuğun zeka seviyesi ile işlediği suç tipi ve cinsiyet arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Verilen tedbirler açısından bakıldığında ise, barınma tedbirinin zeka sorunu bulunan çocuklara hiç verilmemiş olması dikkat çekicidir.

5.2.11.3.Çocuğun kendini ifade edişi

Sosyal inceleme raporlarında çocukların %92,71'sinin kendini olumlu (%61,29) ya da olumsuz sıfatlarla (%31,43) ifade ettiği görülmüştür. Çocuğun kendini ifade edişi ile işlediği suç tipi arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Kendini olumlu ya da olumsuz sıfatlarla da olsa en yoğun ifade eden grubun kamu sağlığına karşı suç işleyen grup olduğu görülmektedir. Bu grupta yer alan çocukların %53,0 kendini olumlu sıfatlarla, %44,6'sı ise olumsuz sıfatlarla tanımlamıştır. Kendini ifade etmeyenlerin büyük çoğunluğu ise, %8,7 ile mal varlığına karşı suç işleyenler grubunda yer almaktadır. Kendini olumlu özellikler ile ifade edenler ise diğer suçlar grubunun %72,7'sini oluşturmaktadır.

Çocuğun kendine bakışı ile cinsiyet arasında da anlamlı bir fark görülmektedir. Kız çocukların %93,7'sinin kendini ifade ederken erkek çocukların %92,6'sının kendini ifade ettiği görülmektedir. Kız çocukları kendilerini %49,4 oranında olumlu, %43,8 oranında olumsuz özelliklere sahip olarak görürken, erkeklerin kendilerinde olumsuz özellikler görmeleri %29,6 oranında kalmıştır. Çocuğun kendine bakışı ile hakkında verilen tedbir kararı arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır.

5.2.11.4.Madde Kullanımı

Hakkında tedbir kararı verilen 12-15 yaş grubu suça sürüklenen çocukların madde kullanım alışkanlıklarına bakıldığında, çocukların %32,57'si herhangi bir madde kullanmazken geri kalanının (%67,43) bir ya da birden çok madde kullandığı görülmektedir. Çocukların %31,29'unun sigara, %28,57'sinin uyuşturucu-uyarıcı madde ve %7,57'sinin alkol kullandığı görülmüştür. Çocukların %14'ü esrar, %8,43'ü tiner, %2,74'ü hap ve %3,14 bali kullandığını belirtmiştir. Uyuşturucu kullanan suça sürüklenen çocukların %33,8'ü (67 çocuk) söz konusu suçu işlemeyen önce uyuşturucu-uyarıcı madde kullandıklarını belirtmişlerdir. İşlenen suç tipi ve madde kullanımı arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Alkol kullananların %73,6'sı mal varlığına karşı suç işlerken, uyuşturucu madde suçu işleyenlerin %45,8'i uyuşturucu-uyarıcı madde kullandıklarını belirtmişlerdir. Madde kullanımı ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Madde kullanımı ile verilen tedbir arasında da anlamlı bir fark görülmektedir. Sağlık tedbiri %69,2 oranında uyuşturucu-uyarıcı madde kullanan çocuklara verilmiştir.

5.2.11.5. Kendine bedensel zarar verme davranışları

Çocukların tam olarak yarısının bedeninde kesi, dövme türü izlere rastlanmıştır. Bu izlerin %42,86'sı kesi, %5,14'ü dövme ve %2,00'sini hem kesi hem de dövme teşkil etmektedir. Çocukların işledikleri suç tipi ve cinsiyetleri ile vücutlarında bulunan izler arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Ancak vücut izleri ve madde kullanımı arasında anlamlı bir fark görülmektedir. Alkol kullanan çocukların %56,6'sında ve uyuşturucu- uyarı madde kullananların %50'sinde kesi izine rastlanmıştır. Vücudunda iz olmayanların %66,2'si ise herhangi bir madde kullanmamaktadırlar. Vücutta bulunan izler ile aile içi şiddet arasında da anlamlı bir fark görülmektedir. Aile içi şiddet vakasının olmadığı grupta yer alan çocukların %77,7'nin bedeninde herhangi bir iz bulunmazken, ailede ihmal vakası olanların %50,8'inde kesi izine rastlanmıştır. Çocuğun vücudunda bulunan bu tip izlerin çocuğun sapma davranışı gösterme potansiyelini göstermesi açısından öğretmen ve çocuk ile ilgili olan kişilere uyarıcı nitelikte olduğu göz önüne alınmalı, çocuğa henüz suç işlemeyen önce gerekli destek ve rehberlik sağlanmalıdır.

5.2.11.6. Evden Kaçma

Çocukların %28,29'u bir yada daha çok kere evden kaçtıklarını ifade etmişlerdir. Evden bir kere kaçmış olan çocukların oranı %24,29 iken, %1,86'sı sokakta yaşadıklarını ifade etmiştir. Çocukların evden kaçması ile işledikleri suç tipi arasında anlamlı bir fark bulunamamakla birlikte evden bir kere kaçmış olanların en çok kamu sağlığına karşı suçları işledikleri (%33,7) görülmektedir. Sokakta yaşayan çocukların işlediği suçların ise ilk sırasında malvarlığına karşı işlenen suçlar (%61,5) yer almaktadır. Çocukların evden kaçma alışkanlıkları ile aile içi şiddet arasında anlamlı bir fark bulunmamış olmakla birlikte, aile içi şiddet olayı olmayan ailelerde evden hiç kaçmamış olma oranı (%82,7) ile en yüksek çıkmıştır. Aile içi şiddetin olmadığı grupta evden en fazla bir kereden fazla kaçma olayı olmadığı görülmektedir. İhmale uğrayan çocukların ise evden kaçma oranları tüm diğer kategorilerden daha yüksek çıkmıştır (%32,1). Çocukların evden kaçma alışkanlıkları ile haklarında verilen tedbirler karşılaştırıldığında, anlamlı bir fark bulunmamakla birlikte, sık sık evden kaçma alışkanlığı gösteren çocukların %80'ine denetimli serbestlik kararı verildiği, barınma tedbirinin evden kaçan çocuklardan ziyade %91,7 oranında evden hiç kaçmamış çocuklara verildiği görülmektedir. Evden kaçma davranışı aileyi cezalandırmanın yanı sıra evde var olan sorunlarla başa çıkamama kaynaklı olabileceği göz önüne alınmalı ve evden kaçan çocuklara ve ailelerine aile içi

sorunları çözmeye yönelik özel danışmanlık tedbiri uygulanmalıdır. Aynı zamanda evden kaçma davranışının her ne kadar toplum tarafından hatalı olarak görülüyor olsa da çocuğun suç ortamından uzaklaşmasının tek yolu olabileceği ve çocuğun suçlu aile ortamından ayrılmasının başka bir yolunun olmayabileceği de unutulmamalı, bu durumdaki çocukların korunmasını sağlayıcı tedbirler alınmalıdır (FELD, 2013).

5.2.11.7. Örnek Aldığı Kişi

Hakkında tedbir kararı verilen çocukların %60'ı kendine örnek olarak kimseyi almadığını belirtmiştir. Bu grubu %35 ile akrabalarını örnek aldığını söyleyenler, %4,43 ile bir film yıldızını örnek aldığını söyleyenler, %0,43 ile kötü bir film yıldızını ya da roman karakterini örnek aldığını söyleyenler izlemektedir. Çocukların örnek aldığı kişiler ile işledikleri suç tipi arasında anlamlı bir fark görülmemiştir. Rol modellerin çocuğun işlediği suç tipi ile anlamlı bir fark olmamakla birlikte suçun yakın çevreden öğrenildiği ve model olarak alınan kişinin davranış ve fikirlerinin kişiliği yeni oluşmakta olan bir bireyi etkileyeceği ve yanlış rol modellerin onu sapma davranışlarına sürükleyebileceği aşıkardır (ABORTNER, 1988; *Child Delinquents, Development, Intervention, and Service Needs*, 2001; O. DOLU, BÜKER, H., ULUDAĞ, Ş., 2010).

5.2.11.8. Gelecek Planları

Suçta sürüklenen çocukların gelecek planlarına bakıldığında çocukların yarıdan fazlasının bir gelecek planına sahip olduğu, çocukların %53,14'ünün somut olmasa da bir gelecek planları olduğunu söylediği, küçük bir grubun ise (%3,00) çok spesifik gelecek planları olduğunu belirttiği görülmüştür. Çocuğun gelecek planının olması ile suç tipi, çocuğun cinsiyeti ve çocuk hakkında verilen tedbir arasında anlamlı bir fark görülmemiştir. Hayal ettiği geleceğe ulaşmak için yapılması gerekenlerin farkında olan oransal olarak az sayıda çocuk olsa da bu çocukların gelecek planlarını ağırlıklı olarak devlet memuriyetleri ve diğer kamu görevleri süslemektedir. Gelecek planlarını bu derece ayrıntılı olarak düşünmüş olan bu çocuklara verilecek tedbirlerin onları adli sisteme, dolayısı ile devlete küstürmeyecek tedbirler olmasının daha uygun olacağı aşıkardır. Belirsiz olsa da gelecek planlarına sahip olan çocuklar açısından ise, onların daha sonraki yaşantılarını düzenleme çabasında olmalarının çocuk koruma sistemi tarafından desteklenmesi gerektiği düşüncesindeyiz. Adli sürecin vereceği tedbirleri kararlaştırırken çocuğun gelecek planlarının somutlaştırılması ve verilecek tedbirin niteliğinin bu somutlaştırmaya göre

tespit edilmesi gerektiğini suça sürüklenme tehlikesinin atlatamamış çocuklar açısından yararlı olacağı kanısındayız.

5.3. Suça İlişkin Özellikler

Suçların işlendiği mevsime bakıldığında ise, en çok (%41,86) ilkbahar mevsiminde suç işlendiği, ilkbahar mevsiminde işlenen suçların ise ilkbahar mevsiminin üçüncü ayı olan mayıs ayında yoğunlaştığı görülmektedir. Mayıs ayında işlenen suçlar tüm suçların %19'unu, ilkbahar mevsiminde işlenen suçların ise %42,32'sini oluşturmaktadır. En az suç ise, sonbahar mevsiminde, bu mevsimin ikinci ayı olan ekim ayında işlenmiştir. İlkbahar mevsiminde işlenen suçların daha çok sayıda olmasının nedeni, çocukların ısınan hava ile birlikte dışarıdaki aktivitelerini arttırmaları gibi gözükmemektedir. Çocukların daha uzun saatler boyunca dışarıda oldukları yaz tatilinde daha çok suç işlenmemesinin nedeni ise çocukların yazın mevsimlik olarak çalışıyor olmaları, üzerlerinde usta başı – iş veren ve aile – mahalle tarafından oluşturulan geleneksel kontrol mekanizmasının varlığı ve çocukların uzun süreli yaz tatilleri boyunca İstanbul dışında memleketlerinde bir akrabalarının yanında olmaları ile açıklanabilir.

Olay mevsimi ve işlenen suç tip karşılaştırıldığında, işlenen suç tipinin mevsime göre bir özellik göstermediği saptanmıştır. Olay mevsimi cinsiyet karşılaştırmasında da, olay mevsimi ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

5.3.1. Suça Sürüklenen Çocuklara İlişkin Özellikler

Suçta sürüklenen ve haklarında güvenlik tedbiri uygulanma kararı verilen çocukların büyük çoğunluğu (%65,43) suçu birden fazla kişi olarak işlemiştir. Birden fazla kişi tarafından işlenen suçlar ise en çok iki kişi (%23,43) ve 3 kişilik (%19,86) gruplar halinde işlenmiştir. Suç tipi suçun kaç kişi tarafından işlenmiş olduğuna bakıldığında suça sürüklenen çocuk sayısı ile işlenen suç tipi arasında anlamlı bir fark bulunmadığı, ancak vücut dokunulmazlığına karşı suçların %40 oranında tek kişi tarafından işlendiği, kamu sağlığı aleyhine olan suçların ise tek başına işlenmiş olmanın yanı sıra, iki, üç ve dört kişilik gruplar halinde işlendiği de görülmektedir. Suçu tek başına işleyenlerin büyük çoğunluğunu 12 yaşını tamamlamış çocuklar oluştururken (%43,1) bu oranı, 13 yaşını tamamlamış (%34,2) ve 14 yaşını tamamlamış (%33,5) çocuklar takip etmektedir. Suçu iki kişi işleyenlerde ise suç en çok 13 yaşını tamamlamış çocuklar (%24,8) 12 yaşını tamamlamış çocuk grupları (%24,1) ve 14 yaşını bitirmiş çocuklar (%22,3) oranında

işlenmiştir. Suçun üç kişilik çocuk grupları tarafından işlenmesi durumunda ise, suç en çok 14 yaşını tamamlamış çocuk grupları (%57,6), %36,7 oranında 13 yaşını tamamlamış çocuklar ve %5,8 oranında 12 yaşını tamamlamış çocuklar tarafından işlenmiştir. Suça sürüklenen çocuk sayısı ve suçun işlenme yaşı arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Çocuk sayısı cinsiyete bakıldığında ise, aralarında anlamlı bir fark yoksa da, erkek çocukların %34,4'ü suçu tek başına işlerken bu oran kız çocuklarda %36,0 olarak gerçekleşmiştir. Erkekler tarafından işlenen suçların %23,6'sı iki kişi tarafından işlenirken, kızlar tarafından işlenen suçların %22,5'i iki kız tarafından işlenmiştir. Erkekler tarafından üç kişi olarak işlenen suçların oranı %19,6 iken bu oran kızlar tarafından işlenme halinde %21,3 olarak gerçekleşmiştir.

5.3.2. Mağdura İlişkin Özellikler

Çocuklar tarafından işlenen suçların 116 tanesinin (%16,57) mağduru bulunmazken, 1 mağduru bulunan suçların sayısı 505 (%72,14), 2 mağduru bulunan suçların sayısı 75 (%10,71), 3 mağduru bulunan suçların sayısı 1 (%0,14) ve 4 mağduru bulunan suçların sayısı 3 (%0,43) tür.

Çocukların %33,00'ı mağdurun kusurlu olduğunu suçun meydana gelmesinde mağdurun hareketinin başlatıcı olarak rol oynadığını, kendilerinin işledikleri ileri sürülen suçun mağdurla ödeşme kaynaklı olduğunu belirtmişlerdir.

Çocuklar tarafından işlenen suçlar ile mağdur sayıları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Mağdur sayısının hiç bulunmadığı suçlar bir tarafa bırakılacak olursa, mağdur sayısının ağırlıklı olarak bir kişi olduğu görülmektedir. Mal varlığına karşı suçların %87,4'ünün mağduru tek kişi iken, vücut dokunulmazlığına karşı suçlar, %83,1 bir kişi, %16,9 oranından birden çok kişi aleyhine işlenmiştir. Mağdur sayısı ile suça sürüklenen çocuğun cinsiyeti arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Suçta sürüklenen çocuk sayısı ile mağdur sayısı arasında ise anlamlı farklılık bulunmuştur. Suça sürüklenen çocuk sayısının 2–4 arasında bulunduğu grup tarafından işlenen suçların %70'i tek kişi aleyhine işlenmiştir. Suça sürüklenen çocuk sayısının 5 kişiden çok olduğu suçlar ise, %64,6 oranından bir kişi, %21,5 oranından iki kişi aleyhine işlenmiştir.

Suç tipi ile mağdurun cinsiyeti arasında da anlamlı fark bulunmuştur. Mal varlığına (%84,5) ve vücut dokunulmazlığına karşı (%77,5) suçların büyük çoğunluğu erkek mağdurlara karşı işlenmiştir. Mağdur cinsiyet ile suça sürüklenen çocuğun cinsiyeti arasında da anlamlı fark vardır. Suçların %75,1'i erkek suça sürüklenen çocuk tarafından

erkek mağdura, %67,4'ü kız çocuk tarafından kız mağdura karşı işlenmiştir. Erkek çocuklar tarafından kadın mağdurlara karşı işlenen suçların oranı %7,0 iken, kız çocuklar tarafından erkek mağdura karşı işlenen suçların oranı %23,6 olarak gerçekleşmiştir. Suça sürüklenen çocuk sayısı ile mağdurun cinsiyeti arasında anlamlı fark bulunamamıştır. Ancak kadınlara karşı işlenen suçların %14,6'sı beşten çok çocuk tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu oran, erkeklere karşı işlenen suçlarda %8,5 tir.

Mağdurun kusuru ile işlenen suç tipi arasında anlamlı fark bulunmuştur. Mal varlığına karşı suçların %24,3'sinde mağdurun kusuru olduğu ileri sürülürken, vücut dokunulmazlığına karşı suçların %78,1'nde mağdurun kusuru olduğu belirtilmiştir.

Mağdurun kusuru ile çocuğun cinsiyeti arasında da anlamlı fark görülmektedir. Mağdurun kusurlu olduğunu belirtenlerin %82,7'sini erkek çocuklar oluşturmaktadır.

5.3.3.Suçun İşlendiği Yer

İşlenen suçların büyük çoğunluğu %48,00 ile yakın ilçede işlenmiştir. Bu oranı, %41,00 oranında aynı ilçede işlenen suçlar, %8,43 oranında uzak ilçede işlenen suçlar ve %2,57 oranında da başka ilde işlenen suçlar takip etmektedir. İşlenen suç türü ve suçun işlendiği yer arasında anlamlı bir fark bulunmadığı gibi cinsiyet ile suçun işlendiği yer arasında da anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Suç işlenen yer ile eğitim durumuna bakıldığında, hiç eğitim almamış çocukların, sadece aynı ilçe ve yakın ilçede eşit oranda suç işlemiş oldukları görülmektedir. Uzak ilçede suç işleyenler ise sırası ile lise, ilkököl ve ortaokul çocukları olmuş, başka ilde suç işleyenler de lise ve ortaokul çocuklarından oluşmuştur.

5.3.4. Daha Önceki Adli Vakalar

Çocukların %45,86'sının daha önce bir yada daha çok sayıda adli vakaya karıştığı tespit edilmiştir. Çocukların %41,29'u daha önce sadece bir vakaya karışmışken, %4'ü iki, %0,57'si üç vakaya karışmıştır. Çocukların daha önce karıştıkları adli vaka ile işledikleri suç tipi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak, daha önce bir yada daha çok sayıda adli vaka işlemişlerin büyük kısmının (%47,5) mal varlığına karşı suçları işledikleri görülmektedir. Kamu sağlığına karşı işlenen suçların büyük kısmı da (%51,8) daha önce bir yada daha çok sayıda adli vakası olan kişilerden oluşmuştur. Daha önce işlenen adli vaka ile suça sürüklenen çocuğun cinsiyeti arasında anlamlı bir fark olmamakla birlikte kızların büyük çoğunluğunun (%51,7) daha önce adli vaka sahibi olduğu görülmüştür. Bu oran erkeklerde %45,0 olarak gerçekleşmiştir.

Çocukların daha önce adli vaka sahibi olması ile haklarında verilen tedbirler arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Danışmanlık kararlarının büyük çoğunlukla (%54,3) daha önce adli vakası olmayan çocuklar hakkında alınmıştır. Benzer şekilde eğitim tedbiri de %47,4 oranında daha önce adli vakası olmayan çocuklar hakkında düzenlenmiştir. Sağlık tedbiri ise, %68,4 oranında daha önce bir adli vakası olan çocuklar hakkında verilmiştir. Barınma tedbiri ise %58,1 oranında daha önce adli vakası olmayan çocuklar hakkında verilmiştir.

Daha önce adli vakaya sahip olan çocukların yeniden suç işlemiş olmaları, haklarında daha önce verilmiş tedbir kararlarının uygulanmadığına veya uygulansa bile işe yaramamış olduğuna işaret eder. Bu nedenle, çocuk hakkında verilen tedbir kararının çocuğun kişiliğine en uygun olarak belirlenmesinin yanı sıra mutlaka uygulanabilir olması ve uygulanabilirliğinin çok iyi kontrol edilmesi gerekmektedir.

5.3.5. Suç Algısı

Hakkında tedbir kararı verilen çocukların suç algısına bakıldığında, çocukların büyük çoğunluğunun (%60,14) işledikleri eylemin suç olduğunu bildikleri görülmüştür. Çocuklar işledikleri eylemin suç olduğunun farkında olmakla birlikte ancak çok küçük bir kısmı (%1,71) işledikleri suçun detayları ile farkında olduklarını ifade etmişlerdir. Çocukların işledikleri suç tipi ile suç algıları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak detaylı farkındalık sahibi çocukların büyük çoğunluğu (%66,7) mal varlığına karşı suçları işlemişken, yetersiz farkındalığa sahip olan çocukların oransal olarak en çok (%61,4) diğer suçlarda olduğu görülmüştür. Suç algısı ile çocukların cinsiyeti ve haklarında verilen tedbir arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Çocukların işledikleri eylemin suç olarak farkında olmaları, onların ağırlıklı olarak davranışlarını yönlendirememeleri nedeni ile haklarından tedbir kararı verildiğini veya çocukların davranışın suç olduğunu adli süreç sırasında öğrenmiş olduklarını düşündürmektedir. Davranışlarını yönlendiremeyen çocuklara bu yetinin kazandırılması için özel danışmanlık seansları düzenlenmesinin yararlı olacağı aşikardır.

5.3.6. Ceza Algısı

Çocukların işledikleri eylem nedeni ile haklarında yapılacak işlem hakkında bilgilerinin ise, büyük oranda (%64,86) var olduğu görülmüştür. Çocukların %20,57'si haklarında verilecek cezayı detaylı olarak bilirken, haklarında yapılacak işlemler hakkında yetersiz

olsa da farkındalık sahibi olanların oranı %44,29'dur. Ceza algısı ile çocuğun işlediği suç tipi arasında anlamlı bir fark görülmemektedir. Ancak haklarında yapılacak işlemi detaylı bilenlerin oranı en çok (%60,4) mal varlığına karşı suç işleyen çocuklar grubunda yoğunlaşmaktadır. Ceza algısına sahip olmayanların en az bulunduğu grup ise (%30,6), vücut dokunulmazlığına karşı suçlardır. Ceza algısı ile suça sürüklenen çocuğun cinsiyeti veya hakkında verilen tedbir arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Ceza algısına detaylı sahip olan çocuklar bu bilgiyi adli süreç sırasında elde etmişlerdir. Çocuğun gözünü korkutma amacı ile alacağı cezayı belirtme ve sonrasında erteleme veya hakkında güvenlik tedbiri kararı verilmesi nedeni ile onların bekledikleri türde bir cezanın uygulanmamış olması, çocukların sisteme olan inancını sarsmakta, ikinci kez suç işlediklerinde, ilk keresinde bekledikleri cezayı almamış olmaları nedeni ile bu kez ertelenmesi mümkün olmayan bir cezaya çarptırıldıklarında durumu kabullenememelerine neden olmaktadır (ÇELİK, 2009).

Ceza algısı olmayanların %56,5'inin suç algısı da bulunmamaktadır. Suçu detaylı olarak farkında olanların ise, 58,3, yetersiz ceza farkındalığına, %25'i detaylı ceza farkındalığına sahiptir. Haklarında uygulanacak cezayı detaylı olarak bilenlerin ise, %63,2'si işledikleri suç hakkında yeterli farkındalığa sahip değildir.

5.3.7. Pişmanlık

Suça sürüklenen ve hakkında tedbir kararı verilen çocukların %71,29'u işledikleri suçtan pişmanlık duyduklarını belirtmişlerdir. Çocukların büyük çoğunluğu mecburi bir utanma duygusu ile pişmanlık duyduklarını ifade ederken (%52,86), %12,14'ünün samimi pişmanlık gösterdiği, %4,57'sinin adli süreçte yer aldığı için pişmanlık duyduğu ve %1,71'nin işledikleri suçun sicile işleyeceği için pişmanlık duydukları belirlenmiştir. Çocukların duydukları pişmanlık ile işledikleri suç ve cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Çocukların suç algısı ile duydukları pişmanlık arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Buna göre, pişmanlık duymayan çocukların %77,1'ini suç algısı olmayan çocuklar oluşturmakta, mecburi pişmanlık duyanların %77,0'ını ise yetersiz suç algısına sahip olan çocuklar oluşturmaktadır. Samimi pişmanlık duyanların %64,7'si yetersiz suç algısına sahip olan çocuklardan oluşmaktadır.

Çocukların ceza algısı ile gösterdikleri pişmanlık arasında da anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Pişmanlık göstermeyenlerin %85,1'inin ceza algısı bulunmamaktadır. Detaylı

ceza algısına sahip olanların 73,6'sı ve yetersiz ceza algısına sahip olanları %69,0'ı ise, mecburi pişmanlık göstermiş durumdadır.

5.4. Adli Süreç İle İlgili Özellikler

5.4.1. Verilen Tedbirlerin Özellikleri

Suçta sürüklenen çocukların 236 tanesine tek bir tedbir verilmiştir. Tek tedbir kararı tüm tedbir kararlarının %17,69'unu teşkil eder.

Çocuklara ortalama olarak 2 tedbir uygulanmıştır. Uygulanan tedbirlere nitelikleri açısından bakıldığında, en çok 698 (%99,71) adet ile danışmanlık tedbiri uygulandığı görülmektedir. Danışmanlık tedbirini ikinci sırada 321 (%45,86) adet verilen eğitim tedbiri izlemektedir. Bu tedbiri sırası ile 169 adet (%24,14) sağlık tedbiri, 24 adet (%3,42) barınma tedbiri ve bu tedbirlere ek olarak verilen 278 adet (%39,71) denetimli serbestlik kararı izlemektedir.

Nerede ise tüm çocuklara (%99,71) danışmanlık tedbiri kararı verilmiştir. Bu tedbir, %85,82 oranında çocukların ailelerine yönelik olarak da verilmiştir. Ailenin dahil olmadığı, sadece çocuklara verilen danışmanlık tedbirleri ise, %14,18 oranında gerçekleşmiştir.

Eğitim tedbirinde ise, 56 adet orta öğretime devama yönelik tedbir kararı verilirken, 90 adet meslek eğitimi, 175 adet de hem orta eğitim hem de meslek eğitimi kararı verilmiştir.

Danışmanlık tedbiri mal varlığına karşı işlenen suçlarda %59, vücut dokunulmazlığına karşı suçlarda %22,9 kamu sağlığına karşı suçlara ise %11,7 oranında verilmiştir. Eğitim tedbiri de malvarlığına karşı suçlara %55,7, vücut dokunulmazlığına karşı suçlara %22,6, kamu sağlığına karşı suçlara ise % 15,6 oranında verilmiştir. Sağlık tedbirinin kamu sağlığına karşı suçların %18,8'ine verildiği görülmektedir. Barınma tedbiri ise en çok %74,4 oranında mal varlığına karşı suçlara verilmiştir.

Verilen tedbir kararları ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

5.4.2.Yapılan Görüşmeler ile İlgili Özellikler

Sosyal çalışma görevlileri tarafından sosyal inceleme raporu hazırlanması amacı ile yapılan görüşmelere bakıldığında, görüşmelerin ağırlıklı olarak (%77,43) bir saat içinde tamamlandığı görülmektedir. Görüşmelerin %18,29'u bir buçuk saat sürerken, %3,86'sı birbuçuk-iki saat arası, %0,43 ise iki saatten uzun sürmüştür. En kısa görüşme 25 dakika,

en uzun görüşme ise 175 dakika sürmüş ve ortalama görüşme süresi 56 dakika olarak gerçekleşmiştir.

Görüşme süresi ile işlenen suç ve cinsiyet arasında anlamlı bir fark bulunmazken, verilen tedbir ile görüşme süresi arasında anlamlı fark bulunmaktadır.

Bir saatten az görüşülenlerin %54,0'ına danışmanlık tedbiri verilirken, bir buçuk saate kadar görüşülenlerin, %48,5'ine danışmanlık tedbiri verilmiştir. Bir buçuk iki saat arasında görüşülenlere ise, %42,9 oranında danışmanlık ve %57,2 oranında eğitim ve sağlık tedbiri uygulanmasına karar verilmiştir. İki saat görüşülenlerin ise %66,7'sına eğitim tedbiri verilmiştir.

5.4.3. Görüşmelere Katılım;

Görüşülen çocukların %45,71'i görüşmeye tek başına gelirken, çocukların %33,43'ü anneleri, %18,00'ı babaları ve %2,86'sı hem anne hem de babaları ile gelmiştir. Görüşmelere çocuğun ailesinin katılımı ve işlenen suç tipi ile çocuğun cinsiyeti arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Çocuk hakkında aile fertlerinin de katılımı ile gerçekleşen görüşmeler sonrasında, çocuk hakkında verilen tedbirlerde herhangi anlamlı bir farka rastlanmamışsa da, hakkında barınma tedbiri verilen çocukların %65,1'inin görüşmelere yalnız gelmemiş olması dikkat çekicidir.

6.Sonuç

Çocuk ve genç yetişkin suçluluğu, sadece toplumun önemli bir yüzdesini gençlerin oluşturduğu ülkelerin baş çıkmak zorunda olduğu değil, yaşlı nüfusun yoğun olduğu ülkelerin de çözümler bulması gereken önemli bir sorundur. Toplumun geleceğini oluşturacak olan bireylerin toplumla ve kuralları ile uyumu, topluma ve toplumu oluşturan diğer bireylere karşı saygılı davranışlar sergilemesi, toplumun sosyal kodlarına entegre olmuş kişiler olması, toplumun diğer bireylerinin can ve mal güvenliği ile birlikte kişisel hak ve özgürlüklerinin de güvence altında olduğunun bilinmesi, hukuk düzeninin amaçladığı ilkelerin belki de en başta geleni olan toplumsal güvenin sağlanması açısından önem taşır. Bu nedenle ister gelişmiş, ister gelişmekte olsun tüm ülkeler sonraki yıllarda toplumun bel kemiğini teşkil edecek çocuk ve genç yetişkinlerin işledikleri suçların nedenlerinin üzerinde durmak bu nedenleri ortadan kaldırarak, bir öğrenme sürecinde olduğu bilinen çocuğun yetişkinler tarafından oluşturmuş hukuk sistemi tarafından “suç” adı verilen ve toplumsal açıdan kabul edilmediği için de ceza yaptırımı ile donatılmış bir davranış işlemiş olmalarına rağmen bu süreçten bir şeyler öğrenmiş olarak çıkmasını sağlamak ve bu öğrenme sürecinin kalıcı olmasını garantilemek için de sosyal politikalarını ve adalet sistemlerini düzenlemek zorundadır.

Bu nedenle, çocuk ceza sistemi, çocuğu tam ehliyetsiz ve sınırlı ehliyetsiz olarak ikiye ayırmış olan Medeni Kanuna benzer şekilde çocuğun sahip olduğu ceza sorumluluğu ve çocuğa uygulanan yaptırımlar çerçevesinde iki ana gruba ayırmaktadır.

Türk Ceza Kanununa göre, 18 yaş altındakilere ya güvenlik tedbiri ya da ceza yaptırımı uygulanacaktır. Ceza yaptırımı uygulanması, 12 yaşından itibaren başlamakla birlikte, 12-15 yaş arasında ve 15-18 yaş arasındaki çocuklarda birbirlerinden ve yetişkinlerden farklı olarak düşünülmüş ve düzenlenmiştir. Güvenlik tedbirleri ise, 12 yaşından küçük çocuklara uygulanabileceği gibi, 12-15 yaş arasında yer alan çocuklara ise ancak ceza sorumluluğuna sahip olmamaları, kanunda yer alan deyimle, işledikleri fiilin hukuki anlam ve sonucunu bilmemeleri veya davranışlarını yönlendirme yetilerinin henüz gelişmemiş olduğu hallerde uygulanabilecektir. Ceza sorumluluğu olan 12-15 yaş grubu veya karine olarak ceza sorumluluğuna sahip oldukları kabul edilen 15-18 yaş grubunda bulunan çocuklara ise, yetişkinlere uygulanan cezalar indirimli olarak uygulanacaktır.

Tam fiil ehliyetine ulaşmayı temyiz kudreti, erginlik ve kısıtlı olmama haline bağlamış olan medeni kanun hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde, 15-18 yaş çocuklarının

karine olarak işledikleri fiillerin hukuki anlam ve sonuçlarını bilecekleri ve davranışlarını yönlendirebileceklerinin karine olarak kabul edilerek bu çocukların indirimli olsa da cezalandırılacaklarını ileri sürmek, bu çocukları kendilerine uygulanacak cezalar açısından 2/3 yetişkin saymak, günümüz hukuk anlayışı açısından artık kabul edilmesi çok da kolay olmayan bir düşüncedir. Ancak, yaptığımız araştırmanın konusunu ceza sorumluluğu olmayan çocuklar oluşturmakla birlikte, 15-18 yaş arasında yer alan çocukların ceza sorumluluk yaş sınırının genç yetişkinleri de kapsayacak 21 gibi bir yaşa çekilmesinin, 15-18 yaş grubuna özgürlüğü bağlayıcı cezaların istisnai olarak uygulandığı güvenlik tedbiri ağırlıklı bir infaz sistemi kurulmasının gerekliliği ve 18-21 yaş arasının da özel statülü olarak değerlendirilmesi ile ilk kez bu yaşlarda suça sürüklenen kişilerin topluma yeniden kazandırılmalarını sağlayıcı bir genç suçlular ceza yasasının oluşturulmasının yararlı olacağını da belirtmek gerekir.

6.1.Önleme ve Tedbir

Ceza adalet sistemlerinin temel amacı suç adı verilen sapma davranışını gösteren bireyin tekrar bu davranışı işlememesini kendi rızası ile sağlamak, bunun için de onu rehabilite ederek topluma kazandırmaktır. Bu nedenle özgürlüğü bağlayıcı cezalar yerine öğretici/rehabilite edici cezaların tercih edilmesi ve gerekirse daha önce suç işlemiş ve içinde bulundukları ortam nedeni ile tekrar suç işleme tehlikesine sahip olan kişilerin yetkili mercilerce denetlenmesi, çocuğun bir öğrenme fırsatı olarak değerlendirilmesi gereken bu süreçten tek başına geçmesinin beklenmemesi, kendisine yardımcı olacak kişi ve kurumların desteği ve ilgisini hissetmesi gerekmektedir.

Ne yazık ki bu düşünce kendini çocuk ceza hukukunun temel metni olan çocuk koruma kanununda tam anlamıyla gösterememektedir. Kanun, 12-15 yaş arasında çocuklara ceza sorumluluğu olmaması halinde verilebilecek güvenlik tedbirlerini belirtmediği gibi, özünde korunma ihtiyacı olan çocuklar için düzenlenmiş bulunan koruma tedbirlerinin atıf yolu ile güvenlik tedbiri olarak uygulanacağını belirtmiş, ceza hukukunun temel ilkelerinden olan aynı suçtan iki sefer cezalandırma olmaz ilkesi uyarınca güvenlik tedbirlerini de yaptırım olarak değerlendirerek ceza sorumluluğu olan çocuklarda i, güvenlik tedbirlerinin uygulanabilmesini ortadan kaldırmıştır.

Güvenlik tedbirleri her ne kadar tehlikelilik hali olan kişilere karşı geliştirilmiş olan tedbirler olsa da, amaçları arasında bu tehlikeliliğin ortadan kaldırılmasının yanı sıra suç

işlemiş bireyi eğitmek de yer almaktadır. Bu nedenle, güvenlik tedbirlerinin ceza yerine veya ceza ile birlikte uygulanmasının önünün açılması 15-18 yaş arasındaki çocukların topluma yeniden kazandırılmalarını sağlamak açısından yararlı olacağı kesindir.

Aynı şekilde çocuklara yönelik bir ceza sisteminin kurulması ve bu sistemin sadece çocuğu adli kontrole tabi tutmak değil, aynı zamanda sağlık ve esenlik içinde büyümesini sağlayacak bir çerçevenin oluşturulması ve bu çerçevenin arkasına adli sistemi alması gerekmektedir.

Gelişmiş ülkelerde uygulanmakta olan çocuk koruma yöntemlerinin kültürel farklılıklar ve sorun türlerinin aykırılıkları nedeni ile birebir kopyalanması mümkün olmasa da problem çözme süreci, organizasyon şemaları ve temel ilkeler konusunda yol gösterici ve çerçeveleyici iyi örnekler olarak alınmasının ivedilikle ortaya çıkarılmak zorunda olan çocuk güvenlik tedbirleri hukuku açısından yararlı olacağı aşikardır.

İyi bir güvenlik tedbirleri sisteminin istisnasız uygulanmasının yanı sıra iyi organize edilmiş olması da gerekliliklerinden biridir. Çocuklar ile ilgili bu tip bir sistemin organizasyonun değişik bakanlıklar eli ile yürütülmesindense, tek bir bakanlığın koordinasyonu altında çocuk ile ilgili bütün bakanlıkların temsilcilerinin bulunacağı bir merkez tarafından koordine edilmesi ve bu merkezin tedbirlerin uygulanması aşamasında yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları gibi güvenlik tedbiri ve çocuk zihniyetini iyi bilen, koordinasyon tarafından akredite çocuk merkezleri tarafından üstlenmesi ve sonrasında takibinin adliye ile yerel uygulayıcılar arasında işbirliğinin geliştirilmesinin yararlı olacağı da düşünülmektedir.

Güvenlik tedbirlerine uygulayıcı olarak belirlenmiş kuruluşların sorumlularına uygulanacak yaptırımlardan ziyade bu kuruluş çalışanlarının ek mesai veya maaş artışı gibi ücretlendirmelerinin yönetmelikler vasıtası ile yasal bir çerçeveye oturtulması çalışanların motivasyonu açısından yararlı olacaktır, aksi halde profesyonel ilişki yapısı kurulmadığı ölçüde sorumluların mevcut işlerinin üzerine bir angarya gibi binecek ve çok önemli olan tedbirlerin denetlenmesi ve yararının ölçülmesi meselesi tehlikeye düşmemesi açısından önem taşımaktadır.

İlçe ve il koordinasyon kurullarının yapılış amaçları itibari ile tüm çalışmaları denetleme, değerlendirme, organize etme ve yönlendirme görevi olmakla birlikte yönetmelik ve genelgede yer alan gerekliliklerin yerine getirilmesi için yapılarının üzerinde daha çok

çalışılması ve koordinasyon kurullarının başarılarının bölgesel olmaktan çıkarılarak tüm ülkeye mal edilmesini sağlayacak bir iyi örnekler taltif sisteminin yararlı olma olasılığı vardır.

İş bölümü, ek görev unvanı, sorumluluk, ve yetkinlik alanları gibi konularda yaşanan çatışmaların daha net görülebilmesi ve önlemlerinin henüz başlangıç aşamasında alınabilmesi için Adalet bakanlığı bünyesinde daha çok hizmet içi eğitimlerin yapılması da yararlı olacaktır.

Çocuk koruma ilkeleri konusunda görevlendirilmiş kamu personeli (PDR, Doktor, v.b) halk sağlığı müdürlükleri ve personelinin bu konuda ortak idrak ve tutum oluşturmaları için merkezden yönetilecek adımların çok önemli olmasına rağmen ne yazık ki bu düzenlemeler her birim tarafından farklı yorumlanıp algılanmakta, tek tipten uzaklaşmaktadır. Pekiştirilmesi gereken en önemli şey süreklilik kazanmış, standardı tanımlanmış intervali belli eğitimlerin organize edilmesi ve sisteme yeni katılan kişilere bu eğitimlerin verilmesinin aksatılmamasıdır.

Çocuk ceza sisteminin koruyucu tedbirleri atıf yolu ile uygulamakta olduğu güvenlik tedbirleri yerine çocuğun kişiliğine uygun ve çocuk açısından da genel bir eğitime yönelik tedbirlerle bezenmiş, hakime geniş bir seçme serbestisi tanıyan bir güvenlik tedbirleri hukuku geliştirilmesi, bu geliştirilme sırasında da çocuğun içinde bulunduğu çevreden koparılmasının veya damgalanmasına yol açacak tedbirlerin yer almamasına dikkat edilmesi de çocuk güvenlik tedbirleri sistematigi açısından önem taşımaktadır.

Cezalandırıcı olmaktan ziyade sorun çözücü olarak yeni bir zihniyete bürünmesi gereken çocuk mahkemelerinin yapısının değişmesi ve hukuki anlam ve sonuçları algılayamayan veya davranışlarını yönlendirme yetisi bulunmayan çocuklarla ilgili davalarda çocuk temsilcilerinin de sistemin profesyonelleri ile birlikte yer almasının öneminin de düşünülmesi gerekmektedir.

Çocuk adalet sisteminin ancak tüm toplumun ortak çabası ile uygulanırsa bir anlam taşıyabileceği ve bu nedenle de hem karar vericilerin hem de uygulayıcıların çocuk psikolojisi ve eğitim psikolojisi konusunda yetkinleşmesi amacı ile sürekli eğitimler düzenlenmesi, sivil toplum örgütlerinin özellikle çocuklara verilecek eğitim ve danışmanlık ağırlıklı güvenlik tedbirlerinde daha sıklıkla yer almasının gerektiği,

Çocuk adalet sistemi içerisinde çocuğun örselenmesini ve yeni suçlar öğrenmesini ortadan kaldıracak mekanizmaların geliştirilmesi,

Onarıcı adaletin yaygınlaştırılması ve mağdur ile failin birbirini anlaması ve onarıcı adalet tarafından yaygın olarak kullanılan özür dileme, kamu hizmeti cezasına çarptırılma, mağdur ile benzer durumda olanlarla bir arada yaşama/çalışma gibi yöntemlerin çocuk adalet sisteminin ayrılmaz bir parçası haline getirilmesi,

Çocuk adalet sistemi ile ilgilenen mahkemeler hariç tüm makamların ayrı bir örgüt haline getirilerek gerek verilen tedbir kararlarının çocuğun “ruhuna” ve kişiliğine uygun olması gerekse çocuğun güvenlik tedbirlerine uyumunun denetlenmesinin sağlanması ve tedbir uygulayan makamın çocuğun kişilik gelişiminden haberdar edilmesinin suça sürüklenen çocukların tekrar suç işlemelerinin önüne geçilmesi ve yeniden topluma kazandırılmaları açısından yararlı olacağı tespit edilmiştir.

7.Özet

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de çocuk suçluluğu son on yılda daha görünür hale gelmiş, sosyal politika uygulayıcıların konuya daha çok eğilmesine neden olmuştur. Çocuklara yönelik ceza politikaları ise ya 15-18 yaş arası çocuğun minyatür yetişkin olduğunu belirtir şekilde yetişkinlere verilen cezanın indirimli uygulanması ya da 12-15 yaş arasında yer alan çocukların işledikleri fiilin hukuki anlam ve sonucunu bilmeme veya davranışlarını yönlendirmeme şartına bağlı olarak uygulanan güvenlik tedbirleri oluşturmaktadır. Ancak adli sistemin önemli bir unsuru olan ve suça sürüklenen çocukların yaptığı yanlış sayesinde doğruyu öğrenmesine neden olması güden güvenlik tedbirleri hem kısıtlı sayıdadır, hem de kaynak yetersizliği ve sorumlu makamın belli olmaması gibi nedenlerden ötürü uygulanmamaktadır. Bu çalışma ile İstanbul ilinde suça sürüklenen ve cezai sorumluluğu olmadığı için haklarında tedbir kararı verilen çocukların psiko sosyal durumları incelenerek tedbirlerin nasıl kararlaştırıldığı karşılaştırmalı tablolar halinde incelenmiş ve çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çocuk suçluluğu, ceza sorumluluğu,tedbirler, çocuk hukuku,

8.Abstract

In the last decade the child delinquency and crime problem became more visible in Turkey, which forces the social policy makers to take this problem into consideration when making social policies. According to Turkish criminal law, there are two types of sanctions for juveniles. If the juvenile has criminal responsibility then he/she is given a discounted adult punishment, if the juvenile does not have any criminal responsibility (e.a. when he/she does not have the power to conduct his/her behaviours or does not know the meaning and consequences of the law) a security measure is given. The security measures which should be designed with the motto of “to learn from the mistakes” are not specially designed for the delinquent juveniles but for the juveniles who need a protection and support. Therefore mostly these security measures are not used properly because of lack of personnel and mentality. With this work the juveniles which as a sanction a security measure must be given have been inspected and some solutions are suggested.

Key words: Juvenile crime, crime responsibility, security measures, juvenile law

9.Kaynakça

- ABORTNER. (1988). *Delinquency and Justice*. USA: Mc Graw Hill Book Company.
- . Adalet İstatistikleri. (2013), from http://www.adlisicil.adalet.gov.tr/istatistik_2013/81.pdf
- Adalet Bakanlığı. (2010). *Ceza Sorumluluğunun Değerlendirilmesi Rehberi*. Ankara.
- AKALIN, N. (1999). *Suç İtilmiş Çocukların Adli Tıp Açısından İncelenmesi ve Cezaevinde Bulunan Suç İtilmiş Çocukların Deskriptif Olarak İncelenmesi*. Adli Tıp Enstitüsü, Sosyalbilimler Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- AKINTÜRK, T. (2006). *Türk Medeni Hukuku*. İstanbul: Beta Yayınlar.
- AKTÜRK, A. İ. (2008). *Ceza Davalarına Yansımış Kadın Kaynaklı Şiddetin Hukuksal ve Adli Tıbbi Boyutu*. Master, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- AKTÜRK, A. İ., YAKUPOĞLU, A., ÇELİK, D., ORAL, G. (2013). Kayseri Örneği Üzerinden Kentleşme ve Şiddet İlişkisi: İleriye Dönük Bir Projeksiyon. *Sosyoloji Dergisi*, 3(27).
- ARRAJ, T. a. J. (1988). *Tracking the Elusive Human-1*.
- ARTUK, M. E., GÖKCEN, A., YENİDÜNYA, C. (2006). *Ceza Hukuku Genel Hükümler 1, (5237 sayılı yeni TCK. ya göre hazırlanmış)*. Ankara: Seçkin Kitabevi.
- AYBAY, R. (2013). *An Introduction To Law*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- . Ceza. (2015), from www.nisanyansozluk.com/?k=ceza&x=0&y=0
- Child Delinquents, Development, Intervention, and Service Needs*. (2001). Thousand Oaks, ABD: Sage Publications.
- . Crime and Criminal Justice Statistics. (2013), from <https://www.unodc.org/unodc/data-and-analysis/statistics/crime.html>
- ÇALIŞKAN, F. M. (2010). *Ceza Genel ve Ceza Özel Hukuku*. Ankara: Savaş Yayınevi.
- ÇOLAK, H., ALTUN, U. Güvenlik Tedbirleri ve 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununa Göre Yaptırım Teorisindeki Yeri Retrieved 20.04.2015, 2015, from http://www.hukuki.net/hukuk/index.php?article=492#_ftn1

- DELEN, O. (2003). *İstanbul İli 3 (üç) Jandarma Bölgesindeki Çocuk Suçluluğunun Görünümü*. Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilimdalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- DEMİRBAŞ, T. (2001). *Kriminoloji*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- DEMİRBAŞ, T. (2009). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- DOLU, O. (2011). *Suç Teorileri; Teori Araştırma ve Uygulamada Kriminoloji*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- DOLU, O., BÜKER, H., ULUDAĞ, Ş. (2010). Şiddet İçerikli Video Oyunlarının Çocuklar Ve Gençler Üzerindeki Etkileri: Saldırganlık, Şiddet Ve Suça Dair Bir Değerlendirme. *Adli Bilimler Dergisi*, 4(2010), 54-75.
- DÖNMEZER, S. (1994). *Kriminoloji*. İstanbul: Beta Yayınları.
- DÖNMEZER, S., ERMAN, S. (1991). *Nazari Tatbiki Ceza Hukuku*. İstanbul: Beta Yayınları.
- etmyonline. (2015), from http://www.etymonline.com/index.php?term=delinquent&allowed_in_frame=0
- FELD, B. C. (2013). The Youth Discount: Old Enough To Do The Crime, Too Young To Do The Time. *Ohio State Journal of Criminal Law*, 11:1.
- GERMEÇ, E. (2002). *Suçlu Çocukların Topluma Yeniden Kazandırılması Yüksek Lisans Tezi*. Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- GÖZ ÇEKÇEKİ, Ö. (2007). *Orantılı Hazard Modelinin Zamana Bağlı Değişkenlerle Genişletilmesi ve Çocuk Suçluluğu Üzerine Bir Uygulama Yüksek Lisans Tezi*. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- HAKERİ, H. (2013). *Ceza hukuku Genel Hükümler, 10.bası*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- HANCI, İ. H., EŞİYOK, B. (2006). Çocuk Suçluluğu. *Pediatric Bilimler Dergisi*, 2, 2.
- HOYT, S. S., D.G. (1998). Female Juvenile Delinquency: Misunderstood by the Juvenile Justice System, Neglected by Social Science. *Law and Human Behavior*, 22.
- İÇEL, K., SOKULLU AKINCI, F., ÖZGENÇ, İ. ve diğerleri. (2002). *İçel Yaptırım Teorisi*. İstanbul: Beta Yayınları.
- İÇLİ, T. G. (1994). *Türkiye'de Suçlular – Sosyal Kültürel ve Ekonomik Özellikleri*, . Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

- . KAMU HUKUKUNUN TEMEL KAVRAMLARI. (2014), from istanbuluniversitesi.hukukfakultesi.gen.tr/fpdb/Kamu%20Hukuku.docx
- KANER, S. (1992). Suçluluğu Açıklayan Yaklaşımlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 25(2).
- KONANÇ, E. (1974). *Çocuk Suçluluğu*. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- KOZANOĞLU, M. C. (2001). *İslahevindeki Hükümlü Çocuklarda Kişisel ve Sosyal Uyum Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul Üniversitesi,, İstanbul.
- KÜÇÜKSÜLEYMANOĞLU, R. (2001). *Okullardaki Suçlu Çocuk Profili ve Okul Yönetiminin Suçlu Çocuklara Bakışı*. Paper presented at the 2.Ulusal Çocuk ve Suç ; Nedenler ve Önleme Çalışmaları Sempozyumu, Ankara.
- LEVITT, S. D. (1998). Juvenile Crime & Punishment. *Journal of Political Economy*, 106(6).
- nullum. (2015), from http://www.princeton.edu/~achaney/tmve/wiki100k/docs/Nullum_crimen,_nulla_poenas_sine_praevia_lege_poenali.html
- ORAL, G. (2015). *Sokaktaki Çocuk, Madde Kullanımı ve Çocuk Koruma*. Paper presented at the 2023 Vizyonu ve Sosyal Hizmetler, İstanbul.
- ÖTER, A. (2005). *Çocuk Suçluluğunun Toplumsal Nedenleri (Antalya Örneği)*, . Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Isparta.
- ÖZEN, M. (2010). Non Bis İn İdem (Aynı Fiilden Dolayı İki Kez Yargılama Olmaz) İlkesi. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi XIV*(1).
- ÖZTÜRK, B., ERDEM, M. R. (2006). *Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, 9. Bası*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- POLAT, K. 8 Ahlak Gelişimi Retrieved 01.01.2015, 2015, from <http://www.slideshare.net/KenanPolat/8-ahlak-geliimi>
- SALAGAEV, A. (2004). Juvenile Delinquency. In T. HOIKKALA (Ed.), World Youth Report 2003: United Nations. Retrieved from <http://www.un.org/esa/socdev/unyin/documents/worldyouthreport.pdf>.
- SARAN, N. (1990). Çocuk Suçluluğu ve Parçalanmış Aileler. In B. DİKEÇLİGİL, ÇİĞDEM, A. (Ed.), *Aile Yazıları Birey, Kişilik ve Toplum* (Vol. 3). Ankara: Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları.
- SOKULLU-AKINCI, F. (1999). *Kriminoloji*. İstanbul: Beta Yayınevi.

- SOYASLAN, D. (2005). *Ceza Hukuku Genel Hükümler, Güncelleştirilmiş 3.Bası*, . Ankara: Turhan Kitabevi.
- SOYSAL, Z., ÇAKALIR, C. (1999). *Adli Tıp*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayınları.
- Sözlük, T. B. T. (2015) Retrieved 20.04.2015, 2015, from http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.553de03c734b50.10926564
- STEFFENSMEIER, D. J., ALLAN, E.A., HARER, M.D., STREIFEL, C. (1989). Age and Distribution of Crime. *American Journal of Sociology*, 94(4).
- TOPALOĞLU, M. (2008). *Türk Hukukunda Çocuklara Özgü Güvenlik Tedbirleri*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hukuk Anabilimdalı, Kamu Hukuku Bilimdalı Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- TOPRAK, U. (2011). Çocuk Suçluluğunun Karakteristik ve Yapısal Özellikler. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 23(95).
- UZUN, E. (2012). *Hukukun Temel Kavramları*: T.C Anadolu Üniversitesi Yayın No: 2655,.
- WASSERMAN, G. A., KEENAN, K., TREMBLAY,R.E. ve diğerleri. (2003). Child Delinquency Bulletin Series, from <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/ojdp/193409.pdf>
- YAVUZER, H. (2001). *Çocuk ve Suç*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- ZENGİN, H. K. (2014). Ahlak Gelişimi, from http://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/351/mod_resource/content/1/4._hafta-Ahlak_Gelisimi.pdf

Özgeçmiş

1971 İstanbul doğumludur. İstanbul Erkek Lisesinin ardından Marmara Hukuk Fakültesinden mezun olmuştur. Bir süre serbest avukatlık yaparak sivil toplum kuruluşlarında uzman eğitici olarak çalıştıktan sonra halen Süleyman Şah Üniversitesi İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümünde öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır.